Berxwedan

Sal 9
Hejmar 118
31 Çile 1991
Buha 2.50 DM
Rojnameya 15 rojîn

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Emperyalist-sömürgeci savaşa karşı Kürdistan'da onbinler yürüdü

● Kürdistan'ın Êlih (Batman), Tûx (Tatvan) ve Çewlik (Bingöl) kentlerinde onbinler emperyalist-sömürgeci savaşı protesto amacıyla ve "Kahrolsun ABD, İsrail ve faşist Türk devleti" "Yaşasın Kürdistan" sloganlarıyla sokaklara döküldü.

● Polis ve özel tim halk kitlelerine ateş açtı. Tûx'ta bir yurtsever şehit düştü. Üç kentte 20'nin üzerinde yaralı var. 500'den fazla kişi gözaltına alındı. Sömürgeci güvenlik güçlerine halk taş ve sopalarla karşılık verdi.

Haberi 4. sayfada

Botan'da düşürülen bir düşman helikopteri — Foto: Berxwedan

Gerilla eylemleri:

● Pasûr (Kulp) ve Kerboran (Dargeçit)'da karakol saldırısı ve pusu eylemlerinde çok sayıda düşman askeri imha edildi. ● Hezex (İdil), Sêrt (Siirt) ve Dêrsim'de 4 ajan öldürüldü ● Nisêbîn merkezinde polis karakoluna bombalı saldırı

● Ereban, Qilaban (Uludere) ve Nisêbîn'deki çarpışmalarda 5 ARGK savaşçısı şehit düştü

Haberleri 3-4. sayfalarda

PKK 4. Ulusal Kongresi yapıldı

Ulusal kurtuluş mücadelemizin öncüsü PKK'nin 4. Ulusal Kongresi 26–31 Aralık 1990 tarihinde Kürdistan topraklarında yapıldı. Gerek ülkemizde gerekse bölge genelinde yaşanan sıcak savaş ortamında, gerillaya ve Serîhildanlara dayanan ve onlara yön veren böylesi bir zirvenin başarıyla gerçekleştirilmiş olmasının anlam ve önemi büyüktür.

Bugün Ortadoğu bölgesinde sürdürülen emperyalist savaş, her geçen gün biraz daha ülkemiz üzerine kaymakta ve Kürdistan savaşın odağı durumuna gelmektedir. Bu durum, kördüğüm olmuş bölge sorunlarının çözümünün de ancak bu odaktan mümkün olabileceğini göstermektedir. İşte direniş mücadelemizin öncüsü PKK, 4. Kongresini bu ortamda başarıyla gerçekleştirerek Kürdistan halkı adına bir çözüm gücü olduğunu bir kez daha kanıtlarken, Kürdistan üzerinde yeni hegemonya ve paylaşım planları geliştiren sömürgecilere ve emperyalistlere de, ülkemizin ve halkımızın sahipsiz olmadığını, bu tür hevesleri olanların hüsrana uğrayacaklarını göstermiş oldu.

PKK 4. Ulusal Kongresi, bölgedeki emperyalist-sömürgeci savaşa karşı en doğru cevabın ulusal kurtuluş savaşımızı daha da yükseltmek olduğunu belirtmiş ve Kürdistan Devrimi'nin zaferinde Ortadoğu halklarının demokrasi ve özgürlük mücadelesini başarıya götürmenin tarihi bir görev olduğunu tespit etmiştir. Bu tarihi görevi gerçekleştirirken gücünü başka hiçbir yerden değil halkımızdan alan, etkin gerillası ve yükselen halk ayaklanmalarıyla Kürdistan'ın öz dinamiklerine güvenen PKK 4. Ulusal Kongresi, "Ya özgür vatan ya ölüm" şiarıyla bağımsız Kürdistan'ı gerçekleştirme hedefine yönelmiş ve 2000 yılına kadar çeşitli aşamalardan geçerek halk iktidarına varmaya karar kılmıştır.

Ulusal bağımsızlık mücadelemizin şanlı öncüsü PKK'nin geçmiş 12 yıllık pratiği ve Başkan APO'nun fiili komutası ve yolgöstericiliği, bu kararı başarıyla yerine getireceğinin en somut kanıtıdır. 1986 yılında yapılan 3. Kongre'de alınan karar gereği 4. Kongre nasıl ki Kürdistan dağlarının doruklarında gerçekleştirildiyse, Bağımsız Kürdistan hedefine de aynı şekilde mutlaka ulaşılacaktır.

PKK 4. Kongresi, tartışmalarını salt Kürdistan ve bölge ile sınırlı tutmamış, insanlığın genel durumunu da ele almış, emperyalist saldırganlığa karşı halkların bağımsızlık, sosyalizm ve demokrasi mücadelesine ivme kazandırmak için tüm dünyadaki devrimci güçlerin birlik ve dayanışması gerektiğine dikkat çekmiş ve bu amaçla "Devrimci sosyalist enternasyonal"in kuruluşuna gitmek üzere pratik çaba içerisine girmeyi kararlaştırmıştır.

PKK 4. Ulusal Kongresi, çalışmalarının sonunda bölge ve dünya halklarına şunu ilan etti:

"Yakın gelecekte, uygarlığa, kanla yıkanmış, ateşle kutsanmış bir Kürdistan armağan edeceğiz."

Bağımsızlık mücadelemizin bu tarihi adımı PKK 4. Kongresi halkımıza ve ilerici insanlığa kutlu olsun!

TÜRK DEVLETİ FİİLİ SAVAŞA KÜRDİSTAN DİRENİŞE GİDİYOR

Berxwedan muhabirleri 17-28 Ocak tarihleri arasında Amed (Diyarbakır), Êlih (Batman), Cizîra Botan (Cizre), Girgê Amo (Silopi), Sêrt, Wan, Çolamerg (Hakkari), Mêrdîn, Şirnex ve Qilaban (Çukurca)'daki durumu yerinde saptadı.

Türk devletinin Kürdistan'da askeri yığınak yapmasına, Körfez savaşına girmesine ve Patriot füzesavarlarına tepkiler.

İngiliz gazetesi Guardian'nın muhabirinin gözlemlerinden Êlih (Batman)'te durum.

Haberleri 5-6-7. sayfalarda

Düsseldorf-PKK davasından bir tutuklu:

PKK davalarının gerçek yüzü ortaya çıktı

Yazısı 17. sayfada

Celle-PKK davası tutukluları:

Emperyalist işgal ve savaşa karşı halkların ortak direnişiyle cevap verelim

Yazısı 16. sayfada

ERNK Avrupa Örgütü'nün açıklaması:

Kürt dilinin özgürlüğü Kürdistan halkının ulusal bağımsızlık sorunudur!

Bildiri 11. sayfada

İÇİNDEKİLER

Tarihin ibresi Kürdistan halkından yana

Ortadoğu'da beklenen savaş çıktı. Bölgenin öz çelişkileri ve emperyalist güçlerin dayatmalarından kaynaklanan nedenlerden, savaşın boyutlarını tahmin etmek zor. Savaş çoktandır ABD-Irak savaşı olmaktan çıkmış, bölge halklarıyla, "müttefikler" olarak bilinen ABD ile destekçilerinin bölge halklarına karşı topyekün bir savaşına dönüşmüştür. Saldırganlığın bir ucu ABD ve diğer empreyalist güçler, bölgede de Türkiye, İsrail ve Suudi gibi uşak Arap devletleridir. Savaş, Irak ve Kürdistan'da yoğunlaşmışsa da, değişik tarzda her an Ürdün, İran ve Suriye'yi de kapsayabilir.

Demokrasi maskeli vandalizm

Batı televizyonları, hergün askeri sansürden geçen savaş haberlerini veriyor. ABD ve müttefiklerinin bilmem kaçıncı hava saldırısını böbürlenme vesilesi yaparak yansıtıyorlar. Her bomba teorik olarak 5 insanın ölümüne yolaçsa, 17 Ocak'tan beridir süren uçak bombardımanı sonucu binlerce insanın ölmesi gerekir. Irak radyoları 17–28 Ocak tarihleri arasında en az 500 bin masum sivilin öldüğünü bildirdiler. Bombalanan sadece Bağdat, Basra ve Samara gibi hedef Arap kentleri değil, Süleymaniye, Kerkûk, Dihok, Erbil, Amadiye ve Zaxo gibi Kürt kentleri de bombalanıyor, hem de savaşın çıkmasında hiç payları olmadığı halde.

Ya insanların yüzyıllardır göznuru gibi korudukları asırlarca korunan tarihi eserleri ve zehirlenen doğa, etkisi belki'de hiç geçmeyecek kimyasal ve nükleer silahlar..

İşte Batı demokrasisi, işte

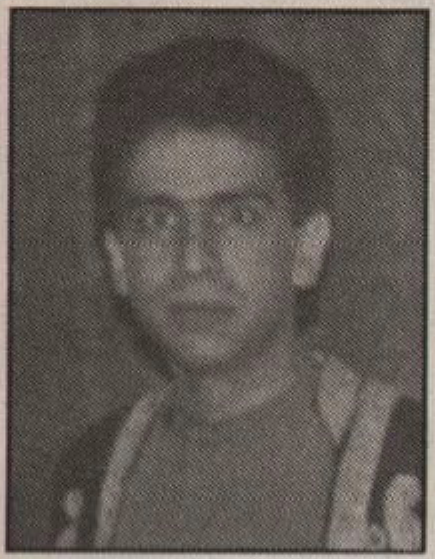
Devamı 10. sayfada

Direniş kahramanlarımız

Fedakarlığın ve yurtseverliğin simgesi

Osman KOÇHAN

Osman KOÇHAN

1961 yılında yoksul bir çiftçi ailesinin çocuğu olarak doğdu. Ailesi aslen Konya'nın Cihanbeyli kazasından. Kendisi ailesinin sonradan yerleştiği Malatya'nın Pötürge ilçesine bağlı Alireş (Taştepe) köyünde büyür. Daha sonra İstanbul'a meslek okuluna giden **Osman** yoldaş, okul masraflarını karşılamak ve ailesinin geçimine katkıda bulunmak için çalışmaya başlar.

Küçük yaşta ekmek kavgasına girişen **Osman** yoldaş, yurtdışına çıkar Katar'ın ardından İngiltere'ye geçer. Bir müddet Türkiye sol örgütleriyle hareket eder, tatmin olmaz ayrılır. PKK'yi tanıyınca gerçek yönünü çizer. Londra'da ERNK'nin kitle çalışmalarında aktif bir şekilde yeralır.

Daha sonra Mahsum KORKMAZ Akademisi'ne giden **Osman** yoldaş, siyasi ve askeri eğitim görür, PKK II. Ulusal Konferansı çalışmalarında yeralır. Kaynağa dönüşün ve ulusal kurtuluşa bağlılığın eşsiz ve yüce bir örneğini sergileyen **Osman** yoldaş'ı en iyi tanımlayan yine kendi cümleleridir: ***"Halkımın kurtuluşu, dünya arenasında öz kimliğiyle yer alması ve modern çağı yakalamasında, bir öğe olma rolünü oynamaya hazırlanıyorum."***

Bilirim **Osman KOÇHAN (Faruk)**'un ne düşündüğünü, yıllardan sonra güzelim, sevdamız Kürdistan topraklarına ilk adımlarını attığında, canına kıyan kurşunlarla ve toprakla kucaklaştığında. Ölüme bile, parti görevi bilerek, severek gittiğini seni tanıyanlar için bilmek zor değil elbette.

Fakat unutma Heval, o şirin canından kutsal toprağımıza akan sıcak kanın, vatana hasrettir, toprağa perçinleşen sevgidir, her bir tarafa savrulmuş binlerce Kürde, kaynağa ve kutsal kavgaya çağrıdır.

Şu an gözlerinin önünden neler geçiyor Heval? Hatırlıyor musun, *"Çok yoksul bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldim, daha küçük yaşta babamı kaybettim, anam bize hem analık hem de babalık etti; bizim köy bir dağ köyüydü, onun için dağları çok seviyorum"* dediğin günü. Sonra küçük yaşlarda ailenin geçimi için İstanbul'a gitmiş, birçok işte çalışmışsın, hayatın eziyet ve yoksulluğunu tatmışsın ve bunları hep vurgulardın. Hatırlıyor musun, *"Bir de yaşamıma nişanlılık girdi, ama evlenemedim, nişanlımın ailesinin haksızlıklarına dayanamayıp vazgeçtim, ekmek parasını bu defa Arap çöllerinde, Katar'da kazanmayı denedim, bu da olmadı, sonunda Londra'ya gelip konfeksiyon işçiliğine girdim"* dediğini? *"Beni folklor çalışmaları çekti, bu yüzden Türk sol örgütlerinden birini bir müddet tanıdım, fakat aradığımı bulamadım"* dediğini de hatırlıyorsundur.

Çok iyi hatırlıyorum 1986 yılında tanıştık. ERNK taraftarları küçük, ama dürüst insanlardan oluşan etkin bir gruptuk, Serxwebûn ve Berxwedan okuyorduk, artık aradığımızı bulmuştuk. Bir akşam sabaha kadar konuşmuştuk. Yoksulluğumuz, ezilmişliğimiz, ezilenlerin, yoksulların, horlananların sahipliğini yapma duygusunu geliştirmiş, gücümüzü PKK'de görmüştük, o zamana kadar geçen 27 yılımıza kahretmiştik.

Biliyorum Heval, şu an yaralarının ağrısı ve sızısı aklına bile gelmez, ben hep PKK ile doğdum derdin, şimdi 4 yaşındasın değil mi? Koskoca dört yıl. Bir aylık yaşamım geçen 27 yıldan daha doludur, daha anlamlıdır dediğini gayet iyi anımsıyorum. Ulus ve sınıf kimliğine kavuşmuş, ülken Kürdistan'ı, halkının çilesini, direnişini ve buna karşı lanetlenesi ihaneti ile faşist Türk sömürgeciliğini tanımıştın. Bu son kelimeleri ne kadar kinle telafuz ettiğini gayet iyi hatırlıyorum.

Halk olarak bu kadar zulüm ve haksızlığa uğramış, daha bir yaşına girmeden bile binlerce bebegimiz açlık ve hastalıktan kırılır, yoksulluk ve hastalıktan ülkemizde kör ve topaldan geçilmez, hapishaneler binlerce insanımız ile doldurulur, insanlarımız ülkesinden dünyanın dört bir yanına savurulur, halk olarak hakarete uğramamış çok az değerimiz kalır ve tüm bunlara yolaçan Türk sömürgecileri ile Kürt işbirlikçileri orta yerde dururken, PKK'nin direniş yolu dışında bir yol tutmanın alçakça ve şerefsizce bir yaşam olduğunu dediğini hiç bir zaman unutmayacağım.

Bu duyguyla göreve sarılışındaki coşkunluk, fedakarlığın çalışkanlığın, çalışırken neşen, cana yakın, olgun kişiliğinle hepimizin önündeydin, bunları hepimiz örnek alacak, seni izleyeceğiz, bundan emin ol.

1988 sonlarına gelmiştik, artık küçük bir grup değildik, derneğin açılması gerekiyordu, açtıktan sonra nasıl yürüteceğimizi tartışıyorduk bunda seni anmamak mümkün müdür? O zaman ne demiştin: Gerekirse tek başıma yürütürüm. İşte, bu bizim için yeterli olmuştu. Boş konuşmamış, sözünün eri olmuş, derneğin inşa ve çalışmasında gece gündüz çalışmış, en ağır yükü omuzlamıştın.

Gözün arkada kalmasın; kazandırdığın derneğe yurtsever insanlarımız sığmadı, daha büyük bir yere geçtik, oradan da taştık. Hani, derneğimiz daha yokken, bir çadır da açlık grevine oturmuş, çadırı da bir güzel süslemiştik. 14 gün sırt sırta vermiş, açlık umurumuzda değildi, hayatımızın en güzel günleriydi bunlar, 14 gün boyunca sürekli savaş esirlerini yaşamıştık.

1988'le başlayan ülkeye gitme istemin 1989 yılına girdikten sonra, artık seni yakıp kavuran, her yanını saran bir alev olmuştu. Artık Avrupa'da kalmayacağım, biran önce ülke topraklarına gideceğim, bir türlü cevap gelmeyince de bir şeye sabırsızlandığına, yakındığına şahit olmuştum. O zaman yürürken, otururken, yatarken, kalkarken, rüyalarıma kadar giren hep ülke düşüncesidir derdin. Bu duyguyla kolektif çalışmaya nasıl bir çoşku ile sarıldığın hep gözlerimin önünde. Bir de Başkan APO ile karşılaştığında ona beslediğin saygı ve bağlılığı nasıl izah edeceğinin tatlı telaşını nasıl yaşadığını da çok iyi hatırlıyorum.

Evet, heval **Faruk**, hani gittiğin akşam ne demiştin, *"Köyden 20 genci hazır görüyorum, ülke topraklarına ayak basar basmaz, hepsi de dağdadır."*

Seni bir daha anarken huzurunda bir daha and içiyoruz ki, ülke topraklarımız faşist sömürgecilere ve işbirlikçilerine mezar olacak, yüzyılların kölelik zincirleri paramparça edilecek, Bağımsız, Demokratik ve Birleşik Kürdistan'da sonsuza dek yaşatılacaksınız.

Anınızı rehber alan geride kalan binlerce özgürlük neferi bu andımızın teminatıdır.

Osman KOÇHAN yoldaş mücadelemizde ışıktır!

Londra'daki mücadele arkadaşlarından K.

Şehit Osman KOÇHAN saygıyla anıldı

29.9.1990 tarihinde sömürgecilerle girdiği çarpışmada 12 yoldaşıyla birlikte görkemli bir direniş sergileyerek şehit düşen **Faruk** yoldaş, Londra derneğinde düzenlenen bir toplantıyla anıldı. Toplantıya 100 kadar yurtsever katıldı.

Saygı duruşu ve Serxwebûn'da çıkan çarpışma-anı yazısından sonra, tanıyan yurtseverler, Heval **Faruk**'la yaşamış oldukları anıları anlattılar ve onun sadeleği, alçak gönüllülüğü, yardımseverliği ile çalışkanlığı dile getirdiler. Yurtseverler, Heval **Faruk**'u oturarak değil, pratikte çalışkanlığını rehber alarak yaşatacaklarına and içtiler. Derneği süsleyen bir pankartta bu söz ifade ediliyordu: "Osman arkadaş, senin takipçin olacağımıza söz veriyoruz!".

Berxwedan
Rojnameya Kurdi û Tirki
Berxwedan-Verlags-GmbH
Marken Str. 5-7
Postfach 16 12
4000 Düsseldorf 1 - BRD

Verantwortlich für den Inhalt
WALTHER BRAUN

NAVENDA NÛÇEYAN
(HABER MERKEZİ)
Tel.: (49-0211) 72 71 46
Fax: (49-0211) 77 35 03

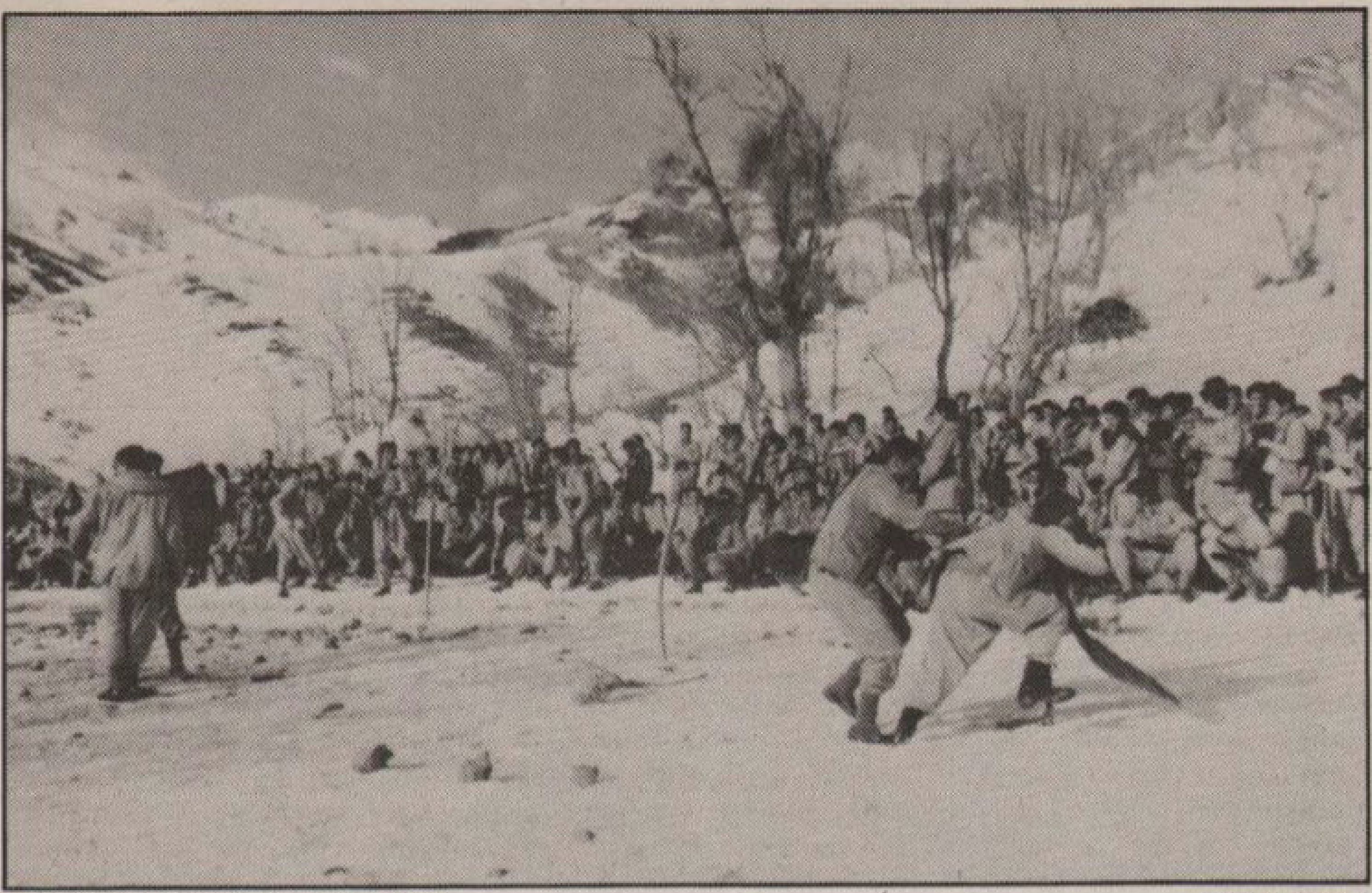
Çap: Druckhaus Bonn
Belavkirin: Agri Verlag Köln

Avustralya 3.00 $ / Avusturya 18.00 s.
Belçika 60.00 bfr. / Danimarka 8.00 dkr.
Fransa 6.00 ff. / Hollanda 3.00 hfl.
İngiltere 0.80 £. / İsveç 6.00 skr.
İsviçre 2.50 sfr. / Norveç 10.00 nkr.

ABONE KOŞULLARI

Almanya içi	Almanya dışı
6 ay 30.- DM	6 ay 35.- DM
12 ay 60.- DM	12 ay 70.- DM

Stadtsparkasse Düsseldorf
Kto Nr. 360 168 06 / BLZ 300 501 10

Dağda gerilla tiyatrosu - Botan 1990

Foto: Berxwedan

Hezex

Gerillalar, üç ajanı cezalandırdı, bir ajanın da evine bomba attı

Hezex (Berxwedan): 1–2 Ocak 1991 gecesi ajanlık yapan ilçe maliye müdürü Adnan Şahin'in evi gerillalar tarafından bombalandı. Bombalanan evde adı geçen ajan tek başına bulunuyordu. Hedef seçilen kişi bombanın atıldığı odada olmayınca kurtuldu, ancak büyük bir hasar meydana geldiği bildirildi.

16 Ocak akşamı da ilçe merkezinde Xelîlê Fendî adlı bir ajan, gerillalar tarafından vurularak ölümle cezalandırıldı. İlçenin Dikkaya köyünde de Zeko diye bilinen ajanlık yapan bir hain ölümle cezalandırıldı.

Uzun süredir gerillaların peşinde olduğu Eshedê Hemedê Hacî (Esat Çin) da, 18 Ocak günü ilçe merkezinde bir aracın içinde tabanca ile vurularak öldürüldü. Adı geçen hain taburda yatıp kalkıyor, TC hesabına ajanlık yapmakla tanınıyordu. Bu hain, hem ajanlık yapıyordu, hem de Babek köyünde korucubaşı olmuştu.

Cezalandırma eyleminden sonra sömürgeci güçler ilçede büyük bir gözaltı ve terör harekatına giriştiler. Kahveleri, mahalleleri ve evleri basan sömürgeci güçler, ilçeyi tanklarla abluka altına aldılar, camilerde bile nöbet tuttular. İlk elde 100 kadar yurtsever gözaltına alındı. Daha sonra 20'si hariç diğerleri serbest bırakıldı. Gözaltında tutulanlar arasında 14 yaşında bir kız çocuğu da bulunuyor. Halen gözaltında tutulanlardan sadece Şerif İkiz, Derviş Abay, Abdurrahman Aslan, Emin Özek, Ömer Gergin ve Mehmet Gergin'in isimlerini tespit edebildik.

Gözaltında tutulanlar sorgu amacıyla Şırnak Emniyet Amirliğine götürüldüler. Burası ağır işkence ve işkencede adam öldürmeyle meşhur. Şırnak'ın il olmasından sonra şehre götürülen en belirgin değişiklik belki de bu. Bırakılan yurtseverler, halen tutuklu kız çocuğu da dahil, hepsine çok ağır işkence yapıldığını söylediler.

Diğer yandan, bölgeden muhabirimizin gerilla kaynaklarından doğrudan aldığı bilgiye göre, 24 Aralık'90 günü Hezex-Xaltan (Işık) köyü yolunda gerçekleştirilen mayınlı eylemi ARGK gerillaları yaptı. Sözkonusu eylemde çetelere ait bir kamyon mayına çarpmış, kamyon tahrip olmuş, kamyonun içinde bulunan ve asıl hedef olan Xaltan köyü muhtarı, ajan Miradê Hiskê (Murat Uyanık) ve yanındaki iki kişi ölmüştü.

Nisêbîn

Fevzi Deniz polis karakolu bombalandı

Nisêbîn (Berxwedan): 15–16 Ocak 1991 gecesi, saat 8.00 sularında, ilçe merkezinde askeri taburun karşısında bulunan Fevzi Deniz adlı polis karakolu bombalandı. Bombanın pencere demirlerinde birine çarpması ve dışarı düşerek patlaması nedeniyle can kaybı meydana gelmedi.

Olaydan sonra polis ilçede operasyonlara başladı, çok sayıda yurtsever gözaltına alındı, daha sonra bunlar bırakıldı. Daha sonra polis, Yeni Turan mahallesinde bulunan bir yurtsevere ait evde karakol kurarak içindekileri rehin aldı. İlçeden aldığımız haberlere göre, polisin karakol kurduğu Kuşkonmaz sokak, No. 21'deki evde rehin tutulanlar şunlar; Emin Akyüz, Mediha Dinç, Şükriye Özel, Leyla Özel, Fatma Keskin, Şerife Dinç, Mehmet Keskin ve Hasan Dinç. Bunlara ziyarete giden yakınları Abdurrahman Özel, Mehmet Şerif Boğa ve M.Ali Özel de gözaltına alındılar.

Sömürgeci hedeflere saldırı hazırlığı yaparken, bombanın elim bir kaza sonucu ellerinde patlaması üzerine A. Hamit ALGAN ve Ahmet DİLMAÇ adlı kahraman ARGK gerillaları şehit düştü

Nisêbîn (Berxwedan): Şehir merkezinde yapımı tamamlanmak üzere olan Belediye Kütüphane binasına 28 Ocak 1991 günü akşam saatlerinde bombalı eylem yapmak isteyen 2 ARGK gerillası, bombanın zamanından önce patlaması sonucu şehit düştü. Olay yerinde bulunan diğer 3 ARGK gerillası ise sağ kurtulmayı başardı. Plastik bidonlarin içerisine yerleştirilen tahrip gücü yüksek bombanın patlamasıyla **A. Hamit ALGAN** ve **Ahmet DİLMAÇ** adlı gerillalar şehit düştü.

Daha sonra olay yerine gelen sömürgeciler şehit iki gerillanın cenazesini Mêrdin'e götürdüler. Cenazelerin orada gömüldüğünü tahmin edildiği bildirildi.

30 Ocak günü Nisêbîn Cumhuriyet Savciliğına bir dilekçeyle başvuran şehit gerillaların aileleri cenazeleri almak istediklerini bildirdiler. Ancak C. Savcısı, *"Cenazelerin nerede olduğunu ve gömülüp gömülmediğini bilmiyorum. Olay DGM'ye ait olduğudan konu ile ilgili herhangi bir açıklama yetkisine sahip değilim."* diyerek, şehit gerilların cenazelerinin teslim edilmeme karşısında halkın gösterebileceği tepkiyi önlemek ve tehdit etmek amacıyla konuşmasına, *"Nusaybin'de daha önce yaşanan olaylar'dan dolayı güvenlik tedbirleri alınmıştır. Cenazelerin verileceği zannetmiyorum"* sözlerini de ekledi. Niseybîn'deki sömürgeçi şoven, çevredakilerin, "Cenazelerin verilmemesi 15 Mart 1990 tarihinde olduğu gibi tekrar kitlesel olaylar gelişmesine yol açmar mı? şeklindeki bir soruya da, "Bu, bizim görev ve ilgi alemin dışındadır" diye karşılık verdi.

Olayın ardından kitleler üzerindeki terörü ve tutuklama kampanyasını daha da arttıran sömürgeciler şehit gerillalardan **Ahmet DİLMAÇ**'ın ikisi bayan üç akrabasını, **A. Hamit ALGAN**'ın da ağabeyini gözaltına aldılar. Olaydan sonra gönaltına alınan yurtseverlerden isimlerini tespit edebildiklerimiz şunlar: Hızni Kurt, Nezete Dilmaç, Zekiye Dilmaç, Saiit Dilmaç, Nezir Dinç, Emin Akyüz, Mediha Dinç, Şükriye Özel, Leyla Özel, Fatma Keskin, Hasan Dinç Zübeyir Akyüz, Beşir Yıldırım, A. Kahraman Özel, M. Şerif Boğa, M. Ali Özel, Ekrem Yağız, Hüseyin Yağız, Çecan Saltıkalp, Zübeyir Ayhan, Aslan Aras, Ahmet Kayacı Kadri Erdem, Şehmus Yalçın, İrahaim Turan, Zübeyde Duran, Şerif Yıldırım Selahatin Yıldırım, Seyfettin Yıldırı, Ramazan Aksan. Bu yurtseverlerin bir kısmı iki gerillanın şehit süştüğü olaydan önce gözaltına alınmıştı. Niseybîn şehir merkezinde Körfez savaşının başlamasını ardından yüzlerce yurtsever gözaltına alındı. Bunların büyük çoğunluğu yıldırma amacıyla yapılan vahşi işkencelerden sonra serbest bırakıldı. Şu anda da ne kadar yurtseverin gözaltıda olduğu kesin olarak bilinmiyor.

Kerboran

İki ayrı eylemde 8 düşman askeri öldürüldü

Kerboran (Berxwedan): Ocak ayının ortalarında ARGK gerillaları Kerboran'ın Tırve (Bağözü) köyünde sığınak şeklinde kazılmış asker mevzilerine yerleşerek askerlerin nöbet değişimi sırasında pusu kurdular. Eylemi gerçekleştiren gerilla biriminden aldığımız habere göre 6 düşman askeri öldürüldü.

İkinci eylem de Kerbent (Suçatı) köyünde meydana geldi. Bu köy çetelerin denetiminde. Koruculuğu kabul etmeyen köy halkının tümü köyü terketmiş durumda. Gerillaların köyün hemen çıkışına yerleştirdikleri tahrip gücü yüksek bombanın patlaması sonucu 2 asker öldü, asker ve çetelerden yaralananlar da oldu.

Sêrt

Bir ajan ölümle cezalandırıldı

Sêrt (Berxwedan): 16 Ocak günü şehir merkezinde Eğitim Yüksek okulu'nun önünde Abdurrahmane Suvari olarak tanınan Abdurrahman Kurt adlı ajan gerillalar tarafından ölümle cezalandırıldı.

Dêrsim

Kisle'de 1 ajan cezalandırıldı

Dêrsim (Berxwedan): ARGK gerillaları, Aralık '90 ayının son günlerinde Kisle'ye bağlı Ilıksu köyünde Cemal adlı ajanlık yapan bir haini ölümle cezalandırdılar.

Cezalandırılan kişinin uzun bir zamandır ajanlık yaptığı bildirildi.

ARGK'nin Eylül ve Ekim aylarında Gever, Çelê ve Çolamerg alanlarında gerçekleştirdiği askeri eylemler

1– Eylül '90 ayının ortalarında Çelê'nin Bilecan ve Eriş köyleri arasında bulunan Türk askeri birliklerinin mevzilerine yerleştirilen mayın tuzağının patlaması sonucu bir asker öldü, birkaç asker de yaralandı.

2– 28 Eylül'90 tarihinde Gever'e bağlı Kinyanış taburu ile taburun nöbetçi kulubeleri arasına döşenen mayının patlaması sonucu bir onbaşı öldü, yaralanan askerlerin sayısı tespit edilemedi.

3– 29 Eylül'90 tarihinde Çelê'ye bağlı Serê Sêvê köyünde konumlanmış düşman askeri güçlerine yönelik yerleştirilen mayına çarpan bir panzer ağır şekilde hasar gördü.

4– Eylül'90 ayının sonlarında Çelê ilçe merkezinde kitleleler, baskı, işkence ve sürgünleri protesto etmek amacıyla bir protesto yürüyüşü gerçekleştirdiler. Hükümet konağına yürüyen kitleler, Atatürk'ün büstünü de tahrip ettiler.

5– 5 Ekim'90 tarihinde Çolamerg merkeze bağlı Kotranıs köyü karakoluna gerilla güçlerimizin gerçekleştirdiği saldırı sonucu iki asker öldürüldü, dördü de yaralandı. Daha sonra Çolamerg'ten gelen takviye düşman güçleri ve gerilla birliğimiz arasında meydana gelen çarpışmada da kayıp vermeyerek başarılı çıkan gerilla birliğimiz oldu.

6– 6 Ekim'90 tarihinde Çelê'ye bağlı Eriş köyü yoluna döşenen mayının patlaması sonucu Eriş bölük komutanlığını yapan üsteğmenin iki ayağı koptu, bir assubay da kör oldu. Mayın bölüğü denetlemeye gelen binbaşıya karşı dönüşte. Mayına çarpan taksi de tahrip oldu.

7– 7 Ekim'90 tarihinde Çelê merkez güvenliğini sağlamakla görevli bir düşman timine, gerillalarımız tarafından başarılı bir saldırı gerçekleştirildi, üç tim elemanı öldürüldü, ikisi de yaralandı.

8– Yine Ekim ayının ilk haftası içinde Çelê'nin Bilican köyü çetelerine karşı kurulan pusuda, sabah saat 7.00'de yedi çete silahlarıyla birlikte yakalandı. Düşman helikopterlerle çetelerinin imdadına geldi. Meydana gelen çarpışmada helikopterin vurulması üzerine düşman askerleri ürktü ve çarpışma alanını terketti.

9– Ekim ayının ilk haftası içinde Çelê'nin Deştan köyündeki düşman askeri birliğine karşı gerçekleştirilen pusuda iki asker öldürüldü, üçü de yaralandı. Deştan, bölgede düşmanın güçlü noktalarından biriydi. Bu eylemin ardından düşman güçleri, tespit ettikleri bir birliğimize karşı saldırı düzenlemek istediler. Durumu farkeden gerillalarımızın döşediği mayının patlaması sonucu iki çete ve bir asker öldü.

10– Ekim ayının ilk haftasında Çelê'nin Aksu karakoluna karşı gerçekleştirilen saldırıda bir asker öldü, dördü de yaralandı, geriye kalan düşman askerleri korkarak telaşla karakolu terkettiler.

11– 8 Ekim'90 günü bir gerilla birliğimiz, Çelê'nin Cermedan köyünde, düşman güçlerinin döşediği mayına çarptı. Mayının patlaması sonucu Cudi adlı bir kahraman savaşçımız şehit düştmü, meydana gelen çarpışmada ise gerilla birliğimiz başka kayıp vermeyerek düşman kuşatmasını yarmaya muafak oldu.

12– 1 Ekim'90 Elbak'lı (Başkale) bir yurtsever Çelê'nin Serê Sêvê düşman karakolunun komutanı bir üsteğmeni öldürdü ve bir askeri de yaraladı. Olaydan sonra gerilla birliklerimize yetişmeye çalışan bu kahraman yurtsever, yolda Irak askeri güçleri tarafından pusuya düşürülerek esir alındı.

Bunlar dışında gerilla birliklerimiz ile düşman güçleri arasında çok sayıda çarpışma meydana gelmiş, birçok düşman karakolu uzaktan havan ve roket atışına tutulmuştur.

ARGK Çolamerg Bölge Komutanlığı

Emperyalist-sömürgeci savaşa karşı Kürdistan'da onbinler yürüdü

Elîh (Berxwedan): Elîh'teki gösteri gündüz saat 12.00'de Ulucami ve Lale camiinden çıkan halk kitlelerinin Bankalar caddesinden, şehrin merkezi noktası olan Cumhuriyet meydanına doğru slogan atarak yürümeleriyle başladı. Binlerce kişiden oluşan gösteri kolu, köylülerin alışveriş yeri olan Bankalar caddesinden ileriye doğru ilerledikçe yeni katılımlarla daha da kalabalıklaştı. Cumhuriyet meydanına vardıklarında gösterici halkın sayısı 10 bini geçti. Gösteri boyunca halk "Kahrolsun ABD", "Kahrolsun İsrail" sloganlarını attı. Cumhuriyet meydanında ise atılan sloganların karakteri değişti, önce atılanlara ek olarak, "Kahrolsun faşist Türk devleti", "Yaşasın Kürdistan", "Botan'ın insansızlaştırılmasına hayır" vb. sloganlar atıldı.

Êlih 25 Ocak kitle gösterisinde halk sömürgeci güvenlik güçleriyle çatıştı

Foto: Cumhuriyet

Cumhuriyet meydanında sayıları birkaç bini aşan polis, özel tim ekipleri, çevik kuvvet ve askerler, tank ve panzerlerle halkın yolunu keserek, gösteriye derhal son vermelerini istedi. Halk protestoya devam edince önce lastik mermiler, gözyaşartıcı bombalar, daha sonra da hakiki mermiler kullanılarak halka ateş edildi .İlk ateş esnasında en az 10 kişi yaralandı . Bunun üzerine halk kitleleri korunmak için büyük gruplara dağıldılar. Bazı gruplar yaralıları hastaneye ulaştırmaya çalışırken, bazıları da polislerin aralarına düşürdüğü göstericileri kurtarmaya çalıştı .Ara caddelere dalan büyük halk kütleleri buradan slogan ve taşlarla sömürgecilere karşılık verdi. Bu sırada kadın ve çocukların da gösteriye iştirak ettiği, damlardan ellerine geçirdikleri taş, demir ve tahta parçalarını polis ile özel tim elemanlarına attığı gözlendi. Bazı kadınlar da polislerin üzerine saldırarak, tutuklamak üzere götürülenleri kurtardılar. Saat 14.00'e kadar devam eden büyük kitlesel gösteride en az 50 yurtsever de tutuklandı.

Gerek muhabirimiz, gerekse de Êlih'ten bilgi aldığımız halktan diğer kaynaklar, kesin yaralı sayısının 7'nin, tutuklu sayısının da 50'nın çok üstünde olduğunu, sömürgecilerin gerçek sayıyı gizlediğini söylediler. Yaralılardan 1933 doğumlu Abdullah Korucu'nun ilk gün olan koma durumu sonraki günlerde düzeldi. Bu yurtsever dipçik yaralarıyla komaya sokulmuştu.

Olaydan sonra İHD Êlih Şubesi, HEP Êlih Teşkilatı ve Petrol-İş Êlih şubesi yetkilileri aralarında bir komisyon kurarak yaralı ve tutukluların durumunu öğrenmek için valilik ve emniyet amirliği nezdinde harekete geçtiler. Temas kurduğumuz bu komisyon üyeleri, polis ve özel timin halka karşı şiddete başvurduğunu, savaşı protestonun halkın doğal hakkı olduğunu, olaylardan sonra şehrin durumunun askeri işgali andırdığını, polis ve özel timin kahveleri basarak halka ağır hakaretlerde bulunduğunu, ortamın gergin olduğunu, halkın tutuklananların serbest bırakılmasını beklediğini, bu sonucun doğmaması durumunda daha ciddi gelişmelerin olabileceğinden endişe ettiklerini açıkladılar.

Êlih'teki gösteri hakkında görüşlerini aldığımız bir yurtsever şunları söyledi: *"Caminin hemen çıkışında islamcılar kalabalığı terketti. Gösteri halkın inisiyatifine geçti. İlginçtir, organizatör yoktu ama herkes ne yapacağını biliyordu. 1990 yılı içinde Êlih'te iki büyük gösteri oldu. Fakat bu defa bambaşkaydı.*

Kim eline ne geçirdiyse polis ve özel time saldırıyordu. Kadınlar, dükkanlardan yağlı boya alarak polislerin üzerine döküyorlardı. Kahve lokantalardan çıkanlar da, sandalye ve tabaklarla vuruyorlar. Bu şekilde polisler Gök Taksi'nin bulunduğu yere kadar kovalandılar. Ara sokaklara çekilen polis buradan halka ateş açtı. Hepsine yön gösteren mitingin kendi örgütlenmesi yoktu. Aralarındaydık, ancak kaybolduk, bu kadar büyük kabarma beklemiyorduk."

26 Ocak günü Êlih'e Türk İçişleri Bakanı Abdulkadir Aksu geldi. Bu gösterilerin sömürgecilerde yarattığı korkuyu göstermektedir.

Tûx (Berxwedan): Tûx (Tatvan)'ta da halk gösterisi öğlen saatlerinde camiden çıkan halkın yürüyüşü ile başladı. Tûx'taki gösteride özellikle köylülerin çokluğu dikkati çekti. Bu da gösterinin yurtsever karaktere geçmesi için yeterli birleşim oldu.

Burada da polis, özel tim ve askeri birlikler halkı dağıtmak için zora başvurdular, kitlelerin üzerine panzerleri sürdüler. Binlerce kişinin katıldığı gösteride halk, büyük gruplara bölünerek slogan atmaya devam etti. Sömürgeci askeri güçler, bir grubu kuşatma altına aldıklarında, diğer gruplar polislere saldırarak bunları kurtarmaya çalıştı.

Polisin ateş ederek biri ağır dört yurtseveri yaralaması üzerine, kitleler polise daha bir kinle saldırdılar. Bu saldırı karşısında polis ve özel timler hükümet konağına sığınmak zorunda kaldılar. Halk bu defa hükümet konağına saldırarak camları ve kapıları taşlarla parçaladı. Kitle bir karakol ile birçok askeri aracın da camlarını kırdı. Bir kaç saat süren gösteride Tûx'tan yurtseverlerin bildiriğine göre en az 300 yurtsever gözaltına alındı.

Polisin ateş etmesi ağır yaralanan **Mecit KAPLAN** adlı yurtsever, Amed'e hastahaneye götürülmeye çalışılırken, daha Tûx'un çıkışında can verdi. Mecit Kaplan, Reşadiye'nin Gûta Oransê (Kuşluca) köyünden olup 6 çocuk babasıydı. Tanınan etkin bir yurtsever olan Mecit Kaplan, eski Kürt halk direnişlerinde yer alan Bekîran aşiretindendi.

Şehit Mecit Kaplan'ın cenazesi 26 Ocak günü yine kitlesel bir törenle kaldırıldı. Aşırı güvenlik önlemi alan sömürgeciler, cenazeyi kendileri kaldırmak istediler. Halk buna izin vermedi. Ayrıca halk şehir merkezinden mezarlığa kadar sesiz bir yürüyüş yaptı. Bu gösteri sırasında da 100 kadar yurtsever gözaltına alındı.

25 ve 26 Ocak günü Tûx'tan temas kurduğumuz yurtseverler, her cadde ve sokağın askerler tarafından tutulduğunu, bilinen yurtseverlerin olaylar bahane edilerek arandığını, savaş uçaklarının şehrin üzerinde sürekli uçtuklarını, gösteriler sırasında şehirde bulunan HEP Genel Başkanı Fehmi Işıklar ve Mardin Milletvekili Ahmet Türk'ün halkı provakasyonlara dikkat etmeleri konusunda uyardıklarını, sömürgeci güçlerin bunları hiç hesaba katmadığını söylediler.

Bileşim ve mitingin karakteri konusundaki sorumuza da, "Yurtseverlerin ve devrimci-yurtsever sloganların etkin olduğu bir gösteri", şeklinde cevap verdiler.

Çewlik (Berxwedan): Çewlik (Bingöl)'deki gösteriye de 1000 kadar yurtsever katıldı. TC, ABD ve İsrail aleyhine sloganların atıldığı gösteride, bazı yurtseverlerin ERNK bayrakları taşıdıkları tespit edildi. Gösteri hakkında bilgi aldığımız muhabirimiz, bu şekilde 5 bayrak tespit ettiğini söyledi.

Gösteri sırasında yaralanan olmadı, ancak on civarında yurtsever tutuklandı. Muhabirimiz, gösterinin camiden çıkanlar tarafından başlatılmış olmasına rağmen, yurtseverlerin inisiyatifinde geçtiğini söyledi.

Amed (Diyarbakır), Wan (Van) ve Kosar (Kızıltepe)'de de benzer gösteriler planlanmış olmasına reğmen aşırı güvenlik önlemleri nedeniyle hayata geçirilmedi. Nisêbîn (Nusaybin)'den muhabirimiz, bu ilçede de Cuma günü sömürgeci güçlerin cami etrafında büyük önlem almış olduğunu bildirdi. 18 Ocak günü Riha (Urfa)'da da benzeri bir gösteri oldu.

25 Ocak günü Kürdistan'ın üç şehrinde olan büyük kitlesel gösteriler, camilerden başlatılmış olmasına rağmen, yurtsever karakterde oldular. Halkın elinde legal mevzilerin kalmadığı koşullarda camiler, halkın gösteriler için çıkış yaptığı uygun ve bir yerde zorunlu zemin oldu. Kürdistan halkının müslüman olduğu dikkate alınırsa, bu tür çıkışlar kaçınılmaz olmaktadır. Her üç şehirde de kitleler, yurtsever sloganları egemen kıldılar.

Ereban - Qilaban

Sömürgeci güçlerle meydana gelen çarpışmalarda Ereban'da 2, Qilaban'da da bir ARGK gerillası şehit düştü

Ereban-Qilaban (Berxwedan): 23 Ocak'91 gecesi Ereban (Araban)'ın Mendolo köyüne bir görevi yerine getirmek üzere giden küçük bir ARGK grubu ile düşman güçleri arasında meydana gelen çarpışmada kod adları Sadık ve Zeki olan iki gerilla şehit düştü. Sömürgeciler, çarpışmada bir gerillanın da yaralı ele geçirildiğini ileri sürdüyse de, bu iddia henüz doğrulanmış değil.

24–25 Ocak'91 gecesi Qilaban (Uludere)'ın Nirveh (Taşdelen) köyüne giden bir ARGK grubu, köy yakınında düşmanın pusuna düştü. Düşman askerlerinin ateşi sonucu Qilaban'ın Hîlal köyünden olan **Hasan KARA (Rêzan)** adlı kahraman ARGK savaşçısı şehit düştü. Şehit savaşçının cesedinin düşmanın eline geçip geçmediği öğrenilemedi.

Her iki çatışmada düşman güçlerden de kayıplar olduğu bildirilmektedir. Ancak sömürgeciler kendi kayıpları konusunda bir açıklama yapmadı.

Pasûr - Palî

Gerillalar Pasûr'da karakola saldırdı, Palî'de de bir okul yaktı

Mazra (Berxwedan): ARGK gerillaları, Ocak ayının ortalarında Pasûr (Kulp)'un Kowrno köyü karakoluna saldırdılar. Roketlerin kullanıldığı bu saldırıda karakol tahrip edilirken, düşmana büyük can kaybı da verdirildi. Muhabirimiz, bizzat saldırı sonrasında karakolun durumunu gören yurtsever köylülerden aldığı bilgilerde, olay yerinde çok sayıda ölü ve yaralı asker görüldüğü belirtiyor.

Aralık'90 ayının son günlerinde de Palî (Palu)'ye bağlı Zûver (Akbulut) köyünün ilk okulu gerillalar tarafından yakıldı. Yangına erken müdahale edilip söndürülmesine rağmen, binanın içindeki eşyaların çoğu tamamen yandı, bina da büyük bir tahribat geçirdi. Geçen yıl da bu köyde bir ajan ölümle cezalandırılmıştı.

Wan

Wan 100. Yıl Üniversitesi öğrencileri savaşa karşı bir haftalık boykot yaptı

Wan (Berxwedan): Üniversite öğrencileri, 10–17 Ocak arasında sömürgeci-emperyalist savaşı protesto amacıyla bir haftalık boykot yaptılar. Boykota öğrencilerin tümü katıldı. "ERNK-Wan Komitesi" de halka, savaşta tutumlarının ne olması gerektiği konusunda bildiri dağıttı.

TÜRK DEVLETİ FİİLİ SAVAŞA, KÜRDİSTAN DİRENİŞE GİDİYOR

Türk sömürgeci devletinin fiilen taraf olduğu Körfez savaşındaki hedefleri netleşti, bunları Türk devlet yetkilileri de gizlemiyor, burjuva basından hergün TC'nin savaş planının bölümleri yayınlanıyor. Yine de TC'nin ne yapmak istediği en iyi Kürdistan'daki uygulamalarından anlaşılıyor. Kürdistan'da 17-28 Ocak'91 tarihleri arasındaki genel durumu özetlemeye çalıştık:

AMED

Savaşın başladığı ilk gün şehirden büyük bir göç başladı, 400 bin kabul edilen şehir nüfusu neredeyse yarıyarıya indi. Okulların tümü tatile girdi. Zaten kimse çocuğunu tehlikeden dolayı okula göndermiyor. Dicle üniversitesi de açıklamasız tatile girdi. Öğrencilerin dayatması üzerine, üniversitenin öğretim üyeleri yaptıkları açıklamada öğrencileri koruma tedbirlerinin olmadığını, bu nedenle herkesin evine gitmesinin daha hayırlı olacağını söylediler.

Havaalanı hergün göçenlerle dolu, aynı şekilde otobüs terminali de. Biletler karaborsa. Varlıklılar Türkiye'ye kaçıyor. Halk ise ya şehirde kaldı ya da çocuklarını Lice vb. yerlere gönderdi.

Sömürgeci devlet halkın korunması için hiçbir tedbir almış değil. Halk kimyasal gazdan korkuyor, sömürgeci yetkililerin ve burjuva basının bilinçli yarattığı korku halktaki bu duyguyu daha da artırıyor. 17 Ocak tarihinden beridir, Amed askeri havaalanından kalkan ve sürekli askeri malzeme indiren askeri nakliye uçaklarının çıkardığı aşırı gürültü, halkı sürekli gerginlik içinde tutuyor.

Şehirde halkın ekonomik yaşamı da felç olmuş durumda. Bazı lokantalar ve eczaneler dışında dükkanların çoğu kapalı. Bu koşullarda üretim ve yatırım düşünülemez bile. Eczanelerde ilaç bulunmuyor, naylon, zamk vb. sığınak yapımında kullanılan malzemeler ateş pahası. Geçimini tankercilikten, kamyonculuktan sağlayanların tümü iflas etmiş durumda. 200 milyonluk kamyonlar 50 milyona satılıyor, kimse almıyor. Bankalar kredileri durdurduğu için, Türkiye toptancıları Kürdistan esnafına veresiye, vermiyor.

Belediye'den alınan bilgilere göre, şehirde sadece 40 sığınak var, bunlar 17 bin kişilik, kocaman şehirde ise sadece 3 bin gaz maskesi bulunuyor, bunlar da sömürgeci idarecilerin tasarrufunda. Belediye şehrin suyunu pompalarla sağlıyor, herhangi bir tehlike karşısında şehirde su sıkıntısının da doğabileceği belirtildi. Hastaneler, ordunun denetimine verildiğinden halka uygulanan sağlık hizmetleri durmuş. Bismil'e de sadece beş adet gaz maskesi verilmiş, bunların da kimin denetiminde olduğunu bilmek zor değil.

Buna karşılık Amed silah deposuna dönüşmüş durumda, askeri havaalanı, Pirinçlik radarı ve askeri birlikler hep faaller. Durmadan yeni birlikler aktarılıyor. 2 ve 3. Ordunun birlikleri de Amed üzerinden sınıra yollanıyor.

ÊLIH

Êlih (Batman)- Midyad-Hezex (İdil) hattındaki askeri yığınağı gören, birçok ülkede savaş muhabirliği yapan bir İtalyan gazetecisi, "Bu askeri yığınağın kesinlikle savunmaya değil, saldırıya yönelik olduğunu" söyledi. Askeri havaalanından kalkan uçakların Irak'a saldırıda kullanıldığı artık bir sır değil. Varolanlara ek olarak durmadan yeni askeri birlikler aktarılıyor. Aktarılan silahlar arasında geri tepmesiz toplar, leopar tankları, birlikler arasında da hava indirmede kullanılan paraşütçü komando birlikleri seçiliyor. Kürdistan'da halen hava indirmede kullanılan üç askeri havaalanında savaş uçağı sayısının 300'ü geçtiği tespit edildi. Son olarak Amed askeri havaalanına Belçikalıların Mirage 5'leri geldi. ABD de savaş uçaklarının savunması amacıyla "Patriot" diye bilinen füze avcısı roketatarları havaalanı çevresine yerleştirdi. 24 Ocak günü fırlatılan bu roketlerden bir tanesi Bağlar semtine yakın bir köyün civarına düştü. Sömürgeciler bunu bilgisayar hatasına bağladılar. Şehirdeki yurtseverler 24–25 Ocak gecesi, saat 02.00'de saldırıda yara almış bir savaş uçağının havaalanına yetişmeden düştüğünü söylediler.

Sömürgeciler, silah ve asker deposu haline getirdikleri şehrin askeri bölgeleri etrafında halkın bulunmasını da istiyorlar. Sömürge Valisi H.Kozakçıoğlu, gazetecilerin sorusu üzerine "Halkın günvenliği için bazı tedbirler alınmış, gerektiğinde açıklanacak" açıklamasında bulundu. Yurtseverler bunu halka yönelme olarak yorumladılar.

İHD Amed Şube Yönetim Kurulu Üyesi Av. Sabahattin Acar da, "Çıkacak bir savaş Kürtlerin toprağında olacaktır" diyerek, halkın güvenliği için hiçbir önlemin alınmadığını, bunun insan haklarıyla alay anlamına geldiğini söyledi.

Petrol-İş Sendikası da "Kürdistan'dan ayrılmama kampanyası" başlattı. Üyelerinin bulunduğu işyerlerini gezen sendika yöneticileri, işçilerin diri ve sorunların bilincinde olduklarını, Amed'te bulunan 600 üyelerinden sadece bir kişinin şehri terkettiğini açıkladılar. Aynı yetkililer, kampanyalarını ve amaçlarını bir açıklama ile basına yansıttıklarını, fakat her zaman olduğu gibi burjuva gazetelerinin yer vermediğini, çağrılarının Türk aydınları için de geçerli olduğunu ve sonuna kadar kampanyayı sürdüreceklerini de eklediler.

Öte yanda Ziya Gökalp lisesi öğrencileri de sömürgeci savaşa karşı bir gösteri yaptılar. Savaşın çıktığı ilk iki günün aksine şehirden göçler oldukça azaldı. Şehirden ayrılanlar,. genelikle çocuklarını kırsal alandaki tanıdıklarının yanına bırakıp geri dönüyorlar. Bu da halkı yerinde çözüme ve dayanışmaya itiyor. Sömürgeciler de bunu bildikleri için durmadan operasyon yapıyorlar. Evinin etrafını naylonla kapatan kalabalık bir ailenin 6 üyesinin zehirlenerek öldüğü gerçeği, sömürgecilerin halkımızın herşeyi ile oynayarak, savaşı Kürt halkının kırımına dönüştürdüklerinin en belirgin bir göstergesi.

CIZÎRA BOTAN – GIRGÊ AMO

Ciriza Botan'dan olan göç tersine döndü. İlçe merkezi eski düzeyde olmazsa da belli bir canlılık kazanmış durumda. Halkın ekonomik durumu tam bir felç. Halk varolan erzağını aralarında payediyor.

İlçe ve çevresindeki askeri yığınak devam ediyor. Girgê Amo'dan olan göç de durmuş durumda. Halkın belli bir kesimi geri dönüyor. İlk günlerin korku ve tedirginliği yok. Ancak Türk ▶

Chris Stephan çocukların kalmadığı Elih (Batman)'te askeri yığınağı izledi:

Şehirdeki insanlar silah yığınağını seyrediyor

Dün her tarafı denetim altındaki Batman'dan Irak sınırına yeni askeri birlikler kaydırıldı. Havaalanının etrafında askerler devriye gezerken, diğer askerler de yol kavşaklarını tutuyor. Türkiye'nin 2 ve 3. Ordusuna ait 200 bin asker sınıra kaydırılıyor.

Ankara'dakiler, Irak tarafından bir saldırı olmadıkça bir savaşa girmeyeceklerini söylüyor, ancak Batman'daki birçok insan hükümetin savaşa girmede kararlı olduğu fikrinde.

Buradaki insanlar, tank ve diğer araçlarla dolu trenleri görünce savaşın başlayacağını düşünüyor diyor SHP Batman İl Başkanı A.Kerim Zilan. Zilan, sınırın sadece 100 km uzağındayız, endişeli olmamızın nedenleri vardır dedi.

Havaalanının yanında Batman Petrol Refinerisi bulunmaktadır. Bu da Irak'ın muhtemel bir saldırısında Batman'ın önemli bir hedef olacağını düşündürüyor. Askeri cemse ve jipler, zaten kalabalık olan sokakları daha da kalabalık yapıyor. Bir lokanta sahibine göre havaalanındaki uçuşlar aralıksız sürüyor.

Resmi ve sivil giysili polisler, dün havaalanına inen C–130 transport uçaklarını görüntülemeye çalışan gazetecileri geri gönderdiler, bütün şehirden uzak nezaretinde şehirden uzaklaştırıldılar. Gazetecilerin askeri binaların 400 m yakınına yaklaşması yasaklandı.

Ama Doğu Türkiye'deki asker ve techizat kaynayan askeri havaalanları görmemek mümkün değil. Birçok Türk, askeri yığınağın Irak misillemesine karşı koyma amacından fazla olduğuna inanıyor. Batman'dakiler ise Türkiye'nin çoktan beri Körfez savaşına girdiğine inanıyor.

Guardian
İngiltere 25 Ocak 1991

Türk devletinin Kürdistan'daki askeri yığınağına ve Körfez savaşına girmesine tepkiler

Yavuz Binbay (Van İHD Başkanı):

Ortadoğu halkları kaosa sürükleneceği bir çılgınlığın son saatlerini sayarken, Ortadoğu'daki ABD hegemonyacılığı ve Saddam'ın ihtiraslarının kurbanı olacaktır. Bu savaş halkımızın savaşı değil ve olamaz. Bu savaşta halkın çıkarı olamaz. Çünkü bu savaş halkın katliamla karşı karşıya kalacağı bir savaş olacaktır. Tamamen sivil ve savunmasız olan halkımız kendini savunamaz. Yapılan yığınaklar, savaş olsada olmasada bir katliamın habercisidir. Van'da sivil savunma anlamında hiç bir önlem alınamamıştır. Edindiğimiz bilgilere göre Van gibi büyük bir kente sadece 1500 gaz maskesi getirilmiştir.

Dünya Kürt ulusunu yalnız ve katliamla, barbarlıkla başbaşa bırakmamalıdır.

Adem Gökmen (Batman HEP Başkanı):

Savaş çıkarsa katliam olur. Buradaki askeri yığınaklar boşuna getirilmedi. Irak'ta boş durmayacak. Batman'da herhangi bir önlem alınmamış. İl merkezinden göç var. İnsanlar kendilerini koruyacak bir yerlere gidiyorlar. Varlıklı olanlar her zaman kendilerini kurtarabilir. Vali bile yeterli önlem alınmadı diyor. Halka hiç bir şey denmiyor. Devletin görevi yığınaklardan çok, vatandaşı korumak olmalı.

Mümtaz Çerçel (Bismil HEP İlçe Başkanı):

Devlet vatandaşın can ve mal güvenliğini korumakla yükümlüdür. Savaş kapıya dayanmıştır. Devlet herhangi bir önlem almamıştır. Onbinlerce nüfuslu Bismil İlçesine sadece 5 gaz maskesi gönderilmiştir. Bunlar da kaymakam, karakol komutanı gibi mülki amirlere dağıtılmıştır. Halk Saddam'dan çok, Özal'dan korkuyor. Bir kitle kırımı olabileceğinden, yurtseverlere yönelik bir saldırıdan kaygılanıyor. Devlet bölge halkını gözden mi çıkardı, değilse neden bir önlem alınmıyor?

Haşim Haşimi (Cizre Belediye Başkanı):

Panik son günlerde arttı. İlçenin üçte biri göç etti. Kalanlar ise kendince önlem almaya çalışıyor. Bugün belediye olarak, halka anons yaptık. Panik biraz olsun azaldı. Göç durdu. Devlet sivil savunma ve halkı koruma korkusunda bir önlem almadı. Halk kendi önlemini almaya çalışıyor.

Nurettin Yılmaz (Mardin ANAP Milletvekili):

Sivil savunma ve halka yönelik önlem alınmaması, savaşın çıkacağına ihtimal verilmemesindendir. Zaten Cumhurbaşkanımız geçen gün açıkladı. Umarım savaş çıkmaz.

Neşet Ökten (Silopi Belediye Başkanı):

İlçede 35 bin kişi göçtü. Askeri önlemler dışında bir önlem alınmadı. Halk yalnız bırakıldı. Hükümetin yaptığı ihmaldır. Görevini yerine getirmiyor.

Dr. Murat Ortakkaya (Tabibler Odası Başkanı):

Sivillerin korunması kitleleri, toplumu savaş aleyhtarı yapmakla başlar. Savaşa karşı olmak halkı savaş felaketinden kurtarmanın ilk şartıdır. Devlet bunu yapmadı. Savaşın kötülükleri, getireceği yıkım anlatılmadı. Bir ülke insanlarının onuru, özgürlüğü için savaşa girebilir. Ancak bugünkü savaş durumu, halkın istemi dışındadır. Bu savaş halkımızın savaşı değildir. Eğer savaşta kitle kırım silahları kulanılacaksa, bu silahlardan korunma olanağı yoktur. En iyi çözüm savaşmamaktır.

Av. Fethi Gümüş (Diyarbakır Baro Başkanı):

Türkiye savaşta ikinci bir cephe olmayı kabullenmese, ABD, Kürt'leri öne süreceğini Özal'a dayatınca, Özal ikinci cephe açmayı kabullenmiştir. Özal Kürt'leri aradan çıkarmıştır. Bu yüzden Güneydoğu'da yaşayan Kürtler için herhangi bir önlem almamıştır. Amacına göre bu gayet doğaldır. Dolayısıyla Kürt Halkı bu savaşta kaderiyle başbaşa bırakılmıştır. Hiçbir savunma olanağına sahip olmayan Kürt'ler için tek yol kaçmak olarak kalmıştır.

Mehmet Yıldız (Petrol-İş Şube Başkanı):

Gaz maskesi yerine, broşür dağıtıyorlar. Broşürde ise zehirli gazlara karşı maske takılması gerekir deniyor. İnsanımızla alay ediliyor. Devletin amacı, sivilleri korumak değil, Kürt muhalefetini yoketmektir. Bu durum devlet için bir fırsattır. Katliamlar iki tarafında işine geliyor.

Ali Öncü (Tes-İş Şube Başkanı):

Sömürgeci politikaların bölgeye ilişkin uygulamaların gereğidir. Çünkü Türkiye'de standart politikalar uygulanmıyor. Bugün Ortadoğu'daki savaş nedeniyle Avrupa'da bile önlem alınıyor. Şunu söyleyeyim ki, eğer Balkanlardan bir saldırı gelmiş olsaydı. Tavırları hiçte böyle olmazdı.

ordu birlikleri kelimenin en açık izahıyla bölgeyi tam bir harabe haline getirmişler. Tarlalar tank dolu, yollarla kesilmiş, mevzilerle delik deşik edilmiş durumda. Bir anlamda halk bilinçli bir şekilde açlığa ve açıkta kalmaya mahkum edilmiş. Bölgeye girilmesi yasak askeri saha ilan edildiğinden ticaret ve nakliyatçılık tümüyle ölmüş. Halkın güvenliği için de hiçbir tedbir yok. Cizira Botan'dan Irak yönüne gece-gündüz bombalamaya giden savaş uçaklarını halk izliyor. İlçedeki muhabirimiz, sadece 18 Ocak günü 30 savaş uçağının bombalamaya gittiğini gördüğünü söyledi.

Türk ve ABD savaş uçakları bu arada Cudi dağını da bombalıyor ve sınır alanı iki tarafın bombalarına hedef oluyor. 20 Ocak günü saat 15.00'te Cizira Botan'ın hemen birkaç kilometre ötesine 8 savaş uçağı bombası düştü. Sömürgeciler, bunların bir bomba olduğunu ve yalnışlıkla bırakıldığını söylediler. Ancak ilçenin tüm halkı, bu arada ilçede bulunan ANAP milletvekili Nurettin Yılmaz, bir değil 8 bombanın düştüğünü söylüyor. Bombaların şiddetinden yüzlerce evin camları kırıldı, birkaç evin de duvarları çatladı.

23 Ocak günü ilçede bulunan SHP ve 25 Ocak günü bulunan HEP heyetleri de bombaların isabetli atıldığını tespit ettiler. HEP heyeti, Cudi'ye 17 bombanın düştüğünü tespit ettiğini açıkladı.

Bölge muhtemel bir kara savaşının ön cephesi olduğundan yabancı gazeteci akınına uğramış durumda. İlçeden yurtseverler Avrupalı gazeteciler içinde Kürtçe bilenlerin de olduğunu söylediler.

23 Ocak günü de ilçe merkezindeki hastaneye biri ölü, diğerleri yaralı dört asker kaldırıldı. Sömürgeciler bunların savaşa gitmemek için kendilerini vurdukları şeklinde bir açıklamada bulundular.

Girgê Amo köylerine düşen füze parçaları — Foto: Mil-HA

ÇOLAMERG

Türk ve ABD savaş uçakları, Güney Kürdistan'ı bombalarken, Kuzey'de de özellikle Çale (Çukurca)'nın dağlık alanlarını da bombalıyorlar. Sınırdaki halk ve görgü tanıkları, Süleymaniye, Erbil, Zaxo ve Musul ile Kerkük alanlarının bombalandığını, bu bombardımanın sadece askeri hedeflere yönelik olmadığını, halkın bulunduğu alanların da hedef seçildiğini, bu saldırılarda Kürt halkından çok kişinin öldüğünü, bu şekilde 130 ölünün sayıldığını, bombardıman nedeniyle sınıra doğru gelmeye çalışan sivil Kürt halkının ölüm tehlikesi altında kaldığını söylediler.

Bombalamadan Çale'nin Tuxubê, Eriş, Zavite (Kayalar) ve Heşat köylerinin de nasibini aldığı, muhtemelen köy halkından ölü olabileceği de bildirildi. Tüm bölge halkı tarafından bu bombalama net olarak görülebildiği halde, Türk devleti ısrarla bombalamayı reddediyor.

Öte yandan Çale'den köylüler, hemen sınırın öte yakasında Rekani mıntıkası, Zeve ve Kanispi nahiyesinin de bombalandığını gördüklerini söylediler.

Tük ve ABD savaş uçaklarının ▶

Wan ve Çolamerg'e bir gezi

"Wan'dan Gever (Yüksekova)'ya ulaşabilmek için tam 6 yerde kimlik kontrolünden geçmek gerekiyordu. Sadece kimlik kontrolüyle kalsalar neyse, her seferinde bender. ehliyet ruhsat v.s. gibi trafikle ilgili bir şey soruyorlar sanki anlıyorlarmış gibi" diye söyleniyordu şoför. Minibüsün içi oldukça kalabalık, herkes birbiriyle konuşuyor. Kulak kabartıyorum savaştan söz eden yok, yöreye yabancı olduğumu yolcuların ilgili bakışlarıyla hemen hissediyorum. Sigara ikramları başlayınca cesaretlenip sorularımı sormaya koyuldum. Savaşın bölgemize etvunma önlemleri alınmadı, zaten beklemiyoruz da, göç etmeyi de düşünmüyoruz çünkü bu ülkede yaşadığımız sürece tehlike bizim için her yerde aynıdır.

Kürdistan'da bir göç sahnesi — Foto: Berxwedan

kisi ne olacak? Korkuyor musunuz? göç etmeyi düşündünüz mü? Sivil savunma önlemleri var mı? Bütün bu soruları cevaplayan 14 yolcunun içinde sadece 3 kişi oluyordu, diğerleri de bunları onayladığını bana dönerek kafalarını sallayarak belli ediyorlardı. Yüksekova'da sınır ticaretiyle uğraştığını belirten 30 yaşlarındaki yolcu yukardaki bütün sorularımı birkaç kelimeyle yanıtladı "Biz Irak'ın bir saldırı yapacağından korkmuyoruz. Esas kuşkumuz Türkiye'deki üslerden, uçaklar hergün bombalamaya gidiyor sınıra doğru. İçinde bulunduğumuz tehlikenin ciddiyeti için bu yeter. Sivil sa-

Gever'de operasyon

Gever (Yüksekova)'e vardığımızda kar hızlanmaya başlamıştı, caddeler kalabalık, sınır ticaretiyle geçimlerini sağlayan satıcıların pazar yerinde kurdukları tezgahların etrafı alıcı kalabalıkla çevrilmiş, insanın acaba bunların savaştan haberi yok mu diye aklından geçiresi geliyor. Belediye başkanıyla görüşmemizde Yüksekova polisi vızır vızır belediye önünde dolaşıyordu, geldiğimi haber almışlardı herhalde. Başkan yörenin en büyük aşiretlerinden biri olan Oramar aşiretinin ileri gelenlerinden, SHP'den kazanmış sonra ANAP'a geçmiş Necdet Bulgan. "ANAP'lı bir başkan olarak Hükümetin Körfez politikasını tasvip etmiyorum. Bana göre, kendi iç hesaplarına göre bir politikaya Körfez krizini bahane ediyor. Bölgemiz için korkunç planların döndüğünü tahmin edebiliyoruz artık. Türkiye bu kadar insancılsa Halepçe'de öldürülen binlerce insanın hesabını da bu şekilde sorsaydı belki biraz inandırıcı olurdu." Zeydanlarla ilişkilerini sorduğumuzda "Onlar halkına ihanet eden ve ihbarcılığı meslek edinen 400 korucusu olan bir aşiret. 30 yıllık belediye başkanlığını elinden almamla ilişkimizin iyi olacağı söylenemez herhalde" diye yanıtlıyor sorumuzu. Sivil savunmaya yönelik kesinlikle herhangi bir önlem alınmadığına değinen başkan, halkın devlete kuşkuyla bakmasının haksız bir yanı olmadığı bu nedenle kanıtlanmış oluyor, diye belirtiyor. Savaşın bölgede tehlikeli bir boyuta varmasıyla ilgili sorumuza ise Başkan, "Uçaklar hergün üstümüzden geçiyor, o kadarki attıkları bombaların sesi buraya da gelebiliyor, dikkat çekici bir şey" yanıtını verdi. Aynı akşam Gever'de büyük bir çapta operasyon düzenlendiğine tanık oluyoruz. Kimlik kontrolü ve aramalar gece yarısına kadar sürüyor, gözaltına alma var mı yokmu bu konuda da bilgi edinemiyoruz. Çarşıda gezme sırasında konuştuğum bir çok insanlar asıl tehlikenin başka yerlerden geleceği görüşünde. Aynı günün sabahı Elk'de 300 kişilik bir askeri birliğin PKK operasyonuna çıktığını sağlam bir kaynaktan öğreniyoruz.

Çel köylerine bomba

Hakkari de misafiri olduğumuz konuksever son gün Çukurca'dan gelen 3 köylü bir öğretmenle görüşmemizi sağladı. Köylünün biri sürekli sınır ötesinde bulunan akrabalarını ziyaret ve ticaret için gittiğini belirterek konuyla ilgili bütün gelişmeleri çarşamba gününe kadar bildiğini söyledi. Körfez krizinde fiili bir müdahale söz konusu olmazken Kerkük ve Musul'da oturan 1 milyondan fazla kürdün daha güvenli olan gördükleri ve önceden kimyasal saldırıdan dolayı büyük ölçüde boşaltılan Kuzey Irak'ın sınır bölgelerine doğru akın etmeye başladılar. Türkiye'den kalkan uçakların bu bölgeleri bombalamaya başlamasından sonra Dıhok Zebar ve Amidiye kentlerinin içine ve kırsal kesime dağıldılar. Buralar da bombalandıktan sonra, bulundukları yerleri terk eden 1 milyondan fazla Kürt ailesi vadi ve mağaralar gibi doğal sığınaklara yerleşmeye başladılar. İşin ilginç tarafı uçakların bombaladığı bütün bu bölgeler zaten Kürtlerin elinde ve kesinlikle bulunmayan herhangi bir askeri yığınağı sözkonusu değil. Şu anda Çel'ê yakınında bulunan bir dere vadisinde 150 bini aşkın Kürt ailesi sığınmış olarak bulunuyor. Çukurca'da öğretmenlik yapan arkadaşın anlatımı ise şöyle. "Çukurca'dan iki kilometre uzaklıktaki ve sınır ötesinde bulunan Zêvê ve Kanisipi köyleri İncirlik'ten kalkan uçaklarca bombalanıyor. Bu bombalamada 143 çocuk kadın insanın öldüğü belirtiliyor. Olay pazar gecesi saat 12 sularında meydana geldi. Aynı anda sınır dahilinde bulunan ve Çelê'ye bağlı olan hemen yakındaki Zawtê, Tuxubê ve Heşat köyleri de bombalardan nasibini alıyordu. Bu köylere toplam 3 bomba atılıyor ancak birinin patlamaması üzerine köylüler bombanın yanına koşuyorlar. Bombadan nasiplerini alan köylerden birinde oturan diğer arkadaş devam ederek şöyle diyordu "mucize eseri bombalar köyün bitişiğine düştü, yani isabet almadı, ertesi gün Çolamerg'den bir keşif birliği gelerek patlamayan bombayı alıp götürdüler. Çolamerg iline 5 kilometre uzaklıktaki Sümbülbağ dağına saat 2.10 sularında çarpan ve infilak eden uçağın patlama sesi bütün şehir halkının uykudan uyanmasına sebeb oluyordu. Bu hava akınına karşılık PKK gerillaları Çel yakınlarında bulunan Bijêla'daki bir askeri birliğe roket atarla saldırıda bulunarak 11 askeri personelin ölümüne neden oluyordu. Çolemerg ve Şemzinan'da bulunan dağ komando taburlarının sınır bölgesine kaydırıldığı da gelen haberler arasında Kuzey Irak'taki kamp ve yerleşim merkezlerinin kontrolünün tamamen PKK'nin eline geçtiği KDP'nin son tutumunda ve bu bölgedeki insanları kimi saldırılardan koruyamamasından dolayı yöredeki Irak'lı Kürtlerin de PKK'ye katıldığı sağlam bir kaynaktan öğrenildi. Sınır ötesi bölgede 5000 PKK gerillasının serpiştirildiği ve bu bölgeye kesinlikle bir kara saldırısını mümkün olamayacağı da öğrenildi.

Şemzînan'da bomba sesleri

Şemzînan 50 kilometre sınıra uzaklıkta olmasına rağmen son 5 gündür ilçe halkının her gece bomba sesleriyle yataklarından fırladıkları görüştüğümüz hemen hemen herkes tarafından belirtiliyordu. İlçede tek Avukat olan Mehmet Ekici, Şemzînan'ın Irak'la içiçe, özel ve kritik bir ilçe olmasına rağmen tedbir alınmaması çifte, standart olduğunu belirttikten sonra, Bölgede Askeri bir yığınak olmadığını anlatarak Uçakların bu bölgede sürekli taaruzda bulunmasının bölge halkına ilişkin bir takım kara hesapların döndüğünü anlatıyordu. Binlerce kilometre uzaklıktaki yerlerde sıkı savunma tedbirleri alınırken sınır ilçelerinde herhangi bir sağlık tedbirinin alınmaması düşündürücü derken, bu arada Şemdinli'de sadece birtek sağlık ocağının bulunduğunu ve bu ocakta yalnızca iki doktorun görev yaptığını öğreniyorduk. Belediye başkanın Hakkarı'de olması nedeniyle görüşmemiz için Şemzînan'da bir gece daha kalmamıza neden oldu. Beni misafir eden ve geceyi geçirdiğim evde de çoluk çocuklar sabaha kadar bomba seslerini duymaya tanık oluyorduk. Pazartesi gece 12 sularında yaklaşık 10 uçağın Şemdinli üzerinden geçmesinin ardından yaklaşık 10 dakika sonra pencereleri kırarcasına bomba sesleri duyulmaya başlandı. Yaklaşık 15 dakika arayla bu ses devam etti. Sınıra 50 kilometre uzaklıkta olmasına rağmen bombalar sanki Şemzînan'ın üzerine yağıyordu. Evin hanımı ve coçuklar korkulu bir şekilde seslerin kesilmesini beklerken 4 yaşındaki Mecitin ağlamaya hazırlanan dudakları annesi tarafından elleriyle kapatılıyordu. Sabah çay içmeye gittiğimiz bir kahvede Gerdî aşiretine mensup alışveriş için ilçeye gelen iki korucuyla tanıştık, biraz korkarak davranan korucular kendilerine Gelişan (Şabata) köyünde bulunan bir Komando taburunda sürekli savaş eğitimi yaptırdıklarını anlatarak konuşmalarını sürdürüyorlardı. Bazen Derecikte de ağır eğitimler yapıyorlar, gece, gündüz demeden bunu sürdürüyorlar, kendi askerlerinin hepsine gaz maskeleri verilmiş ama bize vermiyorlar. Aşiretimize mensup 500 korucu bu eğitime tabi tutulmuş. Bizi maffettiler." diye şikayette bulunuyordu. Bu arada Tahir Adıyaman'ın Jirki aşiretinden de 1990 yılı içerisinde '80 korucunun gerillalarla girdikleri çatışmalarda öldürüldüklerini belirtiyorlardı.

Şemzînan (Şemdinli) semalarından da geçerek Güneyi bombalamaya gittikleri tespit edildi. Bu hat Kerkük ve Süleymaniye'ye gidiyor.

Diğer yandan yara alan bir ABD savaş uçağının Gever (Yüksekova)'in Oramar (Dağlıca) nahiyesi yakınlarında düştüğü tespit edildi. 23 Ocak günü de Çolamerg il merkezinde büyük bir patlama işitildi. Bazı evlerin camları kırıldı, ancak patlamanın nedeni anlaşılamadı.

Şehir merkezi asker dolu. Aşırı kar sömürgeci birliklerin de sevkiyatını önlüyor. Bölge yasak askeri bölge haline getirilmiş. Gever yolunda mahsur kalan bir Türk askeri birliğinden on askerin donarak yanan ayakları hastanede kesildi. Buna benzer birçok olayın daha meydana geldiği, sömürgecilerin askerlerinin moralini bozmamak için bunları gizlediği, bölgedeki yurtseverler tarafından belirtildi. Körfez krizinin başlangıcından beri Çolamerg bölgesinden Kuzeye geçebilen ve sığınma hakkı isteyenlerin sayısı 300 civarında. Bunların bir kısmı Çolamerg'te, diğerleri de Tûx (Tatvan)'da sıkı korunan kamplarda tutuluyor.

SÊRT

Şehirden sadece Arap azınlık ve zenginler kaçıyor. Halk bunlarla alay ediyor. 17 Ocak günündeki sessizlik ve tedirginlik aşılmış durumda. Halkın bir kesimi güvenlik amacıyla Botan'daki köylere gitti, bunların sayısı çok az. Şehirde sadece 200 gaz maskesi var. Halkın güvenliği için hiçbir önlem yok.

Türk savaş uçakları, 20 Ocak günü Çiyaye Reş'i bombaladı. Misric (Kurtalan)'te de sığınakta zehirlenen aileden bir kişi hastanede öldü. Sömürgeci askeri yetkililer, bu olay için, askerler zehirlendi açıklamasını yaptılar. Hastanelerde çalışan personel, hastanelerin askeri amaçlarla kullanılmasına tepkilerini dile getiriyorlar. ABD'nin, Kürt halkının gündemine görünür bir şekilde savaş uçakları ve bombalarıyla girmesi, halkta anti-Amerikancı duyguları daha da geliştiriyor.

WAN

160 bin nüfuslu şehre sadece 160 gaz maskesi dağıtılmış. Şehirdeki resmi dairelere ait tüm araçlar ordunun hizmetine verilmiş. Wan'dan Çolamerg'e günde 100–150 kadar asker ve cephane dolu araç gidiyor. Halk durumu yoğun olarak tartışıyor, islami kesimlerin belli bir oranında Saddam'ı destekleyen duygular görülmekle birlikte, anti-Amerikancı ve anti-TC'ci duygular halka egemen. Şehirde heran gösteriler olabilir.

Bu arada 20–21 Ocak günleri Türk savaş uçaklarının Şax (Çatak) sınırları içindeki Katoye Xerkan dağlarını ve Norduz mıntıkasını bombaladığı saptandı.

Wan devlet hastanesine de yolda donmuş çok sayıda asker yaralısı götürüldü.

ŞIRNEX -QILABAN

17,18 Ocak günleri Qılaban (Uludere) üzerinden giden savaş uçakları Zaxo mıntıkasında Çiyaye Spi ve Çiyaye Bexer'i bombaladılar. Çolamerg üzerinden bombalamaya giden uçaklar, Qilaban ve Şirnex üzerinden geri dönüyorlar. Güney'den Kuzey'e göçenlerden şimdiye kadar Qilaban'a iki kişi yetişebilmiş, bunlar da Asuri. Şirnex'e ise 50 kişi geçebilmiş. Qilaban'da öncekine göre aşırı bir askeri yığınak yok, ancak Şirnex'teki sömürgeci askeri varlık artırılmış durumda. Girgê Amo'dan göçen ailelerin çoğu Şirnex'e sığınmış durumda, her evde neredeyse 4–5 aile kalıyor. Gerek Şirnex, gerekse Qilaban'da halk sürece karşı çok duyarlı . Qilaban'da özellikle gençlikteki direniş ruhu doruk noktasında .

MÊRDIN

Nisêbin'de göç yok .Halk çok duyarlı. Artan devlet terörü ve gözaltılar halkı yıldırmıyor. Şehirdeki ERNK komiteleri, bildiriler ve sözlü propagandayla halkı uyarıyorlar. 27 Ocak gecesi, saat 21.00'de şehirden büyük bir patlama sesi duyuldu. Ancak nedenleri öğrenilemedi.

Dêrika Çiyaye Mazî (Derik) ve Kosar (Kızıltepe)'da devlet terörü doruğa ulaşmış durumda. Halk TC'nin son dil manevrasını değerlendiriyor ve bu kararla dalga geçiyor.

Kerboran (Dargeçit)'da öncekine göre aşırı askeri yığınak yok. Bölgede gerilla faaliyeti artmış, büyük katılımlar devam ediyor. Halkta PKK 4. Kongresi sonuçlarının beklentisi var.

Bölgede sömürgecilerin asıl askeri faaliyeti Midyad cıvarında. Midyad – Cizîra Botan yolu askeri araç dolu. Midyad, Güneye düşünülen askeri kara harekatının bir yönetim merkezi durumuna getirilmiş, TC'nin seyyar askeri hastaneleri de burada yoğunlaşıyor. Midyad, Cizîra Botan'a göre daha güvenlikli görüldüğünden, bir toplanma ve yönetim merkezi olarak düzenleniyor.

Aldığımız net bilgilere göre Türk ordusu,ileri ihtimaller için Serhedan (Kars) ve Grîdax (Ağrı) üzerinden Başan (Aralık), İdir (İğdır) ve Zûrzûran (Çıldır) boyunca İran sınırına askeri birlikler yığdı. Muş'ta ise askeri havaalanı bulunmasına rağmen diğer askeri havaalanları kadar askeri açıdan faal değil.

Patriot füze rampaları Foto: Hürriyet

Patriot'lara Tepki

Hatip Dicle (Diyarbakır İHD Başkanı): Patlayan füzeler, daha savaş başlamadan halkımızın ne kadar büyük bir tehlike içinde olduğunun göstergesidir. Halkımızın emperyalizmin çıkarları uğruna bir tehdit altında olduğu bir ortamda tek yol direnmek.

Avukat Zübeyr Aydar (İHD Genel Başkan Yarımcısı): Son AKKUM kararları çerçevesinde Kars'tan Mersine çekilen bir hat boyunca ülkemizin silahsızlanma dışında bırakılması ve silah deposuna dönüştürülmesinin ilk ciddi belirtisi ve sakıncasıdır. Ülkemizde konumlandırılan bu ve buna benzer silahların halklarımızın savunması ile hiç bir ilgisi yoktur. Bilakis bu tür silahlar halkımız için çok büyük tehlike arzetmektedir. Bu silahların önümüzdeki dönemde halkımıza çevrilmeyeceğini kimse garanti edemez. Bu silahların ülkemizde bulunması ve bölge halklarına karşı kulanılmaşı nedeniyle halkımız gereksiz yere başkalarına hedef olmakta, çıkarı olmayan savaşlara çekilmektedir. Patriot füzelerinin bugün patlatıldığı gibi, kaza adı altında önümüzdeki dönemde patlatılarak halkımıza karşı kullanılacağının ilk işaretidir. Kazara patlatıldığına inanmıyorum. Ülkemiz bu tür silahların deneme alanı haline getirilmek isteniyor.

Fethi Gül (HEP İçel İl Başkanı): Aynı yanlışlık Adana'da da olmuştu. Hatta orada şehrin içine tabiki "yanlışlıkla" bir bomba düşmüştü. Bu bildiğimiz üslerden kalkan uçaklar İrak'ta iki Kürt yerleşim birimlerini bombaladıktan sonra geriye dönerken, bombalarını yine "yanlışlıkla" Olağanüstü Hal Bölgesi içinde bir takım yerlere bırakıyorlar. Bölgede bu üsler olmazsa doğal olarak bu tür yanlışlıklar olmazdı. Bu durum üslere karşı olan anlayışın yaşam tarafından kanıtlandığını da gösteriyor. Hiç bir çıkarımız olmadan böyle bir haksız savaşa sürükleniyoruz. Özellikle Kürt yurttaşlarımızın daha büyük yanlışlıklar sonucunda yaşam hakkı konusunda endişeleri vardır.

Ceyhan Dölek (HEP MYK Üyesi): Bölgede halkın savaştan zarar görmemesi için hiç bir önlem alınmamış. Ayrıca üsleri savunmak amacıyla konulan silahlar, bölge halkını tehdit altına sokmaktadır. Kürt halkının hedef olmasına yol açmaktadır. Bugün İrak'ta Kürt'leri bombalayan silahlar yarın halkımıza karşı da kullanılabilir. Bu silahların yanlışlıkla patladığına inanmıyorum.

Bir şahidin kaleminden Kağızman çarpışmasının içyüzü

Biri sivil polis, diğerleri avcı kılığında beş kişi Kağızman'ın Yağlıca köyüne bağlı Osmanköyü mezrasına geldiler. Bu benim de köyüm. Av bahanesiyle köye gelen bu ajanlar etrafı kolaçan ettiler.

Bunların varlığını haber alan ARGK gerillaları, pusu kurup polisi vurarak öldürdüler, avcı kılıklı ajanları da rehin aldılar.

Bu olayın ardından askerler köyümüzü karargah durumuna getirdiler, köylüleri sıkıştırdılar, olmadık işkenceler yaptılar, birşey bulamadılar. Subaylar telsizlerle yeni kuvvet istediler. Bazı askeri birlikler Yağlıca'ya 17 km. mesafedeki Ağcakale köyüne gittiler. Askeri birliklerin harekatı o denli yoğunlaştı ki, sanki 3. dünya savaşı oluyordu.

2 Kasım 1990 günü bir grup gerilla Ağcakale köyüne geldi. Aşırı soğuk vardı, soğuktan ayakları yanmıştı. Bunlarla birlikte Selim'den bir kişi daha vardı. Fırtınadan kimsenin dışarı çıkamadığı bir gece, bu kişi kaçıyor. Kars'a gidip sömürgeci güçlere haber veriyor, "PKK'lılar beni silah zoruyla kaçırdı" diyor. Iğdır, Kağızman, Kars, Sarıkamış ve Erzurum'dan köye asker yağdı. Büyük bir çarpışma oldu. Bir yüzbaşı ve 30 kadar asker öldü, yirmi de yaralı vardı. Gerillalardan biri bayan ikisi şehit düştü, diğer gerillalar kurtuldular.

Olaydan sonra ispiyoncu serbest dolaşmaya başladı, askerlerle şaka yapıyordu. Komutanlar ispiyoncularına çok kiymet veriyorlardı.

14 Kasım 1990 günü Yağlıca köyünde şiddetli bir operasyon oldu, arkasından bu köyün mezrası olan Osmanköyü bastılar, kurt köpeklerinin kulanıldığı bu arama sonucu, cezalandırılmış bir polis ve dört MİT ajanının cesedini buldular.

Yağlıca köyünden bir yurtsever

Türkiye'de insan haklarının ihlali

26.12.1990 ve 05.01.1991 tarihleri arasında Kürdistan'ı ziyaret eden Belçikalı heyetinin arasında bulunan bir parlamenterin gözlemleri: Delegasyon Diyarbakır, Batman ve Siirt'in dağlık alanlarında ve Suriye-Irak sınırında Kürt aileler veya kişilerle görüşmüş, şu anda ve senelerden beri uygulanan baskılara tutuklamalara ve işkencelere tanık olmuşlardır. Çoğu insanların zülme uğraması ve imha edilmesinin nedeni ise, devletle çalışmayı kabullenmemeleri ya da gerillaları desteklediklerі şüphesidir.

Çokca bilinen diğer bir zulûm metodu ise, açıkça aileleri tutuklama ve bunlara kendilerini savunmaları için hiç bir hukuki yol gösterilmemesidir. Şikayetler dikkate alınmamakta, hatta bunların gerçek dışı olduğunu söylemektedir. Devletin resmi belgelerine göre 16 yaşındaki çocuklar, 70 yaşını geçkin kadınlar ve ihtiyarlar içeri konmakta ve işkencelere tabi tutulmaktadır. En son tanık olunan işkence yöntemleri şunlardır:

Onlarca insanı bir kaç gün boyunca küçücük bir odaya sıkıştırma; insanları saatlerce buzlu sular içerisinde bırakma; insanları askıya asma, ceyran verme, yemek ve su vermeme; ırza geçme vb.

Delegasyon üyeleri, 18 yaşında daha yeni cezaevinden çıkmış bir genç kızın tabi tutulmuş olduğu işkencelere tanık olmuşlardır. Genç kızın kollarına basılan sigara izmaritlerinin izlerini kendi gözleri ile görmüşlerdir.

Delegasyon üyelerinin ilişki içinde bulunduğu tüm insanlar çok önceden kendilerine uygulanacak zulümleri hissediyorlardı. Özelliklede delegasyon uçağa binip alandan ayrılacağı zaman.

Türk parlemento üyeleri, azınlıklar sorununa özellikle de Kürt sorununa değinmemektedir, bu konu hakkında devlete hiç bir eleştiri getirmemektedir. Başlıca nedeni dokunulmazlıklarının kaldırılacağı korkusudur.

Parlemento delegasyon üyeleri, insan haklarına daha saygılı olmasını, Türkiye'nin işkence ve zulümlerine derhal son vermesi gerektiğini belirttiler.

Türkiye'de çocuklar; polis ve askerler tarafından baskı altında oldukça, tutuklamalar ve işkenceler sürdükçe AT'ye kesinlikle alınmaması gerekiyor.

Delegasyonun asıl amacı, Türkiye'deki insan hakları ihlalini Belçika ve uluslararası kamuoyunda duyurmaktır.

Parlamento Üyesi
Hugo Van Rompaey
Hıristiyan Demokrat Partisi
11 Ocak 1991

Ankara

Bircan ALTINBAŞ adlı bayan devrimci işkencede katledildi

Ankara (Berxwedan): 8 Ocak '91 günü Ankara'da gözaltına alınan ve Dev-Sol üyesi olduğu iddia edilen **Bircan Altınbaş** adındaki genç kız, Ankara Emniyet Binası DAL Grubu'nda gördüğü işkence sonucu katledildi. Ölüm olayı 16 Ocak'ta meydana geldiği halde, 22 Ocak'ta basına yansıtıldı.

Kürdistan'da tutuklama furyası

Türk devleti, fiili savaş hazırlıklarına paralel olarak Kürdistan'ın dört bir yanında terörünü artırırken yüzlerce yurtseveri de tutukladı

15 Aralık Licê kitle direnişinde şehit düşen Kudret Filiz'in cenaze töreni Foto: Olivia Heussler

Kürdistan'ın değişik şehirlerinden muhabirlerimiz vasıtasıyla aldığımız haberlerde, Türk devleti askeri, polisi ve özel timleri vasıtasıyla hergün evleri basmakta, mahalleleri kuşatmakta ve sistemli bir şekilde yurtseverleri gözaltına almakta, bu uygulamaları sırasında da ağır işkenceler yapmaktadır.

Çınar: 19 Ocak günü aslen ilçenin Şerefli köyünden olan **Zihar Turan** adlı yurtseverin işkenceyle parçalanmış cesedi, ilçe merkezinde atılmış olarak bulundu. Uzun süredir kaybolan bu yurtseverin polisin elinde olduğu bilindiği halde, ilçedeki sömürgeci güçler, bunu reddediyorlardı.

İşkencede katledilen yurtsever, 9 ay önce Amed il merkezindeki MİT binasına bomba atma iddiasıyla tutuklanan ve halen Bismil cezaevinde olan yurtseverin kardeşiydi.

Amed (Diyarbakır): 3–15 Ocak tarihleri arasında yapılan operasyonlar sonucu en az 150 yurtseverin tutuklandığı bildirildi. Operasyonlar gizli yapıldığından tutuklananların kesin sayısı ve kimlikleri öğrenilemiyor. Bu süre zarfında Pasûr (Kulp)'dan Yahya ve İlyas Eren, Dere köyünden Behçet Ekinci ve adı tespit edilemeyen ikinci bir yurtsever, Licê'nin Cinêzor köyünden Ali Çakır, Kazım Çakır ve köy muhtarı Hasan Çiçek'in, Basadere (Sığmalı) köyünden de M. Sait Aslan, Melik Aslan, Sait Damla, Mehmet Damla ve Şükrü Damla adlı yurtseverler tutuklandılar.

İlçe merkezine olan gerilla baskınından sonra Farqin (Silvan)'da gözaltına alınan yurtseverlerden çoğunluğu ise halen gözaltıda tutuluyor.

Cizîra Botan-Şirnex: Sömürgeci yetkililer, Ocak ayı başlarında Şırnex Emniyet Amirliğinde işkencede katledilen Cizîra Botanlı **Tevfik Tımurtaş** adlı yurtseverin ölüm nedenini 'akciğer yetmezliği' olarak açıkladılar.

Şırnex il merkezinde de Süleyman Olcan, Sabri Bartan, Emin Balkan ile 21 Ocak günü de Sait ve Bişar Uysal adlı yurtseverler gözaltına alındılar.

Cizîra Botan'da da 54 yurtsever daha gözaltına alınırken, daha önce gözaltına alınanlardan biri bayan altı kişi serbest bırakıldı.

Mêrdîn: Nisebin'de ayın 17'sinden itibaren yurtseverler grup grup gözaltına alınıp bırakılıyor, bunların sayılarını tespit etmek mümkün olmuyor. Hezex (İdil)'de cezalandırılan ajanlar gerekçe gösterilerek gözaltına alınanlardan ayrı çefye (cemedan) taktıkları için enaz 10 yurtsever gözaltına alındı. Sömürgeciler, kafada taşınan cemedanın Kürtlük'ü simgelediğini ileri sürerek tutuklamalara gittiler.

Dêrika Çiyayê Mazî (Derik) ve Kosar (Kızıltepe)'de Aralık '90 ayı sonlarında gözaltına alınan 300 kadar yurtsever serbest bırakılırken, bu defa yenileri tutuklandı. 25–26 Ocak günleri gözaltına alınan yurtseverlerden muhabirlerimizin kimliklerini tespit edebildikleri: Süleyman Kutlan (Şoför, 30 yaşında), Medeni Dağ (Belediye işçisi, 35 yaşında), Mikail Fidan (Esnaf, 30 yaşında), Feddah Argül (Tuhafiyeci, 30), Bedri Uzunboylu (Elektrikçi, 25), Mehmet Öz (Çiftçi, 45–50), Nihat Salmış (Lokantacı, 25), Murat Dağ (Ortaokul son sınıf öğrencisi, 16), Bekir Nadiroğlu (işçi, 30), Mehmet Ata (memur, 35).

Çolamerg: İl merkezinde Mecit Öztünç (Yeni Ülke gazetesi muhabiri), Übeydullah Öztunç, Hasan Yiğit, Mehmet Çiçek, Recep Çiçek, Recep Korkmaz, Necip Korkmaz, İlyas Benek ve Kemal Yüzgeç adlı yurtseverler gözaltına alındılar.

Sêrt: İl merkezinde uzun süredir TC'nin ajanlığını yapan Abdurrahman Kurt adlı kişinin (aslen Eruh'un Şivuri köyünden), Eğitim Yüksek Okulu önünde ARGK gerillaları tarafından 16 Ocak tarihinde öldürülerek cezalandırılmasından sonra, sömürgeci güçler şehire büyük bir operasyon başlattılar. Operasyon, Botan'dan göçertilen köylülerin kaldığı Çakmak mahallesinde yoğunlaştı, bu operasyonlar sırasında çok sayıda yurtsever gözaltına alınmasına rağmen, bunlardan ancak Ramazan isimli, pastahanecilik yapan bir yurtseveri tespit edebildik.

Sêrt'in Seyfiye (Yazlıca) köyünden iki, Guhere (Gaziler) köyünden de Mustafa Temur ile Tenê köyünden Yusuf Çiçek, Xizxêr (Şirvan)'ın Maden köyü ve Dih (Eruh)'ın Fındık bucağından 10 yurtsever tutuklandırlar. Dih'ın Xirareş (Özbaşoğlu) köyünde ise sokağa çıkma yasağı uygulanıyor. 300 haneli köyde bulunan düşman karakolu, her evin karakola beş yük odun getirmesi için köylülere genelge yayınladı.

Riha: 17 Ocak günü il merkezinde Fevzi Melik adlı, Weranşar'da da Nuri Solmaz, Süleyman Güzel ve kızkardeşi, Mehmet, Yusuf ve Halil Binici adlı yurtseverler gözaltına alındılar.

Qilaban: İlçe merkezi ve köylerinde dört yurtsever gözaltına alındı, bunlardan Mijin (Akdamar) köyü muhtarı Salih Tunç tutuklanarak Amed cezaevine konuldu.

Çewlik (Bingöl) ve Mazra (Elazığ)'da da sömürgeci devletin savaş dolayısıyla astığı propaganda afişlerini yırttıkları gerekçesiyle bir grup yurtsever genç tutuklandı. Dersim'de de Ocak ayının başından beri en az 50 kişi gözaltına alındı, daha sonra bunlardan çoğunluğunun bırakıldığı öğrenildi. Çolamerg'in Gever (Yüksekova) ilçesinde de yurtsever gençlerin grup grup gözaltına alınarak, işkence gördükten sonra bırakılması uygulaması devam ediyor. Mazra'nın Dep (Karakoçan) ilçesinde de aralarında Av. Yavuz Yılmaz'ın da olduğu, çoğu ilçe HEP yöneticisi, en az 9 yurtsever aydın gözaltına alınarak, tutuklanmak üzere Erzincan DGM'ye sevkedildiler.

Şehit cesetleri ailelere verilmiyor

Şehit Aziz TURHALLI'nın annesi: *"Hepsi öz çocuğum gibidir"*

Amed (Berxwedan): Aziz TURHALLI (Kazım) adlı ARGK savaşçısının ailesi, cesedi almak umuduyla, aralarında aile yakınları olan bir avukatı da alarak çıktılar.

TC'nin yasalarına göre, nedeni ne olursa olsun ölenin cesedinin ailesine teslim edilmesi gerekiyor.

Şehid Aziz'in ailesi önce Gêxî (Kiğı)'ye gider, Cumhuriyet Savcılığından bir yazı alır. Yayladere Karakol Komutanlığına yazılan yazıda cesedin Gêxî'ye getirilmesi isteniyor.

Aile üyeleri savcılıktan aldıkları resmi yazıyı Yayladere Karakolu komutanlığına ibraz ederler. Burada yazı işleme sokulmadan, cesedi almaktan vazgeçmeleri için tehdit dolu telkinlere tabi tutulurlar. İsrarlar etkili olmayınca, "Aziz diye biri vurulmadı" derler.

Bunun üzerine Çewlik (Bingöl) Alay Komutanlığına gidilir. Ceset burada fotoğraf üzerinde teşhis edilir. Alay komutanı, aile üyelerine "diğer cesetleri de alsanız olabilir" der. Aile, bundan memnunluk duyacağını, şehit Aziz'in annesi de "hepsi öz çocuğum gibidir." cevabını verir.

Tekrar Gêxî savcılığına gidilir, yazı yenilenir, Yayladere Karakoluna gidilir. Oyalanma ile karşılaşınca aile, cesedi almadan oradan gitmeyeceklerini bildirip, ısrarla cesedi isterler. Neticede Yayladere karakolundan yazı alınır. Bu defa Dalbastı karakoluna gönderilirler. Bir gün oyalanmadan sonra, ertesi gün sabah 04.00'te hazır olmaları istenir. Aile yatmaz. Karanlıkta yola çıkılır.

Dalbastı karakolu askerleri, "hava aydınlanıncaya kadar yerinizden kıpırdamayın" diye emir verirler. 4 saat karda beklendikten sonra, saat 8'de yola çıkılır. Diğer 10 şehidin cesedi için de tabutlar hazırlanmış, hayvanlar temin edilmiştir. Asker önde yürümeye başlarlar, 15 dakikalık yol dağlardan dolaşarak 2 saatten fazla yürütülür, amaç yorup, aile üyelerinin geri dönüşünü sağlamaktır.

Astsubay, aileye ve cesetleri almaya gelen 30'a yakın yurtsevere, "Nazimiye'de komando askerleri var, onlar hem sizi korur, hem de yol gösterir" diyerek, kafileyi harita üzerinde gösterilen dağlık alana sürer.

Uçurumlu kayalık alana sürüklenen kafile, bir müddet sonra baş ağrısı, kusma vb. rahatsızlıklarla karşılaşırlar. Bu, onlarda gerillalara karşı kimyasal silah kullanıldığı kuşkusunu daha da arttırır. İki saatlik bir yolculuktan sonra, cesetleri bulma umuduyla şüphelenilen her yeri kazarlar. Birşey elde edemeyen kafile geri dönmek zorunda kalır.

Yakındaki köylüler, "götürüldükleri yerde yakın günlerde hiçbir olayın meydana gelmediğini söylerler." Kafilede bulunan avukat Hüseyin Turhallı'da, "bir hafta oyalanmamızın nedeni, fiziki ve psikolojik baskı yaratılarak cesedleri almamızı engellemekti. Edindiğimiz bilgilere göre cesetler bir çukura ve üst üste atılarak bir dere kenarına bırakılmıştır. Ahlaki ve insani bir anlayışa sığmayan bu durum ikinci bir kasaplar deresi olayıdır."

Türk devleti, BM Heyetinin çalışmalarını engelledi

Cizîra Botan (Berxwedan): BM örgütünden 5 kişilik bir heyet mülteciler ve onların Türkiye'deki durumlarıyla ilgili inceleme ve temaslarda bulunmak üzere Şırnex'e geldi.

BM'e bağlı Dünya sağlık Örgütü (MHO), Mülteciler Örgütü (UNHCR) ve UNICEF örgütlerinin temsilcilerinden oluşan heyette bulunan BM Yüksek Mülteciler Komiserliğinden Dr. Dorio Corminati, bölgede inceleme yaptıktan sonra yetkililerle görüştüklerini, Türkiyeli yetkililerin yardım talep etmediğini, gerekli tedbirleri aldıklarını söylemiş olduklarını açıkladı.

Kuzey Kürdistan'da devlet zoruyla gerçekleştirilen göç gerçeği hatırlatılarak sorulan bir soru üzerine, heyetin aynı yetkilisi, "Türkiye içindeki göçlerle ilgilenmenin görevleri dışında kaldığını", başka bir soru üzerine de "Ağustos'tan bu yana Irak'tan Türkiye'ye 320'si asker, toplam 500 kişinin geldiğini, İran'a Kürt yerleşim birimi Süleymaniye'den 200, Ürdün'e ise 300 kişinin kaçtığını" söyledi.

Savaşın patlaması durumunda Türkiye'deki Kürtlerin durumunun ne olacağı şeklindeki soruya da "Bu insanların Suriye ve İran'a kaçacaklarını zannediyoruz.Bu durumda Suriye ve İran'da 100'er bin kişilik kontenjan hazırladık. Çok büyük bir felaket olursa bu bölgeyle Kızılhaç ilgilenecek" şeklinde cevap verildi.

Türkiye'de savaşa tepkiler büyüyor!

Türk burjuvazisinin DYP ve SHP'de ifadesini bulan kesimlerinin özünde devleti korumaya yönelik tepkilerinin ciddiyetsizliği bir yana bırakılırsa, toplumun farklı kesimlerinin emperyalist-sömürgeci savaşa tepkileri, Türk burjuvazisi için tehlikeli boyutlara ulaştı.

Bu tepkilerin öncülüğünü demokrat sendikalar, islami potansiyel, bazı aydın çevreler ve sol gruplar çekiyor.

● Aralarında petrol-iş'in olduğu birçok sendika savaşa karşı kampanya açtılar.

● Maga Deri Fabrikasında çalışan 380'i sendikalı 550 işçi, 21 Ocak günü greve başladılar. Grev sonrasında E–5 karayolu ve şehir içinde yürüyüş yapan işçiler "Savaşa Hayır" sloganı attılar.

● İstanbul Zeytinburnu Nakliyeciler Sitesi'nde çalışan Tümtis'e üye yaklaşık 300 işçi, "Kahrolsun Amerika", "emperyalist savaşa hayır" sloganlarını atarak, sendika binası önünde yürüyüş yaptılar.

● Türkiye üniversitelerinden bir grup bilim adamı, milletvekillerine gönderdikleri mektupta, savaş kararına evet demeleri durumunda tarihe ve halka karşı sorumlu tutulacaklarını belirttiler.

● 23 Ocak günü bir grup sanatçı ve politikacı, İstanbul ABD Konsolosluk binası önüne "Emperyalist savaşa hayır" yazılı pankart açtılar. Polis, gösteri yapanları izinsiz yürüyüş yaptıkları gerekçesiyle gözaltına almak istedi.

● İstanbul Tabibler odası, 10 Ocak '91 tarihinde Temsilciler Kurulu kararı olarak basına şu açıklamada bulundu:

"Ülkemiz doludizgin savaşa sürüklenmektedir, Türkiye halkı bu savaşa karşıdır; amaçları insanı yaşatmak olan hekimler olarak genelde savaşa özelde gelişen bu savaş ortamına biz de karşıyız. Çıkabilecek bir savaşta ancak Hipokrat Yemininin ve mesleğimizin gereklerini yerine getiririz. İnanmadığımız bir savaşta zorunlu olarak yeralmak istemediğimizi ilan ederiz."

● İstanbul, İzmir, Adana ve Ankara'da ABD ve diğer müttefik güçlerin tesislerine karşı da birçok bombalı saldırı yapıldı. 22 Ocak günü, İstanbul Maslak'ta bulunan NATO lojistik grubuna bağlı trafik istasyonunda, saat 20. 00'de büyük bir patlama meydana geldi. Gazeteler, Dev-Sol'un eylemi üstlendiğini yazdılar. Ankara'da da Suudi Arabistan ve Fransız hava yolları bürolarına bomba atıldı. Bunları Adana ve İzmir'de ABD kurumlarına karşı gerçekleştirilen bombalı saldırılar izledi.

● ABD aleyhtarı protestoların en büyük potansiyelini islamcı kesim oluşturdu. Eylemlerinin özüne ABD ve İsrail aleyhtarlığını koyan ve TC'nin savaşa girmesine karşı olan, İslami hareket başta İstanbul olmak üzere Türkiye'nin belli başlı büyük şehirlerinin tümünde gösteriler yaptı.

● 30 Ocak günü de Ankara'da emekli Korgeneral Hulusi Sayın, ölümle cezalandırıldı. Hulusi Sayın, 1987 Temmuz'unda Kürdistan'da kurulan jandarma kolordusunun komutanlığını yapmıştı. Bu faşist general, Özel Harp Dairesi'nin bir komutanı olup, Kürdistan'da oluşturulan olağanüstü Hal Bölgesi'nin perde gerisindeki asıl yöneticisi ve görev yürüttüğü sürece de Kürdistan'daki özel harp uygulamalarının baş sorumlusuydu. Hulusi Sayın, emekli olduktan sonra, Turgut Özal'ın gizli genelkurmayını oluşturan gruba atanmıştı.

Petrol-İş Sendikası Olağanüstü Başkanlar Kurulu Sonuç Bildirisi

27 Ocak 1991 tarihinde Ankara'da olağanüstü toplanan Petrol-İş Başkanlar Kurulu savaş hali ve 3 Ocak genel eylemini görüşmüş aşağıdaki sonuç bildirisinin kamuoyuna duyurulmasını kararlaştırmıştır.

"Görevimiz; savaşa karşı, ülke çapındaki gizli potansiyeli açığa çıkartıp, harekete geçirmek, emperyalizmin hesaplarını boşa çıkararak, kukla yönetimler yerine dimokrasiyi hakim kılmaktır."

Türkiye'nin Körfez Savaşında ikinci cepheyi oluşturması artık bir varsayım olmaktan çıkmış, fiili bir duruma dönüşmüştür.

Tümüyle emperyalizmin Ortadoğu'daki çıkarlarını korumaya yönelik, Ortadoğu petrolünün paylaşımı temelinde, sonuçta emperyalizmin bölgedeki etkinlik ve tabakkümünü perçinleyecek olan bu insanlık dışı savaşın, halkımızın çıkarlarıyla uzaktan-yakından hiçbir ilgisi yoktur.

Ülkemize yönelik hiçbir saldırı, giçbir tehdit yokken, tümüyle emperyalizm çıkarına hizmet etmek üzere, insanlarımız savaşa sürülmek, doğruya ölüme gönderilmek istenmektedirler.

Siyasi iktidarın emekci halkımızı hedef alan, bu baskılarını şiddetle protesto ediyoruz.

Ülke düzeyinde bu baskı ve şiddet ne denli yoğun olursa olsun, hiçbir teslimiyetci tavra girmeksizin, hiçbir korkuya kapılmaksızın savaşa karşı mücadelemizi tüm gücümüzle sürdüreceğimizi duyuruyoruz.

Savaş başlamış, ülkemizinde içinde yer alacağı bir kara cephesi açılmış olan bile, savaşa karşı toplumsal muhalefeti oluştursa cabasında asla vazgeçilmemelidir.

Bu bağlamda Türk-İş'i bir kez daha göreve çağırıyoruz. Türki-İş üyesi olsun olmasın, bütün sendikaları göreve çağırıyoruz.

Bu çağrılarımızdan bir sonuç alınamaması durumunda, savaş karşıtı bütün ortak platformlarda yer alma, bu tür platformların olmadığı bölgelerde ise, bu platformları oluşturmakta en büyük çabayı göstermekte kararlıyız.

Hiçbir görüş ayrımı gözetmeksizin, savaşa karşı her platformun içinde olacak, alınacak eylem kararlarının yürütülmesinden organisasyonuna, her aşamasında var gücümüzle yer alacağız.

Savaşa karşı her türlü demokratik direnişi hazırlamayı, organize etmeyi, kimler organize ederse etsin, her eyleme katılmayı, omuz vermeyi tarihi bir görev olarak biliyoruz.

Başkanlar Kurulumuzun bu tesbitleri Türk-İş Başkanlar Kurulundan, tüm demokratik örgütlere, en kısa zamanda ulaştıracak, savaşa karşı en kısa zamanda en geniş cephenin oluşturulabilmesi için her türlü çaba gösterilecektir.

Bütün bu hususlar örgütünmüzün en alt birimlerine kadar ulaştırılacak, hazırlıkların bir an evvel tamamlaması sağlanacaktır.

Savaşa katılmamamız yolundaki ülke çapındaki gizli potansiyel açığa çıkartılıp, harekete geçirebildiği taktirde, emperyalizmin ve onun kukla yönetimlerinin hesapları boşa çıkacak, sonucu belirsiz felaketlere sürüklenmemiş olmamız yanısıra, demokrasimiz de çok daha sağlam temellere oturmuş olacaktır.

Petrol-İş bu mücadelenin içinde olmakla yetinmeyecek, gücü oranında öncülük edebilme gayreti içerisinde, her türlü görev ve sorumluluğu onurlu bir şekilde omuzlayacaktır.

Haftalık Yeni Ülke Gazetesi'nin 13 ve 14. sayıları toplatıldı, 2000'e Doğru dergisi de iki ay süreyle kapatıldı

Amed (Berxwedan): 13 sayısı toplatılan Yeni Ülke gazetesinin yeni baskısı olarak çıkan 14. sayıyı da toplatıldı. Gazetenin Yazışleri Müdürü Özkan Kılıç, "İstanbul DGM savcı ve yargıçlarının "savaşa hayır" başlığının yasalara aykırı bularak, toplatma kararı vermiş oldukları" söyledi. Toplatılan son sayının başlığı da "Kürtler kurban edilmek isteniyor: Özgürlük için mücadele" başlığını taşıyordu.

İstanbul DGM savcılığı, haftalık "2000'e Doğru" dergisini de iki ay süreyle kapatıldı.

Derginin kapatılması üzerine bir açıklaa yapan SP Genel Başkanı Ferit İlsever, kapatılma kararını protesto etti.

TDKP'nin Kürt ulusal sorununun çözümüyle ilgili bugünkü acil istekleri

A– Merkezi Türkiye Cumhuriyeti parlamentosu ve hükümet, Türkiye'nin Türkiye Kürdistanı üzerinde herhangi bir hak ve yetkisinin bulunmadığını ilan etmeli: Kürt ulusunun bağımsız devlet kurma hakkını kayıtsız şartsız tanıdığını açıklamalıdır.

1– Türkiye Cumhuriyeti'nin uluslararası anlaşma ve yükümlülüklerinin Kürdistan için geçersiz olduğu ilan edilmelidir.

2– Kürdistan'daki Türk ordusu, jandarma-komando birlikleri ve polis örgütü derhal Kürdistan'ı boşaltmalıdır.

3– Kürdistan'daki emperyalist üsler derhal sökülmeli, emperyalist uzmanlar, askeri ve diplomatik temsilciler Kürdistan'ı terk etmelidir.

B– Kürdistan'daki devlet bürokrasisi dağıtılmalı; halka tam özgürlük tanınmalıdır.

1– Kürt toprak ağaları, aşiret reisi aileleri silahsızlandırılmalı, korucular örgütü dağıtılmalı ve bu silahlar bulundukları yerde Kürt halkının oluşturacağı yerel ulusal organlara teslim edilmelidir.

2– Kürdistan'daki iktisaki devlet kuruluşları, iş makinaları, eğitim, sağlık, haberleşme vs. ile ilgili bütün kuruluşlar (zarar vermeden) bulundukları yerlerdeki ulusal halk komitelerine devredilmelidir.

3– Kürt işçi ve köylülerine ve halka örgütleme ve siyasal mücadele özgürlüğü tanınmalıdır.

4– Ulusal halk komiteleri kurulmalı ve geçici yönetimi bu komiteler üstlenmelidir.

5– Bu koşullarda yapılacak bir referandumla Kürt ulusu kaderini özgürce belirlemelidir.

(Bu yazı **Dengê Şoriş** dergisinden kısaltılarak alınmıştır)

Halkın Emek Partisi 1. Küçük Kurultay Sonuç Bildirgesi

Halkın Emek Partisi I. Küçük Kurultayı 24 Ocak 1991 günü Partinin MKYK üyeleri, milletvekilleri, il başkanları, örgüt üyeleri ve halkın katılımı ile Diyarbakır'da "Savaşın halkımız üzerinde yarattığı olumsuz etkiler ve parti tavrı"nın belirlenmesi gündemi ile toplanmış ve aşağıda belirtilen konuların kamuoyuna duyurulmasını kararlaştırmıştır.

Irak'taki Saddam rejiminin Kuveyt'i işgali ile Ortadoğu'da başlayan Körfez krizi; Irak'a uygulanan ekonomik ambargo, ablukа ile sürdürülmüş ve müttefik ülkelerin Irak'a silahlı saldırısı ile savaş ortamına girmiştir.

İncirlik hava üssünün NATO'nun kullanımına açılmasıyla Türkiye de savaşın içine çektirilmiştir. Hükümetin bunu yeterli görmeyip savaşta daha aktif rol alması yolundaki Amerika Birleşik Devletlerinin tavsiyeleri kaygı vericidir.

Savaştan pay kapmak ve ülkede giderek yükselen demokratik halk muhalefetini bastırmak amacıyla Türkiye'nin savaşa sürüklenmek istenmesi fırsatçı bir tutumdur.

Hükümetin savaş ortamından beklediği bir başka yarar da SS kararnameleri ile başlatılan Doğu ve Güneydoğu'nun insansızlaştırılması ve insan hakları ihlallerinin boyutlandırılmasıdır.

Daha şimdiden yüzbinlerce insan bölgeyi terk etmiştir. Kalanlar da savunmasız, çaresiz bir bekleyiş içindedir. Savaşa hayır diyen yüzlerce insan gözaltına alınmakta, baskı ve işkenceye maruz kalmaktadır.

İsrail işgal ettiği Filistin topraklarında Filistin halkına gaz maskesi dağıtır, sivil savunma önlemleri alırken; Türkiye Hükümeti savaşın en yoğun yaşanacağı bölgede hiçbir savunma önlem almamış, bölge halkını kaderine terk etmiştir.

Dikkati çeken bir konu da çeşitli nedenlerle bölgeye atılan veya yanlışlıkla patlatılan bombalardır. Yöre halkı Saddam'ın füzelerinden çok, yanlışlıkla patlatılan bombalardan korkar hale gelmiştir.

Halkın Emek Partisi'nin 12 Ağustos 1990'da başlattığı **Savaşa Hayır** kampanyamızın önemi bugün daha açık ve net olarak ortaya çıkmıştır. Kampanyamız savaşın sona erdirilmesi ve Türkiye'nin savaş batağına daha fazla bulaşmaması doğrultusunda sürdürülecektir.

Savaşın sona erdirilmesi için; Irak'ın Kuveyt'ten çekilmesi, başta ABD olmak üzere tüm emperyalist güçlerin Türkiye ve Ortadoğu'dan koşulsuz çıkması gerekmektedir.

Ortadoğu'da kalıcı bir barış için Filistin ve Kürt halklarının kaderlerinin kendilerince tayin hakkını yaşama geçirilmesiyle olasıdır. Bu Ortadoğu'da; faşist, teokratik, monarşist düzenlerin yıkılması, yerine demokratik düzenlerin gelmesini sağlayacaktır.

1. Küçük Kurultayımızda delegelerce dile getirilip benimsenen ve Merkez Karar Yönetim Kuruluna önerilen tavsiye kararları aşağıya sunulmuştur.

Halkın Emek Partisi, savaş karşıtı tüm siyasi partileri demokratik kitle hareketlerini örgütlemek üzere ortak platforma davet eder

Halkın Emek Partisi, savaşın sona erdirilmesi için Birleşmiş Milletlere, Dünya demokratik kamuoyuna ve taraflara çağrı yapar,

Halkın Emek Partisi, Ortadoğu'da uluslararası bir konferansın düzenlenmesi çağrısını yapar,

Ayrıca Halkın Emek Partisi, milletvekilleri ve parti yöneticilerinden oluşan heyetlerle bölgede sürekli incelemeler yapmak, savaştan zarar gören ve göç eden bölge halkına ülke çapında yardım kampanyaları başlatmak, halka gaz maskesi ve sivil savunma araçlarının verilmesi için yetkililer nezdinde girişimler yapar.

Liranın dolara, TRT'nin CNN'e, Çankaya'nın Beyaz Saray'a bağlandığı, bir varil petrolün bir ton adalete tercih edildiği bir Dünya'da yaşıyoruz. Faturası mazlum ve savunmasız halklara ödetilmektedir.

Halkın Emek Partisi bu çağdışı politikalara karşı çıkmakta ve ezilenlerin haklarını savunmada kesin kararlı olduğunu kamuoyuna saygıyla duyurmaktadır.

TARİHİN İBRESİ KÜRDİSTAN HALKINDAN YANA

Baştarafı 1. sayfada

emperyalist hümanizm. Ülkelerinden binlerce km uzakta, halkları en tahrip edici silahlarla bombalayan ve zehirleyen emperyalist demokrasi.. Nükleer silahların, awaksların, kimyasal silahların olmadığı için vahşisin, teröristsin.. Onlarsa demokrat, humanist ve doğa korucusu.. Bir sapık ve katil ABD pilotunun yaşamını milyonlarca Ortadoğulu'dan değerli gören bir hümanizm..

Barış ve demokrasi inancı, bunlar için savaşı gerektirir.

Batı Avrupa'nın tümünde öğrenciler, işçiler, aydınlar, din adamları hergün gösteri yapıyor. Kuşkusuz bunlar halkların barışa ve demokrasiye olan inancını, insanın insana olan sorumluluğunu yansıtıyor. Ancak, başına bomba yağan, herşeyden habersiz Kürt ve Arap çocuğunun bir anda ölmesini ne kadar önleyebiliyor, sadist hükümetlerinin bölgeye olan ölüm silahı sevkiyatı ve savaş kararları üzerinde ne kadar etkili oluyor. Önemli olan bu.

Avrupa'da, II. Dünya Savaşı'nın genç nesli şimdiki yaşlı kuşak. Avrupa'da bu savaşın yol açtığı acı ve yıkım halen unutulmuş değil. İster istemez Alman ve Fransız halkına sorumluluklarını hatırlatmamız gerekiyor. Acı her yerde acıdır. Barış sesiniz ve eyleminiz, hükümetlerinizin cinayetlerini ne kadar önleyebiliyor.

Tüm emperyalistler bölgede

Komünizme karşı savunma paktı iddiasıyla ortaya çıktığını iddia eden NATO yönetimleri, şimdi de tam bir dünya bekçisi gibi davranıyorlar. Tümü, Ortadoğu'dan daha fazla pay alma kavgasında. Durumları leş görmüş sırtlanları andırıyor. ABD tüm gücüyle bölgede. En modern ve öldürücü silahlarını deniyor. İngiltere, Fransa, Hollanda, İtalya, Belçika da vargüçleriyle bölgeye yerleşme peşindeler.

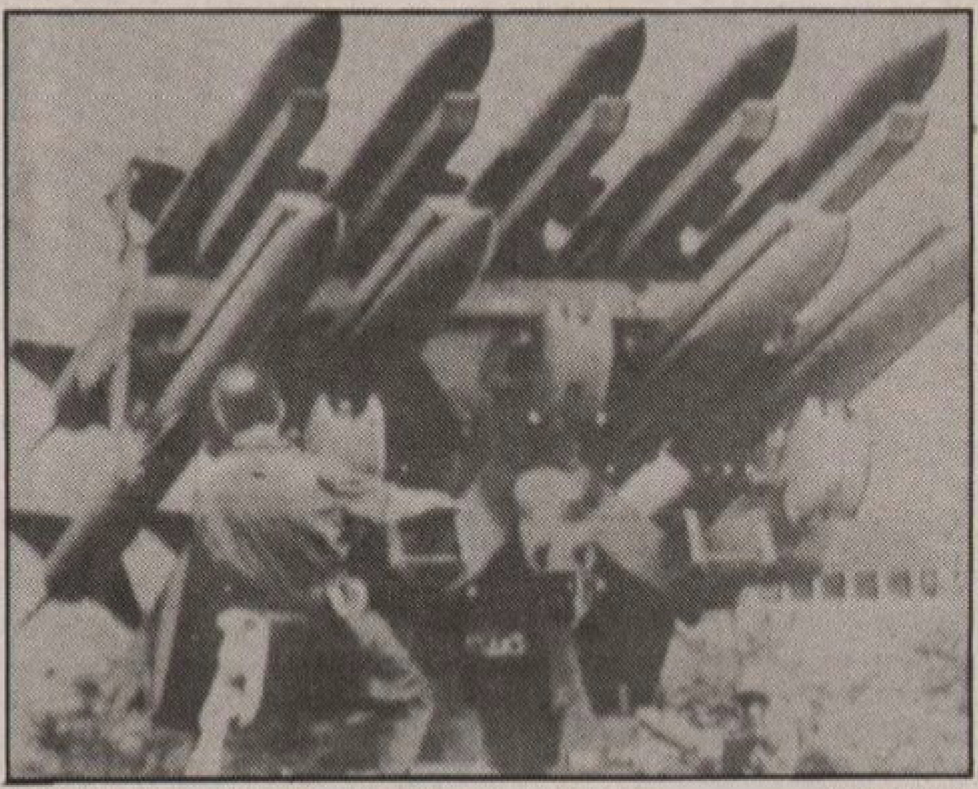
Bunların Türkiye üzerinden bölgeye silah, savaş uçakları, Hawk füzeleri yığmaları, ABD ve TC'ye NATO yükümlülüğünün doğurduğu zorunlu bir destek olarak gösteriliyorsa da, diğer önemli bir neden bölgenin yeni siyasal haritasında söz sahibi olmak, paylaşımdan pay almak.

Emperyalist tekeller, şimdiden yıkılacak bir Irak'ın ve hatta Türkiye, İran vd. bölge ülkelerinin inşasının getireceği, savaş nedeniyle artırdıkları silah üretimlerinin getirdiği karı düşünüyorlar, bir de petrol yatakları üzerinde mutlak denetim.

Bölge haritası

Emperyalistlerin eliyle oluşturulan bölge haritası bir daha masaya getiriliyor, bir daha bölge haklarının iradesine karşı yeni bir kölelik haritası oluşturulmak isteniyor.

Basına hergün bir haritanın taslağı yansıyor. Belli ki emperyalist stratejistyenler aralarında bir pazarlık yürütüyorlar. Varsayımlar, Saddam'ın yıkılması hedefi üzerinde birleşiyor. Yerine özerk yönetimlerden oluşan, emperyalistlerin başını ağırtmayacak bir Irak uygun görülüyor. Bu planın ayakları da Türkiye, İsrail, Mısır ve belki de Suriye. Bir varsayım da Irak'ın Kürdistan sahasının doğrudan TC'nin denetimine verilmesi.

Almanya'dan Türkiye'ye gönderilen hawk füzeleri. Foto: Hürriyet

İlericisi, gericisiyle tüm Arap alemi bu plana tepki gösteriyor. Libya, tutumundan dolayı TC'nin cezalandırılmasını istedi. Suriye, sesli olmazsa da homurdanıyor. Ürdün tepkisini açık gösterdi, İran, TC'nin Irak ve Kürdistan üzerindeki emellerinden vazgeçmesi için Ankara'ya temsilci gönderdi, sorunlarına rağmen Moskova'da TC'nin planına tepki gösterdi, Suudi Arabistan, Irak'ın toprak bütünlüğünün korunmasından yana olduğunu açıkladı.

Bölge halkları ve İran gibi yönetimler emperyalizmin bölgede artan etkinliğinden ve TC'nin etkinlik artırma planından, İsrail'in de bu süreçten güçlü çıkabileceği varsayımından son derece rahatsızlar. Bir kısmı bu nedenle statükonun korunmasını şiddetle dayatırken, bunun mümkün olmadığını görmekte, bu nedenle de savaşa hazırlanmaktadırlar.

Irak'ın toprak bütünlüğü, Kürt halkının köleliğinin devamı anlamına gelecekse tabi ki bu kabul edilemez. Tavırsız ve halklarının beklentilerine göre adım atmayan birçok Arap yönetimi, varlıklarını devam ettirip ettirmeme açısından meçhul bir sürece girmektedirler.

Kürdistan'a yönelik planlar ve oyunlar

TC, savaşın içine fiilen girmiş durumda. Güney Kürdistan üzerinden ikinci cephe sıcak kara savaşına henüz dönüşmemişse bile, heran başlaması beklenmektedir. ABD ve müttefiklerinin hava saldırısından bekledikleri süre de sonuç alamaması, Kuzey cephesinin daha ivedi harekete geçirilmesini gündeme getirmiştir.

TC'nin savaşa girmedeki hesabı belli; bölgede etkinliğini artırmak istiyor, Kürdistan sorununu çözümlemek istiyor, Kürdistan'ın petrolce zengin parçası üzerinde ister ilhak, ister hamilik şeklinde olsun denetim kurmak istiyor. Denebilirki TC'nin en temel amacı Kürdistan'dır. Devlet yetkilileri de bunu gizlemiyor. ABD'yle yapılan tüm pazarlıklar da bu yönlü. ABD önce Kürt kartını ileri sürdü, TC'yi korkuttu, bu şekilde TC'yi iyice denetimine aldı. 17 Ocak '91 tarihli Cumhriyet'te Yasemin Çongar'ın geçtiği haber herşeyi ortaya koyuyor: *"Türkiye'nin Körfez'de olası bir çatışmada üstleneceği rol için ABD'den aldığı siyasal güvenceler iki ana noktada toplanıyor: Bunlardan biri Irak'a yönelik operasyonun bu ülkenin toprak bütünlüğünü bozmaması, ikincisi ise bölgedeki karışıklık ortamının bir Kürt devletinin kurulmasına yolaçmamasının sağlanması".*

TC bu savaşa neler yatırdı: Ekonomi savaşla birlikte tamamen çöktü. Türk brujuvazisi Irak pazarından elde ettiği arpalıktan oldu, İran'la ticaret sıfır noktasında, diğer Körfez ülkelerine savaş nedeniyle ihracat yapılamıyor. Nakliyat, turizm, ara üretim sektörü batmış durumda. TC'nin kayıpları 7–10 milyar dolar arası hesap ediliyor. Savaş hazırlığı içindeki ordu, merkez bankalarındaki rezervlerin tümünü emiyor. Öyle ki Turgut Özal'ın dış bankalara yatırdığı parasının 2 milyon dolarını da orduya vermek zorunda kaldığı ileri sürülüyor.

Ordu ve burjuvazi de savaş planında birlik değil. Belki de tarihinin en derin bölünmesini yaşıyor. Bu bölünme devleti yaşatıp–yaşatmama endişesinden kaynaklanıyor. Irak, Kuveyt'i işgal ederken TC'ye güvenmişti. Çünkü, Kürt sorunundan dolayı iki devlet tarikleri boyunca işbirliği yapmışlardı. Kuveyt işgalinden sonra Ankara'ya giden Saddam'ın bir temsilcisi, savaşa karışmaması durumuna karşılık petrolden hisse önerdi. Bu Kürdistan üzerindeki işbirliğinin devamının teklifiydi.

Bu teklif burjuva partileri ve genelgurmaylık bünyesinde çelişkilere yol açtı. ABD devreye girdi. ABD-TC işbirliği, TC-Irak işbirliğinden ağır bastı. Torumtay'ın istifasının, Ecevit ve İnönü'nün Amman ve Bağdat gezilerinin özü buydu. Bir anlamda bu ikinci kanat Kürt halkına düşmanlıkta daha gelenekçi ve katı davranıdılar. 30 Ocak günü bazı generallerin istifa etmesi ya da ettirilmesi, bu çelişkilerin daha da yoğunlaştığını gösteriyor.

Burada önemle vurgulanması gereken bir hussus daha var. Ecevit ya da İnönü, Irak'la ittifakı bozduğu için ABD'ye kinlenmekte, ABD aleyhtarı slogan dahi atmaktan çekinmemekte, devleti koruma telaşlarını "barış", "iyi komşuluk ilişkileri" vb. demagojik temalar üzerine oturtmaktadırlar. Bu bir tuzak. Anti-ABD'cilik, anti-TC'cilik ve Türk ordusuna karşı birleşmekten geçer. Eğer, Türkiye solunun ve savaş aleyhtarı potansiyelin anti-emperyalistliği de bu çeçevedeyse vay hallerine.

TC, uçurumun kenarındadır. Toplumsal muhalefet her yerden rejimi sıkıştırmaktadır. Sol parçalı da olsa, rejime vurduğu darbeler ciddidir, isabetlidir, nefsi müdafadır. İslami potansiyelin sloganları dar da olsa, rejime karşı ciddi bir muhalefet gücü olduğunu ortaya koymuştur.

TC rejimi karşı karşıya bulunduğu bu sorunlar nedeniyle olsa gerek savaş yetkisi tümüyle orduya devretti. ANAP hükümeti, meclisteki sayısal çoğunluğuna dayanarak 250 evet oyuyla aldığı savaşa girmeye karar verme yetkisini, 17 Ocak günü Turgut Özal başkanlığında yaptığı bir toplantıda aldığı bir kararla "sınırları ve kapsamı Genelkurmayca belirlenmek maksadıyla" orduya devretti. Böylece sadece meclis değil, hükümette devredışı bırakıldı.

Alınan önlemler sadece bu kadar değil. 25 Ocak günü ANAP hükümeti aldığı kararlarla, hükümeti olağanüstü yetkilerle donattı. Bunlara göre, grevler bir ay yasaklanıyor –aslında sürekli erteleniyor–, basının ordu harekatını güçleştirecek haber vermesi yasaklanarak, sansür daha da sıkılaştırılıyor. Milli Güvenliğe zarar verdikler gerekçesiyle toplantı, panel, yürüyüş, gösteri vb. hertürlü etkinlik yasaklanabiliyor. Bu yetkiler, 1939'de Şükrü Saraçoğlu'nun başkanlığını yaptığı CHP hükümetinin çıkardığı "Seferberlik Yasası"nın yetkilerine yaklaşmaktadır.

Dil serbestisi

Turgut Özal, "vatandaşlarının soydaşlarını korumak görevimdir" diyor. Bu herşeyi özetlemeye yetiyor. Güney Kürdistan halkı, bizlerin ırkdaşı. Bizde TC'nin vatandaşlarıyız. Özal'ın mantığına göre, Türk ordusu salt Kürtleri korumak için Irak'a girebilecek, Kürtleri korumak için Güney Kürdistan'ı işgal edebilecek. Özal'a göre, bu TC'nin hakkı. Nasılsa Kürtler kendilerini korumaktan aciz, Türk hakim sınıfları da tarih boyunca Kürtleri korudular, hamilik yaptılar.

Uzağa gitmeye gerek yok. Hamilik için Palu, Hani, Genç'de, Zilan'da Ağrı'da, Sason'da, Dersim'de binlerce Kürt katledildi, iyiliğimiz için binlerce Kürt, Batıya göçertitirildi, bizleri korumak için Mersin limanı üzerinden Irak'a silah taşındı, yine biz Kürtleri sevdiği için Türk devleti en yetkililerinin ağzından Halepçe'de kimyasal gaz kullanıldığını inkar etti.

Türk burjuvazisi, bizi o kadar seviyor ki, insan pisliği yediriyor, öldürdükten sonra yakıyor, ormanlarımızı yakıyor, yüzlerce köyü yerle bir ediyor.

Peki, şimdiye kadar neredeydiler. 70 yıllık inkar politikası ne oldu. Misak-i Milli ne oldu. Buna göre Kürt yok herkes Türktür. TKP'nin her yıl kutladığı Türk Dil (Güneş-Dil) Teorisi ne oldu, hani Kürtçe dil değil ağızdı? 150 bin Kıbrıs Türk'üne devlet layık görülürken 30 milyonluk bir halk için neden sadece evinde çocuklarıyla ana dilini konuşma hakkı?

Sorun ciddi, TC'nin yönelimi de; TC, sıkışmış. Eğer Kürdistan halkı ve kurtuluş mücadelesi güçsüz olsaydı, kesinlikle TC, böyle bir riskli savaş oyununa baş vurmak zorunda kalmazdı. Tabi ki, Kürt halkı özünde kendine ait olan bu hakkı sonuna kadar kullanacaktır, fakat TC'nin oyununa gelmeyecektir.

TC'de bunu biliyor. Hitap ettiği çevreler başka. Yol, su, elektirik, yatırım sözü de verildiğinden ve dil serbestisi tanındığından, programı kültürel özerkliğe dayanan bazı Kürt çevreler için herşey tamam. Bir de sınırlar biraz genişletilse. Bu durumda oyunun muhatabı Kürt halkı ve ulusal kurtuluşçu güçleri değil, uşaklığı meslek seçenlerdir.

ABD ve Avrupa basınına yansıdığı kadarıyla Turgut Özal, Paris AGİK zirvesinde sözvermiş, bölgede savaş durumuyla Kürdistan sorununun tüm ağırlığıyla gündeme gelmesi, kararı kaçınılmaz kılmıştır. Böylece planın emperyalist çevrelerce çoktan beri planlanmış, kültürel özerklik karşısında Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini tasfiye amacıyla hazırlandığı anlaşılmaktadır.

Kürdistan halkının tutacağı yol tektir

Bu da doğan uygun koşullardan yararlanarak, süreçten ulusal bağımsızlığımızı elde ederek çıkmaktır. Halk olarak en hassas olmamız gereken hussus ulusal bağımsızlık hakkımızdır. Emperyalistler ve Türk sömürgecileri, ısrarla otonomiyi temel alan bazı güçleri muhattap alarak, süreçten halkımızı yararlandırmamak isteyeceklerdir.

Buna karşılık, halk olarak bu tür tuzakları yerle bir etme gücüne sahibiz, sadakaya ihtiyacımız yoktur. Her halk gibi tüm ulusal haklarımıza sahip olmak en doğal hakkımızdır.

Koşullar da düşmanlarımızın aleyhine işliyor. Lozan'da Kürdistan paylaşılırken buna karşı koyacak güçte değildik. Düşmanlarımız sömürgeci güçler, ne zaman aralarında savaşa tutuştular, Kürt hakim sınıfları, onların çıkarı için saflaştılar. Sömürgeci düşmanlarımız ne zaman barıştılar, aralarında halkımıza karşı ittifak kurdular. 1937 Sadabad, 1955 Bağdat ve daha sonra Cento, 1975 Cezayir, 1983 TC-Irak Askeri İşbirliği Paktı ve antlaşmaları halkımızın köleliği üzerine kurulan paktlardı.

Bugün durum değişiktir. Boğaz boğaza giren sömürgeci güçler, o denli büyük bir çelişki içindedirler ki, kolay kolay bir antlaşmaya varamazlar.

Buna karşılık, sömürgeci planlara yatacak bazı Kürt çevreleri halen bulunsa da, halk olarak bunları aşacak durumdayız. Bilinçli, savaşkan, ulusal kurtuluşçu sloganlarla savaşan milyonların gücüyle halk kurtuluş mücadelemizi bugünkü aşamaya vardırdık. Yine de tek yolumuz daha cesur, daha kitlesel savaşmalıyız. halkımıza ulusal kurtuluş için ölme duygusunu en büyük cesaretle kavratmalıyız. bu duygu ve kararlılık bu defa bizi yüzyıllardır özlemini duyduğumuz ulusal kurtuluşa vardıracaktır.

KÜRT DİLİNİN ÖZGÜRLÜĞÜ KÜRDİSTAN HALKININ ULUSAL BAĞIMSIZLIK SORUNUDUR!

Özgürlüklerimizin sınırını düşman çizemez!

Türk sömürgecileri, 25 Ocak 1991 günü "Milli Güvenlik Kurulu" kararı ve hükümet aracılığıyla, Kürt dilini yasaklayan 2932 sayılı yasayı yürürlükten kaldırarak, yerine daha değişik bir yasa çıkaracaklarını açıkladı.

Sömürgeci-faşist devletin cumhurbaşkanı ve diğer üst düzey yetkilileri, yaptıkları açıklamalarda kararlarını bir "ihsan" , Kürt halkına karşı bir sorumluluk örneği olarak göstermek istediler.

Daha bundan birkaç ay öncesine kadar TC başbakanı ve diğer yetkililer, "Kürt halkı ve Kürtçe diye bir dil yoktur" derken, neden şimdi böyle bir dönemde Kürt dili üzerindeki yasağın kaldırılma ihtiyacı veya zorunluluğu hissedilmiştir? Çünkü, TC bir savaşa hazırlanmakta ve bunu da bir savaş manevrası olarak ele almaktadır. Bu karar, TC'nin Osmanlıların rolüne soyunduğu, Türk ordusunun savaş düzenine girdiği, İncirlik, Diyarbakır ve Batman askeri havaalanlarından kalkan savaş uçaklarının Irak, Güney ve Kuzey Kürdistan'ın bombalanmasında kullanıldığı, Kürdistan'a NATO Çevik Kuvvetleri'nin yerleştirildiği bir dönemde alınmıştır. Kuzey-Güney Kürdistan sınırına en az 300 bin asker yerleştirilmiştir. Türk ordusu, Güney Kürdistan'a hemen başlayabilecek bir işgal hazırlığını hemen hemen tamamlamıştır. Yoksul Kürt köylüsü kitlesel göçertmeye tabi tutulmakta, köyler boşaltılıp yakılmakta, şehirlerde kitleler üzerinde yoğun bir terör estirilmekte, zindanlardaki savaş esirlerine karşı yeni imha planları hazırlanmakta, Kürdistan'a boydan boya kimyasal ve nükleer silahlar yerleştirilerek toplu soykırım hazırlıkları yapılmaktadır. Tüm bu açık saldırı ve ulusal imha hazırlıkları karşısında Kürdistan halkı, yükselen yurtseverlik bilinciyle ulusal kurtuluş davasına ve mücadelesine daha yaygın ve etkin bir biçimde sahip çıkmakta, gerillaya katılım kitlesel boyutlara ulaşmakta, halk, ulusal birlik ve direnişten yana tavrını mutlak bir irade olarak belirlemekte; bilinci, örgütlülüğü ve mücadelesiyle sadece kendi ulusal davası için savaşacağını, bunun dışında herhangi bir savaşa araç yapılamayacağını açıkça ortaya koymaktadır. Yine bu dönemde, Kürdistan halkının kurtuluş öncüsü PKK, IV. Kongresini gerçekleştirerek savaşta zafer kararlılığını halka müjdelemekte, uluslararası alanda da Kürdistan halkı ve mücadelesi etrafında büyük bir dayanışma çemberi oluşmuş bulunmaktadır.

İşte, sömürgeci-faşist TC, tam da böylesi bir dönemde Kürt dili üzerindeki yasağı kaldırma kararı almıştır. Sınırları oldukça muğlak olan bu karar, kimsenin kavramakta zorluk çekmeyeceği bir savaş manevrasıdır. Bu gerçek öylesine açıktır ki, kararın sahipleri bile aldıkları karara inanmamaktadırlar. Türk sömürgecileri, her halk gibi Kürt halkının da tartışılmaz, dokunulmaz ve devredilmez haklarından birisi olan kendi dilini özgürce konuşma ve kullanma hakkını yasaklamanın ve yok saymanın çağdışı bir davranış olduğunu itiraf ederek, nasıl bir barbar politika ve uygulamanın sahibi olduklarını bir kez daha göstermişlerdir. Bu karar sömürgecilerin iddia ettiği gibi bir ayıptan kurtulma değil, bir insanlık ayıbının ve suçunun itiraf edilmesidir. Bir halkın kendisine kölelik ve ölüm, diline özgürlük gibi hiçbir insanlık ölçüsüne sığmayan ve bir benzeri daha bulunmayan bu insanlıkdışı uygulama ve politikanın sahibi sömürgeci-faşist Türk devletidir.

Karar, PKK ve PKK öncülüğündeki Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı bir savaş oyunudur!

1923'den beri tüm Kürt ulusal değerleri gibi Kürt dili üzerinde de askeri zorla yürütülen bir yasak, talan, koğuşturma, inkar ve yoketme politikası vardır. Resmi Türk devlet politikasında Kürt halkı ve Kürt dili yoktur.

Bu politika doğrultusunda 70 yıldır kemalist Türk burjuvazisi, Kürt dilini ortadan kaldırmak için en vahşi politikaları uyguladı ve bunları soykırımlarla içiçe yürüttü. 1930'ların başında türetilen "Güneş Dil Teorisi"yle Kürt dili yok sayıldı. 1925'te merkezi Kürdistan'da, 1930'da Ağrı'da, 1938'de Dêrsim'de Kürt halkını toplu soykırımlara tabi tutan Türk sömürgeci devleti, her katliamdan sonra mecburi iskan yasalarını işleterek milyonlarca Kürdü bir daha yurtlarına dönemeyecekleri ve asimile edilecekleri bir beyaz soykırım uygulamasından geçirdi.

Türk sömürgeciliğinin Kürdistan halkına uyguladığı inkar ve yoketme politikasının dünyada bir örneği daha yoktur. Türk devletinin, Kürt halkından istediğinin tek bir izahı vardır: Dilsiz olma, Türkleşme ya da ölüm.

Yıllarca aralıksız ve şiddet dozajı gittikçe artarak uygulanan bu politika yetmezmiş gibi 1983 yılında çıkarılan 2932 sayılı yasa ile evlerde bile halkın kendi dilini konuşması yasaklandı ve bu yasak şiddetle uygulandı. Kürtçe konuştukları, Kürtçe kaset dinledikleri, Kürtçe türkü söyledikleri ya da Kürtçe yazılmış materyal bulundurdukları için sayısız Kürt yurtseveri, türkücü tutuklanmış, mahkemelerde Kürtçe'den başka dil bilmeyen yurtseverlerin ana dillerinde ifade ve savunma vermelerine yasak getirilerek, salt bu nedenle de yüzlerce yurtsever ek ağır cezalara çarptırılmıştır.

PKK öncülüğünde Kürdistan ulusal bağımsızlık mücadelesinin gelişip kitleselleşmesi üzerine, Türk sömürgecileri politikasını daha da çeşitlendirdi. Özel bir yıkım savaşının yürütücüsü Türk devleti, PKK'ye ve Kürdistan halkına karşı özel eğitimli birlikleri, köy korucularını örgütledi, sömürge valiliği uygulamasına geçti, soykırım kararnameleri çıkardı, yüzlerce köyü boşalttı, halkı göçertti.

TC, bu politikasında başarısız oldu. Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi PKK, ERNK, ARGK öncülüğünde milyonları ayaklandıran bir kitlesel ve siyasal güç haline geldi. TC'nin uyguladığı savaş düzeyine varan terör, eşi görülmeyen ulusal hak gaspı ve inkarı dünyada da büyük bir tepki yarattı.

Fiili bir savaşa dünüşen Körfez krizinde bu durum daha net olarak ortaya çıktı. Kürt halkının bilinci ve direnme istemi doruğa ulaştı. Kürdistan halkı, emperyalist-sömürgeci paylaşım savaşının fiili hazırlayıcılarından ve yürütücülerinden sömürgeci-faşist Türk devletine karşı olan tutumunu kesin olarak ortaya koymuş, iradesini PKK'den yana sergilemiştir.

İşte bu nedenle de Türk devleti "dil yasağını kaldırdık" manevrasında bulunmakta, halkın gündemini bir müddet için de olsa değiştirmeyi, Türk hükümet sözcülerinin ifadesiyle, "PKK'yi bir dereceye kadar yumuşatmayı", uluslararası alanda Kürt sorunu nedeniyle kendisine olan tepkileri bir ölçüde azaltmayı, Kürt sorunundan dolayı kendisini ve savaş planını desteklemekte zorlanan emperyalist destekçilerinin, bu desteklerinin önünü açmayı hedeflemektedir. Bu anlamda savaş manevrası TC ile emperyalist destekçilerinin ortak oyunudur ve bu oyun onların güçlülüğünü değil, savaş ve işgallerinde ne denli zorluk ve zayıflık içinde bulunduklarını göstermektedir.

Sömürgeci tasfiye ve savaş planına ortak olacaklar bunun hesabını pahalıya ödeyeceklerdir!

TC Osmanlıların rolüne soyunuyor. Özal, Mustafa Kemal'in 1920'deki taktiğini uyguluyor. Özal, Kuzey ve Güney Kürdistan'ın bazı "Kürt şahsiyetleriyle" yaptığı planlı toplantılarda "Kürt-Türk dayanışmasının tarihiliğini", "Musul ve Kerkük'ün her karış toprağında bulunan Kürt kanını", "Türklerin tarih boyunca Kürtlerin koruculuğunu üstlendiği, bugün de böyle bir sorumluluklarının olduğunu" vurguluyor. Biz bu sorumlulululuk ve hamiliğin ne anlama geldiğini çok iyi biliyoruz. Türk hakim sınıf hamiliği tarihte milyonlarca Kürdün ve 1.5 milyon Ermeni'nin katline yolaçtı.

Çok nettir ki, Türk burjuvazisi, Güney Kürdistan'ı işgale hazırlanıyor, şimdiden dil serbestisi gösterisinde bulunarak işgal ya da herhangi bir şekilde gündeme gelebilecek bir referandumla Güney Kürdistan'daki halkımızın "hamiliğini" de üzerine almak istiyor ve bu yolla, halkımızın lehine son derece uygun koşullardan halk olarak ulusal bağımsızlığımız için yaralanmamızı önlemeyi hedefliyor.

Bu plan ABD'nin de onayından geçmiş, gerçekte ortak oynamaktadırlar. ABD, Ortadoğu haritasını altüst edecek ve halkların köleliğini daha da katmerleştirecek yeni düzenlemesinde TC'ye büyük bir rol veriyor. Dil yasağının kaldırılmasının bir amacı da, bunu siyasal alana yansıtarak ve bazı Kürt çevrelerini yanına çekerek işgal ve ilhak planını kolaylaştırmaktır.

Bu kırıntıyla yetinmeyi politika seçenler, verilen kararın halkın mücadelesinin bir sonucu olduğunu görmeyenler ya da görmek istemeyenler, dil özgürlüğümüzün kimsenin tasarrufunda olmadığını bilmek istemeyenler, bencil çıkarlarını, halkın varlığı üzerinde sürdürülen pazarlığa dayandıranlar, Kürt halkının kurtuluş gündemini değiştirmeye yeltenenler, Türk devletiyle bu kırıntının oranını artırma pazarlığına oturmaya yeltenecekler, bunları yaparak aşağılanmayı politika haline getirenler ve üstelik tüm bunları Kürtlük adına yapmaya çalışanları uyarıyoruz: Ulusal bağımsızlığa karşı, düşmanla kültürel özerklik köleliği pazarlığına oturmayın, aksi durumda şunu çok iyi bilin ki, Kürdistan halkının bilinci, örgütlülüğü ve direnişi bu tür girişimleri daima kavrayacak ve ezebilecek güç ve karalılıktadır.

Yurtsever Kürdistan halkı; hedef sadece dilimizi değil, devrimle bütün ulusal değerlerimizi özgürleştirmektir!

Hiçbir halk kendi varlığını ve bunu ifade ettiği dilini yabancı bir gücün yasaları içinde aramaz. Türk sömürgecileri yıllardır bu yasağı en barbar şekilde uygulayarak halkımız üzerinde büyük tahribatlar yaptılar. Türk sömürgeciliğinin kararı altında yatan nedenler hepimizin kavrayabileceği kadar açktır. Türk devleti, halkımız üzerindeki köleliğini asıl şimdi derinleştirmek ve kalıcılaştırmak istiyor.

Doğuştan doğal hakkımız olan dilimizi kullanacak, verilenin bir ihsan olmadığını, direnişle alınmış bir hak olduğunu kavrayacak ve dilimizi her alanda geliştireceğiz.

Halk olarak ulusal haklarımız ve kurtuluşumuz için en duyarlı olmamız gereken bir dönemde bulunuyoruz. Görevimiz, bizi soylu insanlık davasından, ulusal kurtuluşa yürümekten vazgeçirmeyi hedefleyen tuzak ve oyunları boşa çıkarmaktır.

Faşist Türk sömürgecilerine sormalıyız:

70 yıldır talan edilen ulusal değerlerimizin, idam edilen Kürt yurtseverlerinin, ana karnında süngülenen bebelerimizin, Kasaplar Deresi'nin, yakılan köy ve ormanların, göçertilen yüzbinlerce yoksul köylünün, işkencede katledilen yüzlerin, cezaevlerinde imha tehditi altında yıllardır bekletilen binlerce savaş esirinin hesabını kim verecek? Özal, eğer iddialarına kendisi inanıyorsa ve samimiyse, bütün bu terörün, köylerin bombalanması, yakılıp-yıkılmasının, cezaevlerindeki işkence ve idam tehditlerinin izahını nasıl yapacaktır?

Halk olarak hiçbir sömürgeci tuzağa gelmeyecek, tek bir ulusal değerimizin, halk varlığımız üzerinde oynanan paylaşım savaşına araç yapılmasına izin vermeyecek, koşulların her durumda halkımızı ulusal kurtuluş zaferine götürecek uygunlukta olduğunun bilinciyle daha kenetlenmiş ve daha azimli olarak savaşacağız.

Ne şekilde olursa olsun ülkemizin tek bir karış toprağı üzerinde bile sömürgeci-emperyalist denetimi reddediyoruz.

Ulusal bilinç, örgüt ve direnişimizden aldığımız güçle, acizlik ve savaş histerisi içinde olan faşist Türk sömürgecilğinin "dil serbestisi" ve benzeri oyunlarını boşa çıkaracak, ne kadar uzun ve zorlu olursa olsun, şimdiden bölgenin devrim odağı haline gelen ülkemizde, ulusal ayaklanmalarımızla bağımsızlık ve özgürlüğün zafer bayrağını mutlaka dikeceğiz.

- Faşist Türk burjuvazisinin hamiliğini reddediyoruz!
- Ulusal bağımsızlığa karşı kültürel özerklik planını reddediyoruz!
- Sömürgeci-emperyalist çıkarlar için savaşmayı reddediyoruz!
- Kürdistan'ın kimyasal vb. ölüm silahlarının deposu ve yeniden paylaşım savaşının alanı haline getirilmesini reddediyoruz!

– Faşist Türk sömürgeci ordusunun Güney Kürdistan'ı işgaline karşı duralım!
– Dil serbestisi tuzağı sökmeyecek!
– Kahrolsun Türk sömürgeciliği ve her türlü işbirlikçilik!
– Yaşasın bağımsız ve özgür Kürdistan!
– Yaşasın PKK, ERNK ve ARGK!

ERNK - Avrupa Örgütü / 28 Ocak 1991

Köln'de Kürdistan ve Türkiyeli emekçiler yürüdü

Köln (Berxwedan): Almanya'nin Köln kentinde, Kürdistan ve Türkiyeli birçok örgütün ortaklaşa düzenledikleri bir miting ve yürüyüş yapıldı. Daha önce NATO çevik kuvvetlerinin Kürdistan'a gidişini protesto ve Zonguldak maden işçileriyle dayanışma amacıyla planlanan Köln yürüyüşünde, Ortadoğu'daki yeni durum nedeniyle doğal olarak savaş konusu öne çıktı. Ve emperyalizmin bölge halklarına yönelik saldırganlığı üzerinde duruldu.

Köln'ün en kalabalık semtlerinden olan Dom meydanından başlayarak Neumarkt'ta mitingle sonuçlandırılan yürüyüşe 4 bini ERNK taraftarları olmak üzere 7 binin üzerinde emekçi katıldı. Ayrıca Alman ilerici ve demokrat çevrelerinden de çok sayıda kişi eyleme katılarak destek sundular.

Oldukça soğuk bir havada önceleri yağmur ve giderek yoğun bir kar yağışı altında gerçekleştirilen eylemde kitleler savaşın emperyalist karakterini dile getiren sloganları ve renk renk pankart ve bayraklarıyla baştan sona çoşkulu bir atmosfer yaşattılar. Yapılan Türkçe, Almanca ve Kürtçe konuşmalar ilgi ile izlendi.

Miting alanında iyice bastıran kar yağışı nedeniyle bir ara durgunlaşır gibi olan kitleler, PKK'nin 4.Ulusal Kongresi'nin başarıyla gerçekleştirildiği duyurulduğunda, bir anda adeta çoşkun bir sel gibi dalgalandı. Miting alanı bayram havasına büründü. Zılgıtlar ve sloganlarla dalga dalga bir heyecan ve sevinç rüzgarı ortalığı sararken, davul zurnalar eşliğinde elele çekilen halaylar apayrı bir şenlik havası estirdi.

Köln yürüyüşüne Kürdistan ve Türkiyeli şu örgütler katıldı: Devrimci Birlik Platformu (PKK, TKP-Kıvılcım, TKP-B, DKP, THKP-C Acil, 16 Haziran), ATİK, Devrimci Partizan, TDKP-YDÖ, Devrimci İşçi, EKİM-YDK, Kurtuluş Hareketi, Devrimci Dayanışma, TİKB, Sempatizanları ve KAWA-Almanya

Berlin Türk Konsolosluğu önünde protesto gösterisi

Berlin (Berxwedan): Aralarında ERNK taraftarlarının da bulunduğu Türkiye ve Kürdistanlı ile Almanlardan oluşan 1.000'i aşkın bir kitle, 23 Ocak gününde, Berlin Türk konsolosluğu önünde bir gösteri yaparak, faşist Türk devletinin savaşa girmesini ve bu bağlamda Kürdistan'da yaptığı katliamları protesto etti.

Gösteri sırasında yapılan konuşma ve atılan sloganlarda Kürt ve Türk erkeklerinin askere gitmemesi, Alman çevik kuvvet güçlerinin Kürdistan'dan çekilmesi istendi. Miting sonunda yaklaşık 250 kişilik bir grup izinsiz olarak şehir merkezine kadar yürüdüler.

Norveç'te işgal eylemi — Foto: Aftenpost

Norveç'te ERNK taraftarlarının yürüyüş ve işgal eylemleri

Oslo (Berxwedan): Norveç'in körfez krizi nedeniyle NATO çerçevesinde Türkiye'ye roketatar göndermesini protesto etmek ve TC'ye yapılan silah satışlarının durdurulmasını istemek amacıyla, çocuklu-kadınlı 26 kişilik ERNK taftarı bir grup, 9 Ocak günü, iktidardaki İşçi Partisi binasını işgal etti. Eylemciler taleplerini iletmek üzere Norveç Savunma veya Dışişleri bakanı ile görüşmek istediler. Ertesi gün için Savunma Bakanı'ndan randevu alındıktan sonra eylem sona erdirildi.

Verilen randevu üzerine 10 Ocak günü 5 kişiden oluşan bir ERNK taraftarları heyeti, Norveç Savunma Bakanı Johan Jorgen Holst ile görüştü. Bakan bu silahların Kürt halkına karşı kullanılmasına izin verilmeyeceğini bildirdi. Ayrıca TC'nin Kürdistan'da yaptığı insan hakları ihlallerine de karşı olduğunu, ERNK taraftarlarının hazırladığı bu konuyu içeren dosyanın titizlikle incelenip araştırılacağını söyledi.

10 Ocak'ta, Kürdistan'a NATO Çevik Kuvvetler'i gönderilmesini protesto amacıyla, aralarında Güney Kürdistanlıların da bulunduğu yurtseverler bir yürüyüş yaptılar.

12 Ocak günü ise, ERNK taraftarları bu kez bazı Norveç'li gruplarla ortaklaşa, "Ortadoğu'daki gerici savaşı protesto yürüyüşü" yaptılar. Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi dayanışma sloganlarının sıkça atıldığı bu yürüyüşe ERNK taraftarlarının yanısıra Sosyalist Sol Parti (SVP), Sos Rasizme, Sosyalist Gençlik (Su), Norveç Komünist Partisi (NKP), Filistin Dayanışma Komitesi, İnternational Barışçılar ve Kurtuluş Kadınlar Grubu katıldılar.

Münih gecesi — Foto: Berxwedan

Münih'de YKWK ile dayanışma gecesi yapıldı

Münih (Berxwedan): Münih'te 800 kadar kişinin katıldığı, Kürdistan Yurtsever İşçiler Birliği ile dayanışma gecesi yapıldı. 1987 Mart'ında Ahmet Aydın'ın şehit edilişinden bu yana Bavyera polisinin izin vermemesi nedeniyle bu alanda gece yapılmamıştı. Üç yıldan sonra yapılan bu ilk gece, kitleler tarafından "Bu bir kazanımdır ve direnerek elde ettik" tarzında nitelenerek çoşku ile karşılandı.

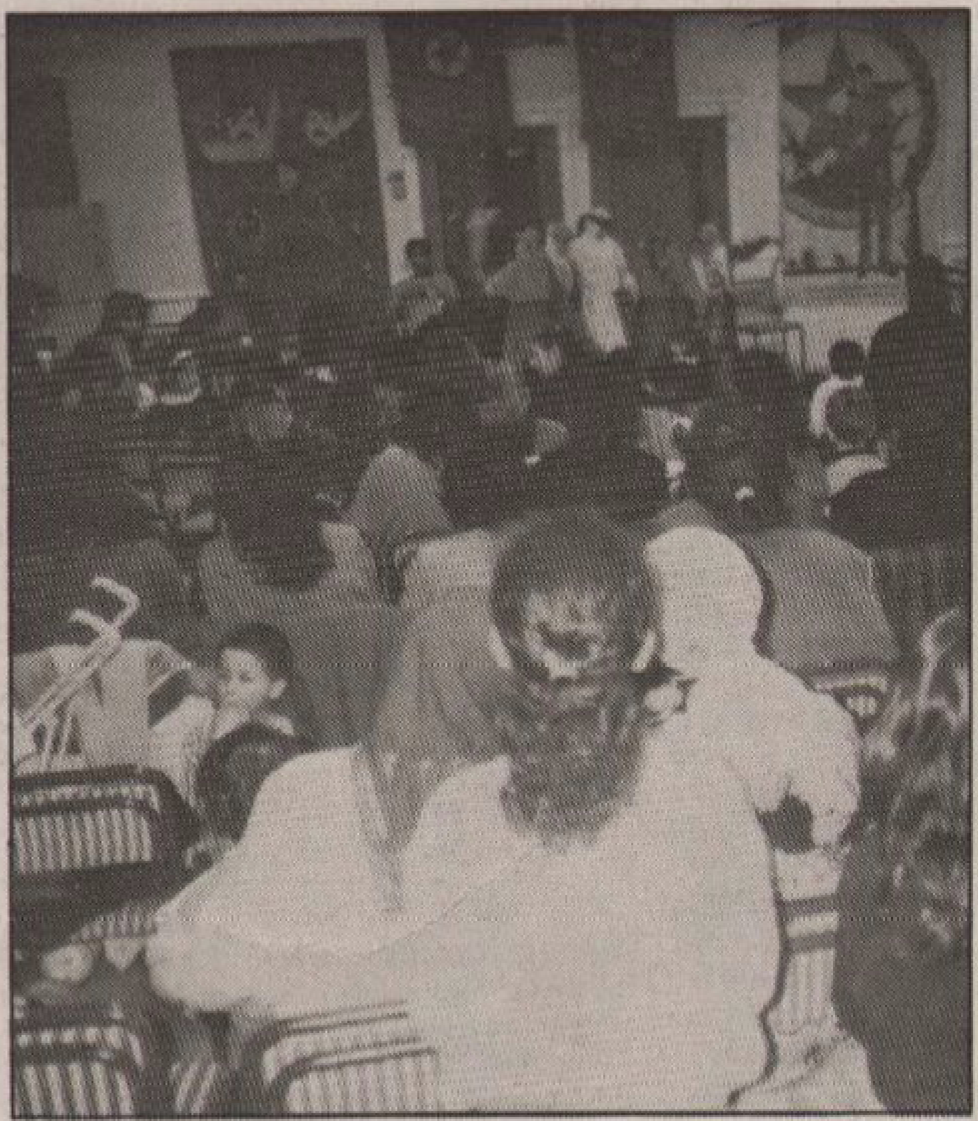
Ozanların okuduğu direniş türküleri, koro, folklor ve tiyatrodan oluşan zengin program, yurtseverlerin beğenisini kazandı. Gece, geleneksel Apo Hate Hilvanê halayı ile sona erdi.

Brüksel'de ERNK'nin basın toplantısı

Brüksel (Berxwedan): 24 Ocak günü Brüksel'de ERNK adına bir basın toplantısı düzenlenerek Ortadoğu'daki savaşın emperyalist karakteri, nedenleri ve bu savaş ortamında PKK önderliğindeki Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin yeri ve önemi belirtildi. Ayrıca bölge halkları ve devrimci öncülerinin bu savaşta nasıl bir tutum takınmaları gerektiği vurgulandı.

Uluslararası Basın Bürosu'nda düzenlenen toplantıyı dünya basını büyük ilgi ile izledi. AFP, DPA, Belçika Haber Ajansı, Belçika, Fransa, İngiltere'den çeşitli gazete muhabirleri ve TV-radyo görevlileri ile Türk basınından Tercüman, Sabah, Güneş, Milliyet ve Günaydın gazeteleri toplantıyı izleyenler arasındaydı.

Toplantı bitiminde ERNK sözcüsü, basın mensuplarının çeşitli konulardaki sorularını da yanıtladı.

Kopenhagen gecesi — Foto: Berxwedan

Danimarka'da Gece ve Yürüyüşler

Kopenhagen (Berxwedan): Danimaka'nın başkenti Kopenhagen'da, Fıratspor kulübünün düzenlediği ERNK ile dayanışma gecesine, çoğu genç 200 kadar kişi katıldı.

Ayrıca 18 Ocak günü Kopenhagen'da, Devrimci Birlik Platformu tarafından gerçekleştirilen ve 150'yi aşkın kişinin katıldığı Körfez savaşını protesto yürüyüşü, çevrede olumlu yankılar uyandırdı.

YKWK Libya örgütü 2. Kongresi yapıldı

Trablus (Berxwedan): YKWK-Libya Örgütü'nün 2. Kongresi, 21 Aralık 1990'da başarıyla gerçekleştirildi. Trablus, Zavya, Zilletin, Binwelit, Giryan, Sepha ve Bingazi'den Kürdistanlı işçileri temsilen 120 delegenin katıldığı YKWK Libya Örgütü 2. Kongresi, Kürdistanlı işçilerin örgütlü mücadelesinde olumlu bir örnek oldu.

İsveç-Kürt Kültür Derneği'nin 12. Kongresi yapıldı

Stockholm (Berxwedan): İsveç-Kürt kültür Derneği'ni 12. Kongersi 20 Ocak 1991 tarihinde, Stockholm'de 100 civarında üyenin katılımıyla gerçekleştirildi. Kongre'de, dernek tüzüğünde bazı değişiklikler yapılarak yeni yönetim organları seçildi.

Sidney'den Canberra'ya uzun yürüyüş

Sidney (Berxwedan): Avusturalya'da yaşayan Kürdistan ve Türkiyeli emekçiler, Zonguldak maden işçileriyle dayanışma amacıyla bir uzun yürüyüş yaptılar. 8 Ocak Salı günü Sidney'den başlayan ve 5 gün devam eden uzun yürüyüş, Cumartesi günü Canberra'da sona erdirildi. 300 km'lik yürüyüşe ERNK komitesi, Avusturalya Kürt Derneği, Victoria Kürt Derneği ve Türkiye solundan 4 grubun oluşturduğu "Zonguldak grevi ile dayanışma komitesi" katıldı.

Sidney'de PKK'nin 12. yıldönümü kutlaması

Dünyanın neresinde bulunursa bulunsun Kürdistanlı kitleler, ulusal kurtuluş mücadelemizin öncüsü PKK'nin 12. kuruluş yıldönümünü çoşku ile karşılamak ve kutlamaktan geri durmadılar. Ülkeden onbinlerce kilometre uzakta, Avusturalya'da yaşayan Kürdistanlılar da bu çoşkudan paylarını aldılar. Sidney'de düzenledikleri bir açık hava toplantısında da PKK'nin 13. yılına girişini çoşku ve sevinçle kutladılar.

Siyasi içerikli konuşmaların yanısıra, Kürdistan folklorü ve müziğinden zengin örneklerin de sergilendiği kutlama toplantısı, çevredeki yabancıların da dikkatlerini çekti ve beğeni ile izlendi.

Libya'da yoğun toplantı ve seminerler

Trablus (Berxwedan): ERNK Libya temsilciliği tarafından son bir ayda Libya'nın çeşitli kentlerinde çok sayıda kapalı salon toplantıları ve seminerler düzenlendi. "Halk Demokrasisinin İnşası ve Yeni Dömen Görevlerimiz" konulu seminerlerde, ayrıca Ortadoğu'daki savaş durumu ve bunun karşısında ERNK'nin izlediği politika da izah edildi.

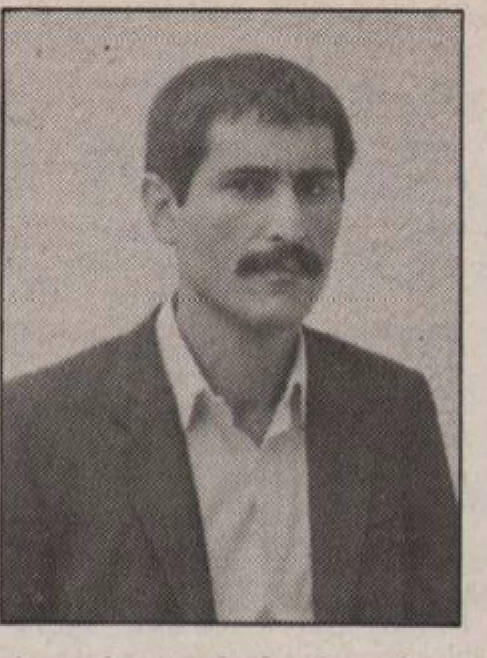
Canlı tartışmaların yaşandığı toplantılarda Cizre-Lice halk ayaklanmaları ve Tükiye işçi sınıfının genel grev eylemleri de ele alınarak taşıdığı önem vurgulandı.

Libya'nın Savya, Zilletin ve Binwelit, Sepha ve Trablus kentlerinde değişik tarihlerde yapılan toplatılara toplam 650 civarında yurtsever ve demokrat katıldı.

"...Onurun, özgürlük ve geleceğin temsilciliği, bütün ağırlığıyla partimizin omuzlarındadır"

Bu ara ülkemiz ve bölgemiz üzerinde büyük ve tehlikeli oyunlar oynanmakta, karabulutlar oluşturulmaktadır. Karanlık güçler, hain yarasalar bu izbe ortamı fırsat bilerek ortaya atılmakta, halk düşmanlarımız aşkına sevinçle kanat çırpmaktadırlar. Basit çıkarları uğruna ülkemiz ve halkımızı, ulusal ve uluslararası düşmanlarımıza peşkeş çekme ve satmanın uğraşı içindedirler. Halkımıza güneş yüzü göstermemeye yeminli bu güçler, birer piyon olarak konum ve rollerini koruyabilmek, ulusal kurtuluş hareketinin devrimci fırtınasından korunabilmek için, çağdaş ailemizin önüne bendler, ihanet barajları kurmaya çalışmaktadırlar. Bütün bunları bilmek, güç ve enerjimizi bu tehlikelere karşı doğru mevzilendirmek, her türden devrimci ağlarımızı doğru ve isabetli örmek, irade, bilinç ve yeteneğimizi en ustaca ve en üst düzeyde ayaklandırmak bugün her zamankinden daha büyük bir hayatiyet arzetmektedir. Tüm düşmanlara karşı böyle uyanık kararlı ve acımasız davranmak durumundayız. Bu yapıldığı oranda daha güçlü ve sonuç alıcı değerler elde edilir.

Çünkü, ulusal düşmanlarımız, uluslararası emperyalizmin bölgeye yığdığı güçten de cesaret alarak, Partimize ve bir bütün olarak halkımıza karşı her alanda tam bir seferberlik ilan etmiş, en üst düzeyde taarruza geçmiş bulunmaktadır. İnsanlarımız toplu halde göçertilmekte, köyler boşaltılıp katliamlar düzenlenmekte, bağlarımız, ormanlarımız, köylerimiz yakılıp yıkılmaktadır. Yapılanlar bunlarla da sınırlı değil. Her türden zorbalık-zulüm ve sürgünün eşiğinde işbirlikçilik ve ihaneti, her olanak ve aracı seferber ederek teşvik etmekte, ülkemizin talanını hızlandırmakta, kültür sömürgeciliğini olabildiğince yaygınlaştırarak bu alanda da diğerlerinde olduğu gibi son şansını kullanmaktadır. Anlayacağınız, harekete karşı dört bir yandan bir kuşatma, halktan izole etme ve imha harekatı bütün pervasızlığı ve en iğrenç kirliliğiyle sürdürülmektedir. Her cinsten düşman, bugünkü koşulları değerlendirerek, hareket ve halkımıza karşı kirli emellerini gerçekleştirmenin ve bunu egemen kılmanın yoğun uğraşı içindedir.

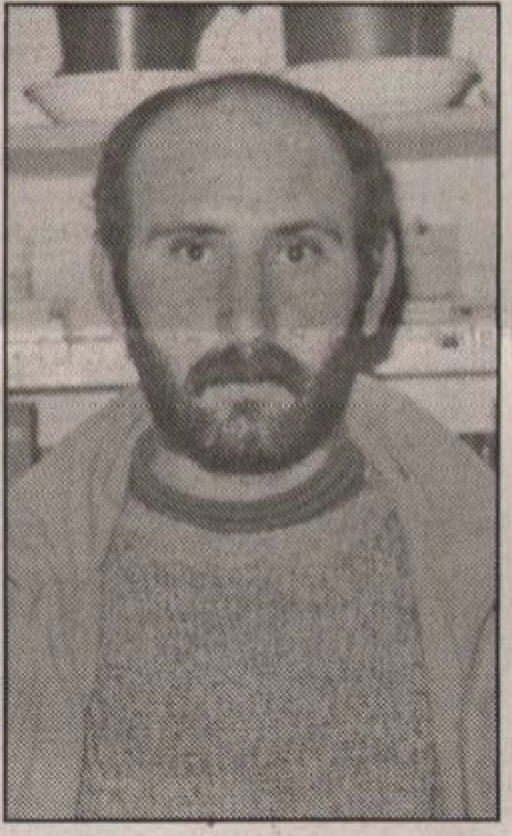
Böylesi koşullarda ideallere bağlı kalmak, ihanet içine düşmemek, sinmemek, tavizsiz ve kararlıca kurtuluş yolunda ilerlemek, onurun, özgürlük ve bağımsızlığın şanlı bayrağının taşıyıcıları olmak bugün her zamankinden daha fazla fedakarlık, kararlılık, yiğitlik ve uyanıklık gerektirmektedir. Onurun, özgürlük ve geleceğin temsilciliği bütün ağırlığıyla Partimizin omuzlarına yüklenmiş bulunmaktadır. Bu gurur ve şeref vesilesi yüce görevin yerine getirilmesinde hiç bir şeyimizi ailemizden esirgememek, kendimizi herşeyimizle ona katmak, onun içinde eriyerek onunla şekillenmek esastır. Bu aynı zamanda kutsal şehit kanına, anısına, halka, Partiye, ülkeye ve Başkana bağlılığın ve insan olmanın gereğidir.

Bir parça özgür vatan toprağında buluşmak umuduyla, başarılar dilerim!

Alaattin Aktaş
Aydın Cezaevi / 5 Ekim 1990

"Ülkemiz, şimdiye kadar tarihinde olduğu gibi, savaş alanı olmaya adaydır"

Saddam'a karşı oluşturulan cephe örneğine dünya tarihinde rastlamak güç. Sovyetler Birliği ile ABD aynı cephede yer alıyorlar. Bu, öngördükleri politikanın bir gereği ve bir sonucudur. ABD, hükümranlık emellerini, SB'nin son durumunu da fırsat bilerek pervasız bir biçimde gerçekleştiriyor. SB de, ABD'nin dümen suyuna girmekten başka bir şey yapamıyor. Adamların literatüründe emperyalizm, enternasyonalizm, sınıf mücadelesi, bağımsızlık, özgürlük gibi anlam ve değer yüklü kavramlara rastlanmıyor artık. Bush, "yeni güvenlik sistemi" adı altında Ortadoğu'da belki de harita değişikliğine yol açacak ciddi planlar peşinde. Bunun için de Saddam'ın ordularının Kuveyt'ten çekilmesi şart gözüküyor ABD için, savaşın çıkıp çıkmaması büyük ölçüde ABD'nin, Ortadoğu'ya ilişkin kendi stratejisini gerçekleştirip gerçekleştirmemesine bağlı. "Yeni güvenlik sistemi", ABD için şart ve yaşamsal önemde. Bu işi savaşsız becerirse sadece sevinir. Fakat önüne engeller dikilir ve bu handikaplardan gözüktüğü kadarıyla en büyüğü de Saddam unsuru olursa, bunu da aşmaya kararlı gözüküyor. ABD'nin sorunu, yeni stratejisini gerçekleştirmesidir, savaşla veya başka bir yolla... Görünen o ki, mevcut çelişkiler bir savaşı kaçınılmaz kılıyor, muhtemel ABD'nin kazanacağı bir savaşı.

Saddam pek şanslı gözükmüyor. Saddam, Nasır'ın Arap aleminde yaptığı etkiyi yapamaz. Her ne kadar "kutsal topraklar" deyip, bunun yanında da Filistin sorununu da kullanarak Arap cephesini geliştirmek istiyorsa da bu amacında oldukça zayıf kalacaktır. Saddam'ın en büyük desteği Filistinliler'dir. Saddam karşıtı oluşan cephe, Filistin sorununu Körfez olayı ile birlikte ele alacak, daha doğrusu gündeme oturtacak güçte değil. Filistin-İsrail çelişkisi ise Arap-İsrail çelişkisi halinde gerçekleşecek durumda gözükmüyor.

Muhtemel bir savaş, muhtemel bir askeri çözüm ve muhtemel yeni haritalar, bizim açımızdan yepyeni bir süreç ve oldukça önemli bir durum arzedecektir. Şu durumda bile, yeni çelişkiler, yeni ittifak güçleri kendisini dayatıyor ve daha da dayatacaktır.

TC, bölgedeki güçler arasında en çok zorlananların başında geliyor. TC'nin, bölge politik güçleriyle çelişkileri daha da yoğunlaşıp gelişecektir.

Ülkemiz, şimdiye kadar tarihinde olduğu gibi, yine savaş alanı olmaya adaydır. Bu anlamda bölgesel bir savaşın faturası toplu kıyım ve katliamlarla önemli oranda halkımıza ödettirilmek istenecek, halkımız zayıf düşürülmeye çalışılacaktır.

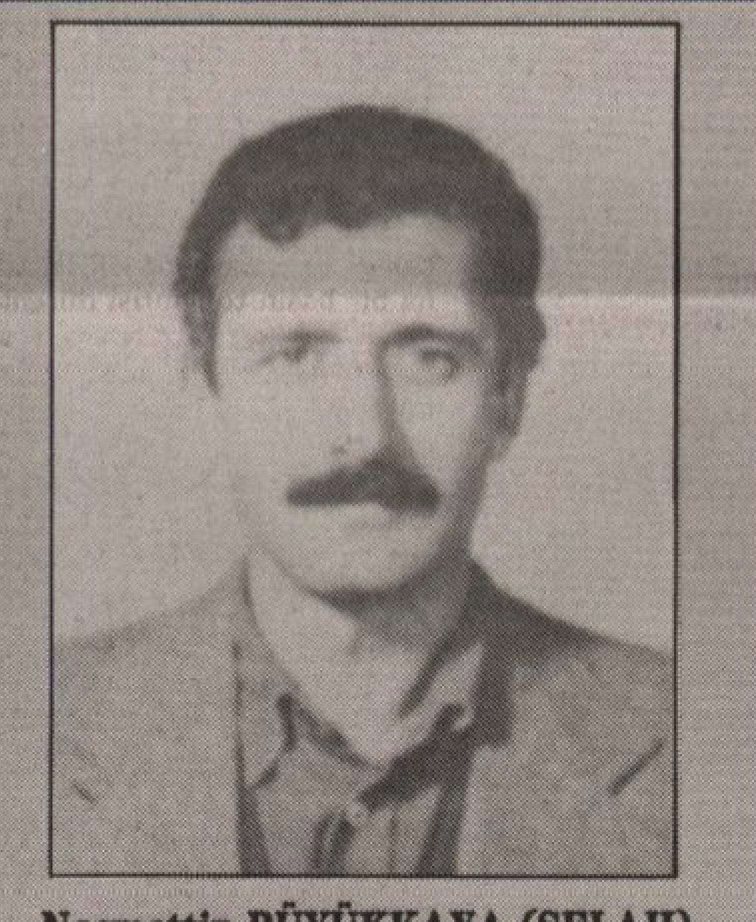
Bunun yanında ilkel milliyetçiler kendilerini pazarlamaya devam ediyorlar. TC, bundan bile rahatsız. Üstlendiği misyon karşılığında, PKK ve Kürdistan sorununu Avrupa'nın gündeminden çıkarmaya çalışıyor, sunduğu uşaklığın karşılığı bu olsun diyor. Bush, Türkiye cephesini ilkel milliyetçiler konusunda ikna eder mi? Pek belli değil. Fakat açık olan o ki, bütün hesaplar bizim üstümüzde yapılıyor.

Saddam faşizmi, Körfez'de kıvılcım çakmakla iradesi dışında olumlu nesnel bir ortamın yaratılmasına yol açabilir. Bush ile Gorbaçov'un sahte barış çabaları burada darbe yemiştir. Bu, olumlu bir durum. ABD-SB dışında halkların ittifak zorunluluğu daha da öne çıkıyor. Bu yeni durumda, koşullara uygun mevzilenip, doğru taktik ve politikalar üretebilir ve geliştirebilirsek tarihsel önemde nitel bir takım gelişmeler ve başarılar sağlayabiliriz.

Savaş dalgasından ülkemizde yoğun operasyonar var. İnsan hakları sözleşmesi otomatikmen ve resmen kaldırıldı. Öte yandan halkımız müthiş direniyor. Her zamankinden büyük gelişmeler var. Türkiye cephesi, silik ve sönük. Slogan devrimciliği aşılamıyor. Olumlu olan tek şey otoritemizin kabullenmesidir. Buna da artık karşı olamazlar.

Sabri Ok
Antep E-Tipi Cezaevi

"Hevalo!.. Heval dibêjin an emê heqê xwe bigirin an emê bimirin"

Necmettin BÜYÜKKAYA (SELAH)
1943 - 23 Ocak 1984

Zor günlerin yılmaz insanı NECO!

İşkencecilerin yüzüne haykırdığın inançlı ve kararlı sözlerin bugün anlamına kavuşuyor.

Tam da dediğin gibi,

Seni katleden elikanlı cellatlar ve onlara onurlarını pazarlayan her telden hain ve dönekler hergün yeni baştan ölür, çocukları onursuz bir babanın çocukları olarak alınlarında taşıdıkları büyük utançla onursuz bir yaşama mahkum olurken, senin çocukların, onurlu bir mücadelenin ve kararlı bir direnişin sahibi olan senin gibi bir babanın çocukları olarak, başı dik, alnı açık halkımızın umutları olamaya devam ediyorlar.

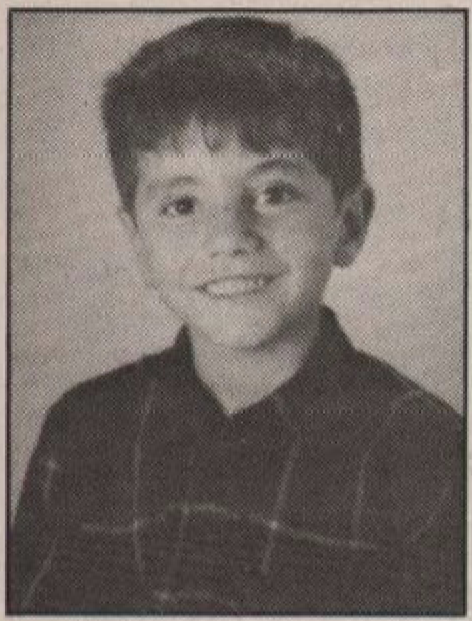
Arkadaşların

Eyleme önderlik edenler 35. koğuşa geldiklerinde **Necmettin BÜYÜKKAYA**'nın da koğuşun bir hücresinde olduğunu öğrendiler. Hemen kendisiyle ilişkiye geçerek 1980'den beri cezaevinin durumunu, diğer hareketlerin konumunu uzun uzadıya anlattılar. **Necmettin** 1982 yazında yakalandığı için, cezaevinde olan bitenleri tam olarak bilmiyordu. Ama, geldiği günden beri duyabildiği, görebildiği kadarıyla bütün direnişlerin örgütleyiciliği ve yürütücülüğünün PKK tarafından yapıldığı, diğer grupların ileri gelen unsurlarının teslimiyet bayrağı çektiği, düşmana kayıtsız şartsız boyun eğdiğiydi. **Necmettin**'e mahkemelerde yapılan siyasal savunmaların içeriği anlatıldı, elde olan bazı savunmalar kendisine okutuldu, cezaevinde gelişme konusunda gerekli bilgiler kendisine aktarıldı. Durumu detaylı olarak öğrenen **Necmettin**; DDKD, Özgürlük Yolu ve Rızgari gibi teslimiyetçi grupların tavırlarını lanetleyerek, PKK'nin direnişçi politikasının yanında olduğunu söyleyerek, kendisine bir görev verilirse bunu seve seve yapacağını belirtti. M. K.'ye yolladığı bir notta; 12 Eylül öncesi tarihlerde PKK'yi yeterince anlayamadığını, aslında cezaevinde görüldüğü gibi Kürt halkının en bilinçli, en fedakar, en kahraman evlatlarının PKK saflarında yer aldığını, yurtdışında APO ile uzun süre tartışıp konuştuğunu, henüz yakalanmadan önce PKK'ye karşı anlayışını değiştirdiğini, PKK'siz Kürdistan'da hiçbir sorunun çözülemeyeceğini belirtmişti. Bu açık ve dürüst tavrından dolayı çok memnun olan M. K., R. A. ve M. C. Ş., **Necmettin** ile ilişkilerini geliştirerek kendisine koğuşlarla ilişki kurma görevini önerdiler. M. K., *"Siz hem Kurmanci hem de Zazaca biliyorsunuz, sesiniz de gür, bundan sonra diyeceklerimizi koğuşlara, koğuşlardaki arkadaşların diyeceklerini bize aktarırsanız memnun oluruz"* diyor. **Necmettin**, *"Böyle kutsal bir görevi omuzlayacağım için, halkımın bağımsızlık kavgasına katkıda bulunacağım için çok mutluyum"* diyerek görevi kabulleniyor. Bu andan itibaren direniş merkezinin bütün kararları **Necmettin** aracılığıyla tüm koğuşlara iletiliyor, koğuşlardan gelen bütün bilgiler yine onun ağzından direniş merkezine iletiliyordu. Düşman, her şey açık oynandığı için, **Necmettin**'in üstlendiği görevi biliyordu. Arasıra yapılan tehditlere rağmen o, gür sesi ile PKK'nin yanında yer aldığını, hem düşmana, hem de diğer gruplara bildiriyordu. Bu durumdan rahatsız olan yalnız düşman değildi, diğer grupların kişiliksizleşmiş liderleri de **Necmettin**'in PKK ile birlikte hareket etmesinden rahatsızlardı. Rızgari'nin lideri Mümtaz, *"Apocular Necmettin'e, 'Necmettin abi' diyerek dolduruşa getirdiler. Adamı kullanıyorlar. Böyle giderse başına büyük işler açarlar"* diyordu.

Engin bir yurtseverlik inancı ve coşkusuyla dolu olan **Necmettin**, bu soysuzların böyle düşünmelerini aklına bile getirmeden, halkının kurutuluşu için omuzladığı görevin risklerinin bilincinde, sonunda ölüm de olsa direniş saflarında şereflice bayraklaşacağı hedefe doğru gür sesiyle haykırıyordu: *"Hevalo!.. Heval dibêjin an em heqê xwe bigirin an emê bimirin."*

M. Selim Çürükkaya
12 Eylül karanlığında Diyarbakır şafağı / Cilt II, s. 390-391

"... Eğer büyükler Kürdistan'ı kurmazlarsa ben kuracağım"

– Merhaba adın ne senin?
– Can.
– Kaç yaşındasın?
– Sekiz yaşındayım.
– Büyüyünce ne olmak istiyorsun?
– Doktor Peşmerge.
– Niçin doktor gerilla olmak istiyorsun?
– Bizim düşmanlarımıza karşı döğüşüp yaralanmış gerillalara ilaç verip onları iyileştirmek için.
– Peki neden gerilla olmak istiyorsun?
– Çünkü, düşman topraklarımızı ve herşeyimizi alıp hiç bir şeyimizi bırakmadı bize.
– Topraklarımızın adı nedir biliyor musun?
– Kürdistan'dır, Bijî Kurdistan!
– Topraklarımızı ülkemizi alan ve bize vermeyenler kimlerdir biliyor musun?
– Türk devleti, Saddam'ın devleti, İran ve Suriye'dir.
– Can, sence topraklarımızı düşmanlarımızdan geri almamız için ne yapmamız gerekir?
– Kavga etmemiz, savaşmamız gerekir. **Mahsum KORKMAZ**'ın intikamını almamız ve onun kanını yerde bırakmamamız gerekir. Che Guevara'nın ve Lenin amcanın da intikamlarını almamız gerekir. Bizden kim ölürse intikamını alacağız!
– Can, demin dedin ki Kürdistan'ı almak için savaş vermemiz gerekir. Nasıl bir savaş vereceğiz ve sen ne yapacaksın?
- Önce tüfek, kalaşnikof, bomba, bazuka gerekir. Sonra bir milyar para toplamamız gerekir. Bu parayı da her Kürt'ten 5–10 kuruş alarak toplayacağız. Önce ben bu silah ve bombaları alıp Kürdistan'daki dağlara gideceğim. Oradan da Irak'a yaklaşıp Saddam'ı öldüreceğim. Bu iş bittikten sonra da, Kürdistan'ın bütün hain ağalarını öldüreceğim. Türkiye'nin ağalarını da öldüreceğim.
– Niçin ağaları öldürmek istiyorsun?
– Çünkü onlar, Kürdistan'ı Türkiye'ye satıyorlar, Amerika'ya satıyorlar, İran'a, Irak'a, Suriye'ye satıyorlar.
– Haklısın Can, ülkemiz satılık eşya haline getirilmiş. Biliyorsun bu yabancı ülkelerde oldukça çok Kürt vardır. Ben, sen, biz yurtdışında bütün Kürtler, neden kendi ülkemizde değil de bu yabancı ülkelerde yaşadığımızı biliyor musun?
– Biliyorum.
– Neden?
– Çünkü Türk devleti, İran, Irak ve Suriye,Kürtlerin şehir ve köylerini alıp onları dışarı kovmuşlar. Eskiden bu şehir ve köyler Kürtler'indi. Daha eskiden Kürt devleti ve Kürtler vardı. Medya idi. Kralının adı da Astiyak idi. Farslar Medya'yı yıktılar ve Astiyak'ı öldürdüler. O zamandan bu yana Kürtleri köl ve hammal yaptılar. Köle olmak istemeyenleri yakalayıp boyunlarını kestiler, çocukları hapse koydular. Küçük bebeleri öldürdüler, bütün aileleri öldürdüler. Bazıları da çok uzaklara kaçtılar. Fakat şimdi kaçanlarsa hiç doğru etmiyorlar. İnsan isterse Kürdistan'ı zorla kurabilir. Eğer topraklarından kaçmayıp orada kalırlarsa Kürdistan'ı bir olup kurabilirler. Eğer onlar kurmazlarsa, ben kuracağım...

"Ben APO'nun bir generali olacağım!"

Ben 13.12.1983'te Kürdistan'da doğan bir Kürt kızıyım. 7 yaşında bir çocuğum. Şu anda Almanya'da okula gidiyorum. 2. sınıftayım. İsmim Xerîp. Bir gün öğretmen bana Türkçe bir kağıt parçası verdi. Getirdim babama verdim. Babam dedi ki haftada iki saat Türk okuluna gitmek için bu kağıt. Ben de haftada 2 saat Türk okuluna gittim. Türk öğretmeni bana bir kitap verdi, üzerinde Atatürk'ün fotoğrafı vardı. Bende okulda kalemle onun gözünü kör ettim. Türk öğretmen bana kızdı niye öyle yapıyorsun, dedi. O bizim düşmanımızdır dedim, tabi Almanca konuştum, Türkçe konuşamıyorum. Siz kimsiniz, dedi öğretmen. Ben Kürdüm dedim. Bana kızdı. Eve geldim babama anlattım. Babam hemen beni aldı, okula gittik. Babam Türk öğretmene kızdı. Bir gün de bize istediğiniz bir konuda resim çizin dediler. Ben Kürdistan bayrağını çizdim, kesk û sor û zer, bir de silah. Türk öğretmen bana, senin resminden korkuyorum dedi. Güldüm ben de o zaman. Babama söyledim, babam çok güldü. Babam Berxwedan'ı okuduğu zaman hepimize anlatıyor. Berxwedan sayı 111'de özel ek vardı. Önderimizin konuşması vardı. APO, çocuk ordusu kuracağız demiş. Ben çok sevindim. Ben APO'nun bir generali olacağım, olmaya çalışacağım, başaracağım. Ben Kürdistan'da bomba atıp koşarım tıpkı gerilla gibi. Babam bana 60 marka bir kışlık ayakkabı almak istedi. Ben 10 marka bir çizme aldım. Annemden de 50 mark aldım. İntikamımızı almak için bu 100 markla bağış kampanyasına katılacağım.

Selam Kürdistan çocuk ordusuna! Cizre, Nusaybin ve Kürdistan'ın tüm çocukları ile dünyanın ezilen çocuklarına selam!

Apo'ya ve gerillaya selam!

Bêrîvan Foto: Berxwedan

14 yaşında bir Kürt çocuğunun açlık grevlerine mesajı:

"Dün yoktuk, bugün ise zindanda, dağda, şehirde her yerde ayağa kalkan bir halkız"

Sizin başlatmış olduğunuz bu açlık grevi ve Kürdistan'da gelişen ulusal bağımsızlık mücadelemiz bizleri her gün aydınlatmakta, mücadelemizin sesini tüm dünyaya duyurmaktadır.

Düşmanın Kürdistan'da baskı, zulüm, talanla ulaşmak istediği Kürdistan'ı boşaltma amacı ARGK'nin patlatmış olduğu direniş mermileri ile boşa çıkarılmaktadır. Çünkü, bu Kürdistan halkına mal olan bir mücadeledir. Yediden yetmişe tüm Kürdistan'ı Serîhildan'a kaldırmıştır. Bunun için, düşmanın oyunları artık bizim mücadelemizi engelleyemez. Dün yoktuk, bugün ise zindanda, dağda, şehirde her yerde ayağa kalkan bir halkız.

Bu halk içindeki Kürdistan çocukları da bu günün askerleri, yarının geleceğidirler. Biz Kürdistan çocukları, herkesten önce kendi birliğimize ihtiyaç duyuyoruz. Ama Partimiz 2. Ulusal Konferansı'nda bunu karar altına almıştır. Başkanımız **Abdullah ÖCALAN** yoldaş, Kürdistan Yurtsever Çocuklar Birliği'ni kurarak, biz çocuklara armağan etmiştir. Bugün Kürdistan'da küçük yaştaki çocuklarımız mücadeleye sahip çıktığı için faşist TC mahkemelerinde yargılanmaktadır. Ama onlar ana, baba ve kardeşlerinden çok anaların anası Kürdistan'ı sevdiği için zindanlarda direniş alevini daha yükseltiyorlar. Yoldaşlarıyla birlikte daha yükseltecekler. Arkadaşlar, başlatmış olduğunuz bu açlık grevinde sizleri zindanlarda yalnız bırakmayan büyük, küçük yoldaşlardan devrimci selamlar iletiyor, başarılar diliyoruz.

Özgür Göçmen

ÇOCUK

Bir tutabilsem
Uzattığın ellerini
bırakmazdım bir daha
Sonsuza dek...

Yağmur olup boşansan
yüreğime
Fırat gibi damarlarıma
aktırırdım seni
Dicle olur yüreğime dolardım
Sana duyduğum sevgi gibi

Verilmiş sözümüz var
bizim
Umut
İnan
Yüklü yarınları
Yaratacağız diye

Ve Sen bu güzel yarınların
Baharını müjdeleyen
çiçeği olacaksın
çocuk...

Mustafa DAĞ

(Yerel Nusaybin Gazetesinden alınmıştır.)

Evîn û Şîrîn Foto: Berxwedan

Benim şiyirim

Ben ufak bir çocuğum
Benim yaşım 6 dır
Ben doğduğumdan beri
kendimi bir Kürt biliyorum

Benim kalbin küçücük
benim sevdigim parti PKK'dir
Partim çok büyüktür
sevgisi küçük kalbime sığmıyor

Dağlarda savaşan abeylerimiz
bizlere daha mutlu günler
kazanmak için canlarını
Feda ediyorlar

Biz her zaman
onlara saygı duymalıyız
Çünkü birer Kürdistan
bebekleriyiz.

Benim adım Nevruda
Türk faşizi bana bu ismimi
yazmadı ama ben kendi aylem
ve Kürtlerin içinde Nevrudayım

Selam ve saygılarım

Göçerttirilenlerin dilinden sömürgeci uygulamalar

Köyleri yakılan ve göçerttirilen Berwarî'nin Hol (İnceler) ve Kal (Ulusu) köylerinin İHD'ne verdiği yazılar

Sabah erkenden kalktım, otumu biçmek için her türlü malzememi (tırpan, orak, yiyecek vb.) yanıma alıp oğlum ile birlikte yaylaya gittim. Ben köyden ayrıldıktan 1 saat sonra askerler köye gelip arama yapmışlar. Benim evimde de bir tane Kürtçe kaset bulmuşlar. Daha sonra bu kaset kime aittir diye sormuşlar. Köylüler de bu kaset Ahmet Babat'ındır diye söylemişler. Benim evimde de o gün kimse yoktu, sadece 5–6 yaşlarında kızım vardı. Bu köylülerden aldıkları bilgi ile gelip beni yaylada buldular. Beni almaya gelenler sadece askerlerdi. Beni köye getirdiler. Dediler ki bu ev senin midir? Ben de evet, bu ev benimdir dedim. Evde buldukları kasetin benim olup olmadığını sordular. Ben de bu kaset benimdir dedim.

Bu üç gün esnasında gece ve gündüz birer defa beni alıp sorguya çekiyorlardı. Son üçüncü günün gündüzünde üsteğmenin yanına astsubay gelerek "Biz buna işkence yapmazsak bu doğruyu söylemez" dedi. Daha sonra üsteğmen çekip gitti. Assubay doğru bilgi vermemi söyledi. Ben ise, benim hiç ilgim olmadığını, onların yerini bilmediğimi ve sığınakların olduğu yerleri de bilmediğimi söyleyince Assubay bana sen yalan söylüyorsun diyerek orada askerlerin yakmış olduğu ateşin üstüne elimi iki defa batırıp çıkardılar. Daha sonra beni bir kayanın dibine götürüp, yumruklamaya başladı. Tam bu sırada karşıda durmuş bize bakan başçavuş vurmamasını söyledi. Eğer bir suçu varsa ortaya çıkacaktır dedi.

Yıkılan bir köyde kalan tek canlı — *Foto: Berxwedan*

Beni yanlarına alıp dağa götürdüler (Kato dağı). Beni alıp götüren askeri yetkililerin biri üsteğmen, biri başçavuş, biri de assubaydı. Ve 100 kadar askerle birlikte beni dağa götürdüler. Ben onlarla üç gün dağda kaldım. Bu üç gece esnasında, ilk gece üsteğmen beni saat 7–8 sıralarında çağırdı, sorguya çekti. Bana şunları söyledi: "Sen eğer bize PKK'lıların kim olduğunu, bu köyde kimin kendilerine yardım ettiğini, kimin yataklık ettiğini söylemezsen, seni Diyarbakır'a yollayacağım, 25 yıl hapis yatarsın." Ben de dedim ki, ben onları tanımıyorum. onlara kimin yardım ve yataklık ettiğini bilmiyorum.

Beni askerlerin önüne verip dağda dolaşmaya başladık. Bana dediler ki, "sen bize PKK'lıların sığınağını ve onların bulunduğu yeri göstereceksin". Ben de, "Sizlerle birlikte arayalım. Eğer bulursak ya da gözlerimin aldığı kadar görürsem size söyleyeceğim" dedim. Ve sonra üsteğmene dedim ki, "Ben askerlerin önünde yürüyeceğim fakat senin vereceğin emir doğrultusunda. Hangi yöne doğru gitmemi istersen ben o yöne gideceğim, yoksa ben nasıl bileyim onların yerini ve sığınağını". Bunları söyledikten sonra artık karışık olarak dağılıp akşama kadar aramaya koyulduk. Akşam üstü yine askerlerin konakladıkları yere geldik.

Daha sonra askerlerle birlikte Çatak'a bağlı Tingi mezrasında bulunan tabura 3 saat süren bir yolculuktan sonra vardık. Askerler dağıldılar. Ben ise dışarda bekliyordum. Tam bu esnada taburda iki kişiyi gördüm. Bu şahıslar asker pantolonları giymiş fakat üstleri sivildi. Bu yüzden hangi rütbe taşıdıklarını bilmiyorum. Bunlardan birisi yanıma gelip seni buraya niye getirdiler dedi. Ben ise ne için getirilmiş olduğumu bilmediğimi söyleyince, bu bana kızıp senin suçun olmazsa seni hiç buraya getirir miydiler diyerek bana tekme tokat girişerek çok fena halde dövdü. Artık ben kendimi ayakta tutamıyordum. Daha sonra bir askere seslenerek eğitilmiş olan bir köpeği getirmesini söyledi. Köpeği getirdiler. Etrafım askerlerle doluydu, tam bir çember içerisine alınmıştım. Köpeğin zinciri bir askerin elindeydi. Aynı şahıs (beni döven), köpeğe seslenerek beni gösterdi. Köpek ilk başta askerlere doğru saldırdı. Askerler sağa, sola kaçtılar, ikinci defasında beni yakalamasını söyleyince köpek bir askerin ayağını tuttu. Üçüncü kez köpeği saldırtınca, köpek sol bacağımdan tutmaya başladı. Bir yandan köpek bir yandan da onların vurmasıyla kendimden geçtim. Ve baygın düştüm. Sol ayağımdan üç tane yara var. Bunların bir tanesi köpek yarası, diğer iki yara ise onların bana vurmuş oldukları darbe sonucunda meydana gelmişti. Aynı zamanda yüzüm, gözüm dağılmış, mosmor bir şekildeydi.

Daha sonra akşam oldu. Beni bir askerle birlikte kurmuş oldukları küçük bir seyyar çadırın içine koydular. Yanında da bir asker nöbet tutuyordu. Bana yemek getirdiler. Fakat bana yapmış oldukları işkence sonucu o kadar halsiz ve yara içindeydim ki, ağzımın ve yüzümün dağılmasından yemek yiyemedim, ve onlara ben yemek yemiyorum götürün dedim. Aradan 10-15 dakika geçtikten sonra üsteğmen ile başçavuş bir erle birlikte beni çadırdan alıp taburun 10 metre dışına çıkardılar. Bu başçavuş ile üsteğmen beni alıp sırayla dövmeye başladılar. Beni epeyce dövdükten sonra, bana konuşmamı söylediler. Ben ise hiç bir şey bilmediğimi, daha önce söylemiş olduklarımı söyledim. Bu arada yanımızda bulunan askerden silah istedi. Er silahı getirdi. Silah G–3 piyade tüfeğiydi. Bana göstererek bu nedir diye sordu. Ben ise bu tüfektir dedim. Daha sonra jarjörü çıkararak bu nedir diye sordu. Ben de jarjördür dedim. Mermiyi bana göstererek bu nedir diye sordu. Ben ise bu mermidir dedim. O bana çok ağır bir dille küfür ederek itirafta bulunmazsam öldüreceğini söyledi. Ve bana 10 metre ilerde durmamı söyleyerek tüfeği bana doğrulttu. Tekrar beni geriye çağırdı, ve gene itirafta bulunmamı istedi. Bilmediğimi söyleyince tekrar aynı duruma geçmemi söyledi. (10 metre ileriye gidip arkamı dönmemi istedi). Bu hareketleri birkaç kez tekrarladıktan sonra beni tekrar çadıra götürdüler. Tam iki gün taburda kaldık.

Çadıra geldikten sonra artık dost olduğumuzu söylediler. Bana sigara verdiler. Ondan sonra yanıma Kürtçe bilen bir asker verdiler. Askere, bana durumu anlatmasını, eğer konuşmazsam öldürülebileceğimi söylemişlerdi.

Beni alıp Çatak'a getirdiler, beni Çatak savcılığına sevk ettiler. İlk gece asker yemekhanesinde elimi bağlı tutular. Sabahleyin savcılığa elim bağlı olarak askerlerle birlikte gittik. İfademi aldılar. Tekrar ikinci gün savcılığa gidip ifade verdim. Üçüncü gün hakimin önüne çıkarıldım ve beraat edildim.

Ahmet Babat

İnsan Hakları Derneği Van Şubesi

Köyümüz Siirt'in Pervari ilçesi Doğan köyü mezrasına bağlıdır. Köyümüz Kol (Ulus)'den devlet kuvvetleri tarafından zorla çıkarıldık. Sebep devletin bize koruculuk teklif etmesi ve bizim de kabul etmeyişimizdir. Devlet güvenlik kuvvetleri ya silah almamızı yada köyü terk etmemizi istediler. Biz silah almayacağımızı söyleyince üç gün içinde köyü terk etmemizi istediler. Aksi taktirde bizi kuşuna dizeceklerini söylediler. Bunu yapan Siirt Alay Komutan'ından Tamer (albay), Doğan Tabur Komutanı Hüseyin (Binbaşı), Doğan Karakol Komutanı Astsubay Hüseyin, ayrıca Ulusu köyünü yakan, Çatak'a bağlı Tang Tabur Komutanı Üstteğmen Kenan Demir'dir.

Bunlar bizim köyümüzü yakıp yıkanlardır. Bunlar buğdayımızı arı kovanlarımızı, otumuzu, hepsini yaktılar. Eşyalarımızın yarısından fazlası köyde kaldı, getiremedik, onları da ateşe vererek yaktılar. Ben 10 çocuk babasıyım; çocuklarımın yaşları 6 ay ile 13 yaş arasında değişmektedir. Bizler aç sefil ve perişan bir durumdayız. Ne evimiz var ne paramız. Ne yapacağımızı şaşırmış ortalıkta sürünmekteyiz. Durumumuzla ilgilenmenizi saygılarımla bildiririm.

Cemil Babat 17.9.1990

Ziyaret ettiğimiz ilk çadırda iki aile yaşıyor

Ali Babat, Hol (İnceler) köyü. (İHD Heyetinin ziyareti sırasında). 10–15 Ağustos tarihleri arasında Doğan karakolu komutanı 200 asker ve o kadar korucuyla köyümüze gelerek ya korucu olmamızı ya da köyümüzü 3 gün içinde terk etmemizi istedi. Ancak biz silah alıp köy korucusu olmayı reddettik. Bunun üzerine 3 günlük süre sonunda köyümüz askerler tarafından basılarak yakılıp yıkılmaya başlandı. Tüm ekinlerimiz, hayvanlarımız için kestiğimiz otlar, arı kovanlarımız ve evlerimiz üzerine askerler benzin dökerek ateşe verdiler. Köyümüz ateşe verilince bir araya toplanan köylüler sadece seyretti.

Bununla yetinmeyen askerler, köyümüzün etrafını saran ormanlık alanları da ateşe verdiler. Bunun üzerine kurtarabildiğimiz eşyalarımız ve çocuklarımızla köyümüzü asker zoruyla terketmek zorunda kaldık. Hayvanlarımızın ancak bir kısmını kurtarabildik. Katırlarımız tek ulaşım araçlarımız, onlar da dağlarda kaldı. Kalan koyunlarımızı, Van'da yarı fiyatına tüccarlara sattık. Şu anda iki aile bir kıl çadırda yaşıyoruz. Buna yaşamak denilirse. Van'da şehir dışında her türlü insancıl yaşam tarzından yoksun bir şekilde çocuklarımızla pisliklerle karşı karşıya kalıyoruz. İş yok, para yok, barınağımız yok, okul yok, can güvenliğimiz yok. Çaresiz zulmün pençesine düştük. Adalet bizim için yok. Yasalar bizim için işlemiyor. Hakkımızı kimden soralım? Kim derdimizi dinleyecek?

8.9.1990

İHD Heyeti'nin açıklaması

Halime Babat'ın kendi ördükleri çadırlarındayız. Çadırda iki aile barınıyor. Toplam 13 kişi, Halime Babat 30, Hasan Babat 40, 1 yaşında Dilşon, Übeyit 9 yaşında, Abdullah 15, Cihangir 18 yaşında, Zeynep Babat 20, Kasım Babat 30, dört çocukları var, birinin ismi yok 2 yaşında, Fehime 3, Rehim 4, Mecit 7 yaşında, üç kız bir erkek. Halime Babat'la aynı çadırda kalıyorlar.

"Gelip, bize hiç bir şeyinizi çıkarmayacaksınız dediler. Helikopterle geldiler önce erkeklerimizi alıp dağa götürdüler. İşkence yaptıktan sonra geri getirdiler. Daha sonra evimizi yaktılar. Hiç bir eşyamızı alamadık. Bizim kışlık erzaklarımızın hepsini yaktılar, tabi ot, saman ve arılarımızı da."

Meryem Babat'ın eşi ölmüş, 9 çocuğu var, biri akıl hastası. Eve bakan, çalışan babası öldükten sonra çocuk yaşta evin reisliğini, 14 yaşındaki Şemsettin yapıyor. Muhittin 7, Teybet 5, Perişan 4, Halime 2, Hediye (özürlü) 16, Behiye 15, Azime 8, Zeynep 20.

Halime Babat: *"Geldiler eve girdiler evi yakacaklarını söylediler, zaten gündüz bize zülüm yapıp yemeği de bizden yiyorlardı. Evi yakacaklarını söyledikleri zaman, ben hiç olmazsa delinin eşyalarını alayım dedim. 'Biz deli-meli tanımayız, hepiniz aynı haltsınız' diyerek beni dipçiklediler, çocuklarımı zor kaçırdım. Her şeyimizi yaktılar. Bunların yaptıklarını kafir yapmaz. Allah kahretsin. Bu zulmün hesabını kim verecek?"*

Ahmet Babat ile Sait Babat kardeşler ve aynı çadırda kalıyorlar. Sait Babat köyün yakılmasıyla tutuklandı, halen Diyarbakır cezaevinde.

Ahmet Babat, evli ve 5 çocuğu var. 3 erkek, 2 kız. En küçük 2, en büyüğü ise 6 yaşlarındadır.

Hanım Babat; (Kocasının nasıl tutuklandığını şöyle anlattı): *"Üç günlük süre dolmadan eşyalarımızı kurtarmaya çalışıyorduk. Birden bire askerler köye girdi. Tüm köylüleri, kadın, çocuk, yaşlı, erkek hepimizi meydana topladılar. Kadın ve erkeklere küfür ederek dayak atmaya başladılar. Silah almamızı istiyorlardı. Nedenini bilmeden kocam tutuklandı. Eşim çok yoğun işkenceler altında kaldı. Şimdi Diyarbakır cezaevinde. Yoksul olduğumuz için avukat tutamadık. Şimdi 5 çocuk ile yapayalnız kaldım. Bizim için çalışacak kimse de yok. Çaresiz zulme boyun eğdik. Kış yaklaşıyor, sahipsiz ortada kaldık. Kim bize sahip çıkacak? Halimiz ne olacak? Allah bilir..."* Kelimeler düğümleniyor Xanım kadının boğazında. Gözleri buğulanıyor, utanıyor gizli gözyaşlarını boşaltmaktan. Bu arada Kürt konukseverliği ile bize çay ikram ediyorlar. Toprakta oturuyor sergileri yok.

Bu arada Ali Babat sattıkları koyunlarla 1 kamyon dolusu un ve şekere Doğan köyü karakolunun el koyduğunu anlattı. (Kışlık için hazırlık yapıyorlar). *"Bütün eşyalarımızı un ve şekerleri korucular sattılar. Hol (İnceler) köyü 18 hane, (biçilip harmana hazır olan buğdayımız, otumuz ve arılarımızın üzerine benzin dökülerek yakıldı. İnsafsızlığın anlatamam. Zararımızı ancak bilir kişiler saptayabilir. Sadece buğdayımız 200 milyon ederdi. (Sait Babat ve Ahmet Babat halen tutuklu). 19 gün gözleri bağlı işkencede kaldı. Şenoba taburunda Filistin askısı artı, elektirik artı kaba dayak".*

Celle PKK Davası tutuklularının 18 Ocak 1991 tarihinde, mahkeme salonunda yaptığı açıklama:

Emperyalist işgal ve savaşa karşı, halkların ortak direnişiyle cevap verelim

Ortadoğu'da, Sömürgeci-faşist Saddam rejiminin 2 Ağustos 1990 tarihinde Kuveyti işgal ve ilhak etmesiyle yaşanan yeni süreç, ABD'nin başını çektiği emperyalist güçlerin 17 Ocak 1991 tarihinde ölüm silahlarını patlatmasıyla, bölge savaş alevlerinin yükseldiği bir düzeye getirilmiş bulunuyor. Altı aydır emperyalist güçlerin işgali ve silah yığınakları altında bulunan bölge halkları, şu anda emperyalist cellatların ve işbirlikçilerinin kanlı savaşı ve ölüm kusan silahları altında bulunuyor.

Bu savaşın bir tarafında, bütün dünya halklarının bağımsızlik, özgürlük, demokrasi ve sosyalizm mücadelelerinin düşmanı olan ABD'nin başını çektiği emperyalist blok ve bölgedeki işbirlikçi uşak güçleri olan sömürgeci Türk devleti, Siyonist İsrail devleti, S.Arabistan, Mısır gibi devletler bulunurken, savaşın diğer tarafında ise emperyalist güçlerin yıllardan beri silahlandırıp azdırdığı ve halkların başına musallat ettiği sömürgeci-faşist Irak devleti bulunmaktadır. Her iki taraf da halkların düşmanı olup, emperyalist-sömürgeci çıkar savaşımının sahibi durumundadırlar.

Emperyalist devletler, I. ve II. paylaşım savaşları sonucunda bölge uluslarını karpuz dilimleri gibi parçalamış, kendi çıkar ve sömürüleri doğrultusunda biçimlendirmişlerdi. Birinci paylaşım savaşı ardından Kürdistan dört parçaya bölünmüş, Kürt ulusu sömürgeci güçlerin egemenliği altına alınarak yok edilme sürecine sokulmuştur. Yetmiş yılı aşkın tarihi süreç boyunca Kürdistan halkı emperyalizmin ve işbirlikçileri sömürgeci güçlerin, baskısı, zulmü, soykırımı, her türlü yok etme uygulaması ve politikası altında bulunmaktadır. Yeni Arap ulusu da parçalanarak, şeyh ve emirliklerin yönetiminde bir dizi yapay devletler emperyalistler tarafında oluşturulmuştur. Bunların hiç biriside Arap toplumunu temsil eden birer bağımsız ulusal devletler değil, emperyalistlerin çıkarlarına hizmet eden kukla, ajan-işbirlikçi yönetim ve yapay devletler durumundadırlar. Ayrıca II. paylaşım savaşı ardından emperyalist güçler tarafından türetilen İsrail devleti eliyle Filistin halkı soykırıma tabi tutulmuş, bu siyonist devlet Arap halkına karşı bir karakol olarak kullanılmıştır. Bu süreçle birlikte bölge halkları daha da parçalarak koyu bir baskı ve sömürü altına alınmıştır.

ABD'nin başını çektiği emperyalist devletler, bölgedeki işbirlikçileri, Türk, İsrail, İran Monarşisi ve gerici Arap yönetimlerinin baskısı, talan ve sömürüsü sonucu, Ortadoğu halkları geri ve karanlık bir toplumsal yapı içerisinde bırakıldı. Böylesi bir ortamda bölge halklarının doğal zenginlik kaynakları sürekli emperyalist ülkelere akıtıldı. Emperyalist devletler, başta Petrol olmak üzere, bölgenin diğer bütün zenginlik kaynaklarını, halkın ucuz emek gücünü sürekli sömürerek bunu günümüze kadar sürdürdüler. Bu sömürü ve talanın karşılığında, bölgeye en tehlikeli silahlarını aktardılar. Daha fazla baskı uygulayarak, savaşlarla halkların kırılmasından başka bir şey yapmadılar. Bölge halkları ne zamanki, Bağımsız ve özgür olma mücadelesi verdiyseler, demokrasi havarisi kesilen emperyalist devletlerin ve bölgedeki azgın işbirlikçilerinin ölüm kusan silahlarını üzerlerinde buldular. ABD ve diğer NATO'nun emperyalist devletleri kırk yılı aşkın bir süreden beri, bölgedeki anti-emperyalist güçlere karşı onlarca kez saldırıda bulunmuş, halkların Bağımsızlık ve özgürlük mücadeleleri bastırılmaya çalışılmış, bu yönlü her türlü gelişmeye azgınca bir tarzda saldırıda bulunulmuştur. ABD ve diğer NATO emperyalist güçleri özellikle Türk ve İsrail devlet yönetimlerini bölge halklarına karşı birer terör örgütü olarak çalıştırdılar. Halklara karşı her türlü terör uygulaması bunlar vasıtasıyla geliştirildi,birer, kışkırtıcı olarak bunlar kullanıldı. Sömürgeci-faşist Türk devletinin NATO'ya alınmasıyla, Kürdistan ve Türkiye NATO'nun üsleri haline getirildi. Türk ordusu NATO'nun özel-savaş ordusu olarak eğitilip, silahlandırıldı. Bu terör ordusu sürekli bölge halklarına karşı NATO'nun bir tehdit aracı olarak kullanıldı. Yıllardır Türk, İran, Irak sömürgeci devletlerini Kürdistan halkına karşı silahlarla donatan ve bu güçler vasıtasıyla oluşturulan çeşitli emperyalist paktlarla bölge halklarına nefes dahi aldırtmayan yine emperyalist güçlerin kendisidir. Kürdistan Halkının sömürgeci kölelik boyunduruğu altına sokulmasının başlıca sorumluları olan İngiltere, Fransa, ABD ve Alman emperyalist devletleri, faşist Irak rejimini İran İslam devrimine saldırtarak bir milyondan fazla insanın kıyımına neden olurlarken yine bu rejimi kimyasal silahlarla donatarak Halepçe'de ve diğer Kürdistan bölgelerinde onbinlerce halkımızın soykırıma uğratılmasına yol açtılar. Dünya insanlığı'nın, Hiroşima dan sonra tanık olduğu bu en büyük vahşete rağmen, ölüm silahlarını bu azgın halk düşmanı rejime vermeye devam ettiler. Özellikle Alman emperyalizmi bir taraftan "Saddam diktatörlüğüne karşı" olduğunu söylerken, öte yandan ise savaşın yaşandığı yakın döneme kadar da bu kimyasal silahları vermeye devam etti. Aynı düzeyde sömürgeci-faşist Türk devletini de bu tür silahlarla donattı. Ardından savaş uçakları, tankları ve askerleriyle bölgedeki bu emperyalist paylaşım savaşına Türkiye ve Kürdistan zemini üzerinde katılmış oldu.

Bugün kimyasal silahların kullanılmasının Uluslararası savaş kurallarına aykırı olduğunu, bu tür silahların üretilmesinin ve kullanılmasının insanlığa karşı "suç" olduğunu söyleyenler dün Halepçe'de binlerce Kürt insanı soykırımdan geçirilirken susuyorlardı. Sadece susmaklada yetinmiyor, bu silahları Irak ve Türk sömürgeci rejimlerine vermeye devam ettiler, fabrikalar inşa ettiler. Sömürgeci-faşist Irak devletini, kimyasal ve diğer silahlarla donatarak, silah deposu haline getiren emperyalist devletler, yıllardır besleyip şımarttıkları Saddam'ın Kuveyti işgal etme ortam ve fırsatından yararlanarak aylardır bölgeye en geliştirilmiş silahlarını ve askeri güçlerini aktarmaya kendileride başladılar. Kısa bir sürede bölgeyi silah ve asker yığınağı haline getirdiler. Benzer düzeyde, Ortadoğu'daki işbirlikçi güçlere silah satımı ve yardımları da yapıldı. ABD emperyalizmi Ağustos 1990 tarihinden bu yana savaş hazırlıklarının yanı sıra, "yeni dünya düzeni" ve "Saldırganı cezalandırma" adı altında müttefiklerini etrafında toplayarak, Birleşmiş Milletler denilen örgütü de emperyalist çıkarları doğrultusunda kullanarak hazırlıklarını savaş düzeyine ulaştırdı.

ABD ve emperyalist yandaşlarının, bugün "Saddam diktatörünü cezalandırma" ve "Kuveyt'i Irak işgalinde kurtarma" adı altında başlattıkları savaş kesinlikle bölge halkları düşünüldüğü için veya onların çıkarına olan bir savaş değildir. Bu emperyalist-sömürgeci paylaşım savaşının hiç bir haklı ve meşru temeli yoktur. Bu emperyalist savaş, bölgedeki gerici statükoyu koruma ve emperyalist denetimi tamamen hakim kılma savaşıdır. Bu emperyalist savaş bölgedeki Ulusal Kurtuluşçu, ilerici-demokrat güçleri ve halk muhalefetlerini bastırma, tasfiye etme savaşıdır. Bu savaş, bölgedeki petrol kaynaklarını ve diğer zenginlikleri emperyalist tekellerin hizmetine sokma savaşıdır. Emperyalist devletler, "Saddam'ı cezalandırma" adı aldında bölgedeki anti-emperyalist politikaya sahip olan devletleri işbirliğine zorlama ve bölge halkları üzerinde katliam uygulayarak koyu bir baskıyı kurma savaşımını vermektedirler. Yine emperyalizmin saldırı gücü olan NATO'ya yeni bir biçim ve işlerlik kazandırma bu savaşımın önemli amacı arasında bulunmaktadır.

Geçmiş tarihlerdeki savaşlar öncesinde olduğu gibi, bu emperyalist-sömürgeci savaşta da, Türk devleti başından beri en büyük kışkırtıcı güç rolünü gördü. Yıllardır bölgede böyle bir savaş ortamını yaratmak için elinden gelen her türlü kışkırtıcılığı yapmayı esirgemedi. Sömürgeci Türk devleti ve ordusu Körfez kriziyle birlikte ABD'nin bütün savaş hazırlıklarına, planlarına katıldı. Tamamen ABD ve NATO'nun direktifleriyle hareket eden bu azgın halklar düşmanı devlet, ordusu, parlementosu, basını ve bütün devlet kurumlarıyla savaş hazırlıkları yaptı. Sürekli bölgedeki "stratejik önemini" vurgulayarak, tahrik edici tutumlarıyla kendisini emperyalist babalarının kucağına daha fazla attı. Emperyalist ülkeleri kapı, kapı dolaşarak ekonomik ve silah yardımı isteminde bulundu. Karşılığında iyi bir jandarmalık rolü yürüteceği sözü verdi. Ve bir an önce savaşın başlatılması için elinden gelen her şeyi yaptı. En son NATO güçlerini, uçak, silah ve askerlerini Kürdistan'daki üslere yerleştirme çabaları içerisine girdi. Eskiden beri var olan bu güçler yeni takviyelerle arttırıldı. İncirlik hava üssünü ABD ve NATO savaş uçaklarıyla doldurdu ve tamamen onların hizmetine sundu. Diyarbakır, Batman, Muş, Malatya üslerini Almanya, İtalya, Belçika ve ABD savaş uçaklarının askeri güçlerinin hizmetine açtı. Aynı düzeyde kendi savaş uçaklarını ve ordu gücünün büyük bir bölümünü (yüzbinlercesini) Kürdistan'a kaydırarak, eğitim uçakları ve tatbikatlar adı altında aylardır bir çok alanı top ve uçaklarla bombaladı, halk katliamlara ve sömürüye tabi tutuldu.

Sömürgeci-Faşist Türk devleti, aylardır yaptığı hazırlıklar ve kışkırtıcılıkla bu savaştaki amacını da açıkça ortaya koydu. TC devletinin bu savaştaki esas amacı Güney Kürdistan'ı işgal etmek, Kürdistan Bağımsızlık ve Özgürlük Mücadelesini boğmaktır. Bu terör devletinin bütün çabası ve planları bu yönlüdür. Emperyalizmin azgın işbirlikçisi ve terör gücü olarak bu savaşta, hayalini sürekli kurduğu ve kendisinin bir parçası olarak gördüğü Musul-Kerkük işgalini gerçekleştirmek ve Kürdistanı tamamen denetimi altına almak amacındadır. NATO savaş uçaklarını ve güçlerini de büyük oranda bu amacı doğrultusunda Kürdistan'a konumlandırmış bulunmaktadır.

Sömürgeci Türk devleti, Ortadoğu'da ortaya çıkan savaş ortamından yararlanarak, Kürdistan'da sürdürdüğü özel savaşı daha da üst boyutlara tırmandırmıştır. Yüzbinlerce yeni ordu birliklerini Kürdistan'a aktararak, özellikle Botan alanını sürekli operasyonlar altında tutmakta, dağları, ormanlık alanları, sınır hattını, köyleri bombalayıp, yakıp-yıkmaktadır. Cizre, Silopi, Çukurca, Şemdinli, Beytüşşabap vb. bölgelerdeki köylerin boşaltılıp göçertilmesini, köylülerin toplu olarak katledilmesini, işkence, baskı ve panik altında tutmasını mevcut savaş ortamıyla birlikte daha da hızlandırmış bulunuyor. Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusuna bağlı gerilla gruplarına karşı kimyasal silahlar kullanarak, sürekli takviye ettiği ordu birlikleri, savaş uçakları, top vb. ağır silahlarıyla Kürdistan'ı bombardımana tabi tutarak gerillaların imhasını amaçlamaktadır. Yani bu ortamdan yararlanarak Türkiye devrimci-ilerici direnişçi güçlerini ve emekçi halk muhalefetini bastırmayı hedeflemiş bulunuyor. Aslında Türk devleti bölgedeki mevcut savaşı kendisi açısından çoktan başlatmış bulunuyor. ABD ve NATO savaş uçaklarının Türkiye üslerinden kalkarak Irak'ı bombalaması ve bölgenin diğer güçlerini tehdit etmesi ise TC açısında bu savaş planının önemli bir bölümünü oluşturuyor. Kısacası sömürgeci-faşist Türk devleti hem Kürdistan ve Türkiye halkına ve devrimci-direnişçi güçlerine, hemde bölge halklarına ve devrimci güçlerine karşı emperyalist-sömürgeci cephede aktif yer almış ve savaş açmıştır

Mevcut durumda bölge halkları, yeni bir emperyalist-sömürgeci savaşın yıkıcı ortamı içerisinde bulunmaktadırlar. Bu işgal ve savaş bölge halklarına büyük bir yıkımı ve zararı getirmiş ve daha da getirecektir. Halkların istem ve çıkarı aleyhine gelişen bu savaşa karşı; en doğru tutum halkların ve devrimci ilerici bütün güçlerin ortak direnişinin yükseltilmesidir.

Bölge halkları ve yurtsever-devrimci güçleri olarak, ülkelerimize yıkımı, açlığı, katliam ve köleliği getirecek olan, emperyalist-sömürgeci işgal ve savaşa karşı ortak direnişle cevap vermeliyiz.

Emperyalist ülkelerdeki emekçiler, demokrat, ilerici, sosyalist ve savaş karşıtı bütün güçler, Ortadoğu'daki emperyalist ve sömürgeci savaşa karşı mücadelesini daha da gürleştirmeli ve bölge halkları, devrimci güçleriyle dayanışmalarını yükseltmelidirler.

- **Kahrolsun emperyalizm ve her türden gericilik!**
- **Kahrolsun emperyalist ve sömürgeci savaş!**
- **Kahrolsun sömürgeci faşist Türk ve Irak devletleri!**
- **Yaşasın Ortadoğu halklarının birlik ve ortak direnişi!**
- **Yaşasın Ortadoğu özgürlük güneşi PKK, ERNK, ARGK!**

18.01.1991

Almanya PKK davalarının gerçek yüzü ortaya çıktı

Gelişmelerin dayatıcılığı karşısında takınılan pratik tutum, amaçlarını gizlemeye veya olduğundan farklı göstermeye çalışan güçlerin gerçek kimliğini açığa çıkarmaktadır. Yıkıcı bir şiddete dönüşen Körfez krizi de farklı güçlerin konumunu çok berrak bir biçimde aydınlığa kavuşturmakta, çarpıtılmak ve inkar edilmek istenen gerçekler ve bunun ardından yatan nedenler su yüzüne çıkmaktadır. Ortadoğu'da tüm şiddetiyle devam eden savaş ortamında en çok etkilenen ülkelerden biride Kürdistan'dır. Ülkemiz saldırıya uğramakta ve saldırı için bir üss olarak kullanılmaktadır. Katliam düzeyinde bir seyir izleyen bu savaşın etkilerini en yakında halkımız da yaşamaktadır. Halkımızın bu durumu sadece bizi değil, bütün insanlığı ilgilendiren güncel bir sorun durumundadır. Bu vesileyle güçlerin devam etmekte olan savaşa karşı takındıkları tutum ve oynadıkları rol doğrudan mücadelemizide etkilemektedir.

Mevcut durumda bir çok gücün Kürdistan sorununa ve mücadelemize yaklaşımı onların geçmiş pratiğinde gizlemeye çalıştıkları amaçlarını ele vermektedir. Emperyalist güçlerin halkımıza ve mücadelemize yönelik son pratik tutumları, geçmiş saldırılarını aydınlatan iyi bir ölçüt olmaktadır.

Alman emperyalizminin PKK aleyhine açtığı davalar geçmiş ve mevcut gelişmelerle bir bağlantı içinde değerlendirildiğinde, hem mücadelemizi engellemek isteyen güçlerin asıl amaçları, hemde bu davaların bizce bilinen gerçek yüzü bütün detaylarıyla açığa çıkmaktadır. Son gelişmeler karşısında takınılan pratik tutum, NATO'nun mücadelemize yönelik saldırıları'nın birer parçasını oluşturan Almanya PKK davalarına ilişkin yaptığımız değerlendirmeleri doğrulamaktadır. Alman devletinin baştan beri NATO'nun ortak kararıyla bu davaları açma görevini üstlendiği netlik kazanmıştır. NATO'nun ve onun üyelerinden biri olan Alman devletinin Körfez kriziyle birlikte ülkemizi ve mücadelemizi doğrudan ilgilendiren karar ve uygulamaları bu gerçeği onaylamaktadır. NATO adına Kürdistan'a, Türk devletinin saflarında savaşmak üzere askeri kuvvet gönderilmesi, Almanya PKK davalarının gerçek yüzünü ortaya çıkaran açık bir örnektir. Türk sömürgecileriyle, PKK'nin temsil ettiği Kürdistan halkı arasında yıllardır sürdürülen sıcak bir savaş ortamı yaşanmaktadır. Türk devleti bütün hesaplarını ulusal kurtuluş mücadelemizi engellemek için yapmaktadır. Güç ve olanaklarını bunun için ayarlamaktadır. Kürdistan'a yönelik bu hesaplarında başarılı olmak için farklı güç ve olanaklarıda emellerine ortak etmek istemektedir. Körfez savaşı faşist Türk devleti için bu amacına ulaşmada ele geçmez bir fırsat olarak değerlendiriliyor. İşte temel amacı Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini engellemek olan sömürgeci Türk devletinin saflarında doğrudan yer almak, savaşan güçlerden birinin yanında savaşmaktır. NATO adına Kürdistan'a gönderilen Çevik Kuvvet veya adı açıklanmayan daha farklı kuvvetler, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı savaşmakta olan sömürgeci bir gücün saflarında yer almış bir konumdadır. Bu güçler topraklarımız üzerinde üslenmiş bulunmaktadır. Bu durum mücadelemizi doğrudan hedefleyen bir müdahaledir. Bu müdahale şimdiye kadar emperyalist güçlerin sürdürdüğü saldırıların düzeyindeki gelişkinliği ifade etmektedir. Alman devletinin PKK aleyhine açtığı davalarla, ülkemize askeri kuvvet gönderme arasında bir bağ kurulduğunda emperyalist güçlerin mücadelemizi engellemek için nasıl bir uğraş içinde oldukları kolaylıkla anlaşılmaktadır. Bu davalar, Türk sömürgecilerini Avrupa alanında da destekleyen girişimlerin düzeyini ve arkasında yer alan güçlerin amaçlarını açığa çıkarmaktadır. Mücadelemize direkmen askeri kuvvet düzeyinde müdahale etme girişiminde bulunma hak ve hukukunu kendilerinde görenlerin, neden PKK aleyhine dava açmak istediklerini de anlaşılır kılmaktadır. Körfez krizinin gölgesinde NATO adına "bayrak gösterme" bahanesiyle Türk ordusunun saflarında yeralanların bu durumu; onların Partimiz aleyhine "Terörist örgüt" suçlamasıyla dava açmalarındaki gerçek amaç ve niyetlerini ele vermektedir.

Alman devleti PKK aleyhine dava açma hazırlık ve girişimlerine 1987'den sonra başlamıştı. Bu amaçla 1988'in başından itibaren saldırı ve tutuklamalara girişildi. Aynı yılda Irak'ta Saddam rejimi ise, emperyalizmin en başta da Alman devleti'nin kimyasal gazlarıyla binlerce masum halkımızı katletmekteydi.

O dönemde Kürt halkını katleden Saddam rejimini kamuoyunda teşhir ve tecrit etmek için partimiz çaba gösterirken; Saddam'ın suç ortağı olan Alman emperyalizmi ise, PKK'ye ve halkımıza yönelik baskı ve tutuklamalarla uğraşmaktaydı. Saddam'a karşı yaptığı katliamlardan ötürü en ufak bir tepki dahi göstermeyenler, aynı dönemde çeşitli komplo ve oyunlarla PKK aleyhine dava açmanın hazırlıklarıyla uğraşmaktaydılar. Alman devletinin kimyasal silahları Kürt halkına karşı hemde kendilerinin yarattığı bir cani tarafından denenir, sınanırken buna gözyumanlar ise; başkılarla halkımızı sindirmek ve mücadeleden uzaklaştırmak uğraşı içindeydiler. Bugün Saddam'ın bir kaç füze saldırısına uğradı diye dayanışmada bulunmak üzere İsrail'i ziyaret eden ve milyonlarca mark destekte bulunanlar o dönemde halkımıza yapılanlara karşı tek bir ses dahi çıkarmazken, diğer taraftan ise açmayı planladıkları bir davada kanıt diye kullanmak için derneklerde topladıkları gazete ve dergi parçalarını tercüme etmek için yüzbinlerce mark ödemenin basitliği içindeydiler. Bu uğraşlar sonucu sömürgeci Türk devletinin suçlamalarıyla aynı nitelikte olan ayakları havada bir iddianame ile PKK Düsseldorf davası açıldı. Devrimci-yurtsever politikacılar savunmaları arasında dava açanların amaçları, dayanakları, Türk devletiyle tarihsel ve güncel bağları, çok yönlü destekleri v.b. hususlar yanında belgelere dayanarak Irak rejimin halkımıza karşı kullandığı silahların Almanya'dan da gönderildiğini ortaya koyarken; Federal savcılık temsilcisi bunu reddedip kendilerinin bu durumda Hitler'e benzettiği, Diktatör dediği ve savaştığı kişiye sahip çıkıyordu. Düsseldorf davasında çıkmaza giren Alman devleti yeni davalar yaratmaya başladı. Doğu Avrupa'da değişiklikler olduğu, Batı-Doğu Almanya'nın birleşmesinin gündeme geldiği ve kamuoyunun bütün dikkatlerinin bu gelişmelere yöneldiği bir sırada dava açanlar daha rahat sonuca ulaşabileceklerini düşünüyorlardı. Fakat davanın hukuki dayanaktan yoksun olması ve tamamen siyasal nitelikte olması, zor ve hileyle istedikleri gibi hareket etmelerine olanak vermedi.

Düsseldorf davasındaki çıkmaza rağmen bu sefer de Dünyanın daha sonra savaşa dönüşen Körfez kriziyle ilgilendiği bir esnada 8 Ocak'ta Celle'de ikinci bir dava daha açıldı. Hemen ikinci bir davanın neden açıldığı sorusu akla gelmektedir. Düsseldorf davasındaki iddanamenin aynısı, Celle davası içinde geçerli görülmektedir. Sadece birinin altında eski F. Savcı Rebmann'ın, birinin altında ise yeni savcı Von Stahl'ın imzası bulunmaktadır. İşin ilginç tarafı 1988'de kısa bir süre tutuklanıp serbest bırakılan ve haklarında dava açılmayan iki tutuksuz yurtsever bu kadar aradan sonra hiç bir değişiklik olmadığı halde bu ikinci davada yargılanmaktadır. Düsseldorf davasından 15 ay sonra açılan Celle davasında taşınan amaç açıktır. Ve bu amaç çeşitli vesilelerle çokça belirtildiği için burada tekrar etme gereği görmüyoruz.

Bu davayı ülkemize Çevik Kuvvet gönderdikleri bir esnada açmaları da bir tesadüf değildir. Bu zamana denk getirmeleriyle baştan beri ileri sürdükleri davanın "siyasi olmadığı" iddasına bir halka daha eklemek ve böylece Çevik Kuvvet yollamaya karşı gelebilecek tepkileri sınırlamayı sağlamak istedikleri sonucu çıkıyor.

Kürdistan sorunu dünya çapında tartışılan ve çözüm bekleyen güncel bir sorun durumundadır. PKK, Türk sömürgeciliğine karşı savaşımında Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini temsil eden ve ağırlığı olan güçlerden biridir. Halkımız üzerinde etkinliğiyle belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu konumda bulunan bir gücün özgürlük savaşını verdiği bir toprak parçası üzerinde Türk devletinin saflarında askeri güçle yer almak, PKK'nin güçlü varlığını ve meşruluğunu kabullenmektir.

Pratikleriyle PKK'nin siyasal ve askeri varlığını meşru hale getirenlerin ve gerçek gücünü görebilenlerin halen "Terörist Örgüt" suçlamasını ağızlarında düşürmemeleri kendilerini gülünç bir duruma düşürmüyor mu? Gelişmelerin bu düzeyi karşısında PKK'ye yönelik suçlamalar sahiplerini zor duruma düşürmüyor mu? Yeni bir aşama sayılan son gelişmeler bu sorulara da doğru yanıtı vermektedir.

Mücadelemize yaklaşımdaki mevcut pratik tutumların yarattığı yeni aşama, sorunlara da buna göre çözüm aramayı ve buna göre değerlendirmede bulunmayı zorunlu kılmaktadır. Duruma bu çerçevede yaklaşıldığında bu davaların yürütülmesi bir insanlık ayıbı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu davalarda yargılanmakta olanların durumunu da gelişmelerin yeni düzeyine göre yeniden bir değerlendirmeye tabi tutmak gerekmektedir.

Baştan itibaren dayanağı olmayan bu davaları yürütmek için dava sahiplerinin halen tutumlarında ısrarlı davranmaları basitliklerini, teşhir ve tecrit olmalarını daha da derinleştirecektir.

İlerici dünya insanlığı yıkıcı savaşa karşı tutumuyla zulüm ve vahşet uygulayanlardan hesap sorma kararlılığı içinde bulunuyor. Barışa sahip çıkarak emperyalist-sömürgeci güçlerin savaş çığırtkanlığına karşı çıkıyor. Haklıdan ve doğrudan yana tavır alıyor, egemen güçlerin iradesine boyun eğmiyor. Bu duyarlı tutumun halkımıza ve mücadelemize karşı da gelişmesi, mücadelemizi engelleyen güçlere karşı durulması ve davamıza sahip çıkılması yönünde ilginin güncel gelişmelerle birlikte arttığını görmekteyiz. Almanya'da da ilerici, barışsever ve anti-emperyalist güçlerin, emperyalist-sömürgeci savaş karşıtı tutumu, masum insanlıktan yana dayanışması, aynı zamanda Alman devletine karşıda bir uyarı niteliğindedir. Ne kadar görmemezlikte gelseler de gerçek budur. İlerici, barışsever güçlerin bu olumlu tutumu, en çok acı çeken, baskı ve zulme uğrayan Kürdistan halkına ve mücadelemize karşı savaşan ve engelleyici bir rol oynayan zulümkar güçlere de bir uyarıdır. Emperyalist-sömürgeci güçlerin teknik gücü ve gelişkin olanakları birleşen ve direnen insan iradesi karşısında başarısız kalmaktadır. Bu durum olanakların yetersizliğine rağmen halkımızın da birleşmesi ve örgütlenmesi durumunda bütün engelleri aşabileceğine işaret etmektedir. Halkımız PKK'nin 4. Kongresiyle birlikte doğan tarihi fırsatları daha iyi değerlendirebilecek bir süreci yaşamaktadır. Bu sürecin olumlu etkileri bütün mücadele alanlarında da yansımasını bulacaktır. O halde siyasi niteliği gözardı edilen ve gerçek yüzü çarpıtılmak ve inkar edilmek istenen Almanya PKK davaları da, yeni gelişmelerle birlikte soruna bu biçimde yaklaşanların gerçek kimliğini açığa çıkarmakta, amaçlarını ele vermekte ve asıl durumu aydınlanmış olarak yeni bir aşamaya girmiş bulunmaktadır.

Almanya - PKK Davası'ndan bir tutuklu

Elimize ulaşan TİKB-Almanya Taraftarlarının Almanya-PKK davalarına ilişkin bildirisini yayınlıyoruz:

Kürdistanlı devrimcilerden elinizi çekin..!

Alman emperyalizmi PKK'ya karşı dava üzerine dava açarak Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine yönelik saldırılarını sürdürüyor. 24 Ekim 1989' da açılan "Düsseldorf Davası" sürerken, şimdi 8 Ocak 1991 günü "Celle Davası" açılarak emperyalist provokasyon zincirine yeni bir halka daha eklendi.

Her iki dava da Alman emperyalizminin yalan üstüne oluşturduğu senaryo iddianamelerle açıldı. Senaryolar, emperyalist haydutların inlerinde, NATO karargahlarında-Pentagon'da hazırlanıyor. Uygulama görevi ise Alman emperyalizmine veriliyor.

Her iki davada da ileri sürülen " suç ve kanıtların " kaynaklarına bakalım kimler var? Fasişt TC devleti, MİT, İnterpol, hain işbirlikçi ve satılmış bir kaç uşak! Ve bunların hazırladıkları belgeler ile düzmece ifadeler! "Tarafsız ve adil "olduğunu ileri süren Federal Mahkeme! Kürdistanlı yurtseverler, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi ve PKK'nin "yeminli düşmanı" olan güçlerin silahlarıyla vurulmaya çalışılıyor.

Bu davaların gerçek adı, Kürdistan'a ve yurtseverlerine karşı açılan "Devletlerarası Komplo Davası" olmalı!

Faşist diktatörlük Türkiye Kürdistanı'nda yenemediği ulusal kurtuluş mücadelesini, NATO müttefiki ve efendisi Alman emperyalizmi eliyle PKK'yı ezdirmeye çalışarak dize getirmek istiyor. Bu davalar, aynı zamanda, faşist Türk devleti ve Alman emperyalistlerinin hergün biraz daha alevlenen ulusal kurtuluş mücadelesinin karşısında düştükleri aczi ve zayıflığı göstermekte.

Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesi, Ortadoğu'daki statükoyu sarsmakta, bölgede emperyalistlerin çıkarlarını zedelemektedir. Kürt devrimcilerin yargılanmasının esas nedeni de budur!

Alman emperyalizmi 15 aydan beri devam eden "Düsseldorf Davası"nda senaryoyu gerçekleştiremedi. Onbinlerce Kürt emekçi, yüzlerce km.lik uzun yürüyüşle, mitinglerle, duruşma salonlarını gösteri alanlarına çevirerek, Alman emperyalizmine, "biz halkız,siz bizi yargılayamazsınız!" yanıtını verdi. Yargılanan yurtseverler, savunmalarıyla emperyalizmin entrikalarını bir bir açığa çıkararak, yargılanan değil yargılayan oldular. Böylece emperyalizm ulusal kurtuluş hareketine vurmak için kaldırdığı taşları kendi ayağına düşürmüş oldu. Şimdi sıra "Celle Davası"nda!

Yurtseverler, Devrimciler!

Bu "komplo davalar" sadece Kürt halkını, Kürt yurtseverlerini, PKK'yi hedeflemiyor. Bu davalarda, PKK'nin nezdinde bütün ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesi veren örgütler yargılanıyor. Bu tehdit ve saldırılarla bütün devimciler hedeflenerek yıldırılmak isteniyor!

Bütün devrimci-demokratları, anti-faşist yurtseverleri, emekçileri yargılanan Kürdistanlı yurtsever devrimcilerle dayanışmaya çağırıyoruz. Emperyalist komployu açığa çıkarmak, saldırıları geri püskürtmek için görev başına!

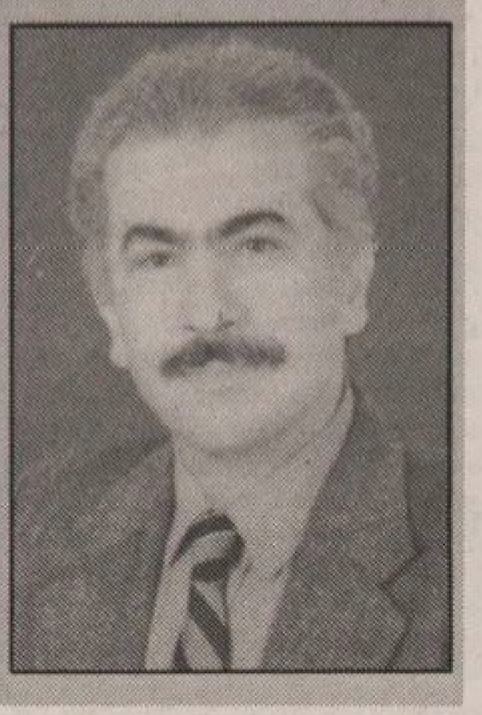
- **"Yargılanan" Kürdistanlı devrimciler yalnız değildir!**
- **Emperyalist komplolar ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerini engelleyemez!**
- **Yaşasın Kürt ve Türk halklarının kardeşliği!**
- **Yaşasın proleter enternasyonalizmi!**

Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği Almanya taraftarları

Son işçi direnişleri sırasında direnişin merkezi Zonguldak'ta birkaç gün bulunan 2000'e Doğru dergisi Genel Yayın Yönetmeni **Doğu Perinçek***'le yaptığımız ve elimize geç ulaştığı için geçen sayıda veremediğimiz röportajı kısaltarak yayınlıyoruz:*

"Korku duvarını aşmak, Botan'dan Zonguldak'a geldi"

Sorularınıza cevap vermeden önce şunu belirtmeliyim: Bu cevapları ben, sadece kendimin doğrudan gözlemlerime, içinde yeraldığım eylemlere ve çeşitli işçi önderleriyle ve sendikacılarla yaptığım toplantılarda edindiğim bilgilere dayanarak yazmıyorum. Aynı zamanda, Sosyalist Parti'nin gerek Zonguldak va gerekse diğer şehirlerdeki örgütlerinin ve önder kadroların çeşitli parti örgütlerinde öne sürdükleri tespit ve değerlendirmelerine dayanıyorum. Bu açıdan, kitlelerin somut durumu hakkındaki bilgilerimiz yurt çapında kitle mücadelesi içinde yer alan önder kadrolarımızın fikirlerinin sistemleştirilmiş bir ifadesidir. Sosyalist Parti, yakında geniş bir değerlendirme yazısını halka açıklayacaktır.

Berxwedan: *Süreç açısından ve genel gelişmeleri de gözönünde bulundurarak genel grev ve yürüyüş eylemlerinin önemini kısaca belirtir misiniz?*

Perinçek: Bizim "Kavimler Kapısı", kemalistlerin, Cumhuriyet devriminden bu yana ilk kez bir devrimci değişme dönemine girmiştir. Solun geniş kesimleri bugün denizde yaşayıp da denizi bilmeyen balıkların durumunda. 1980'li yılların sonlarından beri bir devrimin içinde yaşıyoruz. Kriz, Cumhuriyet tarihinde görülmemiş ölçülerde derinleşmiştir. Yığılan sorunlar varolan düzen içinde çözülemiyor. Düğüm üzerine düğüm . Olgunlaşan çelişmeler, "gelin beni çözün" diye bağırıyor. İşte bu sesi duyan Kürt yoksul köylü kitleleri, şehirli Kürt halkı ve Türkiye işçi sınıfı birbiri peşisıra tarih sahnesine çıkıyor ve düğümleri çözmeye talip oluyorlar. Duyduk duymadık demeyin: Kavimler Kapısı'nda devrim başlamıştır. İşte Genel Grev ve Zonguldak maden işçilerinin Çankaya yürüyüşü, bu yükselişin son doruklarıdır.

İşçi sınıfının geniş kitlesi, sorunlarını ülke çapında kuvvet ilişkilerini değiştirerek çözebileceğini anladı, politikleşti, iktidar devirmekle ve daha uzun vadede iktidara gelmekle ilgilenmeye başladı. İşçi yalnız kendi sorunlarını değil, kendisiyle birlikte bütün halkın sorunlarını çözmeye talip. Bu amaçla sorunlara elkoymaya başladı. 1989 bahar rüzgarından sonra genel grev ve madenci hareketi yalnızca birer başlangıçtır. Krizin dipten gelen sarsıntıları o kadar kuvvetlidir ki, daha büyük ve daha etkili işçi hareketleri geliyor.

Berxwedan: *Kürdistan ulusal direniş hareketinin serîhildan ve gerillanın Türkiye işçi sınıfı eylemi üzerinde etkileri konusunda somut gözlemleriniz oldu mu? Varsa nelerdir?*

Perinçek: 1980'lerin sonlarına doğru yoksul köylünün dağa çıkması, 1989 işçi rüzgarı, 1990 Kürt intifadaları ve 1991 başındaki genel grev ve madenci yürüyüşü; bir senfoninin birbirini izleyen temaları gibi. Şimdi Kürt yıllarından 1991 işçi yılına girdik. Bu işçi yılına gelişimizde, Kürt dinamiğinin önemli payı var. Kavimler Kapısı senfonisinde bir bakıyorsun Kürt teması öne çıkıyor, bir bakıyorsun işçi teması. Bunlar birbirine esin ve kuvvet veriyor. Yüzyıl dergisinin 9 Aralık günlü sayısında yayınlamıştık, Zonguldak'ta bir kadın işçi şöyle diyor: "Korku duvarını aşmak, Botan'dan Zonguldak'a geldi". SP Genel Başkanı Ferit İlsever'in Cizre gezisinde halk, "Cizre-Zonguldak elele" sloganını haykırdı. SP'li bir maden işçisi Cizre'nin havası Zonguldak madenlerine götürdü. Madenci iktidarla cephe cepheye geldiği Ankara yürüyüşünde sık sık bir umudunu dile getirdi: "Hani Kürtler nerede, ayağa kalkmalarının şimdi tam zamanıdır.

Devrimin dinamikleri birbirlerinin farkına vardılar ve ortak mücadeleye yöneliyorlar. Hayatî önemdeki bu gelişmenin önündeki engel, her türden milliyetçiliktir. Çünkü milliyetçilik, kardeş halkın mücadelesine kayıtsızlığı getiriyor. "Kürt hareketi yabancı güçlere alet olur" veya "Türkiye işçi sınıfı mücadele etmez, hep boyun eğer" türünden önyargılar, sürekli milliyetçi güçler tarafından pompalanıyor.

Berxwedan: *Hem öncü hem taban açısından bakıldığından, işçi direnişinin amacına ulaştığını söyleyebilir miyiz? Ulaşamadıysa neden? Ne tür eksikler gözlemlediniz?*

Perinçek: Ocak başında yükselen işçi hareketinin hedefi, kuvvet dengelerini işçi yararına değiştirmek, hatta mümkün olursa Özal'ı alaşağı etmek, savaşın ve darbenin önünü kesmek idi.

Bu hedeflere önemli ölçüde ulaşılmıştır. İşçi hareketi gerçi henüz Özal'ı deviremedi ama ağırlığını koydu, ülkede muhalefetin ekseni haline geldi.

Öte yandan bir askeri darbenin önünde bugün bir işçi barikatı vardır. Bugün Cizre'de, "Silvan'da, Silopi'de vb. kaymakam olmak, jandarma komutanı olmak zor. Olağanüstü Bölge Valiliği yapmak bir meseledir. Zonguldak'ta, İstanbul'da valilik veya emniyet müdürlüğü kolay değil. Türkiye yönetilmesi güç bir ülke haline geldi. Kürt halkının mücadelesi ve işçi hareketi, iktidarı ateşten gömleğe çevirdi. Komutanların başlarına böyle bir belayı almaları işçi hareketinden sonra daha zorlaşmıştır. Darbe, karşısında işçiyi bulacak, Kürt halk kitlelerini bulacak.

Özal'ın, Türkiye'yi ABD'nin savaş arabasına koşması da, işçi hareketinden sonra zorlaştı. Zonguldak işçisi son yürüyüşünde, "Madenci Körfez'de savaşmayacak, Özal'la savaşacak" sloganını haykırdı. İşçi sınıfının genel grevi de, "Özal için savaşmayacağız, Özal'a karşı savaşacağız" mesajı verdi.

İşçi hareketi, mücadeleye katılan işçilerin ve bütün Türkiye halkının bilincinde önemli değişiklikler, sıçramalar yarattı. Emekçi kitleler, gerçeklere mücadele tecrübelerinden geçerek ulaşıyorlar. Başka bir yolu yok bunun. Nitekim bugün maden işçisi ve sınıfın diğer kesimleri, devlet nedir, polis nedir, ordu nedir, sosyal-demokrasinin ve sendikaların işlevi nedir sorularının doğru cevaplarını eylemlerin içinde buluyorlar. Bu da büyük kazanımdır. Öte yandan solun içinde işçiye güvenmeyen veya işçiye "elveda" diyen adımların etkileri görülmemiş bir hızla düşüyor.

İşçi mücadelesi toplumu değiştiriyor. Kadın mücadele alanlarına çıkıyor. Böylece kadın-erkek ilişkileri de devrimci yönde değişiyor.

İşçi hareketinin yükselişinden beri şeriatçılığın esamesi bile okunmuyor. İşçi sınıfı Kürt hareketiyle birlikte laikliğin kalesi ve motoru olduğunu da gösterdi ve bu yönde etki yaptı.

İşçi hareketi, geniş halk yığınlarında büyük sempati yarattı, umut oldu. Demokratik halk devriminin önder sınıfı fiilen ortaya çıktı. İşçi sınıfının önderliği 1989 baharından bu yana teorik bir öneri değil artık, hayata geçmeye başladı. "Türkiye halkının boyun eğmişliği" üzerine icat edilen teoriler ruhlarını Allah'a teslim ettiler. Hem işçi sınıfı, genel grev başarmış bir sınıf olarak kendine güven kazandı, gelecekte mücadeleler için bir cesaret kaynağına kavuştu; hem de geniş halk yığınlarına esin verdi. Örneğin köylü mücadelelerinin de eli kulağında.

İşçi sınıfı, bu mücadelelerde kendi yasallığını dayatmaya başladı. Düzenin yasalarıyla işçi sınıfının yasaları karşı karşıya geldi. İşçi sınıfı, istediği zaman toplanarak, yürüyerek, özgürlükleri kullanarak yeni bir düzen getirmeye başladı. Geleceğin toplumu dokunuyor bu mücadelelerde, hürriyetler gergef işlenir gibi işleniyor. Düzenin hukuku işçilerin ayakları altında kalıyor.

Diğer önemli bir kazanç da, işçi sınıfının kitlesel örgütlenmesinin gelişmesidir. Zonguldak'ta onbinlerce işçiyi yürüten işçi komiteleriydi. İşçiler ocak ocak örgütlüler. Örneğin Kozlu ocağının 70 madenciden oluşan bir komitesi var. Asma, Üzülmez, Dilaver, Çaydamar, Gelik, Karadon ocaklarında ve Merkez Atölyesinde de 30–50 kişilik işçi komiteleri var. Bu komiteler küçük birer işçi parlamentosu gibi çalışıyor, mücadeleyi örgütlüyor ve yönlendiriyor. Sendika yönetimini ileri konumlara iten ve yönlendiren de bu komitelerdir.

Yürüyüş sırasında Zonguldak bir işçi cumhuriyetine dönüştü. Yürüyüş yolu üzerindeki Devrek ve sonra Mengen halkının da katılımıyla birkaç yüzbin kişinin paylaştığı bir komün hayatı yaşandı. Birkaç gün de olsa belediyeler, kaymakamlıklar, çarşılar, kasabalar, köyler işçi kontrolüne girdi. Büyük bir toplum her şeyini paylaştı, kapısını açtı, döşeğini serdi, yorganını battaniyesini işçiye verdi, yiyeceğini paylaştı, bütün olanaklarını işçi hareketine sundu. Bu da çok önemli bir deneyim ve kazanımdır.

Buraya kadarı güzel ama bir de kaçan tarihi fırsat var. Zonguldak madencisinin Çankaya'ya yürüyüşü Özal'ı devirebilecek bir potansiyel taşıyordu. İşçi sınıfı, madencinin ateşlediği bir mücadeleyle iktidar devrimci bir sınıf konumuna yükselebilirdi. Bunun koşulları vardı. Olay ileriye ertelendi. Oysa Körfez savaşı tehlikesinin arttığı bir sırada, Özal'dan kurtulmak hayati bir önem taşıyordu.

Fırsat niçin kaçtı?

3 Ocak'ta genel grev gerçekleşti. Bu tarihe kadar sınıfın ve öncünün dikkati genel grevin başarısı üzerinde yoğunlaştı. 4 Ocak günü madencinin Çankaya yürüyüşü başlayınca, işçi sınıfı yeni eylemden çıkmıştı ve madencinin yürüyüşünü hayranlıkla seyretti. Bütün Türkiye'nin dikkati madencinin yardığı tünellerde, barikatlarda, tükettiği yollarda toplandı. Her yerde "Zonguldak'ı destekleme" parolası yürürlükteydi. Oysa o gün sorun, "Zonguldak madencisini desteklemek" değil, her yeri Zonguldak yapmaktı. Bunun koşulları vardı. İşçi sınıfı hazırdı. Gerçekten de bozkır kuru ot yığınlarıyla kaplıydı ve bir kıvılcım tutuşturabilirdi.

Burada esas sorumluluk, Sosyalist Parti'ye aittir. Çünkü Parti, işçi önderlerini ve sendika liderlerini harekete geçirerek yeni Zonguldaklar yaratabilecek olanaklara sahipti. Nitekim bu amaçla yoğun bir çabaya girişildi ama geç kalınmıştı. Yeni işçi eylemleri madenci yürüyüşünün arkasından yetişemedi. Bir bayrak yarışında bayrağı alacak atlet nasıl arkadan yetişir ve bayrağı alıp yarışa devam, eder, işte bu başarılamadı. Hazırlıklar, madenci yürüyüşün barikatın karşısında duraladığı sırada tamamlanmak üzereydi. Bir-iki gün gerekliydi. Ne var ki, madencinin geri dönüşüyle birlikte ülke çapında mücadeleye atılma isteğinde de bir duralama oldu. Böylece arkadan gelen güçlü eylem dalgası, birinciye kavuşamadı.

Burada en az sorumlu olan maden işçisidir. O üzerine düşeni fazlasıyla yaptı. Yüzbin işçinin yayan barikatları yırta yırta 280 kilometrelik yolu aşması mümkün değildi. Bunun başarılması için, İstanbul'dan, Çukurova'dan ve diğer sanayi merkezlerinden işçi hareketlerinin patlaması gerekiyordu. Kürt kitlelerinin yeni intifadalar gerçekleştirmesi gerekiyordu. O zaman Ankara'da kesinlikle en az yarım milyon insanla buluşacaktı madenci yürüyüşü. Her yer Zonguldak olabilirdi, gene de olacaktır önümüzdeki dönemde.

Sosyalist Parti yürüyüş başlarken şunu saptadı: İktidar madencinin otobüslerle Ankara'ya gelmesini önlemek için her şeyi yapacaktır. Çünkü madencinin Ankara'ya gelmesi, Özal'ın devrilmesiyle biter. Bu nedenle otobüsler daha E–5 karayoluna çıkmadan yürüyüşün önüne panzerlerle vb. barikat kurulacaktır. Bu durumda madencinin yola yürüyerek devam edeceği açıktır. O zaman da madenci, işçi sınıfına destek eylemleri için ancak birkaç gün kazandıracaktır.

Sosyalist Parti bunları görmekle birlikte, o birkaç günü değerlendirmekte çabuk davranamadı. Hazırlıklarını tamamlayamadı. İşçi sınıfı içinde önder kuvvetlerin akın akın Zonguldak'a koşması cereyanını önleyemedi, hatta belli ölçülerde kendisi de bu cereyana kapıldı. Sosyalist Parti'nin önderlik ettiği emekçi öncüleri çeşitli gruplar halinde otobüslerle Ankara yollarına düştüler. Oysa o gün mesele, öncülerin kendi doğal çevrelerinde kalmaları ve önderlik ettikleri kitleleri harekete geçirmeleriydi. Bir E–5'e çıkmak ve madenci yürüyüşüne katılmak iddiasına saplanıp kalındı bir süre. İşte kaybedilen iki gün, yürüyüşün barikatın önünde kalmasına neden oldu.

Olaya madenci yürüyüşün içinden baktığımız zaman, sendikal önderlik göze alsa, barikat kesinlikle aşılacaktı. Burada hiç kuşku yok. Ancak barikat aşıldığı zaman bir iki gün kazanılmış ve Türkiye işçisine bir işaret verilmiş olacaktı o kadar. Yoksa yüzbin insanın barikatları yara yara Ankara'ya varması beklenemezdi.

Mengen yakınındaki barikat niçin yarılamadı! Burada işçinin eline ayağına sosyal demokrasi sarıldı. Özal'ı devirecek olan yürüyüş, bununla yetinmeyip rejim için bir tehdit oluşturma boyutlarına girmişti. İşçi hareketi başlı başına bir muhalefet ekseniydi. SHP'sini, DSP'sini bir telaş aldı o sıra. Basın da hemen barikatın yanına geçti. Artık barikat yalnız polisin ve askerin barikatı olmaktan çıktı, ANAP'ın düzen içi muhalifleri de barikatın sahipleri haline geldiler. "Varsın Özal Türkiye'yi savaşa bulaştırsın, tek işçi sınıfı o kadar güçlü konumlara gelmesin". Artık mantık buydu.

Genel grevi hiçbir zaman istememiş ve yürüyüşü teşvik etmemiş olan güçler, önleyemedikleri zaman, bu hareketlere bazı destekler verdiler. Ancak belirleyici bir anda hemen karşı safa geçtiler. Bunlar beklenen gelişmelerdi. Bütün bunlara rağmen her yer Zonguldak haline gelebilir ve Özal, işçi mücadelesiyle devrilebilirdi. Öncünün, Sosyalist Partinin zayıflıkları ve yetersizlikler üzerinde durmak gerekir. Çünkü yeni işçi dalgaları yoldadır ve anahtar, bu yetersizliklerin aşılmasındadır. (...)

Berxwedan: *Bölgemiz savaşın eşiğindeyken ve mevcut rejim, ABD emperyalizminin dümen suyunda savaş hazırlıklarına hız vererek NATO çevik kuvvetini de bu amaçla Kürdistan'a komumlandırmışken, Türkiye ve Kürdistan halklarının ve öncü güçlerinin gelecek için tavır ve hazırlıkları ne olmalıdır?*

Perinçek: Kavimler Kapısı'nda savaşa karşı çok güçlü bir muhalefet oluştu. Kürt yoksul köylü ve şehirli kitleleri, işçi sınıfı, diğer halk sınıfları, hep savaşa karşı. Burjuvazinin geniş kesimleri de karşı. Buna bağlı olarak Ordu, SHP, DYP, DSP, RP de savaşa karşılar. Özal, burju-

Devamı 19. sayfada

"Körfez savaşı başlar başlamaz, TC'nin tek düşüncesi Kürt halkına ve PKK'ye yönelmekti"

Körfezde krizin başlamasıyla birlikte savaş çığırtkanlığı yapan TC'nin asıl amacı Kuzey-Batı Kürdistan'da yaşayan Kürt halkını ve öncüsü PKK'yi imhaya yönelikti.

Sömürgeci faşist TC devleti, Körfez krizini bahane ederek, en vahşi ve barbar uygulamalarla gelişen Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini bastırma, sindirme ve halk ile ARGK gerillalarını birbirinden koparmak için önce Botan'da insansızlaştırmaya giderek Kürt halkını sürgüne koyuldu. Köyler topyekün imha edildi, hayvanlar, bağlar, bahçeler ve gıda maddeleri telef edildi. Köylüler kıl çadırlarda yaşamaya mahkum edildi. İşkencenin dozu arttırıldı. İşkencehanelerde direnen insanlarımız katledildi. (Mardin'de gözaltına alınan Derik'li Yakup Aktaş'ın direnmesi sonucunda vahşice katledilmesi buna en iyi örnektir). Bunlarla yetinmeyen sömürgeciler, cezaevlerine yönelerek 100'ün üzerinde PKK militan ve kadrolarını sürgün ederek cezaevlerini ihanet ve teslimiyet odağı haline getirmek istedi.

Tamamiyle emperyalizmin bir iç hesaplaşması olan Körfez savaşı başlar başlamaz ise TC'nin tek düşüncesi Kürt halkına ve PKK'ye yönelmekti. Savaşın üzerinden daha üç gün geçmesine rağmen TC, kimyasal silaha karşı tedbir diye zorla ve kararnamelerle gerçekleştiremediği sürgünü bugün gerçekleştirmek istiyor. Kürt halkına Kürdistan'ı terk etmesini, aksi taktirde kimyasal silahlara maruz kalınacağı söyleniyor. Bu da fayda etmeyince tüm kamuoyu dikkatlerinin Körfez savaşında olduğundan insanlık dışı muamelelere başvurarak gerçekleştirmek istiyor. Sömürgeci gücün bir diğer uygulaması ise geniş çapta tutuklamalardır. Tutuklamalar başta aydın, ilerici ve yurtsever kesimlere yönelikti. Bu gittikçe halkın geniş kesimine yöneldi. Halk bugün Körfez savaşından değil, TC'nin insanlık dışı uygulamalarına karşı tedbir almaya başlamış durumda. Sadece Nusaybin ilçesini örnek verecek olursak: Üç gün içerisinde yüzlerce insan tutuklandı, gözaltında barbarca işkencelere maruz bırakıldı. Özel harekat timi, çevik kuvvet polisi, toplum polisi ve askerlerden şehir geçilmiyor. Hergün bir mahalle, hergün bir semte baskın düzenlenerek, gözdağı, sindirme ve korkutma taktiklerini uygulamaktadırlar. Bunda amaç korkutulan halkın Kürdistan'ı terk etmesidir. Böylelikle doğal bir sürgünü gerçekleştirmek istiyorlar.

Baskın düzenlenen evlere karakol kurularak günlerce ev halkıyla geceyi bile geçiren sömürgeci güçler, sözkonusu evlere gelen herkesi rehin tutmaktadırlar. Yetkililerden durumu soran insanları bile tutuklamaktadırlar. Körfez savaşından bu yana yüzlerce kişi gözaltına alınmasına rağmen kendilerinden hiçbir haber alınamadı.

Örnek teşkil etmesi açısından Nusaybin'de gelişen bir olayı aktarmakta yarar var: Yenituran Mahallesi, Kuşkonmaz Sokak No: 21'de bulunan evi, özel tim ve polis, karakol olarak kullanmakta, ve Emine Akyüz, Mediha Dinç, Şükriye Özel, Leyla Özel, Fatma Keskin, Şerife Dinç, Mehmet Keskin, Hasan Dinç, Zübeyir Akyüz, Beşir Yıldırım ve küyük çocuklar evde rehin olarak tutulmaktadırlar. Bunların durumlarını sormaya giden Abdurrahman Özel, M. Şerif Boğa ve Mehmet Ali Özel de adı geçen timler tarafından gözaltına alınmış olup, şu ana kadar nerede olduklarına dair herhangi bir haber alınamamaktadır.

Bunlar TC'nin Körfez savaşından bu yana uyguladıkları bir başlangıçtır. Bu vahşet ve barbarlığın önümüzdeki günlerde de devam edeceği, devlet güçlerinin tutumlarından anlaşılmakta ve TC'nin Kürt politikasından anlaşılmaktadır.

Tüm bunların önlenmesinden başta Kürt halkının duyarlılığı, Sömürgeci faşist TC'nin iyi tanınması ve PKK'ye katılımı ve insanım diyen herkesin konuya eğilerek, TC'nin barbar yüzünün tüm dünya kamuoyunda teşhir edilmesiyle sağlanır.

Nusaybin'den Yurtseverler
7 Ocak 1991

Haksız savaşa karşı savaşalım!

"Çıkacak mı, çıkmayacak mı?" diye diye, papatya falı açarcasına hoyratça tüketilen sayılı günlerin ardından; "küçük" (Saddam) ve "büyük" (başını Bush'un çektiği koalisyon) eşkiyalar arasındaki haksız savaş patladı.

Hümanist motifli manipülatif "genel barış" çılıkla, "savaşa hayır" diyerek tüketilen sayılı günlerdeki şamatacı (SHP ya da Peres de Cueller benzeri) operasyonallikler, aslında haksız savaşın durmadan geriye sayan otomatiğine bağlanmış çaresizliklerdi.

Haksız savaş tehlikesinin realliğine karşı biricik çözümün, savaşa karşı devrimci barış sancağı altında savaşmaktan geçtiğini unutan ve unutturan reformist çaresizlik geriye sayma ibresi 17 Ocak 1991'de sıfır ibresini gösterdiğinde kafasını gerçeğin duvarına çarptı.

Evet, artık haksız bir savaşın iğrenç gerçeğiyle karşı karşıyayız. Ve de bu durumda artık, "savaş uzar mı, uzamaz mı? yada büyür mü, büyümez mi?" yollu spekülasyonlarla zaman kaybetmeden, şu acil soruyu yanıtlamalıyız: Bu haksız savaşa karşı ne yapacağız?..

Bu haksız savaş, doların, petrolün, baskının zulmündür!

Bu haksız savaş, Bush'un, Saddam'ın, Şeyh Sabah'ın, Özal'ın, Sabancılar'ındır!

Bu haksız savaş, "küçük" ve "büyük" eşkiyanın Ortadoğu'ya kara gericilikleriyle hükümdar olma savaşıdır!

Onun içindir ki, bu haksız savaşın mantığı ve işlerliği; devrimci barış politikalarının müdahaleciliği ve yığın inisiyatifleri ile aşılmadan emekçiler bu haksız savaşın kurbanları ve mağlupları olmaktan kurtulamayacaklardır.

Bu anlamda "savaşa hayır" demenin, sözde hümanistliğinin, hiçbir kiymeti kalmadığı gibi, bu tarihsel dönemde, talana, yıkıma ve barbarlığa karşı köktenci bir biçimde dikilmenin tek yolu, devrimci barış sancağı altında ulusal ve bölgesel gericiliğin karşısına dikilmekten geçmektedir.

Haksız savaş ile birlikte Ortadoğu'daki Kuzey hegemonisi, petrol şeyhleri, Baas diktatörlerinin, siyonist işgalin cambazca dengeleri üzerine kurulmuş olan "eski" statüko bozulmuştur. Bozulan bu statüko ne "eski" biçimi, ne de "yeni" versiyonları ile asla savunulmamalıdır.

Temel Demirer
Paris, 17 Ocak 1991

Sözüm Özal'a

İki yıl önce kimyasal silahtan kaçıp Türkiye'ye sığınan pêşmergeler, "Saddam kimyasal silah kullandı" demelerine ve bu tespitli olmasına rağmen, siz, "Kimyasal silah kullanılmamıştır" diye raporlar verdiniz. Şimdi ise televizyona çıkıp tersini söylüyorsunuz. Yoksa ABD kınamadı diye mi siz de kınamadınız?

"Irak'ın toprağında(!) gözümüz yoktur" diyorsunuz, peki gazetelerde çıkan, "Bundan böyle Kürtlerin hamiliğini biz yapacağız" sözünüz ne anlama geliyor? Acaba bugüne kadar Kürtler için ne yaptınız, isimleri mi serbest bıraktınız, köy isimlerini mi, Kürt müziğini mi serbest bıraktınız vd. ..?, hiç birini...

Bu savaştaki hesaplar Kürdlerin en fazla zarar görmesi üzerine oluşturulmuş. Sınırın ötesindekiler Kürtler, sınıra gönderilenler Kürtler değil mi?..

Yanlışlıkla uçaktan bomba düşüyor, yanlışlıkla sirenler çalınıyor, yanlışlıkla füze fırlıyor(!). Peki, buna ve size kim inanıyor sayın Özal?..

Mehmet Yaku / Kürdistan

"Türkiye'de eksik olan, halk potansiyelini birleştirecek ve eyleme kaldıracak bir yapı ortaya çıkaramamaktır"

Dünya halkları emperyalist savaşa karşı tutumlarını ortaya koyarken, Türkiye'de ilerici kamuoyu ve sağduyu sahipleri, Kürt halkının katline ve ülkesinden sürülmesine seyirci kalmaktadırlar.

Irak, Türkiye'ye saldırmayacağı güvencesini vermesine rağmen TC, neden yüzbinlerce askerini Çevik Kuvvet'leri Kürdistan'a yığmaktadır? Bunun nedenlerinin halen Türkiye kamuoyu tarafından yeterince anlaşıldığına kani değilim.

TC, Körfez krizi ve savaşının yarattığı toz duman içinde Kürt ve Kürdistan adına ne varsa yok etmeğe yönelmiştir. Türk devletinin Kürdistan'da yaptıkları, ABD'nin Vietnam'da, Fransa'nın Cezayir'de, İsrail'in de Filistin'de yaptığını çok aşmıştır.

Barbar bir karaktere sahip Türk egemen sınıflarının bu özelliği gözönüne alındığında yaptıkları anlaşılır olmaktadır. Peki, ya ilericilerin, kendine sol diyen güçlerin ve hatta emperyalizme, kemalizme karşıyım diyen dini çevrelerin gerçeklerden çok uzak tutumlarına ne demeli? İslam ve Kur'an bir halkın toprağında zorla sürülmesine, katledilmesine karşı değil midir? Kürt insanı katlediliyor, yakılıyor, vucuduna çivi çakılıyor, helikopterlerden canlı atılarak öldürülüyor... Bunlara rağmen "Allah yolunda yürüdüğünü" iddia edip, sessiz kalanlar, acaba Allah yolunda yürüdüklerine kimseyi inandırabilirler mi?

Dünya barış ağacına ve insan haklarına Kürdistan'da olup bitenlerin şahsında balta vurulmuştur. Türk Başbakanı, hükümetinin Irak'a demokrasi götüreceğini söylüyor. Bu iddia ayıbın da ötesinde birşeydir. Sık sık Saddam'ın gaz bombalarından bahseden Türk devlet yetkilileri, milyonlarca Kürdü öz vatanından etmiştir. Türk devletinin haksız savaşa girişi, Türkiye halkının da faşist cendere altına alınmasına ve kanının emilmesine yolaçacaktır. Durum bu iken, burjuva muhalefeti toplumun hiçbir sorusunu cevaplayamayacak duruma düşmüş, toplumun dinamik kesimi gençlik, ilericiler, üniversiteler sırtlarında taşıdıkları ayıbı hergün artırırcasına susmaktadırlar. Bu sorumsuzluk ve bir yerde korkaklığa kader olarak sarılmak çözüm olamaz. Eğer bu kaostan kurtulmak isteniyorsa -ki bu tarihi bir zorunluluktur- bedeli göze alınarak direniş yolu seçilmelidir.

Kürdistan'da süren ulusal kurtuluş mücadelesi, yüzyılların militarist zırhını parçalamıştır. Bu binlerce şehidin kanı pahasına sağlanmış ve halklarımıza kurtuluşun yolunu açmıştır. Bu, aynı zamanda Türkiye emekçi halkına sunulmuş önemli bir destektir. Kürdistan'daki mücadele ve bugün yaşanan savaş ortamı Türkiye ezilen sınıfları için tarihi bir kurtuluş ve bunun için mücadele fırsatı sunmaktadır. Bu durumda görev, Türkiye'den enternasyonalist mücadeleyi yükseltmek ve halkların kardeşliğini mücadele ederek göstermektir.

Burada eksik olan halk potansiyelini birleştirecek ve eyleme kaldıracak bir yapı ortaya çıkaramamadır. Kemalist-faşist aygıt yıkılışının son sınırına gelmiştir, gerekli olan onu isabetli vurabilmektir. Bu konuda Türkiye işçisi, köylüsü, gençliği ve hepsinden öte devrimci politik güçlerine tarihi görevler düşüyor. Mevcut dağınıklık ve pasiflikle bu görevlerin göğüslenemeyeceği ve bu durumda kalmada israr edildiği takdirde de çok daha kötü bir sürecin geleceği görülebilmelidir.

Metin / Hamburg
19 Ocak 1991

Korku duvarlarını aşmak, Botan'dan..."

Baştarafı 18. sayfada

vaziden ve ordudan bile koptu. ABD'nin zaferine oynuyor çevresindeki Kontrgerillacılar vb. ile. Bu durum, halk güçleri için büyük bir avantaj. ABD'nin Türkiye'yi savaşa bulaştırması ancak büyük komplolarla olabilir veya Türk ordusu "meyva toplama" seferlerine kışkırtılır. Türkiye savaşa bulaşsa da bulaşmasa da, durum emekçiler için olağanüstü elverişlidir.

Öncü güçlerin tavrı ne olmalı:

Bir: Her şeyden önce her duruma hazır olmak, uzun süreli, hakim sınıfların iznine bağlı olmayan bir mücadele çizgisinde ısrar etmek gerekir. Örneğin SP Merkez Karar Kurulu, 12 Ocak günü aldığı kararla, bir darbe durumunda partiler ve parlamento kapatıldığı zaman da mücadelesine örgütlü olarak devam edeceğini bugünden halka ilan ediyor.

İki: Cesaret önümüzdeki dönem en büyük ihtiyaçtır. Çünkü bozkır 1970'lerde değil ama son dönemde ilk kez gerçekten de kuru ot yığınlarıyla döşelidir. Geçici zorbalıklara ve bastırmalara kararlılıkla karşı koymanın meyvası olağanüstü ölçülerde olacaktır. Bu dönem de cesaret, gücünü maddi koşullardan alıyor. Her zaman gerekli olandan farklı bir cesaret bu.

Üç: Savaşı doğru tahlil etmek gerekir: Bu, bir Kuzey-Güney savaşı olacaktır. Yoksa ABD-Irak savaşı değil. Bu nedenle soyut "savaşa karşıyız" demek yetmez. Savaşa karşı olmanın bugünkü biricik somut ifadesi, ABD emperyalizmine ve Özal'ın savaş kliğine karşı mücadele etmektir. Savaşa karşıyız ama savaş çıkarırlarsa ABD'ye karşı savaşacağız. Madencilerin dediği gibi, "Savaşa gitmeyiz, Özal'a karşı savaşa gideriz". Tabii burada Özal, Türkiye'nin savaşa bulaştırılmasının sembolüdür.

Bu saflaşmada, ABD'nin saldırısına uğrayan Ortadoğu halklarıyla, Irak'la, ABD'ye karşı savaşacak diğer güçlerle, Kürt anti-emperyalist güçleri ve Filistin halkıyla beraberiz.

Neresinden baksanız, durum devrim güçleri için olağanüstü elverişlidir. Kavimler Kapısı, 2000'lere ilerleyen bu yıllar devrimin kapısına gelmiş dayanmıştır. Bunu görmeyen, değerlendiremez. Ortadoğu'da yükselen ve ABD geçici başarılar kazansa da kesinlikle yükselmeye devam edecek olan anti-emperyalist dalga, uluslararası koşulları da elverişli hale getirmektedir. Yeter ki, biz öncüler görevlerimizi olağanüstü tavırlarla yerine getirelim. Devrim, olağanüstü koşulların ürünüdür ve olağanüstü tavırlar gerektirir.

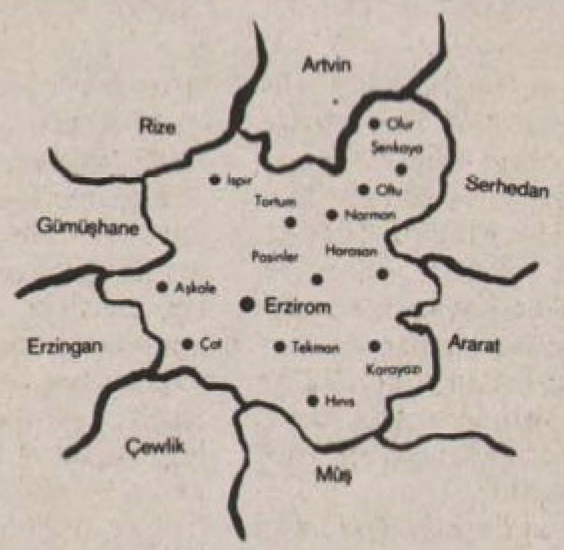
ADIM ADIM KÜRDİSTAN

Yüksek yaylaları ve büyük ovalarıyla tanınan bir beldemiz

ERZIROM

(Erzurum)

-I-

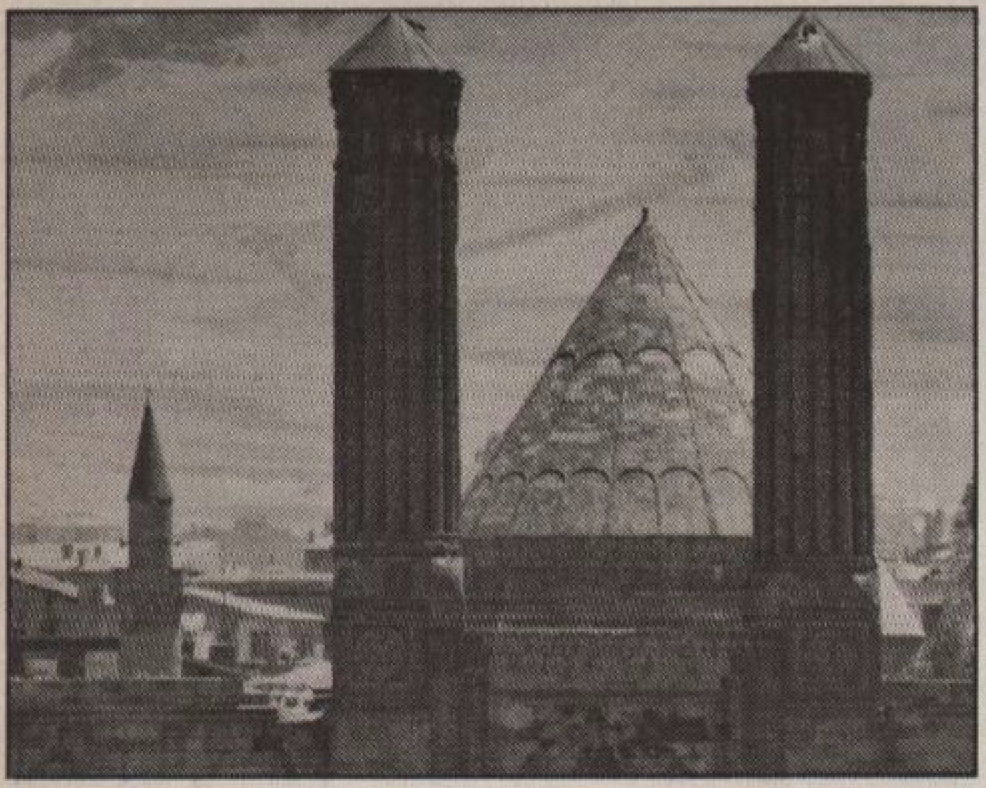
ADI NEREDEN GELİYOR?

Erzurum beldemiz, tarih boyunca birçok topluluğun yaşadığı bir alandır. Bölgeye yerleşen her yeni topluluk, bir önceki topluluğun kültürel değerini yok etmiştir. Bu nedenle Erzurum çok çeşitli adlarla anılmıştır. Bölge Perslerin yönetimindeyken, "Kalikala" ve "Teodospolis" adlarıyla anılmıştır. Günümüze kadar gelen adın ise, Bizans egemenliğinden geldiği tarih kaynaklarında belirtilmektedir. Bu dönemde Bizanslılar bölgeye Erzen adını verirler. Bizanslardan sonra bölgeye uzun süre egemen olan Araplar, Erzurum için Erzen-i Rom (Rum Erzen'i) adını kullanmışlardır.

Bölgede Türk egemenliğinin gelişmesiyle beldenin adı Erzurum'a dönüştü. Kürdistan halkı arasında Erzirom olarak bilinir.

KISA TARİHÇESİ

Erzurum'un ne zaman kurulduğu bilinmiyor. İlk olarak yerleşime açan Urartulardır. M.Ö. VIII yüzyılda Urartular Van Gölü çevresinde güçlü bir devlet kurarak yayıldılar. Bu yayılma döneminde Erzurum topraklarında da egemenlik kurdular.

Urartuların yanısıra, yürütülen kanlı savaşlar ardından Hurriler, Asurlar ve Kimmerler de bölgede geçici egemenlik kurdular. Bu güçlerden son olarak Asurlar egemen güç durumundayken, Medler tarafından yenildiler. Böylece Erzurum Medlerin egemenliğine geçti.

Medler, M.Ö. 555 yılında Persler tarafından yenilgiye uğratıldılar. Perslerin egemenliği M.Ö. VI. yüzyıldan M.S. 422 yılına kadar sürdü. Uzun yıllar süren bu egemenlik döneminde çeşitli halklar birlikte yaşadılar.

Büyük İskender, çıktığı Asya seferinde Pers İmparatorluğunu da yıktı. Fakat, Erzurum'un dahil olduğu dağlık toprakları önemsemeden geçti. Bölgede böylelikle otorite boşluğu doğdu. Bu boşluktan yararlanan Selökidler ve Partlar bir süre egemenliklerini gerçekleştirdiler. Bu iki güçten sonra bölgenin egemen gücü Romalılar oldu. Romalıların egemenliği yıllarında, Romalılar ile Sasanlılar arasında sık sık savaşlar yaşandı. Bu savaşlar sonucunda Roma İmparatorluğu ikiye bölündü. Bu kollardan varlığını sürdüren Bizanslılar oldu. Sasanlıların saldırıları Bizanslılar döneminde de devam etti. Kimi zaman Erzurum'u ele geçirdiler, kimi zaman da Erzurum karşılığında Bizanslılardan tavizler kopardılar. Bu savaşsız geçmeyen dönem, islam ordularının egemenliğine kadar sürdü.

İslam ordularının akınları karşısında Bizanslılar da egemenliklerini korumaya çalıştılar. İslam orduları ile Bizans orduları arasında sıkça kanlı savaşlar oldu. Bu savaşlar arasında Erzurum da yıkılıp yakıldı. Ayrıca bu dönemde bölgede yaşayan başka halklar da vardır. Bu halklardan biri de Ermenilerdir. Güçlülere bağımlı yaşayan bu küçük topluluklar da kimi zaman başkaldırılarda bulundular. İslam orduları bu dönemde kendileri açısından sağlıklı bir egemenlik gerçekleştiremediler. Bizanslılarla aralarındaki savaşlarda hem yendiler ve hem de yenildiler. En son olarak Erzurum Bizanslıların egemenliğinde kaldı.

Bizanslıların Selçuklu Türklerine yenilmesiyle Erzurum da Türk egemenliğine geçti. Bölgede çeşitli Türk boyları da varlıklarını sürdürdüler. 1514 yılında Yavuz Sultan Selim tarafından Erzurum Osmanlı İmparatorluğu topraklarına dahil edildi. 1829 yılında Ruslar, Erzurum'u Türk işgalinden çıkararak denetimlerine aldılar. Bu yeni işgal yaklaşık 70 gün devam etti. Tekrar Türk işgalini yaşayan Erzurum 1877–1878 yılı arasında yaklaşık 8 ay Rus işgali ve Ermenilerin denetimine geçti. Ruslar, Birinci Dünya Savaşında Erzurum'u bir kez daha 25 ay kadar işgal ettiler. 12 Mart 1918 yılında Erzurum, son olarak Osmanlı egemenliğine girdi.

COĞRAFİK KONUMU

Serhed Eyaletimizin bir beldesi olan Erzurum; Kars, Ağrı, Muş, Bingöl, Erzincan ve Türkiye şehirleri olan Gümüşhane, Rize, Artvin ile sınırdır. Çoruh, Fırat ve Aras havzalarının başlangıç noktasında 25.066 kilometrekarelik bir alanda kurulmuştur. % 68'i çayır ve mera olarak kullanılır. Mevcut toprakların % 18'inde ise bitkisel üretim yapılır.

Dağlar

Rize Dağları: Erzurum'un Rize ile sınırlarını oluşturan bu dağlar Doğu Karadeniz Dağları'nın uzantılarıdır. Bölgeyi kuzeyden çevrelerler. Geçit vermeyen bu dağların en yüksek noktası 3.937 metredir. Bu dağların kuzey yamaçları çok diktir ve derin vadilerle parçalanmıştır.

Kuzey Anadolu dağları: Bu dağların iç sıraları belde topraklarında yer alır. Bu sıradağların başlangıç noktası Kop Dağları'ndan başlar. Kuzey Anadolu Dağlar'ında; Kop Dağlar'ının yanısıra Coşan Dağları, Bahtılı Dağı, Cecan Dağı, Akbaba Dağı, Yeserçöl Dağı, Tosik Dağı, Ortuzu Dağı, Gavur Dağları, Mescit Dağı, Dumlu Dağı, Güvercin Dağı, Kargapazarı Dağları, Palandöken Dağları, Çobandede Dağları, Hasanbaba Dağı ve Güllü Dağı önemli yükseklikteki doruklardır.

Karasu-Aras Dağları: Beldenin batısında Munzur ve Mercan dağlarının devamı olarak uzanırlar. Doğu yönünde Dumanlı, Palandöken ve Sakaltutan dağlarını oluştururlar. Bir yay biçimindeki bu dağların en önemli yükseltileri; Konakgörmez Dağı, Karakaya Tepe, Büyük Ejder Tepe ve Yerlidağ'dır.

Ovalar

Erzurum beldesinde ovalar, toplam alanın % 4'ünü oluşturular. Ovalık alan dışındaki düzlükler ise yaylalıktır. Karasu ve Aras vadileri arasında kalan yerlerde irili ufaklı birçok ova yer alır. Beldenin en önemli ovaları şunlardır:

Erzurum Ovası: Erzurum şehrinin kurulduğu ovadır. Yüzölçümü yaklaşık olarak 520 kilometrekaredir. Toplu ovanın uzunluğu 52 kilometreye yakındır. Genişliği ise 13 kilometre civarındadır. Yüksek sıradağlar ve yaylalarla çevrelenen Erzurum Ovası; Gez ovası, Ilıca ovası ve Daphan Ovası'ndan oluşur. Denizden yüksekliği yaklaşık olarak 1.750-1.900 metredir. Karasu Irmağı'nın içinden geçtiği ovada, kışları çok uzun ve sert geçer.

Pasinler Ovası: Yüksek dağlarla çevrelenmiş bir ovadır. Yüzölçümü 420 kilometrekaredir. Uzunluğu 45 kilometreye yakındır. Genişliği ise 12 kilometre civarındadır. Genellikle düz olan ova, su kaynakları bakımından zengindir. Denizden yüksekliği 1.700-1900 metreler arasındadır. Bu ovada da kışları sert geçer; ancak Erzurum Ovası kadar değil. Aynı zamanda Erzurum Ovası'ndan daha verimli bir ovadır.

Hınıs Ovası: Zengin sulama olanaklarına sahip olan bir ovadır ve oldukça verimlidir. Hınıs Çayı'nın geniş vadi tabanını kaplar. Denizden yüksekliği 1.720 metre dolayındadır. Belde sınırları içindeki uzunluğu 35 kilometreye yakındır. Genişliği ise 5 kilometredir.

Bu önemli ovalar dışında; Çoruh, Tortum, Oltu ve Tuzla Suyu vadilerindeki düzlükler yayla niteliğindedirler.

Yaylalar

Belde topraklarının %12'sini oluşturur yaylalık alanlar. Bu yaylalar hayvancılık açısından oldukça önemlidirler. Yaylaların bu verimli konumlarından ötürü, başka beldelerden hayvan sürüleri götürülüp otlatılır yaz ayları boyunca.

Erzurum'daki en önemli yaylalar şunlardır: Tekman Yaylası. İç Sıradağlar üzerindeki yaylalar. Bu yaylalar, irili ufaklı birçok yaylanın birleşmesinden oluşmuşlardır.

Akarsular

Erzurum, akarsu bakımından oldukça zengin bir beldemizdir. Yüksek dağlar ve yaylalarla çevrili olduğu için bol yağış alır. Kışın yağışlar daha çok kar şeklindedir. Özellikle baharda karların erimesiyle akarsular daha da zenginleşirler.

En önemli akarsular şunlardır: Karasu, Çoruh İrmağı, Oltu Çayı, Tortum Çayı, Aras Irmağı, Hınıs Çayı.

Sürecek

Ortadoğu'da savaş krizi çözecek mi?

Irak birliklerinin Kuveyt'e girdiği 2 Ağustos (1990) gününden beri çokça sorulan ve tartışılan "Bölgede savaş çıkacak mı?" sorusu, 17 Ocak 1991'de ABD'nin Irak'a karşı saldırıya geçmesiyle yanıtını buldu. Savaş fiilen başladı. Savaşın başlamasıyla birlikte mutad soru da değişikliğe uğradı ve yerini "acaba savaş bölgedeki sorunları çözecek mi? sorusuna bıraktı.

Evet, savaş başlayalı iki hafta oldu ve şimdi en çok tartışılan soru bu. Tabii verilen yanıtlar da çok çeşitli.

Savaşan tarafların stratejileri son derece açık ve herkesçe bilinmekte. ABD ve müttefikleri, savaşı mümkün olduğu kadar kısa sürede ve geniş alanlara yayılmadan sonuçlandırmak istemekteler. Ayrıca Irak'la bir kara savaşına da taraftar değiller. İşi kısa sürede hava saldırılarıyla halledip Saddam'ı pes ettirme amacındalar. Bu nedenle 17 Ocak'ta başlatılan hava saldırısı çok yoğun oldu. Birkaç günde Irak'ın hava kuvvetleri ve füzelerinin yanısıra, silah üreten, özellikle kimyasal silahlar yapıldığı söylenen ünitelerinin tümden devre dışı bırakılması, dolayısıyla kara ordusunun da savaşamayacak denli zayıflatılması hedeflenmekteydi. Irak üzerine günde binlerce uçuş yapılmasının ve ilk bir-iki günde atılan bomba miktarının onbinlerce tona ulaşmasının nedeni buydu.

Saddam'ın hesapları ise, bunun tam tersiydi; yani savaşı mümkün olduğu kadar uzatmak, uzun vadeli kılmak, bölge çapında yaymak ve bir kara savaşına dönüştürmektir. Bunun için çeşitli taktik ve yöntemler geliştirmektedir. Bunlardan en önemli biri, İsrail'i 'savaşa girmeye zorlamak, böylelikle karşı cepheyi, özellikle de ABD-Arap ittifağını parçalamak ve ABD emperyalistlerinin safında yer alan Arap ülkelerini oradan koparmak ve kendi yanına çekmek düşüncesidir. Ve savaşın daha ikinci, üçüncü gününde İsrail'in çeşitli kentlerine scud füzeleri fırlatarak bu düşünceyi pratiğe de geçirmiştir.

Gelinen noktada her iki tarafın da amacına ulaştığını söyleyebilmek güç. Irak'ın uçak ve füze gücünün füze rampalarına varana dek ezici çoğunluğunu tahrip ederek devre dışı bıraktıklarını, haberleşme sistemini felce uğrattıklarını ve savaşın kendi zaferleriyle sonuçlanmak üzere olduğunu söylediler. Fakat tavır değiştirmeleri uzun sürmedi. Yukardaki açıklamalardan çok kısa süre sonra da, Bush dahil en üst düzey sivil ve asker sözcülerinden "savaşın uzayabileceği" tarzından sözler duyulmaya başladı. Zaten saldırının üzerinden bir-iki hafta geçtiği halka Irak'ın hala İsrail ve Suudi Arabistan'ı füzelerle vurması, istediği an uçak havalandırabilmesi vb. olaylar, emperyalist sözcülerin ilk günler söylediklerinin pek kıymeti harbiyesi olmadığını gösterdi. Emperyalist kaynaklar şimdi daha gerçekçi haberler vermeye başladılar. 700 kadar olan Irak savaş uçaklarından ancak 20-30'unun devre dışı bırakılabildiği, diğerlerinin korunganlarda muhafaza edilebildiğini, füze rampalarının ve ülkenin haberleşme sisteminin de hala çalıştığını belirtiyorlar.

Buna karşılık Saddam'ın, İsrail'e saldırarak savaşı genişletme planı da henüz pratikte sonuç vermiş değil. Saddam'ın amacını farkeden emperyalistler, İsrail'in Irak saldırılarına karşılık vermemesi için herşeyi yapıyorlar; ve bugüne kadar da İsrail'i tutmayı başarabilmişlerdir. Ancak bu durumun daha ne kadar sürdürülebileceği şüphelidir. Her an değişebilir. Hatta FKÖ, İsrail uçak ve pilotlarının İncirlik'ten ve Suudi üzerinden savaşa katıldığını söylüyor. Aynı şekilde Türk uçaklarının da fiilen savaşa katılmakta olduğu iddialarında gerçeklik payı yüksektir. Resmen açıklamış olmasa da TC, hava savaşında yerini almış ve karadan da savaşa katılmak üzere bütün hazırlıklarını tamamlamış durumdadır. Yine giderek savaşın odağı durumuna gelmeye aday Kürdistan üzerinde, başta TC olmak üzere pek çok gücün yeni paylaşım planları geliştirdiği biliniyor. Bütün bu olgular savaşın bölge düzeyinde yayılma ve genişleme istidadının yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca gidişat, emperyalist çevrelerin ilk tahmin ve iddialarının aksine, savaşın uzun süreceğini göstermektedir. Ve zaten bunun belirtileri de dünyanın hemen her alanında daha şimdiden görülebilmektedir.

Cezayir'de emperyalizmi protesto gösterisi — *Foto: Der Spiegel*

Emperyalist hükümetlere rağmen halklar emperyalist savaşa karşı çıkıyor

ABD'nin Irak'a saldırısıyla birlikte, öncelikle Avrupa emperyalist ülkelerinin parlamento ve hükümetleri savaş yanlısı tutum sergiler ve İngiltere, İtalya gibi bazıları daha ilk günden savaşa girme kararı alırken, aynı ülkelerde halkların savaş karşıtı gösterileri de durmaksızın devam etti ve bu gösterilerde milyonlarca insan savaş karşıtı sloganlarla sokaklara döküldü.

Avrupa'da bu tür gösteriler daha savaştan önce başladı. 12 Ocak günü Avrupa'nın hemen tüm ülkelerinde savaş karşıtı yoğun gösteriler tanık olundu. Almanya'da Berlin, Frankfurt, Hamburg, Bielefeld başta olmak üzere, belli başlı tüm merkezlerde aynı gün "savaşa hayır" sloganıyla yüzbinlerce insan yürüdü. Aynı gün Fransa'da Paris, Strasburg ve diğer önemli kentlerde yoğun gösteriler yapıldı. Ayrıca Avusturya, İngiltere, Hollanda, Belçika ve İsviçre'de de aynı gün çeşitli benzer gösterilere tanık olundu.

Savaşın başlamasıyla birlikte bu gösteriler daha da yoğunlaştı. İlk saldırı saatleri olan 17 Ocak geceyarısından başlayarak sıklaşan Batılı ülkelerdeki savaş karşıtı gösteriler halen devam etmektedir.

ABD: San Fransisco'da 19 Ocak günü yapılan gösteride 50 bin kişi barış sloganlarıyla yürüdü. Aynı gün Los Angeles'ta 20 bin, Washington'da Beyaz Saray'ın önünde de 15 bin kişi gösteri yaptı.

Almanya: 12 Ocak gösterilerinden sonra, 17 Ocak geceyarısından itibaren Almanya'nın pek çok kentinde yeni gösteriler oldu. Yollar kesildi, trafik aksatıldı, demiryolları da dahil olmak üzere ulaşımı yer yer durduran olaylar oldu. En büyük savaş aleyhtarı gösteri ise, 26 Ocak'ta Bonn'da yapıldı ve 200 bin kişi "petrol için savaş istemiyoruz" sloganıyla istemlerini dile getirdi.

İngiltere: 17-19 ve 26 Ocak günleri yapılan gösterilerde 40 binden fazla insan savaş aleyhtarı sloganlarla yürüdü.

İsviçre: 19 Ocak'ta Basel, Zürich ve Belizona'da, 24 Ocak'ta Zug kantonunda, aynı amaçla binlerce kişi gösteriler yaptı.

Yunanistan: Başkent Atina'da 24 Ocak'ta yapılan gösteriye 50 binden fazla katılım oldu.

Fransa: 26 Ocak'ta Paris'te tekrar büyük gösteriler olurken, Fransa'nın savaşa girmesini protesto amacıyla ülke genelinde cumhurbaşkanı Miterand'a yönelik bir mektup kampanyası başlatıldı. Fransa'nın birçok kentinde gösteriler hemen her gün yapılmaktadır. Bu tür girişimlerin bir sonucu olarak, Dışişleri Bakanı 29 Ocak günü, "Körfez'deki savaşın BM kararlarının dışına taştığı" gerekçesiyle istifa etti.

Ayrıca Avusturya, İtalya, İsveç, Belçika, Japonya ve daha birçok ülkelerde de yaygın gösteriler devam etmektedir. Birçok ülkedeki gösteri ve mitinglerde yapılan konuşmalarda Kürdistan sorununun da önemli bir konu olarak ele alındığı ve olası bir Ortadoğu Konferansında mutlaka bu sorunun da ele alınması doğrultusunda istemlerin dile getirildiği gözlendi.

Batılı ülkelerde kamuoyunun büyük çoğunluğu savaşa karşı çıkmasına rağmen, hükümetler bildiklerini okuyor. Ve ABD'nin yanında savaşa katılma kararı alıyorlar. İngiltere, Fransa ve İtalya gibi ülkeler fiilen savaştaki yerlerini alırken; Almanya, ABD'nin dümen suyuna girmek yerine, ayrı bir baş çekme ve tavır geliştirmeyi yeğliyor ve savaşa katılmada fazla hevesli davranmıyor. Bu tavır nedeniyle özellikle ABD ve diğer müttefikleri tarafından baskı ve eleştirilere uğrayan Almanya, Amerika'ya savaş giderleri konusunda yaptığı yardımı iki katına çıkarıyor, ayrıca Türkiye ve İsrail'e de bu çerçevede daha fazla yardım ve askeri silah göndermeyi kararlaştırıyor.

Bu arada Türkiye'nin savaşa katılması halinde NATO tarafından desteklenip desteklenmeyeceği konusu da, tartışmaların yoğunlaştığı diğer bir nokta olarak dikkati çekti. Bu hususta İngiltere dışında, NATO'nun hemen yardıma koşmasısını isteyen ülke pek bulunmuyor. Almanya, İspanya, Belçika, Hollanda gibi ülkeler, TC'nin saldırgan tutumuna İşaret ederek, bu durumda bir savunma olgusundan sözedilemeyeceğini söylüyor ve karşı çıkıyor. Almanya, TC'nin kendisine danışmadan ABD'ye üsleri açmasından duyduğu rahatsızlığı açığa vuruyor. Özal'ın Alman televizyonu ABD'ye yaptığı açıklamalarr Türk-Alman ilişkilerini gerginleştiriyor;

Yunanistan ise, daha değişik gerekçe ve kaygılarla, Türkiye'nin desteklenmesine karşı çıkarak, NATO çerçevesinde Türkiye'ye askeri yardıma katılmayacağını açıkladı. Atina'nın kaygısı, TC'nin bölgede etkinliği ve öneminin artacağından kaynaklanıyor. Ayrıca Kuveyt için alınan BM kararlarının aynısının Kıbrıs için de alındığını belirten Yunanistan, bu kararların neden Kıbrıs'ta uygulanmadığını, bunun için TC'ye neden baskı yapılmadığını sormakta ve NATO'nun TC'ye askeri destek sunmasına karşı çıkmaktadır.

Ortadoğu ülkelerinin tutumu

Ortadoğu ülkelerinin pek çoğunda, genelde Arap ve İslam dünyasında ABD ve müttefiklerine duyulan tepkiler giderek artıyor. Özellikle de İsrail ve Türkiye'nin tutumlarından duyulan rahatsızlık, gün geçtikçe daha yüksek sesle dile getiriliyor.

Körfez krizinin başlangıcından itibaren olduğu gibi, savaşın patlak vermesinden sonraki günlerde de, emperyalistlere karşı en tutarlı tavır takınan ülkelerden biri İran oldu. İran, ABD emperyalisteri ve müttefiklerinin Irak halkına yönelik saldırılarını "vahşice" diye nitelendirirken, Kerbela ve Necef gibi kutsal yerlere saldırılması halinde buna sessiz kalmayacağını açıkladı. Öte yandan İsrail ve TC'ye de sert uyarılarda bulundu. Dışişleri Bakanı Velayeti, "İsrail'in her ne sebeple olursa olsun İslam topraklarına saldırı düzenlemesi, İran için kabul edilemez" derken, TC'ye yönelik tavrı daha da açık biçimde şöyle ortaya koydu: "Türkiye Irak'a saldırırsa, bu İran ile de savaş anlamına gelir."

TC'nin, ABD emperyalizmine bu denli angaje olmasına en çok tepki duyan ülkelerden biri de Libya. Türkiye'ye karşı giderek sertleşen Libya lideri Kaddafi, 29 Ocak'ta yaptığı açıklamada, Türkiye'nin Körfez savaşındaki tutumu nedeniyle cezalandırılması gerektiğini söyledi ve bu sözler TC yöneticilerinin dengesiz tepkisine yol açtı.

Saddam yönetimine karşı hep dikkatli bir politika izlemekte olan Suriye, gerektiğinde Irak halkı yanında savaşa katılabileceğini söylerken, zaman zaman TC'yi de savaşa girmemesi için uyarmaktadır.

Öte yandan Sudan, Yemen, Cezayir ve Bangladeş gibi müslüman ülkelerde yapılan Irak lehindeki gösterilere onbinlerce kişinin katıldığı bildiriliyor. Bu ülkelerden çoğu, çeşitli vesilelerle TC'nin tutumunu da eleştirerek, buna duydukları tepkilerini açıkça ifade ediyorlar. Bu yönlü tepkilerini en açık biçimde dile getiren ülkelerden biri de Ürdün'dür. Prens Hasan, bu amaçla Özal'a bir uyarı mesajı da iletti.

Kısacası İsrail'in yanısıra ABD'nin güdümüne girmiş bulunan TC, Mısır ve S.Arabistan, bölge halkları nezdinde her geçen gün daha fazla teşhir ve tecrit olmaktadır.

Daha şimdiden yer yer kara savaşına başlandığı doğrultusunda haberler yayılıyor. Bu, savaşın emperyalistlerin arzuladıkları tarzda uzayacağını gösteriyor. Amerika'da yapılan anketlerde bile, olası bir kara savaşında ABD ve müttefiklerinin yenilgiye uğrama ihtimali yüzde 50 olarak belirtiliyor. Saddam'ın değil de, tutarlı halk önderliklerinin öncülüğünde, bölge halklarının anti-emperyalist çıkışları daha örgütlü ve birleşik hale getirilmesi durumunda, emperyalistlere yeni bir Vietnam yaşatmak hiç de zor olmayacaktır.

Ayrıca savaşı ABD ile müttefikleri ya da Irak, hangi taraf kazanırsa kazansın, bölgede önemli siyasal değişiklikler mutlaka olacaktır, eski gerici ve halklar aleyhindeki statükonun tekrar tesis edilmesi güçtür. Savaş uzayıp bölgede anti-emperyalist akımlar güçlendikçe ve genişledikçe, TC gibi emperyalizmin maşası durumundaki yönetimlerin yaşama olanağı da daralacak ve ortadan kalkacaktır.

* * *

Avrupa basınında Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi

The Independent, 23.1.1991 (İngiltere)

TRT, "CNN reklam molası veriyor" diyerek, Amerikan şirketinin Türkiye'deki üslerinin Irak'a saldırı için kullanıldığı çirkin gerçeğine dair ipucu verecek herhangi bir görüntüye yer vermiyor.

Hafta sonu İncirlik üssünden hava akınları sıklaştı. Dün 50 kadar savaş uçağının üsten kalktığı ve birkaç saat sonra döndükleri mahalli gazeteciler tarafından tespit edildi.

Genellikle güvenilir bir gazete olan "Milliyet", cumartesi günü bir hava akınının olduğunu, sınıra yakın bir Kürt kenti olan Hakkari'de büyük patlamalar ve yer sarsıntılarının duyulduğunu yazdı. Orada, olası bir hedef de, 1984 yılından beri Güneydoğu'da Türk ordusuna karşı kanlı bir savaş yürüten PKK'nin eğitim kampları olabilir.

İncirlik Hava Üssü'nün komutanı Binbaşı Michael Maher, operasyon konusunda konuşamayacağını söyledi. Ancak üste görevli olanların ailelerinin çoğunun Amerika'ya döndüğünü doğruladı. Türklerin çoğunluğu İncirlik'in kullanıldığını biliyor. Şimdi de Türk politikasının temel ilkesi olan "Irak bize saldırmadıkça biz de saldırmayız" ilkesinden vazgeçilmesine hazırlanılıyor.

Bir bakan, Türkiye'nin savaşa katılmasını, "zafer ziyafetinde buluşma" şeklinde izah etti.

İran'ın Türkiye Büyükelçisi Rıfat El-Mujuel, "Biz, Türkiye'den bir kötülük geleceğine inanmıyoruz" dedi. Herhalde büyükelçi, Başbakan Y. Akbulut'un cumartesi günü yaptığı, "Amacımız Saddam'ın diktatörlüğüne son vermektir" açıklamasını duymamış olmalı.

Türkiye Güneydoğusu'nda bulunan Batman şehrinin 180.000 nüfusunun yarısı göçtü. Nedeni, şehirdeki NATO Üssü ve petrol rafinerisinin hedef olabileceği endişesidir. İran gibi, Suriye de, Türkiye'nin Irak sınırına askeri yığınak yapmasından endişe duyuyor. Çünkü, İran ve Suriye, Türkiye'nin tekrar Musul ve Kerkük'ü işgal istediğinden şüphelenmiyorlar. Türkiye bölgede, Türkmen azınlığın bulunduğunu devamla ileri sürüyor.

Ancak yetkililer, "Milliyet" gazetesinde de çıkan bir yazıda belirtilen "Turgut Özal'ın kriz sonrası Irak'ta Kürt, Arap ve Türkmenlerden oluşan federasyon biçimindeki ABD planı doğrultusunda yürümek istediğini" doğrulamıyorlar.

Intermediair, 14.12.1990 (Hollanda)

Willem van der Ham bildiriyor

"Anadolu'da fırtına"

Dicle ve Fırat çevresi bir zamanlar çok verimli idi. Ama şimdi ise bu bölge, Türkiye'nin diğer bölgelerine nazaran çok yoksul ve geri kalmış bir durumdadır. "Dünyanın en büyük kanalizasyon projesi GAP", Türkiye'nin doğusunu batısı ile bağlamaya çalışıyor.

Yüzyıllar öncesinde Türkiye'nin doğusu, kültürler sığınağıydı. Adem ile Havva cenneten kovulduktan sonra buralarda meyve ağaçları, buğday ve çiçek ekerlermiş. Bu temelde, tarımcılığın buralarda icat edildiği söylenir. Bu bölgenin çok verimli olmasından dolayı M.Ö. 4.500 yılında Güney Mezopotamya'da ilk şehirler kurulmuş. Tarımcılıktaki işbölümü yerini endüstrideki işbölümüne bırakmış. İsa'nın doğuşunda, yani yeni takvime göre sıfır senesinde, Fırat'ın çevresi Roma İmparatorluğu'nun doğu sınırını oluşturmaktaydı. Hitit ve öteki krallıkların merkezi olan bu bölgede, kervan yolları birbirleriyle buluşuyorlarmış.

Türkiye'nin doğusu eskiden ormanlarla kaplıydı. Ama şimdi, orada veya şurada biraz ormanlık alan sadece bulunuyor. Suriye sınırındaki Haran bölgesinde tarihin en büyük üniversitelerinin kalıntıları vardır. Şimdi ise, Diyarbakır ile Dicle, Diyarbakır ile Urfa arasında kalan alanlar, hemen hemen bir bütün olarak çöle dönüşmüştür.

Atatürk Barajı yakınlarındaki bölgelerde feodal gelenekler, halen de sürüp gidiyor. Buralarda köylüler, ekinlerin bir bölümünü toprak ağalarına veriyor. Ayrıca, ağaların yer aldığı partiler ile hükümetin arası çok iyidir.

Şehirler ile kırsal kesimdeki ekonomik yaşam düzeyinde hemen hemen hiç bir farklılık yoktur. Diyarbakır'da örneğin, evler gecekondu ve kulübelerden oluşmaktadır. Sokaklar, gelip geçenlerden bir şeyler almaya çalışan çocuklarla doludur. Bu bölgelerde islamiyet, Atatürk'ün batılılaşma politikasını bastırmış ve bunun sonucunda, Türkiye'nin doğu ile batı arasındaki dengesi tamamen bozulmuştur.

Pirinçlik'te, NATO radar üssü göze çarpan ilk şey. Burada yolların iyi olması, Pirinçlik'in stratejik öneme sahip olmasından, Sovyetler Birliği ve Ortadoğu'ya yakın olmasındandır. İnsanı sürekli korkutan ise, alçak uçuş yapan savaş uçaklarıdır.

Güneydoğu'nun çarpan kalbi

Bakan İnan şöyle diyor: "Her şey değişecek, bütün Güneydoğu bu olaydan (GAP-projesinden) etkilenecek." Tarımı, endüstriyi, işsizlik vb. herşeyi GAP değiştirecek, İnan'a göre. Türkiye'nin de Japonya, Almanya gibi bir süper güç olacağını söyleyen İnan, haddinden çok iyimser konuşuyor. Halbuki diğer taraftan, GAP'a ilişkin öğretim ve tarım reformu üzerine bir satırlık bilgiye bile rastlanamıyor. Bu projenin gerçekten bütün halkın çıkarına olup olmadığı, halka yarayıp yaramayacağı sorusu da sorulacak sorular arasında yer almaktadır.

Kürt sorunu

Siverek, Diyarbakır ve Atatürk Barajı arasında yer alan, 50 bin kişilik bir nüfusa sahip bir ilçedir. PKK (Partiya Karkêren Kurdistan)'nın mücadelesini ilk başlattığı yerlerden biri de Siverek ilçesidir. Bir ağa ve ailesine karşı başlatılan başkaldırı ve direniş Siverek'i ikiye bölmüştü. İki yıl içinde 200 civarında insan yaşamını yitirmişti. Başkaldırı ve mücadelenin burada başlaması tesadüfi bir olay değildi.

1984'te PKK ve Türk ordusu yeniden çarpışmaya başladılar. O zamandan bu yana özellikle dağlık kesimlerde kanlı bir savaş sürüp gidiyor. Gerillaların halktan ne derece yardım aldığı bilinmiyor ama, bilinen bir gerçek var; gerillalar Özal'ın, "Bir avuç eşkiya", "Terörist", "Herkesin antipatisini kazanmış katiller" nitelendirmelerini artık çok geride bıraktılar.

Kürt sorunu Türk aydınları tarafından halen de küçümsenmektedir. Son zamanlarda Kürt dili ve Kürtçe sözcüklere konan yasakların belli bir kısmının kaldırılmasına rağmen, özünde yoksul halkın en iyi konuşabildiği dil olan Kürtçe halen de yasaktır. Türk hükümeti PKK'nin GAP'a saldıracağından çok büyük endişe duyuyor. Türk ordusunun zafer halen de elde edemediği gün geçtikçe daha da açıklığa kavuşuyor. Ne kadar Türk ordusu zaferden uzaklaşırsa, süper valiye de o kadar daha fazla yetki veriliyor. 1965 yılı öncesinde olduğu gibi, Türkiye'nin doğusu şimdi her an askeri bir bölge ilan edilebilir ve o dönemdeki gibi bölge yabancılara yasaklanabilir. Doğudaki durum böyle gergin ve kuşku verici olmaya devam ederse, yabancı işadamlarının GAP'a yönelik yatırımlarını hızla durdurabileceklerini veya yatırımlardan vazgeçebileceklerini düşünmek gerekir.

Türkiye'nin Fırat ve Dicle sularının Irak ve Suriye'ye akışını kesmesi halinde, bu iki ülkenin Türkiye'deki Kürt savaşçılara yardım etmelerinin gündeme gelmesi mümkün olur. Böylece Türkiye, belli oranda dize gelmiş olur. Suriye kontrolünde bulunan Lübnan'daki Bekaa Vadisi halen de PKK tarafından merkezi bir üs olarak kullanılıyor. PKK Suriye topraklarını Kürdistan'a geçişte kullanıyor ve ardından eylem yapıyor. Aslında Türk hükümeti Suriye ile Irak'ın birbirine düşman olmalarına sevinmeli, yoksa Türklere karşı bir birleşik cephe oluşturabilirlerdi.

De Groene Amsterdammer, 19.12.1990

Kürt halkı önündeki sınav: "Umarız kan kusarsınız"

Kürt halkının başına bugüne kadar sayısız bela getirildi. Bu belaların sonunun geleceği de daha uzun bir süre için şüpheli. Bütün dikkatlerin TC tarafından Körfez bunalımına yönetildiği bu sıra, Kürtlerin evleri başlarına yıkılmaktadır; anlamsız katliamlar, terörist likle suçlanan çocukların "ömürboyu" cezalandırılması ve acımasızca yerle bir edilen köyler... Fakat karakol kapısının üzerine asılmış levhadaki yazılarda, tam tersi yansıtılmak isteniyor: "Polis iyinin dostu, kötünün gözüne dikendir."

Diyarbakır, Lice, Cizre: Lice'nin bir köyünün basık bir evinde hıçkırıklar içinde sendeleyen bir adama ayakta durabilmesi için çevresindekiler yardım ediyor. Bir yanda acemice el kol hareketleri yapan bu adamın ayaklarına sarılan ve ağlayan 5 çocuğu, diğer yanda kendisini görüntülemek için kamera ve fotoğraf makinaları yarış içinde. "Güvenlik görevlileri" tarafından kanı dondurulen bu adamın dili, Ankara'dan gelen parlamento heyeti ve beraberindeki 3 araba dolusu gazetecinin karşısında adeta tutulmuş durumda.

Köyün en yaşlısı içeri getiriliyor. Kaytan bıyıklı, başında Kürt puşisi, ince uzun bir yaşlı. Köylünün büyük itibarına ve saygınlığına rağmen askerler bu yaşlı insanı da sıra dayağına çekmişler. Gür, ama öfkeli sesiyle olanları anlatıyor...

Bögede konumlanan Türk askerlerinin baskıları dayanılmaz bir hal alınca, 3 köyün sakinleri birleşip Lice kaymakamlığına ve belediyesine bir şikayet dilekçesi iletirek durumu aktarıyorlar. İnsanların arasına askeri araçlar rastgele sürülüyor, ateş ediliyor. Sonuç; bir ölü, 7 yaralı... daha sonra birisi ölü bulunan kayıp çocuklar.

Bölgede inceleme yapan SHP heyetini takibe almak zorundayız. Zira gazeteci olarak bölgede barınmanın başka bir yolu yok. Onların eşliğinde askeri karargahın içinde bulunan belediye başkanın bürosunu ziyaret ediyoruz. Ama ne yazık ki sadece heyet içeri alınıyor. Gazeteciler ve askerler dışarda beklemek zorunda. Anlaşılmaz bir gerginlik sözkonusu. Belli ki bizimle birlikte inceleme yapan Türk basın mensupları askerlerden çekiniyor. Buna olan neden, daha önceki deneyimleridir sanıyoruz. Güvenlik görevlileri uzun namlulu tüfekleri, alacalı komando giysileri ve kalas gibi duruşları ile bizi garip duygular içine itiyorlar. Tümünün kemerleri mermi ile dolu, sıra sıra şarjörlerle donanmış. İster istemez anlamsız bir savaş içinde olduğumuzu düşünüyoruz. Doğunun o kendine özgü mistik yapısını, bakışlarında ve davranışlarında büyük bir görgüsüzlüğün izlerini görmek mümkün. İçlerinden dev cüsseli biri, kükreyen sesi ile hangi basın organından olduğumuzu soruyor. "Hollanda basını" cevabımıza iğrenerek, "İnsan hakları şüphesiz" belirlemesini yapıyor.

Bekletilmek zorunda bırakıldığımız salonda, her yerde alışılageldiği gibi bir Atatürk köşesi düzenlenmiş. Altında kendisinin bir deyişi yazılı: "Asker gibi disiplinli, hakim gibi adaletli ve erdemli olmalısın."

Burası Türkiye'nin Güneydoğusu. Daha doğrusu, söylenmesi yasak olan ve telafuz edildiğinde cezai müeyyideleri gerektiren Kuzey Kürdistan. Rahatlıkla söylenebilinir ki, burada yaşayan yaklaşık 20 milyon Kürt, 70 yıldır TC'nin temellerini atan uluslararası antlaşmalar gereği bir baskı ve asimilasyon politikasına tabi tutulmaktadır. Lozan Antlaşması'yla dörde bölünüş ülkenin Türkiye, Suriye, İran ve Irak tarafından işgal edilmesi... Suni oluşturulan sınırlara rağmen Kürt halkı, Kürdistan'da bir bütün olarak yine de hayat bulmuş. Çok çeşitli medeniyetlerin tek temsilcisi olduğunu, bu günkü yaşam tarzı ile de, bir kez daha kanıtlamakta. Fırat ve Dicle gibi nehirleri, eteklerinde Nuh'un gemisini barındırdığına inanılan Ağrı Dağı ile bir doğa harikasıdır Kuzey Kürdistan. Söylenebilinir ki, Nuh'un gemisinin Ağrı'ya demir atmasından bu yana, Kürdistan'ın başı belalardan kurtulamamıştır. Zaten İncilde de buna yer verilmiştir.

Birinci Dünya Savaşı'nın hemen ardından binlerce Kürt, İngiliz uçakları tarafından bombalandı. 1938'de onbinlercesi TC tarafından imha edildi. 1988'de ise yine binlercesi Saddam'ın gaz bombalarına hedef oldu. Günümüzde ise, TC hükümeti bir işgalci güç olarak Kuzey Kürdistan'a tam bir imha politikası uygulamaktadır. Ama artık Kürtlerin ölüme gözünü kırpmadan giden gerillaları var...

"Ömürboyu"

Kuzey Kürdistan'ın sembolik başkentinde görev yapmaya çalışan Av. Fevzi, 15 yaşındaki müvekkiline ömürboyu isteyen DGM oturumundan daha yeni çıkmıştı. Ahmet B.'nin suçu devletin bütünlüğünü tehlikeye sokmak. Savcıya göre, son 6 ayda bölgede meydana gelen bölücü faaliyetlerin hepsinden bu 15 yaşındaki çocuk sorumlu. Ve aynı zamanda PKK militanı.

Av. Fevzi'ye göre ise sözkonusu suçlar uzun dönem süren işkenceler sonucu müvekkiline kabul ettirilmişti. Fakat mahkeme heyeti sanığın çocuk olduğunu gözönünde bulundurmadığı gibi, bu işkence gerçeğini de kabul etmek istemedi. Polise göre ise, "15 yaşındaki bir çocuk bu suçları işlemiş olamaz. Ancak bu kimlik yaşıdır. Gerçek yaşı çok daha fazladır."

DGM'nin çocuklara ömürboyu verebilmesi için bulunan yöntem, çocukların kemik muayenesi için adli tıpa gönderilmesi olmuş. Yapılan muayenede Ahmet'in yaşı 17 olarak tespit edildi, ve verilen "ömürboyu" da böylece kabul edilebilinirdi. "Zaten 18 yaşından küçük herkes adli tıpa gönderiliyor" diyor Av. Fevzi. Amaçları çocuklara da böylece büyük cezalar vermektir. Şu anda yaşları 11 ila 17 arasında değişen 105 çocuk Diyarbakır Cezaevi'nde bulunmakta. Yalnız şurası bir gerçek; son zamanlarda PKK'nin gerilla hareketi çocuklar arasında da çok büyük bir sempati toplamaktadır. Her ne kadar TC anayasasına göre 18 yaşından küçüklerin idamı yasaklanmışsa da, adli tıpın verdiği raporlar doğrultusunda bu çocuklardan 28'i idamla yargılanmaktadır. Geriye kalan 77'sine ise 5 ila 25 yıl arasında değişen hapis cezaları istenmektedir. Yine, yaşlara göre 15 yaşından küçük olan sanıkların mehkemeleri kapalı kapılar ardında, basına ve halka giriş yasağı konularak yapılmaktadır. Bu yasak birinci dereceden akrabalar için de geçerlidir.

Zaten içeri alınsalar da hiçbir şey anlamaları mümkün olmayacak. PKK'nin faaliyet yürüttüğü kırsal kesimlerde köylülerin öldürülmesinin (TC tarafından) en büyük nedeni, PKK'ye karşı devletin yanında yeralmayı reddetmelerindendir. Buna bir örnek, Beşir Algan'ın namaz esnasında 40 kurşun sıkılarak öldürülmesidir. Bilinen neden ise, B. Algan'nın köylüleri, devletin yanında yer almamaları için ikna etmeye çalışmasıdır. Diğer bir neden ise, köylülerin zorla gerçekleştirilen köy boşaltma uygulamalarına karşı direnmeleridir. Bilindiği gibi TC, bununla kitlelerin gerillalarla olan bağını kesmiyi amaçlamaktadır. Şimdi ise Körfez bunalımı bahane edilerek, Özal'ın kraldan daha kralcı politikası gereği, Irak'la olası bir savaş bahanesiyle bütün sınır köyleri boşaltılıp yerle bir edilmektedir. Bununla da yetinilmiyor; halkın tek geçim kaynağı olan meyve bahçeleri ve ekili alanlar imha, hayvanlar telef edilmektedir.

Bütün bunlardan sadece çok azı dışarıya yansımaktadır. Dünya kamuoyu olup bitene kulaklarını tıkıyor. İnsan, Kürtlere bakınca Filistinlileri kıskanıyor.

Rudi Boom / Gulpera Gla

Azadiya zimanê Kurdî birek e, ji pirsa serxwebûna netewî ya gelê Kurdistanê

Dijmin nikarin tixûbên azadiyên me bixîzin

Dagirkerên Tirk, roja 25'ê Çilê 1991'ê bi biryara "Encûmana Parastina Netewî" û bi riya hikumatê zagona bi hejimara 2932'an ku zimanê Kurdî qedexe dikir, rakirin. Dan xweya, ku li şûnê zagoneke cihê wê derêxinin.

Serekkomarê û berpirsiyarên bilind ên dewleta dagirker û faşîst, xwestin biryara xwe weke "bêş"ekê, li hemberê gelê Kurd weke minûneyeke ji berpirsiyariyê bidin xweya kirin.

Heya niha û bi demeke kin serekwezîrê û berpirsiyarên dewleta Tirk digotin, "Gelê Kurd û zimanekî bi navê Kurdî nîn in." Baş e, çima di demeke weha de, ketin nava bêgavî û pêdiviyeke hilanîna qedexeya li ser zimanê Kurdî? Ji ber ku dewleta Tirk xwe amadeyê cengekê dike û ve ji mîna leyistokeke cengê datîne pêşiya xwe. Ev biryar, di demeke weha de hatiye dayîn, ku dewleta Tirk xwe amadeyê rola Osmaniyan dike, artêşa Tirkan ketiya nava nîzama cengekê, firokên ji firokgehên Încirlîk, Amed û Êlihê radibin narinçokan dibarînin ser Iraqê, başûr û bakurê Kurdistanê, li Kurdistanê Hezên Çalakî yên NATO hatine bi cih kirin. Weke dihê zanin, li dora tixûbê bakur û başûrê Kurdistanê, bi kêmasî 300 hezar serbaz hatine bi cih kirin. Artêşa Tirk, amadekariyên vegirtina başûrê Kurdistanê hema hema gihandiye dawiyê û êrişek hema dikare bi lez destpêbike. Gundiyên Kurd ên xîzan bi girseyî ji welat dihên ajotin, gund dihên valakirin û şewitandin, li bajaran bayekî terorê yê dijwar li ser mirovan dihê lêdan, li ser dîliyên cengê yên di girtîgehan de pilanên tunekirinê yên nuh dihên amade kirin, li Kurdistanê ji seriyekî heya seriyekî din çekên kîmî û nuklear hatine bi cih kirin û li ser vê bingehê ji amadekariyên qirkirinên girseyî dihên birêvebirin. Li hemberê van hemû êrişên eşkere û amadekariyên tunekirina netewî, gelê Kurdistanê ji, bi zanabûn û hişyariya welatparêziya bilind, bi şêweyeke berfireh û bi poside bêhtir xwedî li doza rizgariya netewî û têkoşîna rizgariya netewî derdikeve, tevlîbûnên di nava rêzên gêrîllayan de xwe digihînin gehînekên bilindtir, gelê me liva xwe ya di riya yekbûna netewî û berxwedana netewî de nola viyaneke bi garantî datîne holê; bi zanabûn, rêkxistin û têkoşîna xwe, bi zelalî xweya dide, ku tenê ji bo doza xwe ya netewî wê bitêkoşe û li derveyî vê, nahêle ku bibe navgînê çi cengekî; di vê barê de destûr û deliv nade çi hêzekî. Dîsa, divê demê de, pêşengê rizgariya gelê Kurdistanê PKK, Kongreya xwe ya Çaremîn pêkanî û mizgîniya biryara serkeftin û serfiraziya di şer de, da gelê Kurdistanê. Di qada navnetewan de ji, li dora gelê Kurdistanê û têkoşîna gelê Kurdistanê, çembereke hevgirtinê ya mezin û fireh xwe ava kiriye.

Dewleta Tirk a dagirker û faşîst, rastûrast di demeke weha de, biryara rakirina qedexeya li ser zimanê Kurdî stand. Ev biryara ku tixûbên wê ji heya were gotin tarî û şêlo ne, eşkere ye, ku leyistokeke cengê ye û çi kesek ji ne xwediyê çi zorî û zehmetiyekî ye ji bo zanîna vê rastiyê. Ev rastî hinde ronahî û zelal e, ku xwediyên biryarê bi xwe ji bewerî bi biryara xwe nikarin bînin. Dagirkerên Tirk îtiraf kirin, ku qedexekirina mafê bi azadî bikaranîna zimên, axiftina bi zimanê Kurdî û weke nebûnê pejirandina vî zimanî, liveki derî-serdemî ye. Weke dihê zanin, mîna zimanê her neteweyekî li cihanê, zimanê Kurdî ji ji bo gelê Kurd mafekî weha ye, ku çi kes û hêzek nikarê li ser bide û bistîne, nikarê destê xwe bidê û nikare vî ji destê gelê Kurd bistîne; ji ber ku ev maf ji çi kes û hêzekî re ji aliyê gelê Kurd nehatiye hiştin û mafê gelê Kurd bi xwe ye. Lewma, bi van kirinên xwe yên dawiyê dagirkerên Tirk, careke din baş şanî kirin, ku xwediyê polîtîka û bikaranîneke çendî hov û dirinde ne. Ev biryar, ne welê ye, mîna ku dagirker iddîa dikine, ku xwe ji şerm û fihêtiyekê xilas dikin. Rastî ev e, ku şermiyeke bi navê mirovahiyê û sucekî bi navê mirovahiyê bi devê xwe, bi xwe dipejirînin. Xwediyê polîtîkaya û bikaranîna derî-mirovahî ya bi rengî mirin û dildarî ji bo neteweyekî, lê azadî ji bo zimanê wî, dewleta Tirk a dagirker û faşîst bi xwe ye. Ji ber ku ev pîvan, li çi prensîbeke mirovahî nayê û nimûneyeke weha li teviya cihanê bi xwe ji nikare were dîtin.

Biryar, li dijî PKK û têkoşîna rizgariya netewa Kurdistanê leyistoka cengê ye

Ji sala 1923'an heya niha, weke li ser hemû nirx û buhayên netewê Kurd, li ser zimanê Kurdî ji polîtîkayeke xwe dispêre qedexeyan, talanê, dûvketinê, înkarê û tunekirinê heye, ku bi zor koteka leşkerî dihê ajotin. Di ramyariya fermî ya dewleta Tirk de, gelê Kurd û zimanê Kurdî nîn in.

Li ser riya vê ramyariyê burjuwaziya Tirkan a kemalîst ji 70 salan vir ve ye, ji bo tunekirina zimanê Kurdî bikaranînên hovtirîn daniye pêşiya xwe. Van, tevlî qirkirinan, di nava hev de, ajotiye. Di destpêka sala 1930'an de "Teoriya Zimanê Rojê" hate "afirandin" û bi vê, zimanê Kurdî weke tune be hat pejirandin. Dewleta Tirk a dagirker di sala 1925'an de li Kurdistana navendî, di sala 1930'an de li Ararad û Serhedanê, di sala 1938'an de li Dêrsimê gelê Kurd ji qirkirinên girseyî derbas kir. Piştî her qirkirinekê ji zagonên ji cih-hilkirinên kotekî bikaranî. Bi milyonan Kurd ji welatê wan ajot, welê ku dîsa nekaribin vegerin welatê xwe û wan ji qirkirineke spî derbas kir, bi rengê ku bihelin û asimîle bibin.

Ramyariya dagirkeriya Tirkan a ji bo înkar û tunekirina gelê Kurdistanê li cihanê bênişe ye. Nimûne ji bo vê ramyariyê tune ne. Dewleta Tirk çi ji gelê Kurdistanê dixwaze? Tenê bersivek ji bo vê pirsê heye: Bê ziman û lal hiştin, Tirkbûn an jî mirin.

Ev ramyarî bi salan û bê rawestan, bi rengê her biçe dijwartir bibe, hate bikaranîn. Weke ku ev jî ne bes be, di sala 1983'an de zagona bi hejimara 2932'an jî hate derêxistin. Li malan bi xwe ji, bi vê zagonê, axiftina gelê me bi zimanê xwe yê zikmakî hate qedexe kirin. Ev qedexekirin ji, bi zor û koteka dijwar û tazî hat pêkanîn. Bê-hejimar welatparêzên Kurd, ji ber ku bi Kurdî axifin, guhdariya qasetên Kurdî kirin, stranên bi Kurdî gotin an ji nivîsên Kurdî li cem wan habûn, hatin girtin. Welatparêz û stranbêjan avêtin binê zindanan. Di dadgehan de, ji bo kesên bilî zimanê Kurdî çi zimanekî din nedizanin, qedexe hatin danîn. Nehiştin ku welatparêz bi zimanê dayîka xwe ji bipeyivin û xwe biparêzin. Tenê ji ber vê sedemê, bi sedan welatparêz cezayên giran ên cûda û serzêdeyî standin.

Gava têkoşîna serxwebûna netewa Kurdistanê di bin pêşengiya PKK de bêhtir pêş ve çû û xwe gihande taybetiyên girseyî, dagirkerên Tirk ji şeweyên nuh tevlî ramyariya xwe kirin. Dewleta Tirk, ku birêvebira cengekî rûxandina teybetî ye, li hemgerê PKK û gelê Kurdistanê, yekeniyên bi perwerdekirina taybetî û cehşên bi navên parêzkarên gundan bi rê ve xist, derbasî bikaranîna waliyê dagirkeriyê bû, biryarnameyên qirkirinê da xweya, bi sedan gund vala kir, gelê me ji cih û war ajot.

Lê dewleta Tirk, di vê ramyariya xwe de biserneket. Di bin pêşengiya PKK, ERNK û ARGK de têkoşîna rizgariya netewa Kurdistanê xwe zivirand him û hêzeki girseyî û siyasî yê welê, ku milyonan ji mirovan radipêrine û wan radike serî hildanê. Terora ku xwe dirêjî gehîneka cengekî kiriye, destdanîna li ser mafên netewî bi rengekî nedîtî û ramyariya înkarê ya dewleta Tirk, li teviya cihanê rastî dijrabûn û protestoyeke mezin bûne.

Di aloziya Xelîçê de ku niha zivirîye cengekî karvanî, ev rewş zelaltir derkete holê. Zanabûn û daxwaza berxwdana gelê Kurd gihaye serpilkên bilindtir. Gelê Kurdistanê liva xwe li hemberê dewleta Tirk a dagirker û faşîst ku ji amedekar û birêvebirên karvanî yên cenga levakirina împerialîstî û dagirkerî ye, bi vebirî daniye pêşiya çavan û viyana xwe ji bo piştgiriya PKK daxweyan kiriye.

Ji ber vê yekê dewleta Tirk, serî dide leyistoka, "Me qedexeya zimên rakir." Dixwaze, ger ji bo demeke kin jî be, pirsa rojpergela gelê me biguhurîne. Weke ku berdevk û berpirsiyarên hikumeta Tirk bi xwe ji dibêjin, dixwaze, "Heya pîvanekê PKK nerm bike" û di qada navenetawan de dijbûnên ji ber sedema pirsa Kurdî heya derekê kêmtir bike. Ji ber pirsa Kurdî, piştgirên dewleta Tirk ên împerialîst diketin nava zoriyên mezin, gava dixwestin piştgirî bidin wê û pilanên wê yên cengê. Bi biryara nuh dixwaze, pêşiya van piştgiriyan ji veke. Li gora vê, ev leyistoka cengê, leyistokeke dewleta Tirk û piştgirên wê yên împerialîst bi xwe ye, ku hevpare birêvedibin. Û ev leyistok ji, ne ji ber xurtî û zexmiya wan e. Dihê xweya kirin, ku di ceng û vegirtina xwe de, di nava kîjan zorî û jariyê de ne.

Kesên bibin şirîkê pilana palaftin û cengê dagîrkeriyê wê hisaba kirina xwe bi serzêdeyî bidin

Dewleta Tirk xwe diberizîne rola Osmaniyan. Turgut Ozal, taktîka Mustafa Kemal Ataturk a sala 1920'an daniye pêşiya xwe. Ozal, bi hinde "kesên Kurd" ên ji bakur û başûrê Kurdistanê re civînên bi nîzamî çêdike. Di van civînan da "Hevkariya dîrokî ya Kurd û Tirkan", "Xwîna Kurdan a di her bosteke axa Musil û Kerkukê de", "Di dirêjahiya dîroke de çawa herdemê Tirk parastiniya Kurdan girtine ser xwe û vê rojê ji, berpirsiyariyeke Tirkan a weha heye" dihêne zimên. Lê belê em, gelek baş dizanin ev parastinî û abuqatî dihê çi maneyê! Abuqatiya çîna serdestên Tirkan di dîrokê de bûye sedema qirkirina bi milyonan Kurd û qirkirina milyonek û nîv ji Ermenî!

Pir eşkere ye, ku burjuwaziya Tirkan xwe amadeyê dagiriya başûrê Kurdistanê dike. Ji niha ve tiyatroya serbestkirina zimên dileyîze. Li ser vê bingehê, heke dagiriyek an ji bi rengekî referandumek bibe pirsa rojpergalê, dewleta Tirk dixwaze ji niha ve "abuqatiya" gelê me yê li başûrê Kurdistanê ji bigire ser xwe. Bi vê riyê ji, di van hoyên ji bo gelê me gelekî baş de, dixwaze pêşî li me bigire, da em, ango gelê Kurd, ji hoyên baş sûd ji bo serxwebûna xwe ya netewî bi destê xwe nekaribin bînin.

Ev pilan destûra Emerîka Bakur ji standiye. Di rastiniyê de ji bi şirîkatî dihê leyistin. Emerîka dixwaze nexşeya Rojhilata Navîn serûbin bike û dildariya (kolebûna) gelan dijwartir bike. Lewma pêşvebirina sîstemeke nuh daniye pêşiya xwe. Di vê de, roleke mezin dide dewleta Tirk ji. Armanceke rakirina qedexeya li ser zimên ji, spartina vê li ser qada ramyarî ye. Li gora vê, wê hinde derdorên Kurdî ji ber xwe ve bîne û bi vî awahî pilana xwe ya dagirî û vegirtinê hesanîtir bike.

Kesên têrbûna bi vê parî û parsiyê ji xwe re mîna siyasetê hilbijartine, kesên nabînin ku ev biryara hatiye dayîn encameke têkoşîna gelê Kurdistanê ye yan ji naxwazin vê rastiyê bizanibin, kesên ku hîna nizanin azadiya zimanê me ne di bin dilxwaziya çi hêz û kesan de ye, kesên ku dixwazin berjewendiyên xwe yên kesane (egoîstî) li ser hebûna gelê Kurdistanê bi riya bazarganiyê pêşvebibin û vê bispêrin welatê me, kesên ku hewl didin xwe ji bo guhartina pirsa rojpergala rizgariya gelê Kurdistanê, kesên ku hewl bidin xwe ji bo zêdekirina pîvana parsiyan bi dewleta Tirk re rûnin bazarganiyê, kesên bi kirina van tiştan nizmbûn û erzanî ji xwe re kirine siyasetek û kesên bi ser van tevan de ji, dixebitin van kirinên xwe bi navê Kurdîtiyê pêkbînin û bibin serî, bila baş guhên xwe bidin me! Em bala tevan dikişînin: Li hemberê serxwebûna netewî, bi dijmin re rûnenin bazarganiya dildariyê ya bi navê otonomiya çandî! Heke hûn vê bikin, divê hûn baş bizanibin, ku zanabûn, rêkxistin û berxwedana gelê Kurdistanê herdemê baş serwextê van kirinan in û xwediyê wê him û biryarê ne, ku bikaribin xwediyên van kirinan biperçiqînin!

Gelê Kurdistanê yê welatparêz; armanc ne tenê zimanê me, bi şoreşê azakirina hemû nirxên me yên netewî ye

Çi neteweyek di nava zagonên hêzeki biyanî de li hebûna xwe û li zimanê xwe nagere. Ji gelek salan vir ve ye dagirkerên Tirk qedexebûneke herî hov li ser gelê me pêkdihênin. Di encamê de rûxînên mezin kirine paya gelê me. Sedemên vê biryara dagirgerên Tirk weha eşkere û zelal in, ku her kesekî ji me, bi hesanî bikaribe wan bibîne. Di rastiniyê de dewleta Tirk, ji her demê bêhtir êdî niha, bi tevayî dixwaze dîldariya li ser gelê me kûr bike û vê çarenivîsê bizivirîne bûyereka berdewamî.

Ji dayîkbûna me, mafekî me yê sirûştî ye, ku em bi zimanê xwe bipeyivin. Bê destûra çi hêzekî, emê vî mafê xwe yê xwerûstî bikarbînin. Biryara hatî dayîn, ne "bêş" an "xelat"eke. Mafek e, ku bi berxwedanê me qezenc kiriye. Em baş vê rastiyê dizanin û emê ji niha û pêve ji zimanê xwe di hemû qadan de pêş ve bibin.

Em, gelê Kurdistanê, niha di demeke weha de ne, ku ji bo mafên me yên netewî û rizgariya me, divê em gelekî zana û hişyar bin. Delameta me ev e, ku em hemû daf û leyistokan pûç derêxînin, ku dixwazin me ji doza mirovanhiyê ya bi rûmet û ji meşa rizgariya netewî dûr bikin.

Divê em ji dagirkerên Tirk ên faşîst weha bipirsin:

Ev e 70 sal in hemû nirx û buhayên me yên netewî dihên talan û tajan kirin; bi sedan welatparêzên Kurd hatin bi dar ve kirin, şîrmijên me di zikên dayîkên xwe de ketine ber kêrên devê çekan, çemê Qesaban û çemê Laçê hîna nehatine ji bîr kirin, gund û daristanên me hatin hilweşandin û sohtandin, bi sed-hezaran gundiyên me yên xîzan ji welêt hatin ajotin, bi sedan mirovên me di şikenceyan de hatin kuştin, di girtîgehan de bi hezaran dîliyên şer di bin tehdîta tunekirinê de hatine hiştin. Baş e, hisabê van tevan kê wê bide? Heke T. Ozal, bawerî bi iddîayên xwe dihêne û heke hindekî dilrast be, wê çawa bersiva vê terorê, bombekirina gundan, rûxandin û hilweşandinan, tehdîtên kuştinê, bi dar ve kirinê û şikenceyên di zindanan de bide?

Em, gelê Kurdistanê, çi caran nema dikevin dafên dagirkerên dijminên jiyan û hebûna me. Em nema destûr didin, ku tenê yek ji nirxên me yên netewî ji, bibe navgîna cengê levakirinê; em destûr nadin, ku li ser hebûna ne ya netewî, êdî leyistokên nuh werin rîsandin. Em niha baş dizanin; hoyên demê ji her alî ve weha gihane, ku bikaribin gelê me bigihînin serfiraziya rizgariya netewî. Lewma emê bêhtir xwe bi hevûdin re girêbidin û bi biryardariyeke mezintir şerê xwe pêşvetir bibin.

Bi çi rengî be bila be, em napejirînin, ku tenê li ser yek bosta axa me ji kontroleke dagirkerî-împerialîstî hebe.

Bi him û quwweta em ji zanabûn, rêkxistin û berxwedana xwe ya netewî distînin, emê leyistoka "serbestiya zimên" û leyistokên dijbehên vê yên dagirkeriya Tirkên faşîst a di taya tengezarî û cengê de, di avê de bibin. Çiqasî dirêj bike û zehmet ji be bila be, ji niha ve welatê me bûye navendê şoreşên li herêmê û bi serîhildanên xwe yên netewî emê bi misagorî ala serfiraziya serxwebûn û azadiyê li ser xaka Kurdistanê biçikînin...

– Em abuqatiya burjuwaziya Tirkên faşîst napejirînin!
– Em pilana otonomiya çandî ya li hemberê serxwebûna netewî napejirînin!
– Em cengê ji bo sûdên dagîrkerî û împerialîstî napejirînin!
– Em ji Kurdistanê çêkirina embara çekên mirinê yên weke kîmî û hwd. û ji Kurdistanê çêkirina qadeke levakirina nuh napejirînin!

– Li hemberê dagîriya başûrê Kurdistanê ji aliyê artêşa dagîrkerên Tirkên faşîst rabiwestin!
– Dafbaziya serbestiya zimên wê di avê de here!
– Bimirin dagîrkeriya Tirkan û her babet hevxebatkarî!
– Bijî Kurdistana serbixwe û aza!
– Bijîn PKK, ERNK, û ARGK

Rêkxistina ERNK li Ewrûpa
28. Çilê 1991

Li kêleka amadekariyên cengê gêrîlla xebata xwe domandin

HEZEX

Gêrîlla sê sîxûr bi mirinê ceza kirin, xaniyê sîxûrekî jî dan ber bombeyan

Hezex (Berxwedan): Şava 1 û 2'ê Çilê gêrîllayên ARGK narinçok (bombe) avêtin xaniyê midûrê maliyê li Hezexê yê bi navê Adnan Şahin, ku sixurî ji bo dagirkerên Tirk dike. Di dema bombe hati avêtin de, sixûrê xiniz li malê tenê bû. Lê narinçok kete çavikekî xênî, ku ew ne di wê çavikê de bû. Sixûr, vê carê canê xwe yê gemar xilas kir, belê ziyaneke mezin ji aliyê daringî ve, gihayê.

Êvara 16'ê Çilê ji, li navenda Hezexê, sixûreki (ajanekî) bi navê Xelîlê Fendi ji aliyê gêrîllayan bi mirinê hate ceza kirin. Li gundê Dikkiyê ji sixûreki bi navê Zeko, ji ber bêbexteya xwe gêrîlla wî bê bersiv nehiştin û bi mirinê ceza kirin.

Sixûrê bi navê Eshedê Hemedê Haci (Esat Çin) jî, ku demeke dirêj bû gêrîlla li ser şopa wî bûn, roja 18'ê Çilê di navenda Hezexê de, di otomobîlekê de, bi demanceyekê ji aliyê gêrîllayan hate kuştin. Ev sixûr di tabûra leşkerên Tirk de radibû û rûdinişt, bi navê dewleta Tirk sixûrî dikir û bi vî karê xwe ji navdêr bû. Ev sixûr, ji aliyekê sixûrî dikir, ji aliyê din ji bûbû serkeşê cehşên bi navê parêzkarên gundan ên gundê Babekê.

Piştî livbaziya kuştina sixûr Esat Çin, dagirkerên Tirk li Hezexê dest bi tevgereke girtina mirovên welatparêz û terorê kirin. Hêzên dagirkeran avêtin ser çayxaneyan, taxên navçeyê û malan. Dora nevçeyê bi tankan pêçandin. Di mizgeftan de jî dest bi natirvaniyê (nobedariyê) kirin. Bi lez û bezî, bêhtirî 100 welatparêz hatin girtin. Paşê li derveyî 20 welatparêzan, kesên hatibûn girtin, hatin berdan. Di nava welatparêzên hatine girtin de, keçikeke 14 salî jî heye. Ji welatparêzên hatine girtin, em agahdarê navên çendekan bûn: Şerîf Îkiz, Derviş Abay, Abdurrahman Aslan, Emin Ozek, Omer Gergin û Mehmet Gergin.

Dagirker ji bo pirsyariyê, welatparêzên girtine, birin Şirnexê. Agahî giha me, ku dagirkerên hov, tevlî keçika 14 salî şikenceyên giran û dijwar li girtiyan kirine û hîna jî li ber lêdana wan in.

Ji aliyê din, gêrîllayên li Hezexê hinde agahiyên din ji gihandin me. Li gora van agahiyan, livbaziya danîna mayinê ku roja 24'ê Kanûnê 1990'an li ser riya navçeya Hezexê û gundê Xaltanê çêbûbû, ji aliyê gêrîllayên ARGK hatiye pêkanîn. Di livbaziya hingê de, qemyoneke cerdevanan ji ser mayinê derbas bûbû. Qemyon ber bi hewayê ve firîbû. Keyê gundê Xaltanê sixûrê bi navê Miradê Hiskê (Murat Uyanik), ku gêrîlla ketibûn dora wî û du hevalbendên wî di encama vê livbaziyê de miribûn.

PASÛR û PALÎ

Gêrîlla êrîşî qereqolekê kirin, dibistaneke dagîrkeran dan ber agirî

Mazra (Berxwedan): Di nîvê meha Çilê de gêrîllayên ARGK êrîşekê birin ser qereqola dijmin a li gundê Kowerno navçeya Pasûrê êrdima Amedê. Di vê êrîşê de rokêt jî hatin bikaranîn. Avahiya qereqolê hate rûxandin. Ji leşkerên dijmin hinek jî mirin. Hejimara birîndaran jî geleki bilind e.

Di rojên dawiyê yên meha Kanûnê sala 1990'an de ji li gundê Züwerê navçeya Palî êrdima Mazra, gêrîlla dibistaneke dijmin dan ber agirî. Her çendi dagirker zû hatin hewarê û agir vemirandin ji, pirraniya tiştên di avahiyê de şewitin û heya pivanekê avahî bi xwe ji rûxi. Sala par ji li vî gundî sixûrek bi mirinê hatibû ceza kirin.

EREBAN û QILABAN

Di şerên li hemberê hêzên dagîrkeran de 3 têkoşerên ARGK şehîd ketin

Ereban / Qilaban (Berxwedan): Şeva 23'ê Çilê komeke piçûk ji gêrîllayên ARGK ji bo delameteke xwe bibe serî, çû gundê Mendolo navçeya Erebanê êrdima Dilûkê. Li gund şerekî dijwar di navbera gêrîllayan û hêzên dijmin de derket. Di şerê derketî de gêrîllayên bi navên **Sadiq û Zeki** şehîd ketin. Em agahdarê kuştiyên ji dijmin nebûn. Dijmin daxweyan kir, ku têkoşerek ji birîndar ketiye destan.

Şeva 24 û 25'ê Çilê ji komeke ji gêrîllayên ARGK çû gundê Nirvehê navçeya Qilaban. Li nêzîkî gund gêrîlla, ketin dafeke hêzên dijmin. Di encama reşandina leşkerên dijmin de têkoşerê ARGK **Hasan Kara (Rêzan)** şehîd ket. Rêhevalê şehîd, ji gundê Hilalê navçeya Qilabanê bû. Em hina agahdar nebûne, ka cendekê şehîdê me kteiye destê dijmin an ne.

Qilaban, Kanûn 1990: Jinên Kurdistan parêzkarên niştiman. Foto: Berxwedan

KERBORAN

Di du livbaziyan de heşt leşkerên dijmin hatin kuştin

Kerboran (Berxwedan): Di nîvê meha Çilê de li gundê Tirvê navçeya Kerboranê gêrîllayên ARGK dafek vedan pêşiya leşkerên dijmin. Leşkeran mîna şargehan hinde kozik kolane. Gava di van kozan de leşker nobedariyê diguhartin, ev daf pêkhatiye. Weke gêrîlla bi xwe me agahdar kirine, şeş leşkerên dijmin di vê dafê de hatine kuştin.

Livbaziya dawemin ji li gundê Kerbendê navçeya Kerboranê çêbûye. Ev gund di bin kontrola cerdevanên cehş de ye. Hemû gundî niha ji vî gundî derketine, ji ber ku cerdevaniyê nepejirandine. Gêrîlla hema li derveyî gund, li kêleka gund, bombeyeke bi him danine. Di encama peqînê de du leşker mirin. Herweha hinde birîndar ji, ji leşkeran û cerdavan hene.

KISLÊ

Sîxûrek bersiva kirinên xwe bi mirinê stand

Dêrsim (Berxwedan): Di rojên dawiyê yên meha Kanûnê sala 1990'an de gêrîllayên Artêşa Rizgariya Gelê Kurdistanê-ARGK, li gundê "Iliksu" navçeya Kislê (Nazmiye) êrdima Dêrsimê sixûreki bi navê Cemal bi mirinê ceza kirin. Ev sixûr, xulamti û bêbextiyê ji xwe re kiribû huner û dev ji sixûriya ji bo dagirkerên Tirk bernedida, her çendî gelek caran gêrîlla bang li wî kiribûn û ji wî xwestibûn, ku dev ji vî karê xwe yê gemar berde.

NISÊBÎN

Qereqoleke polîsan hate bombe kirin

Nisêbîn (Berxwedan): Şeva 15 û 16'ê Çilê, gêrîllayên ARGK narinçok avêtin qereqola bi navê "Fevzi Deniz" a polisan, ku di navenda navçeya Nisêbînê de ye û dikeve hemberê tabura leşkerî. Gava narinçok hati avêtin, li hêsinên şibakê ket û li derveyî avahiya qereqolê kete erdê. Ji ber ku narinçok li derve peqî, çi kesek nehate kuştin.

Piştî bûyerê polîs li Nisêbînê dest bi operasyonê kirin. Gelek welatparêz hatin girtin. Paşê tev hatin berdan. Dûv re polîs, di xaniyê welatparêzekî de qereqol danîn û hemû kesên li malê kirin hêsir û dîliyên xwe. Weke nûçeyên gihane me, welatparêzên di destê polisan de, ev in: Emin Akyuz, Mediha Dinç (jin), Şukriye Ozel (jin), Leyla Ozel (jin), Fatma Keskin (jin), Şerîfe Dinç (jin), Mehmet Keskin û Hasan Dinç. Hinde merivên wan ên çûbûn hevdîtinê ji hatin girtin. Navên van jî ev in: Abdurrahman Ozel, Mehmet Şerîf Boga û M. Ali Ozel.

NISÊBÎN

Du gêrîlla di navenda bajêr de şehîd ketin

Nisêbin (Berxwedan): Şeva 28 û 29'ê Çilê di navenda bajêr de komeke ji gêrîllayên ARGK, da biavêjin hedefên dijmin, bombe amede dikin. Di encama peqîna narîçokekê di destan de, du gêrîlla şehîd ketin. Li cihê bûyerê pênc gêrîlla hebûn û sisê jî wan sax xilas bûn. Gêrîllayên şehîd ev in: **A. Hamit ALGAN** û **Ahmet DÎLMAÇ.**

Paşê hêzên dagirkeran hatin cihê bûyerê. Cendekên (cesedên) herdu gêrîllayên şehîd birin bajarê Mêrdînê. Guman heye, wan li Mêrdînê dane gorê.

Roja 30'ê Çilê malbatên şehîdan serî dan sawciyê Nisêbînê û xwestin cendekên şehîdan bistînin. Le sawcî weha got, *"Ez nizanim cendek li kê derê ne. Hatine binax kirin an ne, ez nizanim. Ev bûyer bi dadgeha parastina dewletê ve girêdayî ye. Lewma ez ne xwediyê çi roleke daxweyaniyekê me, li ser vê bûyerê."* Sawcî baş dizanî, ku heke cendekên şehîdan neyin dayin, wê gel bi dijwarî li hemberê wan bisekine. Lewma xwest bi sextekarî dilan xweş bike û paşê jî gel, bi vî awahî tehdît kir, *"Li Nisêbînê berî niha jî hinde bûyer çêbûn. Tedbîrên berfireh birêve ketine. Ez bawer nakim, ku cendakan bidine we."* Axiftina xwe bi van gotinan dawî kir. Li ser vê yekê, yekî ji malbatan vê pirsê dani pêşiya sawcî: *"Heke cendek nayin dayin, weke roja 15'ê Adarê sala 1990'an ev nabe sedema bûyerên girseyî?"* Sawcî ve bersivê da, *"Ev li derveyî alaqa min û xebata min e."*

Piştî bûyerê, kampanyeya teror û girtinan li ser girsên gel, hate dijwartir kirin. Dido ji wan jin sê merivên gêrîllayê şehîd **Amhet DÎLMAÇ** û birayê gêrîllayê şehîd **A.Hamit ALGAN** bi lez û bezî hatin girtin. Navên welatparêzên ku piştî bûyerê hatine girtin û em agahdarê navên wan bûne ev in: Hiznî Kurt, Zîver Kurt, M. Emin Kurt, Ferhat Kurt, Husamettin Kurt, Nezife Dilmaç (jin), Zekiye Dilmaç (jin) Sait Dilmaç, Nezir Dinç, Emine Akyuz (jin), Zubeyir Akyuz, Beşir Yildirim, Ekrem Yagiz, Huseyin Yagiz, Çeçen Satikalp, Zubeyir Ayhan, Aslan Aras, Ahmet Kayaci, Kadri Erdem, Şêxmus Yalçin, Îbrahim Duran, Zubeyda Duran, (jin), Şerîf Yildirim, Selahattin Yildirim, Seyfettin Yildirim, Ramazan Aksan.

Hinek ji van welatparêzan girêdayî bi bûyera bombekirina qereqolê di şava 15 û 16'ê Çilê ve, hatine girtin.

Li navenda Nisêbînê, ji roja destpêkirina cenga Xeliçê û heya niha, bi sedan welatparêz hatine girtin. Pirraniya wan, bi armanca bizdandinê, ji şikenceyên giran hatine derbas kirin. Paşê ji hatine berdan. Hîna ji baş nayê zanin, niha çend welatparêz girtî ne.

Ev bûyer li taxa Abdulqadirê paşê, li dora Pira Almanan, li kêleka avahiya pirtûxaneyê çêbûye. Şehîd ketina herdu gêrîllayan, nedana cendekên wan û paşê ji girtina gelek mirovan, hêrsa gelê me gihand baniyan. Zarok, hemû camên avahiya ku gêrîlla di vê de şehîd ketibûn dan ber keviran û bi tevayî anîn xwarê.

Gêrîllayên ARGK helîkoptereke dijmin li Çiyayê Zaxrosê anîn xwarê. Foto: Berxwedan

BI HEZARAN WELATPARÊZ NIFRÎN BARANDIN SER ŞERÊ DAGÎRKERÎ Û ÎMPERÎALÎSTÎ

Roja 25'ê Çilê xwepêşdanên girseyî yên protestoyê çêbûn. Li Êlihê 10 hezar, li Tûxê 8 hezar û Çewlikê jî hezar welatparêz meşiyan. Girsên gel, dirûşmeyên weke,"Bimirin Emerika û Îsraîl!", "Bimire dewleta Tirk a feşîst!" û "Bijî Kurdistan!" bangîn. Polîsan agirê berikan reşandin ser gel. Li Tûxê welatparêzek şehîd ket. Li Êlih û Tûxê yek ji wan giran bêhtirî 20 welatparêz birîndar ketin. Bi kêmasî 500 kes jî hatin girtin. Gelê me bi kevir û daran, bersiva êrîşa polîsan û komên teybetî da.

Nisêbîn, Cotmeh 1990: Zarokên Kurdistan serîhildanê dikin hunera Kurdistanê. *Foto: Berxwedan arşîv*

Êlih (Berxwedan): Welatparêz ji du mizgeftan derketin û xwe berdan şeqem û kolanên bajêr. Bi bangîna dirûşmeyan dest bi xwepêşdana xwe kirin. Rast û rast berê xwe dan navenda bajêr. Hîna di destpêkê de hejimara xwepêşdêran li ser çend hezar kesan bû. Çendî şaxê xwepêşdêran xwe nêzîkî navendê kir, hejimar ji bilindtir bû. Gava welatparêzên dimeşîn gihan qada navîn ya bajêr, hejimar giha bêhtirî 10 hezar kesan. Pêşî dirûşmeyên weke, "Bimire Emerîka!" û "Bimire Îsraîl!" dihatin bangîn. Lê di qada navendî ya bajêr de taybetiya dirûşmeyan bi carekê xwe guhurand. Vêca dirûşmeyên weke, "Bimire dewleta Tirk a faşist!", "Bijî Kurdistan!" û "Ne ji bo bê mirov kirina Botanê re!" hatin bangîn.

Bêhtirî çend hezar polîs, endamên komên xweser, hêzên çalakî û leşker, bi tank û panzerên xwe riya gel birrîn. Ji gel xwestin, ku bi lez livbaziyê birawestîne. Lê gava gel protestoya xwe domand, pêşî berikên ji lastîkê, paşê bombeyên barandina hêstirên çavan û di dawiyê de ji berikên rastî hatin reşandin. Hêzên dijmin agirê çekên xwe barandin ser gel. Hîna di destpêka êrîşê de li dora 10 welatparêzî birîndar ketin. Girsên gel, ji bo parastina xwe, xwe belavî komên mezin kirin. Hinek kom, xebitîn ku birîndaran bigihînin nexweşxaneyê û hinek jî xebitîn ku kesên ketibûn destê polîsan û polîsan bi binkên çekan li wan dixistin, xilas bikin.

Komen xwepêşdêran xwe berdan kolanan. Ji kolanan bi bangîna dirûşmeyan û avêtina kûç û keviran bersiva hêzên dagîrkeran dan. Jin û zaro jî, piştî vê pêşveçûnê, tevlî xwepêşdanê bûn. Ji serê banên xaniyan keviran, perçeyên hesinî û textikan avêtin ser polîsan û endamên komên taybetî. Hinek jin jî, rast û rast êrîşî polîsan kirin. Welatparêzên hatibûn girtin û dixwestin wan bibin qereqolan, bi kotekê ji destê wan rizgar kirin. Livbazî bêhtirî du saetan doma û di dawiyê de bi kêmasî 50 welatparêz hatin girtin. Hejimara birîndaran ji bêhtirî 10 kesan çêbû. Ji birîndaran Abdullah Korucu, bi lêdana binkê çekan birîndar ket û bi rengekî xedar birîndar, rakirin nexweşxaneyê.

Piştî bûyerê berpirsiyarên İHD (Komeleya Mafên Mirovan Şaxê Êlihê), HEP (Partiya Gelê Kedkar Rêkxistina Êlihê) û "Petrol-İş" (Sendîkata Karên Petrolê Şaxê Êlihê) di nava xwe de komisyonekê avakirin. Ji bo agahdarê rewşa girtî û birîndaran bibin, serî dan saziyên dagîrkeran. Em bi endamên komisyonê re peyivîn. Weha gotin me; *"... Polîs û endamên komên xweser li hemberê gel serî dane zor û kotekê. Protesto kirina cengê mafekî gel ê xwerûstiye. Piştî bûyeran rewşa Êlihê weha bûye, weke ku ji aliyê leşkeran nuh hatibe vegirtin û bajar ketiye bin dagîriyeke nuh. Polîs û endamên komên xweser diavêjin ser çayxaneyan. Nemafiyên mezin li gel dikin. Rewşa li bajêr gelekî tevlîhev e. Gel dixwaze, ku welatparêzên hatine girtin werin berdan. Heke ev nebe, guman heye, ku bûyerên mezintir û hinde rûdanên nuh xwe bidin şanî kirin..."*

Tûx (Berxwedan): Li vê navçeyê ji gel ji mizgeftekê derket û dest bi xwepêşdanekê kir. Li vir bi giranî gundî tevlî meşê bûbûn. Ev ji sixletekе baş bû, da ev xwepêşdan bi taybetiyên welatparêzî derbas bibe.

Li vir ji polîs, endamên komên xweser û yekeniyên leşkeran ji bo belavkirina gel serî dan zor û kotekê. Panzêrên xwe ajotin ser gel. Bi hezaran welatparêz tevlî xwepêşdanê bûn, xwe belevî gelek koman kirin û dirûşmeyan bangîn. Gava hêzên leşkerî yên dagîrkeran dora komekê dipêçandin, komên din êrîş dibirin ser polîsan û wan xilas dikirin.

Paşê polîs bi çekên xwe agirê berikan reşandin ser gel. Yek bi xedarî çar welatparêz birîndar ketin. Ji ber vê yekê girsên gel bi hêrseke mezintir êrîşî polîsan kirin. Ji ber êrîşa gel, polîs û endamên komên xweser, revîn avahiya hikumetê. Vê carê jî gel êrîşî avahiya hikumetê kir. Bi keviran caman û deriyan şikand. Girsên gel êrîşî qereqolekê û navgîneke leşkeran jî kirin, camên wan anîn xwarê. Xwepêşdan û pevçûn çend saetan doma. Bêhtirî 300 welatparêz li Tûxê hatin girtin.

Di encama berik reşandina polîsan de welatparêz **Mecît Kaplan** bi xedarî birîndar ketibû. Gava dixwestin wî bibin naxweşxaneya li bajarê Amedê, hîna li Tûxê şehîd ket. Ev welatparêzê şehîd ji gundê Gûta Oransê nevçeya Reşadiye bû. Bavê şeş zarokan bû. Welatparêzekî nas û bi poside bû. Ji eşîra Bekiran bû, ku ev eşîr, di berxwedanên gelê Kurd ên kevin de gelek caran cih girtiye û li dijî dagîrkeriyê serî hildaye.

Cendekê (cesedê) **Mecît Kaplan** roja 26'ê Çilê bi xwêpêşdaneke şînê ya mezin, ku gelek kes tevlî bûbûn, hate rakirin. Dagîrker serî dan azîneyên parastinê yên mezin û xwestin ew cendekê rakin. Lê gelê me destûr neda wan. Gelê me ji navenda bajêr heya goristanê xwepêşdaneke bêdeng ji çêkir. Di domana vê meşa şînê de ji, behtirî 100 welatparêz hatin girtin.

Di rojên 25 û 26'ê Çilê de em bi hinde welatparêzên li Tûxê re peyivîn. Welê gotin me; *"Her şeqem û kolanek ji aliyê leşkeran hatiye girtin. Bi hinceta vê bûyerê, li hemû welatparêzên dinasin digerin. Firokên cengê bi berdewamî ji ser Tûxê difirin. Di domana xwepêşdanê de serekê gelemperiya HEP Fehmi Işiklar û mebûsê Mêrdînê Ahmet Turk jî li Tûxê bûn. Ev bang li gel kirin, da li hemberê provakasyonan mirov hişyar bin. Hêzên dagîrkeran, ji binî bala xwe nedan bangên wan.*

Di xwepêşdanê de dirûşmeyên bi poside hatin bangîn..."

Çewlik (Berxwedan): Li vir bêhtirî hezar welatparêzî tevlî xwepêşdanê bûn. Dirûşmeyên li dijî dewlate Tirk, Emerîka û Îsraîlê hatin bangîn. Hinek welatparêz ji alên ERNK hildabûn. Nûçevanê me got, *"Min pênc alên ERNK dîtin."*

Di vê xwepêşdanê de çi kesek birîndar nebû, lê li dora deh welatparêzî hatin girtin. Li Çewlikê ji mirov ji mizgeftê derketin û dest bi livbaziya xwe ya protestoyê kirin.

Ev xwepêşdan di bin serpiriştiya welatparêzan de bû.

Divîbû li bajarên Amedê û Wanê jî hinde livbaziyên vê nolê bihatana çêkirin û ev hatibûn amade kirin jî. Lê ji ber amadekariyên parastinê yên dijwar ji aliyê hêzên dagîrkeran, çênebûn. Li Nisêbînê jî, di dema nimêja înê de, dagîrker dora mizgeftan bi hişkî pêçandibûn. Roja 18'ê Çilê li bajarê Rûha jî xwepêşdaneke weha çebûbû. Li bajarên Tirkiyê Stanbol û Qeyserî jî xwepêşdan çêbûn.

Wan (Berxwedan): Xwendekarên zaningeha "100 Yil" li Wanê, li hemberê cengê boykoteke ji bo hefteyekê pêkanin. Xwendekarên zaningehê di navbera rojên 10 û 17'ê Çilê de, bi vê livbaziya xwe, şerê dagîrkerî û împerialîstî protesto kirin. Hemû xwendekarên zaningehê tevlî boykotê bûn.

Komîteya ERNK li Wanê jî, belavokekê belav kir. Belavok, li ser tewrê gel li hemberê cengê bû. Bi vî awahî gelê me li Wanê hate ronahî kirin.

DÎSA BI SEDAN MIROV LI KURDISTANÊ HATIN GIRTIN

Li kêleka amadekariyên cengê yên karvanî dewleta Tirk li çar aliyên Kurdistanê terora xwe zêdetir dike

Ji gelek navçe û bajarên Kurdistanê nûçevanên me agahiyên cûrbecûr gihandin rojnameya me. Eşkere dibe, ku leşker, polîs û endamên komên taybetî yên dewleta Tirk hema her rojekê diavêjin ser malan, dora taxan dipêçin û bi şêweyeke sîstematîkî welatparêzan digirin. Li kêleka van, şikenceyên giran li welatparêzên dihên girtin, dikin. Ji van nûçeyan hinek ev in:

Çinar: Roja 19'ê Çilê cendekê welatparêzê bi navê **Zîhar Turan** li navenda navçeyê di kolenekê de hate peyda kirin. Cendek hatibû perçe kirin. Ev welatparêz ji gundê Şereflî navçeya Çinarê bû. Ji demeke dirêj bû hunda bûbû û kesek nedizanî li kîjan derê dihê girtin. Tenê dihat zanîn, ku di destê polîsan de ye. Lê hêzên dagîrkeran û berpirsiyarên wan ên li Çinarê nedipejirandin, ku **Zîhar Turan** di destê wan de ye.

Welatparêzê di şikenceyan de ji aliyê dagîrkeran hatiye kuştin, birayê welatparêzekî girtî ye. Birayê wî berî niha û bi neh mehan li Amedê bi hinceta bombe avêtiyê avahiya MÎT hatibû girtin û hîna jî di girtîgehê de ye.

Amed: Di navbera rojên 3 û 15'ê Çilê de li Amedê hinde operasyon çêbûn. Em agahdar bûn, ku bi kêmasî 150 welatparêz hatine girtin. Ji ber ku operasyon bi dizî çêbûne, em saloxdarê hejimara girtiyan û navên wan hîna nebûne. Di vê domanê de li navçeya Pasûrê jî **Yahya Eren** û **İlyas Eren**, ji gundê Derê **Behçet Ekîncî** û yekî din, li gundê Cihêzorê navçeya Licê **Alî Çakir, Kazim Çakir** û keyê gund **Hasan Çiçek**, ji gundê Basaderê **M.Saît Aslan, Melîk Aslan, Saît Damla, Mehmet Damla** û **Şukrû Damla** hatin girtin. Ev welatparêz hîna jî girtî ne.

Piştî êrîşa gêrîllayan, ku çûbû ser navçeya Farqînê, li vir jî gelek welatparêz hatibûn girtin. Pirraniya wan hîna jî girtî ne.

Cizîra Botan û Şirnex: Di di destpêka meha Çilê de li Şirnexê welatparêzekî ji Cizîra Botanê di şikenceyan de hatibû kuştin. Berpirsiyarên dagîrkeran niha eşkere kirin, ku sedema mirina wî nexweşiya mêlakî bû.

Li navenda Şirnexê welatparêzên bi navên **Suleyman Olcan, Sabrî Bartan, Emîn Balkan** û roja 21'ê Çilê jî **Saît Uysal** û **Hişyar Uysal** hatin girtin. Li Cizîra Botanê jî, di vê dawiyê de 54 welatparêz hatibûn girtin, yek ji wan keç niha şeş hatine berdan.

Mêrdîn: Ji roja 17'ê Çilê vir ve li Nisêbînê gelek welatparêz kom bi kom dihên girtin û dîsa berdan. Derfet nemaye, ku mirov bikaribe hejimara wan bizanibe. Li Hezexê jî bi hinceta sîxûrên hatine kuştin gelek walatparêz hatine girtin. Lê li derveyî van, ji ber ku di serê wan da kefiyên Kurdî hebûn, bi kêmasî 10 welatparêzên din jî li Hezexê hatine girtin. Dagîrker, bi hinceta ku kefî sembolê Kurdîneyê ne, serî didin van girtinan.

Li Dêrika Çiyayê Mazî û Kosarê, di dawiya meha Kanûnê 1990'an de li dora 300 welatparêzî hatibûn girtin, niha hatine berdan. Lê li şûna wan welatparêzên nuh hatina girtin. Ji walatparêzên ku di rojên 25 û 26'ê Çilê de hatine girtin, navên hinekan ev in : **Suleyman Kutlan** (30 salî, şiforê mekeniyan), **Medenî Dag** (35 salî, karkerê belediyê), **Mîkail Fidan** (30 salî, xwedî-dikkan), **Feddah Argul** (30 salî, çaw-firoş), **Bedrî Uzunboylu** (25 salî, elektrîkvan), **Mehdî Ortaç** (30 salî, cotkar û destkar), **Adil Ozmen** (35 salî, esnaf), **Metîn Ozmen** (25 salî, esnaf), **Mehmet Oz** (45-50 salî, cotkar), **Nihat Salmiş** (25 salî, xwedî-xwarinxane), **Murat Dag** (16 xwendekarê dibistana navîn sala dawiyê), **Bekîr Nadiroglu** (30 salî, karker) û **Mehmet Ata** (35 salî, memur).

Çolamerg: Li navenda bajêr welatparêzên bi navên **Mecît Oztunç** (nûçevanê rojnamaya Yenî Ulke), **Ubeydullah Oztunç, Hasan Yigit, Mehmet Çiçek, Recep Çiçek, Recep Korkmaz, Necip Korkmaz, İlyas Benek** û **Kemal Yuzgeç** hatin girtin.

Sêrt: Di navenda bajêr de sîxûrekî bi navê Abdurrahman Kurt (ji gundê Şivûrî navçeya Dihê), ku ji demeke dirêj bû xulamtiya dijmin dikir, ji aliyê gêrîlayên ARGK bi mirinê hate ceza kirin. Piştî kuştina wî dagîrker, li navenda bajêr dest bi operasyoneke mezin kirin. Operasyon li taxekî xwe tund kir, ku li wir penahên ji Botanê rûdinin. Di vê operasyonê de gelek welatparêz hatin girtin, lê em agahdarê hejimara wan û navên wan hîna nebûne. Tenê em navê yekî dizanin: **Ramazan**. Ev welatparêz li Sêrtê, karê firotino şiraniyan dike.

Li derveyî van, li gundê Sefiyê dido, li gundê Gûherê **Mustafa Temûr**, li gundê Tenê **Yusuf Çiçek**, li gunde Madenê navçeya Xizxêrê û li qopaniya Findikê navçeya Dihê jî, tev bi hev re bêhtirî 10 welatparêz hatin girtin. Li gundê Xira Reş navçeya Dihê jî, derketina kolanan ji bo gundiyan hatiye qedexe kirin. Li vî gundî 300 mal hene. Berpirsiyarên qereqola dijmin fermanek gihandine gundiyan, da her malek pênc barê êzingan bînin qereqolê.

Ruha: Roja 17'ê Çilê li navenda bajêr welatparêzê bi navê **Fevzî Melîk**, li navçeya Wêranşarê **Nurî Solmaz, Suleyman Guzel** û xuşka wî, herweha welatparêzên bi navên **Mehmet, Yusuf** û **Halîl Binicî** hatin girtin.

Qilaban: Li navenda navçeyê û gundan çar welatparêz hatin girtin. Ji van keyê gundê Mijînê **Salîh Tunç** şiyandin girtîgeha li bajarê Amedê.

Li bajarên Çewlikê û Mazra jî komek ji welatparêzên ciwan hatin girtin, bi hinceta ku afîşên bangeşiya cengê dikiran û ji aliyê dewlet dagîrker hatibûn daleqandin, qetandine. Li Dêrsimê jî, di navenda bajarê Mamikî de, ji destpêka meha Çilê û heya niha, bi kêmasî 50 welatparêz hatine girtin. Paşê pirraniya wan berdan. Li navçeya Geverê êrdima Çolamergê jî ciwanên welatparêz kom bi kom hatine girtin. Piştî wan ji lêdanan derbas kirine, wan dîsa berdane. Li navçeya Depê êrdima Mazra jî, di nava wan de Avukat **Yavuz Yilmaz** jî, bi kêmasî 11 berpirsiyarên partiya HEP hatin girtin. Van welatparêzên rewşenbîr şiyandine bajarê Erzinganê, ji bo pirsyariya wan were kirin û paşê wan bixin girtîgehê.

Şehîdê ciwan, têkoşer, hunermend, hosta û qehreman:

Emîn SOFÎ

Hevalê şehîd E. Sofî di şeveke moralê de. Foto: Berxwedan

Sal 1988. Roj, 4'ê meha Nîsanê, rojeke ji demsala biharê. Li bajarê Şamê, ez li benda wan rawestayî mabûm. **Emîn, Mahsûm** û **Xişman** bi hev re hatin. Piştî çend gotinan **Emîn** devê xwe anî ber guhê min û got, *"Me keyf kiriye, emê derbasê akademiyê bibin."* Di nava hevalan tevan de, min dengê xwe bilind kir, *"Çima tu bi dizî dibêjî. Hema herkesê we bibîne, dizane ev şahiya we, tenê ji bo çûna akademiyê û welat e. Mirov dikare nîşan bide."* Dengê kenê hevalan bilind bû. Bi hesreta roja çûyînê keser kişandin. Her kesek di ber xwe de got, *"Ma vê carê jî emê rastê hevalê Hemze (Hasan BÎNDAL) neyên."*

Piştî civîneka dirêj, ku têde gelek pirsên şoreşê hatin şîrove kirin, em komeke hevalan, rabûn ji Mesakin Berzê me berê xwe da Qabûn. Bi rê ve hersê hevalan keyf û şahiya xwe dihanîn ziman. Geh li ser pirs û delametên rojê û geh li ser mêranî û mêrxasiya şehîdên nemir dihate xeberdan. Hîna bi ser şehîdbûna hevalê **Ehmed MISTEFA (Reşîd)** re du meh derbas nebibûn. Hevalê **Emîn** bi germî û hêrs banga xwe ji hemû xortan û gelê Kurdistanê re bilind dikir: *"Îro, em gelekî serbilind in ku bi qehremanên mîna Reşîd û Dijwar re, em rabûne û rûniştine. Bi hev re me xweşî, reşî û tehlî derbas kiriye. Emê bê guman di bin barê wan de bimînin. Emê bi hemû xurtiya xwe bidin ser riya wan û xwedî li xwîna wan dernekevin."*

Bi rê ve, hevalê **Emîn** gazî min kir, *"Hevalê R... pêwîst e tu navên Kurdî yên şêrîn ji bo me peyda bikî."* Hema bi lez min çend nav rêz kirin. Belê dawiyê ji min got, *"Ji tevan bêhtir navê Qehreman li bejn û bala te dihê. Rast e tu biçûk î, lê bi serpêhatiyên xwe mîna miroveki di nava berxwedana jiyanê de hatî kelandin xuya dikî."* Bi şev pêve me li ser rewşa welat û pirsa avakirina yekîtiya gel dengkir. Dawiya şevê ji me wêneyeke Serok APO û aleke ERNK peyda kirin. Me li jor xistin û bi hev re yeko, dido me wêneyên xwe ji bo bîranîneka şoreşgeriyê kişandin.

Sibê zû, bû dema xatiran. Belê vê carê ne xatirên klasîkî bûn. Tenê bi gotinên mîna serkevtin, şer, şoreş û xwîna şehîdan me gazî hev dikir. Bi wan re derketim ber derî. Hêdî hêdî dûr diketin. Hema berî têkevin kolaneke din, careke din li pişt xwe nêrîn. Destên xwe bilind hejandin. Heta dengê min hebû min gazî kir, *"Hevalnooo serkevtin!.."*

Hevalê **Emîn SOFÎ (Qehreman)**, xwediyê gelek taybetî û derefetên hêja bû. Ne tenê di karên konevanî de, belê di hemû warên hunerî, ekonomî û tendurustî de jî çalakî û zîrekiya wî xuya dibû. Ji vehûnana helbestan bigire heta çêkirina muzîkê, ji pirsên şer û gerîllayan bigire heta bigihe pirsên kişandin û çêkirina wêneyan, xwediyê zanebûneke bilind bû. Bi xwe her demê gotina Serok dihanî bîra xwe, *"Mirovê şoreşger giring e bibe xwediyê zanebûneke gelemperî. Ji her pirsekê fahm bike. Li hemberê hemû zoriyan li ber xwe bide û ji bo serkevtinê bi hemû hîma xwe bênîşe têkoşînê bilind bike."*

Hevalê **Qehreman** nimûneyeka herî ronî bû ku zilm, zordarî û her cure pîkoliyên dijmin nedipejirandin. Ji hemû bikaranînên dijmin re digot, *"Na..."* Her demê radîkal, şoreşger, ronî, zelal û rast nêrînên xwe dihavêtin holê. Nîşan dida ku, *"Şermiya herî mezin tirsonekî û parastina berjewendiyên kesanî yên teng e. Bi rastî şoreşa me bi giraniyeke mezin şoreşa avakirina kesaniyeke nuh ji bo Kurdan e. Ez gelekî ji kesên piştxûz, jar û belengaz nefret dikim. Gerek e Kurdên me û bi taybetî xortên ciwan agir ji çavên wan bibare."*

Gelek caran ku em li ba hev rûdiniştin, dirêj dirêj li ser xeml û xweşiya welat me xeber dida. Her gavê weki navê Botanê dihate holê, hevalê **Qehreman** di cihê xwe de, diçû û dihat. Min digot, *"Xêre hevalê Emîn, hedara te nayê?"* Bersiva min weha dihate dayîn, *"Tu dizanî, weki navê Botanê tê, porê min gij dibe. Di laşê min re pêleke xurt mîna elektrîkê derbas dibe. Gelo, mirov çawa dikare zû here welat?"*

Belê, bi van bîr û baweriyan hevalê **Emîn,** bû Qehreman, bû semboleke xortên nûhatî. Niha bi dehan şagirtên **Emîn** navê xwe datînin Qehreman û her rojê bi dehan destanên qehremaniyê li ser axa welat pêktînin. Botan, warê **Egîd**an, niha dirêj û fireh dibe. Her rojê çiya, gund û bajarên nuh vedigire. Dêrik, Efrîn û Kobanê mîna kakila Botanê liv û tevgerê nîşan didin. Dengê xwe bilind dikin dibêjin, *"De lêxin birano zincîra Emîn, Akîf û Munzuran... wê tim vekişe û dawî nayê. Ji yekê emê bikin hezar. Em derya ne, em girr û hêrsa dilê we ne. De lêxin dayîkên şehîdan, tenê bi lîlî û stranên şoreşgerî zarên xwe bîr tînin. Erê Botana me li başûr, emê yekîtiya dayîên şehîdan ava bikin. Li ber dengên top, rokêt û guleyên azadiyê, em bûkên xwe yên delal ji hespên boz û rewan peya dikin. Di dîroka Kurdan de, tevgereke hemdemî ji asîmilasyonê pêk tê. Niha bakur, rojhilat, başûr û başurê-rojava di bin banê 'Kurdistan welatê me' de asîmîle dibin. De bila em gorî vê asîmîlasyonê bin?"*

Li ser axa Dêrika qehreman bajarê 14 şehîdan, hevalê **Emîn SOFÎ** sala 1966'ê di malbateke welatparêz de, çavên xwe li ser jiyanê vekirin. Di wê demê de, li hemû hêlên cihanê hêzên şoreşger û pêşverû di nava domaneka êriş û livbaziyê de bûn. Li her derê pêlên şoreşê bilind dibûn û bayê serxwebûn û azadiyê her cure kevneperstiya hov û rejîmên dagîrker li ber xwe dibirin. Tenê di Kurdistanê de, gelê me ketibû zora kesên paşverû û kevneperest. Ji bona berjewendên çînên serdest seriyên wî di aşên imperializmê de, dihatine hêran. Di nava rewşeka weha de, malbata hevalê **Qehreman** neçar mabû her şêwe alîkariyên xwe bigihîne hêzên wê demê û bi hêvî û dilevîniya Kurd û Kurdistanê jiyan dibû.

Tevlî hemû pirs û zoriyên ekonomîkî hevalê **Emîn** derbasê dibistanê bû. Heta xwendina navîn (ortaokul) li cihê bûyîna xwe bajarê Dêrikê bi dawî hîna. Di nava hemû hevalên xwe de payeke bilind ji rêz (hirmet) û hezkirinê digirt. Zarokekî gelekî delal, jêhatî, bê deng û bê guneh bû. Hîna di wan salan de taybetiya rewanekî dînamîkî xwe şanî dikir. Li hemberê hemû zoriyên hêzên serdest û bikaranînên asîmîlasyonîst li ber xwe dida. Pakî û kesaniya Kurdekî hemdemî û serbixwe diparast. Liv û tevgereka hêja ji bo avakirina hevgirtin û rêkxistiniyê (organîzasyon) peyda dikir. Hevalê **Qehreman** ne tenê kesaniya xwe diparast, belê, weha ji posîdeyên gelekî xurt li hemû derdora xwe jî dikir.

Di kesaniya hevalê **Qehreman** de, ev rastî derdikete roniyê: Derfet nîn e em ji holê rabin. Tevlî hemû bikaranînên şerê taybetî, navgînên tunekirinê û zora paşverû, xortên Kurdan li hebûna xwe xwedî derketine. Nebûne Tirk, Faris û Ereb. Her sibê, berî xwendevan derbasê joreyên (odeyên) dersê bibûna, serkarê (dîrektor) dibistanê jehra xwe ya şoven belav dikir û digot, *"Ev der dibistan e. Tenê û tenê bi zimanê Erebî yê delal mirov dikare devê xwe veke, xeber bide. Kesên xwe vir de û wir de didin, bila zanibin emê zimanê wan ji gewriya wan hilkişînin. Ez ji xwedê dixwazim tiştekî wilo were ber guhê min. De baş e, emê bibînin, haa..."* Hevalê **Qehreman,** li ser piyan hema bi lez ji hevalên dora xwe re, semînarek (dersek) hazir dikir, *"Ev şeva reş êdî nikare dirêj bibe. Ev statuyên niha wê ser û bin bibin. Çawa be wê Kurd Kurdîtiya xwe biparêzin û bibin xwediyê welatê xwe."* Gotinên serkarê dibistanê li ba hevalê **Qehreman** işareteka pirsê ya mezin çêkirin. Bi wê yekê bingehên ger û peyda kirina alternatîfê, rewşa perçebûyî û pasîf, di kesaniya heval de, hatin danîn.

Heta sala 1982'an hîna tevgera serxwebûn û azadiyê di başurê-rojava yê welat de, cihê xwe baş negirtibû. Bîrdoziya proleterya serdestiya xwe ava nekiribû û otorîteya xwe ya navendî peyda nekiribû. Lewma gelek xortên ciwan, dilgerm û dilevînê welat di nava partiyên burjuwazî û burjuwaziya biçûk de, cihê xwe digirtin. Hevalê **Emîn SOFÎ** demekî gelekî kin têkiliyên xwe bi partiyeke burjuwaziya biçûk re çêkir. Belê hema bi lezanî fahmkir, ku ew mirovên sextekar in, tenê ji bo berjewendiyên xwe diçin-tên, bi navê Kurd û Kurdistanê bazirganiyê (ticaret) dikin.

Berî kutahiya sala 1982'an, hevalê **Qehreman** her cure têkiliyên xwe bi partiyên sexte û derewîn re birrîn. Hîna sala 1980'ê mîna xortekî girêdayê doza gel û welat, hevalê **Qehreman** dest bi xwendina pirtûkên klasîkî yên marksizmê kiribû. Weha jî nivîsandinên hemû serpêhatinên şoreşên rizgariya neteweî dixwend. Gava Partiya Karkerên Kurdistanê (PKK) hêdî hêdî bû partiya teviya gelê Kurdistanê, li hemberê xwe hemû kelem perçiqand. Rûyê reş ê kesên bazirgan xuya bû. Di nava refên xortên zû ev rastî fahm kirin de, hevalê **Emîn** di destpêka sala 1983'an de xwe gihande naskirina partiyê û êdî bi her hawayî karên bangeşiyê (propaganda) bilind kir. Roj bi roj bi riya rizgariya gel ve dihate girêdan û di wê riyê de karûbarên xwe tunde dikir. Hezkirina gel û welat di dilê wî de hîn geştir dibû.

Piştî wê demê derfetên xwendinê li ber hevalê **Qehreman** di welat de, hatin girtin. Êdî neçar ma li gel birayê xwe yê mezin here metropolan ji bo xwendina xwe berdewam bike. Belê zoriyên ekonomîkî hevalê **Qehreman** neçar kirin, him bixwîne û him jî kar bike. Lewma di nava karên avakirina avahiyan û karên dest yên gelekî zor de cihê xwe girt. Bi vî karê xwe hemû pirsên xwe çareser dikir û bi xurtî xwe pêşve dixist.

Di metropolên Rojhilata-Navîn de, bi gelek hevalên hêja yên mîna **Sabrî GOZUBUYUK (Hacî)** û **Îsmaîl** re rabû û runişt. Ji wan hînî disîplîn û êtîka (ehlaqê) proleterya bû. Di wan salên ku hevalê **Emîn** jiyana xwe li metropolan dibûhurand de, di jiyana gelê Kurdistanê de, gaveke dîrokî pêkhat. Bi zend û bendên pêşmergeyên qehreman Hilpişkîna 15'ê Tebaxê sala 1984'an biserket. Hevalê **Qehreman** karekî gelek hêja ji bo nasdana vê gavê di nava gelên Rojhilata-Navîn de dikir. Li ser giringiya vê gavê jî weha digot, *"Niha, piştî vêxistina vê çireya azadiyê di Kurdistanê de, piştî derketina Hêzên Rizgariya Kurdistan (HRK), mirov ji Kurdîtiya xwe fedî nake. Mirov li herderê dikare bi serbilindî bibêje ez Kurd im. Belê, tiştê herî hêja ew e, ku ew kesaniya Kurdan a bi rewanê koletiyê mezin bûyî, hate perçiqandin. PKK çareniviseke bi ronî ji bo gelê Kurdistanê diyar kir."* Di bin posîdeyên hilgavtinên her rojê, di welat de, bi rêberiya Partiya me pêkdihatin û bi girêdan û têkiliyên bi hevalên hêja re, hevalê **Emîn** di nava birên xwendevan û karkeran de, karûbarên şoreşgerî bi pirensîbên hemdemî û giyaneke bilind didomand. Her çendî hevalê **Qehreman** ji xwendevanên dora xwe tevan biçûktir bû, belê gotinên wî serrast cihê xwe digirtin: *"Mirov çawa dikare bibêje ez xwendevan im yan jî rewşenbîrim?"* Bersiva xwe ji weha dida, *"Eger mirov xwe bike perçeyek ji mekanizmeya guhartina rewşa gel, wê ber bi ronî û serxwebûnê ve here. Giringe em tixûbên di navbera rewşenbîriya welatparêz û ziman-dirêjiya burjuwaziy biçûk de ji gel re zelal bikin. Da kesek bi xirtik-mirtikên xwe (nav, nîşan, qerewat, madalya, berçavik û hwd.) gelê me nexapîne."*

Ne tenê di bakurê welat de, gava 15'ê Tebaxê hejîneka mezin ji bo serxwebûn û azadiyê pêkhanî, belê di hemû gund û bajarên Kurdistanê de mîna cejneke herî mezin hate pejirandin. Pêlên wê hejîna gewre xwe li bajarê Dêrikê (cihê bûyîna hevalê **Qehreman**) ji dabûn. Xortên şoreşger û hemû welatparêzên bi can û dil girêdayê doza gel, destên xwe kirin gewriya kesên tirsonek û derewîn û gotin, *"De haydê, hesabê hemû gunehkariyên xwe bidin. Eve bi dehan sal e we çi kiriye? Tevlî vê jî, hîna hûn dixwazin li hemberê kesên xwîna xwe ji bo welat dirijînin asteng û çeperan ava bikin. Giringe hûn baş zanibin gelê me wê çawa we bîne ber dadgehên şoreşê."*

Piştî wê demê hevalê **Emîn SOFÎ** vegeriya welat û biryara xwe da ku, bi tevayî têkilî nava xebat û karûbarên Partiyê bibe. Lewma, bi hemû hîma xwe mîna şoreşgerekî profesyonel di nava kar de, cihê xwe girt. Di nava xortan de û li gelek gundan civînên fireh çêdikir. Her cihekî ku hevalê **Qehreman** têre derbas dibû, li wira bingehe rastîniya tekoşînê dihate danîn. Bi taybetî û sixletên xwe yên şoreşgerî hevalê **Qehreman** posîdeyên gelekî xurt li derdora xwe dikir û kom bi kom xortên nuh li dora riya berxwedanê dicivand. Çi dema hevalê **Qehreman** xebata Partiyê û rewşa partiyên klasîkî yên burjuwaziy biçûk ên Kurd didane ber hev, kîn û nefreta wî ji karûbarên wan xurt dibû. Sextekarî, vir û derewên wan fahm dikir û dixwest bi temamî di nava hebûna Partiyê de, kesaniya xwe bigihîne taybetiyên têkoşerekî proleter. Lewma mîna beza bayê ji cihekî diçû cihê din. Ji civînekê derbasê yeke din dibû û li her derê bingehên rast ên rêkxistiniyê ava dikir û zanebûna şoreşgerî belav dikir.

Hevalê **Emîn SOFÎ** her çiqas Partî nasdikir, bêhtir têdigihîşt ku, di vê rê de pêşketin tenê bi xwînê pêkdihê û bi karên dijwar mirov dikare hemû nexweşî û astengan ji holê rake. Gelekî bi firehî li ser erk û delametên xwe radiwestî. Lewma daxwazên xwe ji Partiyê bi nivîs û gotinan weha dihanî ziman, *"Ez, êdî gihiştime fahmkirina rola dîrokî ya xortên xwendevan di şoreşê de. Lew di vê xalê de, em neçar in, ji hemû kêmanî û şaşiyên xwe rizgar bibin. Daxwaza min niha ew e, ku Partî rê li pêşiya min veke, ji bo têkilî nava karûbarên hînkirin û fêrbûna konevanî û leşkerî di akademiya Mahsûm KORKMAZ de bibim. Giringe em hemî lezîna xebatê bilind bikin. Giringe em rastîniya kesaniya xwe nas bikin û bi hemû hêrsa xwe di riya welat de bibezin."*

Roj bi roj rewşa hevalê **Emîn** ji bo Partiyê zelaltir dibû. Xuya dibû, ku ev heval dikare xwe gelekî pêş bixe. Pir evîndarê têkoşîn û xebatê bû. Birçî û têhnê serxwebûn û azadiyê bû. Lewma hîna sala 1986'an Partiyê delîv da destê wî ku têkilî nava komên hînkirinê yên şoreşgerî bibe. Hevalê **Qehreman** ev derfet, tiştekî gelekî bi nirx û hêja ji bo xwe didît. Gelekî bi kêfxweşî derbasê nava koma hînkirinê bû û li ser wê bingehê kevirên enîşkê di kesaniya xwe de lê kir.

Di joreyeka (odeyeka) teng û tarî de, zivistaneke reş û dijwar de, koma hînkirinê neçarbû fêrbibe. Serma hêdî hêdî derbasê hestiyên wan dibû. Dilopên baranê her kêliyê guhên wan qul dikirin. Komê, mîna laşekî xwe dida ser hev. Bi hilm û germiya laşên xwe hevûdu diparastin. Dem gelekî dijwar bû. Belê bi hemû dijwariya xwe, disa jî zora viyana hevalan nedibir. Li dora pirtûkên Partiyê dicivîn û rupelên dîrokê hêdî hêdî piştî danûstandinê fireh teqle dikirin. Ji bo serkevtina komê, hevalê **Qehreman** hemû derfetên xwe bikar dihanî û digot: *"Hevalno, em neçar in, di riya rizgariya gel û welat de hemû zoriyan bibînin. Gelê me li her derê bi temamî di nava pêlên dijwar ên serma, birçîbûn û nexweşiyên giran de, jiyan dibe. Weha jî her rojê rastê qirkirin, kuştin û şewatê dihê. Lew giringe em zû bixwînin, zû fêr bibin û vê jiyana dûrî mirovatiyê bi dawî bînin. Bersiva hemû karên dijmin bi hemû germiya şoreşê em lez bidin. Her rojekê zû em rizgar bibin. Ev dihê wateya ji mirinê parastina gelê me. Belê, riya şoreşê, riyeke weha hesan, xweş û bê kelem nîn e. Lê mirovên me gereke ji her zoriyê mezintir bin. Çi dibe bila bibe, emê herin pêş û serkevtin ya me ye."* Bi gotinên weha hevalê **Qehreman** morala komê bilind dikir û fêrbûn digihand armanca xwe.

Piştî bi serkevtinî komê hînbûna û fêrbûna xwe ya şoreşgerî bi dawî hîna, rê hevalê **Emîn** careke din dakete nava gel û bi hemû hebûna xwe karûbarên Partiyê bilindtri kir. Bi evîn, benda biryara çûyîna akademiyê ma. Bê lebat, roj û şev, tim kar dikir. Heta roja 4'ê Nîsanê sala 1988'an

ev daxwaza wî pêkhat û Partiyê biryar da ku hevalê **Emin** tevlî xebatên akademiyê bibe.

Di akademiyê de, gelekî bi baldarî hevalê **Qehreman** guhê xwe dida dersan û bi taybetî gotin, lêkolîn û vekirinên Serokatiya Partiyê. Weha jî nişan dida ku, çawa nan û av ji bo mirovekî giring in, ew çende jî, fêrbûn û hînkirin ji bo me pêwîst e. Di nava xebata akademiyê de rewanê kolektifizmê, fedekarî, mêranî, hezkirina hevalan û moralê bilind nişan dida. Ne tenê di nava xebatên fêrbûnê de hevalê **Qehreman** jîr bû, belê wisa jî, di şevên moralê de, di tiyatroyên şoreşgerî de cih digirt û hunerên xwe nişan dida. Li kêleka van karan tevan jî hevalê **Qehreman** di akademiyê de çend ders û seminer hazir kir û bi azîneyên şoreşgerî û nimûneyên ji nava kar û xebatê hêdî hêdî şîrove dikir û hemû şagirtên akademiyê bi vê yekê dilxweş dibûn. Kin were gotin, hevalê **Qehreman** mîna guleke sor û bêhnxweş, pişkivî û rengîn di dilê hemû hevalan de cih girtibû.

Her çiqasî hevalê **Emin** di aliyên birdozî (ideolojî) û konevanî (siyasî) de, xwediyê zanebûneka bilind bû jî, belê meylên xwe di aliyên leşkerî de bêhtir dida xuya kirin. Eşkere bû ku heval di paşerojê de wê bibe serkarekî gerilla yê xwedî gelek huner. Di nava karvaniya dersên leşkerî de herdemê taktîkên hevalê **Emin** biserdiketin. Bi serfiraziyeke mezin hevalê **Qehreman** diplomeya akademiyê stand û li ser biryara Partiyê, careke din bi dilxweşî derbasê perçeyê Kurdistanê yê biçûk, başurê-rojava bû.

Êdî, hemû pirsên heval di navenda fêrbûna navendî de têgihiştibû, di nava xebatên rojê de derbasê karvaniyê dikir. Ji her pirsekê bêhtir, hevalê **Emin** pirsa avakirina Komên Gel pêkdihanî. Bi rastî, di vî alî de bibû hostayê gel. Her kesî, biçûk û mezinan, jin û mêran jê hezdikirin û gotinên wî gelek bi dilevînî dipejirandin. Hevalê **Emin** bi hunerên xwe yên şoreşgerî, zanibû çawa her mirovekî di cihê wî yê baş de bi cih bike. Weha jî bi disiplîna xwe ya şoreşgerî zanibû çawa Partiyê ji hemû komplo û provokasyonan biparêze. Çiqas hevalê **Qehreman** di dilê gel de cihekî hêja girtibû, ewqasî jî hêzên reformîst, tirsonek, xwespar û ziman-dirêjan jê nefret dikir.

Ji nava karûbarên xebata gel, hevalê **Emin** herdemê di raporên xwe de weha dinivîsî, *"Erê, karê Partiyê li her derê xwediyê yek pîvan û nirxê ye. Belê çawa be, ez dixwazim derbasê warê Egîdan axa Botanê bibim."* Ji bo vê daxwaza hevalê **Qehreman**, di destpêka bihara sala 1989'an de, careke din Partiyê ew hanî akademiyê ji bo hînbûna xwe ya konevanî û leşkerî bilind bike. koçbereke nuh û bi xurtî bikaribe delametên serokatiya taktîkî di nava gel de, di navendên germ de, pêk bîne. Di dawiya vê hînbûna duwemîn de hevalê **Qehreman** xwe gihande hilgirtina hemû sixletên hevalekî amadeyê çûyîna welat.

Di nava haziriyên demsala bihara sala 1989'an de cih girt û bi keyf û şahiyeke bê nimûne derbasê axa Botanê bû. Bi moralekî bilind di hundirê welat de, li hemberê hemû kêmanî û şaşiyan radiwestî û weha digot, *"Mêraniya mirovekî şoreşger di nava şerê li hemberê kêmanî û şaşiyên wî de jî xuya dibe. Bê nermî giringe em herin ser hemû rêdariyên şaş, çewt, liberal û rêdariyên sekter."*

Piştî demeke kin ji karvaniya di nava germiya şer de, êdî hevalê **Emin** di hêldorê de hatibû naskirin û tevan dizanî, ku ew tenê berjewendiyên gel diparêze û bi hemû xurtiya xwe êrişan dibe ser dewleta Tirkên faşîst. Taktîkên xwe weha nav lê dikir, *"Êriş, êriş û dîsa êriş."* Hemû livbaziyên hevalê **Emin** pilanê wan bi destê xwe datanî û bi serkevtineke mezin pêkdihatin. Mîna toreya pîrepindê (ankabut) li dora hêzên dijmin xefik û dafên xwe vedida. Her carê dijmin rastê lêdan û kulmên giran dihat.

Hevalê **Qehreman** zanibû çawa di kesaniya şervanên nuh de, pêşketinê çêbike, çawa gelş û pirsên wan çareser bike. Hemû şervanên di bin serokatiya wî de, ji kesaniya wî xurtî, mêranî, inisiyatîf û rewanê êrişê digirtin. Hevalê **Qehreman** dema bi "tabûr"a di bin serokatiya xwe de, derbasê hêldorekê dibû bi lez pêlên şoreşê bilind dibû, gel radibû ser piyan û dijmin dikete nava derya tirs û xofeka herî mezin.

Hevalê **Qehreman** her rojê hejmara "tabûr"a xwe bilind dikir. Şervanên nuh tevlî wan dibûn. Bi daxwaz û viyana xwe dihajotin ser dijmin. Bi rewanekî sivik û her demê bi devkenî hevalê **Qehreman** bang li şervanan dikir. Bi wan re her karekê dikir. Heta hemû pirsên xwarin, vexwarin û şûştinê bi xwe lê dinêrî. Di her karekî de, li pêşiya şervanên "tabûr"ê bi rê diket.

Roj derbas bûn. Gavên bihar û havîna sala 1989'an di dîroka gelê Kurdistanê de bi tîpên agirî hatin nivîsandin. Dijmin kete nava rewşa bê çaretiyeka mezin. Xebatên gerillayan xwe hilimandin domaneka nuh ji êriş û livbaziyan. Li ser bingeha wan gavan gelê me hemû dîwarên tirsê derbas kirin û bi qehremanî haziriyên xwe pêkanîn û vê carê di Kurdistanê de serhildana gel destpêkir. Dijmin ji bo pêşiya vê rabûna gel bigire destê xwe avête nuh kirina derbeya 12'ê Îlonê û vê carê bi navê "qerarnameyan" zagonên kuştin, talan û wêrankirinê yên nuh li ser bingeha civîna 28'ê Adarê anî der.

Li gora pîlan û programên dijmin dîvîbû pirsa Kurdistanê û pirsa PKK bibin pirsên demeke derbasbûyî. Belê bi xwîna şehîdên qehreman weha xuya bû, ku tu hêz nîn e, bikaribe li pêşiya rabûna gelê me rabiweste. Tu hêz tune ye, ku meşa azadiyê rawestîne.

Di nava germiya vê berxwedanê de, di encama şerekî giran de, xwîna hevalê **Emin SOFÎ** axa Kurdistanê şilkir û bû mesajeke nuh ku doza me, doza serxwebûn û azadiyê wê here serî. Heta dilopa dawî ji xwîna xwe hevalê **Qehreman** bi mêrxasî riya rast dida ber hevalên xwe û moralê wan xurt dikir.

Erê hevalê **Emin**, li hemberê bîranînên te hêrsa me ya şoreşgerî radibe. Em soz didin ku heta dawiyê kesaniya xwe bi Partiyê re xwe bikin yek. Li hemberê hemû kêmaniyên xwe şer bikin û xwe bighînin wê axa pîroz, Botana rengîn.

Erê hevalê **Qehreman**, tu qehremanekî mezin ê gelê Kurdistanê bûyî. Hevalên te bi bîr û baweriyên Partiyê û rênîşandana Serok APO mîna lehiyên biharê hertiştî ber xwe dibin û dengê wan bilind dibe, **"Emê axa Kurdistanê ji bo dijminên dagirker bikin goristan."**

Hevalê **Emin**, dilxweş raz e. Te keyf kiriye. Me gelek bîriya **Îsmail, Ehmê, Mihê** û **Zinar** kiriye. Belê, vê gavê tu bûyî mêhvanê wan. Heywax, çiqas xweş e, ew civîna we! Hûn dizanin, ku civîna we bûye sembola konseya Kurdistanê. Bextiyarên herî mezin hûn bi xwe ne. Xwîna we sûnda me ye. Lewma em dibêjin, bi xwîna we em têne.

Hevalê **Emin**, baş dihê bîra min, dema me xatir ji dayîka te dixwest. Çawa serê me maç dikir û digot, *"De herin kurrên min, xwedê bi we re be. Wellah em dizanin riya we zor e, dirêj e, lê hema bê zorî tiştek jî nabe."*

Erê dayê, dayîka şehîdê nemir **Emin**! Te bi şîrê welatparêzî û duristiyê **Emin** mezin kir. Lewma jî evqas em rastê mêranî û qehremaniya wî hatin. Soza me jî bo we jî ew e, ku emê bi baqên gul û nêrgizan welatekî aza, demokrat, serbixwe û yekhev diyarî we bikin. De başe dayê ji evîn, dilgermî û qehremaniya we re hezar silav!

R. Cizîrî

Honerî gewrey Kurd:
DILDAR

(1918 - 1948)

Her mirovêkî Kurdî dilsoz renge honrawe yaxud sirûdî, "Ey reqîb"î rojê le rojan bîstibê. Le zor kat da em honraweye wek "Sirûdî Nîştimanî Kurdistan" nasrawe û gotrawe. Ca ba lê re da biçine nêw nawaxnî basekemanewe wate daner û nûserî sirûdî "Ey reqîb" mamosta **DILDAR**î nemir.

DILDAR nawî Yunis Reûf kurî Mehmûd kurî Mela Seide le binemaley Xadim El-Secadeyne le rojî 20.2.1918 le bajêrî KOYEy Kurdistanî Başûr le dayik buwe. Dayikî nawî Zehwey kiçî Xurşid Efendî ye. **DILDAR** le yadaştekey da nûsiwyetî: *"Elêm min le 20y Şubatî salî 1918 le dayik bûm. Wextî le dayik bûnim tesadufî nihayetî giranî le behara buwe duniya zor be tirsî, xeliq zor birsî û perêşan bû, ta ême ke beşî xiwardinî xoman dexilman hebû, lew rojane da eskerî Osmanî şiwênî çalekanî pêzaniwe hatûn hemû dexîlekemaniyan be talan birduwe."* Bêguman derdeserî jiyanî **DILDAR** her le seretay çawkirdinewey weku zorbey zorî zarokanî Kurd buwe. Le ber azarî jiyan herdem legel xêzanekey dûçarî derbederî û bajêr gorîn buwe.

Le temenî çar salan da tûşî nexoşiyekî zor giran debê ke çak botewe lal buwe û le kotayî da ke zimanî kirawetewe be lalî qisey kirduwe. Heta mird her ziman giran bû. Belam le civîn û kobûnewe da ke witarî xiwêndotewe be bê seyirkirdinî kaxez buwe û zimanî negirawe.

Le salî 1927 le temenî 9 salî da **DILDAR** çote qutabxane Asefî biray karî kirdote ser **DILDAR** û basî niştimanperwerî bo kirduwe. Le yadaştekey da nûsiwyetî: *"Paş niwêro bû ke le heywan danîştibûyn çayeman dexwardewe ke Asef lêy pirsim: 'Yunis to çit?' Ciwabim dayewe: 'Min Yunisim çi bim însanim. Witî mirazim eme niye yanî to xot be Kurd yan Turk yan Îngiliz da enêt yan na?' Paş girftugoyekî zor ke hiçî lê tênegeyiştim belam yek şitî le eqide û idia gorim ke ewîş lêyan pirsim to çit bilêm min Kurdim..."*

DILDAR le salî 1933 da le polî rêncemî seretayî be wirdî destî kird be xiwêndinewey dîwanî Hacî Qadirî Koyî û zorbey zorî honrawekanî leber kird. We herweha gelek le honrawekanî Wefayî, Kurdî, Bêkes, Zêwer, Piremêrd û şairanî Koye (Ewnî, Racî, Asî, Husên) le ber bû. Lew salewe hestî bexoy dekird ke lezzet û çêj le honrawe û helbest werdegrê û lay xoş bû. Kartêkirdinî honrawekanî Hacî Qadir be aşkira le şierekanî **DILDAR** diyare.

DILDAR le salî 1935 deçête qutabxaney nawendî û le salî 1940 da duwanawendî tewaw dekat û deçête kolêcî yasa (parêzerî) le Bexda, le salî 1945 kolêcî yasa tewaw dekat.

DILDAR her le seretawe hestî bewe kirduwe ke qutabxane û zanko nabne serçawey serekî zanist û edeb û zaniyarî boye le mawey temenî kurtî jiyanî da gelê pertûk û berhemî corbecorî zanayanî xiwêndotewe. Le pêş hemû şitêk da wek be xoy delêt: *"Tarixî sewrey Fransa û tarixî Yonanim be Turkî mutale kird, le paşan tarixi istiqbali Celal Nuri Meşhurim her sê cuzî tedqiq û xiwêndinewe û tarixî Kurd û Kurdistanî Emin Zeki Beg û tarixî Baban û Soran û Mukriyanî Seyid Husên Huznim be Kurdî xiwêndewe. Dîwanî Nalîm zor be wirdî xiwêndewe, şiere ciwanekanî Nalî legel şiere agrînekanî Hacî Qadir le mêşikim da le ser zeametî edebî şeryan bû..."*

DILDAR le sereta da her şierêkî ke dadena be Burhan Cahidî şairî nîşan deda û ewîş boy rast dekirdewe û paşan pêy degot: *"Tebrik ekem roj be roj berew tekamul eroyt to le musteqbel da ebiye şairêkî baş."* **DILDAR** çon le honrawe danan be tiwana bû le nûsîn û çîrok û wergêran da destêkî balay hebû, le felsefe û abûrîş da heman şêwe. Çend witarêkî felsefî be zimanî Erebî le jêr nawî "Ezeliyet Ek-Kewin" da nûsiwe û witarêkî abûrî be nawî "Iqtisaduna El-Weteni Muşkilet El-Tebix (tûtin)." Witarêkî le babet jiyanî Umerî Xeyam be zimanî Kurdî nûsiwe, herweha namîlkeyekî be nawî "Ziman û Edeb" nûsiwe. Le heman kat da dû perawî biçkoleşî be nawî "Texelufatî Komelayetî-Kurdî" û "Texelufatî Netewey Ême-Erebî" bilawkirdotewe.

Honrawekanî **DILDAR** be şêweyekî giştî wesfî niştiman û ciwanî niştiman û niştimanperistî dekat. **DILDAR** dû qesîdey zor ciwanî lebarey sirûşt û cotiyaran û tûtinewanan nûsiwe, lem dû honrawe dirêje da honer basî zulm û zorî mulikdaran û derebegekan dekat. Yekê lem qesîdane be nawî "Xale Ebbas"e. Be ray zor le pisporan beriztirîn honrawey **DILDAR** sirûd û goranî neteweyî "Ey reqîb" e.

DILDAR sererray zimanî zigmakî xoy zimanî Erebî û Turkî û Farsî û Îngilîzî zor baş we kemêkîş Ferensî zanîwe. Nûsînî latinîşî zanîwe. Awazî goranî folklorî be taybetî lawik û heyranî zor pê xoş buwe.

DILDAR le salî 1938 çuwe pal "Hizbî Hîwa" (yekêk buwe le destey damezrênerî ew hizbe), be hoy zirekî û lêhatûyî xoy be mameweyekî kem bû be sikirtêrî ew hizbe. Duway têkçûnî ew hizbe le salî 1946 buwe endamî hizbî "Teherrur", ta koçî kird berdewam bû le ser xebatî xoy û xizmetkirdinî ferhengî Kurdî da.

DILDAR le rojî 12.11.1948 le temenî 30 salî da bo duwa car çawî leyek na û dinyay bê wefay becê hêşt û malawayî le xakî razawe û rengînî Kurdistan kird. Gorrî **DILDAR** le Gorristanî Gewrey Hewlêr daye.

Bo yadî **DILDAR** em parçe honraweyey mamosta Dilzar bilaw dekeynewe ke be boney koçî duwayî **DILDAR**î hawrê û hevalî nûsiyetî:

Hey ro kake ro kak Dildar im ro
Hawrêy be nirix û behadarim ro
Şairî genc û pir şiûrim ro
Edîbî gewre û bê qisûrim ro
Mihamî gelî hejaranim ro
Rê nîsanderî bê çaranim ro
Dildarî zana û zor fennanim ro
Xawen bîrî berzî ciwanim ro
Gencêkî pak û têgeyiştûm ro
Hunermendêkî têgeyiştûm ro
Lawêkî aza û heqperwerim ro
Têkoşerêkî kolnederim ro
Şewçiray şewî Kurdistanim ro
Hîway duwarojî nîştimanim ro
Gencî rencero û dax le dilim ro
Esîrî çal û çew û gilim ro
Xunçey neşkuftey helwerîwim ro
Newcewanêkî xernedîwim ro
Koç kirdûy yanzey çil û heştim ro
Yunis Reûfî pak rewîştim ro
Heyro kake ro kak Dildar im ro
Hawrêy Dilzarî dil be barim ro"

SERÇAWEKAN

1- Jinawerî zanayanî Kurd le cîhanî islametî ya genciney ferheng û zanist. Mehemmed Salih Îbrahîmî Muhemmedî: Şepol. Taran, 1364 h.
2- Serdemî niwê, jimare 34, 11-1988.

Çand * Pîşe * Wêje

Kêliyeke nemir di navbera min û tifingê de

Ehmedê Xanî

Vê carê nameya ku ez binivîsim, ne ji Bêrîvana biçûk re ye, ji ber ku ez agahdar bûm ew xwe amade dike, da ku bibe gerîlla û mîna bazekî aza jiyana mayî biqedîne. Ev name, ji tifinga min re ye. Ew tifinga ku razan nayê ser çavên wê, bi min re hişyar û bê xew dimîne. Ji lew min divêtiyek dît, ku di vê deliveyê de hinekî pêre mijûl bibim û kêliyekê ji lêdana dilê xwe jê re bidim peyvandin. Ji ber ku ew ji ji mêj ve dixwaze, deriyê dilê min veke û rûpela ku xwe tê de veşartî bixwîne.

Tifinga min,

ne ku ez ji te hezdikim û dixwazim ji te re vê nameyê bişînim. Na, lê ji ber ku tu jiyana min diparêzî, heke ji dest min were ezê te di çavên xwe de veşêrim.

Ez baş dizanim ku li ser rûyê gerdûna wêranker û mirovkuj, tiştê dihêle ku serî werin tewandin û çav werin vexurandin tifing in. Ew ji mîna te, dev reş, bejn bilind, kîndar û bi sungî ne. Ew ji mîna te, dema ku di seriyê mirov de lêdikevin, mejî dikelînin û bi rûyê dîwaran wer dikin. Ew ji dema ku hêrs dibin, Nagazakî, Hîroşîma û Helepçe dertînin holê. Kes nikare li pêşiya wan rabiweste. Gelekî zor e, berxwedana li hemberê tifinga hoveber. Belê, dizanim ku tifing ji bo qurçîfandina jiyanê hatiye peydakirin, ji bo hilweşandina dîwaran, ji bo qirkirin û vebirandina mirovahiyê peyda bûye. Çawa nizanim! Bi mîlyonan li Sovyet, di herdu şerên cihanî de ji holê rabûn û xwîna wan, kolanên fireh û dirêj sorkirin. Ma nizanim ku li Cezayirê bi sed hezaran û bêhtir bi hêrsa tifingan pişta xwe dan jiyanê û xwîn ji gewdeyê xwe herikandin. Ma ez Kurdistana ku ji çar hezar sal û vir ve lehiyên xwînê derdike û gund û bajaran dide ber xwe, ji bîr dikim?

Rêhevala min,

ez baş ji dizanim ku tu ne mîna wan tifingan î. Tu ne ji bo wêran kirin û hilweşandinê yî, tu ne ji bo sêwî hiştina mendal û şîrmijan î. Na, ez te baş dinasim, tenê tu ji bo parastina jiyanê yî. Tu ji bo ku Kurdistan serbixwe bibe, gelê Kurd jî aza bibe, hêrs dibî û bi hêrsa xwe ya ku jiyana dijminan diciviline hev, van çiyan û baniyan, van gund û bajaran, van şehîd û rewanpakan ji mirinê diparêzî. Ev e, çend sal in ez, rêhevaltiya te gav bi gav dikim. Ne razan, ne xew, ne rawestan û ne ji bêhn vedan. Tu nizanî westabûn çi ye. Gelo mîna min barê te giran û riya te dirêj e? Emê bi hev re, heyanî roja ku em serxwebûnê dibînin bi rê ve biçin.

Hevala jiyanê,

riya ku ez û te dişopînin, bi kelem e, bi tûk e, pir dijwar û zor e. Her kes nikare gavan li ser bavêje û rûpelên berxwedanê bi xwînê binivîse. Na, yên ku dikarin şehîd in, rêhevalên şehîdan in, ên ku bi ramana serxwebûn û azadiyê hatine şîrovekirin in. Divê tu bizanibî, hêviya gel, koxik û kenê zarokan, ên ku li ber dîwaran bê kes û bê par mane, pêxas û tazî mane, tu bi xwe yî. Tu yî xurtiya pişta wan kalên ku pişt di bin lêdana dijmin de qurifîne û çav hatine rijandin. Ji 7 heya 70 salî li benda te ne û bi guhên xwe li dengê te guhdar dikin. Nabê nizm bibe ew dengê te yê şêrîn, tu dizanî çima? Ezê bêjim te. Wê dijmin har bibe, wê bi saxî goşt û laşê me bixwe. Ez nema tiliya xwe ji ser tetîka te hildidim, emê di gel hev, ji ser çiyayekî biçin ser çiyayê din, emê bi hêrsa şoreşgeriyê dijminê mêtinger veçewirînin û ji ser xaka welatê xwe biqewitînin.

Tifinga min,

ji ber ku îşev li cem me şeva moralê ye, ez dixwazim van çar malikên helbestan diyarî te bikim. Te çi got, te dil heye guhdar bikî? Ezê bêjim. Dengê lîlî û zilxitên keçikên vî gundê hanê... perdeya guhên min çirandin. Dê rabe, em vê helbesta xwe mîna sirûdekê bixwînin, dîlanê bigirin û biçin cihekî din, ji ber ku sekinandina gerîlla mirin e.

Şeva tarî êrîş çiqas xweş e heval
Pîşta te ne hemî çiya, deşt û newal
Di gel te ne çûk û çivîk, ciwan û kal
Dilê min jî tim bi te re ta pêlbê al

Serhildan

Emran

Cûdî bangkir Cizîrê got, rabe bijî
Têkeve rêza Nisêbînê tu jî
Bêhna barûdê kete poz û mejî
Vaye qada berxwedanê bê nijî
Her bijî berxwedana gel, her bijî!

Kalê heftê salî rahiştiye dar
Zarokê heft salî hilgirtiye bar
Zekiye Newroz pîroz kiriye bi ar
Bo jiyana Kurdan laşê wê b'rijî
Her bijî navê Zekiye tim bijî!

Va ji Kurdistanê bardike reşî
Ketiye şûnê hîva sor û dilxweşî
Bûne yek tev, das û çakûç û teşî
Gel giha hev qet natirsê j'xwînrijî
Her bijî yekîtiya gel her bijî!

Ho dest û zendê gerilla bihejin
Bê dilovanî neyara bikujin
Bi hezarên salan xwîna me dimijin
Bimre êdî koledar û xwîn mijî
Her bijî şerê gerîlla her bijî!

Dest bi tiving û rext li bejna me ye
Herderê nav û deng û pêjna me ye
Va îro şer û ceng û cejna me ye
Bo gelê Kurd bi ser bilindî bijî
Her bijî serxwebûna Kurd her bijî!

Her wekî Mazlûm dibêje berxwedan
Herwekî Egîd dibêje xwîn û dan
Her wekî APO dibêje serhildan
APO di xwîn û dilê me de dijî
Her bijî serokê Kurdan her bijî!

Loriya Fatê

Ji Helebê me berê xwe dabû Kurdistanê. Di bîst û çarê Tebaxê, sala hezar û nehsed û nozdehan de, bi taştiyê ve em gihaştibûn gundê Tabyê. Tabye gundek ji gundên Entabê ye. Ji bajêr qonaxek dûr e. Xelkê gund bêyî ku me nas bikin derketin pêşiya me, em birin holika mezinê gund û ji me re pezekî serjêkirin.

Tabye gundekî kiçik e, tê de bîst xanî hene, şanzdeh xanî Kurmanc çar xanî Tirk. Kurmancan, ji bo Tirkan digot ev rivayet in. Kurmancên gund atimî ne. Tirkan jî bi Kurmancî xeber didan. Lê mirov ji serçavê wan dizanî ku ne ji nijadê me ne.

Di gund de yekî kal hebû bi navê Hisên. Hisên ji me re dîroka gund qise kir û got:

"Ji gundê me re Tabye dibêjin, ji ber ku di wextê şerê Brahîm Paşayê Misrî de Tirkan tabye di gundê me de kola bûn, hêj şopa wan xuya ye (bi destê xwe îşaret kir û ew şanî me da). Mîna îro, tête bîra min, Tirk şikestin û eskerê Brahîm Paşa ketin gund û gund talan kirin.

Ji nifşê min di gund de hêj jinikek heye. Fatê dibêjinê. Bi emr ez jê mezintir im. Lê rebenê, ji derd û xeman çavên wê tarî bûne. Kurê wê yê ciwantir di dawiya seferberiyê de hate kuştin. Bûka wê do ne pêr mir. Eqlê wê jî hinek sivik bûye. Bi sêwiyê xwe ve di nav gund de digere û jê re dilorîne."

Fatê bi sêwiyê xwe ve, xwe dabû ber holikê û guhdariya Hisên dikir. Fatê serê xwe hilda, berê xwe da Hisên û gotê:

"Erê tête bira min, eskerên Brahîm Paşa jî bi kumên sor bûn."

Fatê bi bîranîna kumên sor hêj bêhtir li ber xwe ket. Çavên xwe kir ber xwe û paşê dergûşa xwe hejand û ji sêwiyê xwe re lorand:

Dergûşa min ji dêr e
Min daye kewê êr e
Ez çi bikim ji vê dergûşê
Dergûşeke bê xêr e
Lorî, lorî dergûş lorî!

Lorî dikim lorî nabe
Ê sêwî ye kedî nabe
Ê ariya ye aş nabe
Lorî, lorî dergûş lorî!

Min dest daye hawîrdorê
Min rebenê li min korê
Celad dike l'dila zorê
Lorî, lorî dergûş lorî!

Ez çi bikim ji vê dergûşê
Dergûşeke bê xêr e.

Ji kovara HAWAR
Hêjmar 27 - Sal 1941

Zarokên şoreşê

Roj hêdî-hêdî ji pişt çiyan derdikeve. Şax û tîrejên xwe di nav dehl û zeviyên Botanê re davêje ser gundê B... Zarokên gund her wekî teyrikên nav baxên Kurdistanê, zik-zik bi wan dikeve, dest bi lîstik, kar û barê xwe dikin, bi ken û şahî xwe ji cihekî davêjin cihê din.

Heso, Dilo û Zero mîna sê perwana, ku ji ser gulekê bifirin ser yeke din, bi lez û bez bi jêra gund ketin. Di nav dar û deviyan de wenda bûn Li ser riya çem zor dan çepik û dest lêdanê. Bi dengekî dilovanî û şêrîn qîr dan. Sirûd û stranên netewî xwendin:

APO serokê me ye
Roja welatê me ye
Dîrok û jîna me ye

APO yê me agir e
Bi şewq e, venamire
Banga dilê leşker e

Leşkerên me li kar in
Ne yek in bi hezar in
Govendên me li dar in

Nêzîkahî li gola Reqê kirin. Dîtin ku çend zarokên gund şelpe-şelpa wan di avê de têye. Dilo bangî Cemşîd kir û gotê:

- Hê! Çima hûn berî me hatin. We civata mezinên gund nedît. Zû bin werin em ji we re bêjin çi gotin.

Cemşîd, Guro, Serdar û Xello bi lez û bez ji avê derdikevin û li dora Dilo kom dibin.

- Vaye em hatin, bêje çi heye?

Dilo wekî serokekî di nav wan de diçe û tê:

- Sibê li Cizîra Botanê serhildan heye. Wê zarok, kal, jin û mêr tev ji malên xwe derkevin, li cihekî bicivin û bi kevir, dar û bêran êrîşî polis û cendirmên Tirk bikin. Ji bîr mekin, emê sibê zû biçine bajêr.

Li vir Hesoyê çeleng bi zimanê xwe yê piçûk dibêje:

- Em her heft grûpek in. Navê grûpa me Dicle ye. Wê Serdar serkêşiya me bike. Em di destpêkê de dernakevine kolanên bajêr. Dema ku me dît polîs û gel bi hev ketin, hingê emê êgir berdine saziyeke dewletê. Piştî ku me dît agir gurr bû, emê xwe bigihînine çiyê, cem hevalan.

- Temam, gelekî başe, bijî serok!

- Hêêê...

Û xwe bi serî ve avêtine golê û pêlên avê bilind kirin.

Roja li ber ava, şaxên xwe yên zêrîn didan ber pala ezmên. Hêdî hêdî şewqa sor di pişt pozê çiyayê bilind de wenda dibû. Zarokên gundê B... bi kêf û stran berê xwe dane gund. Dengê wan zîz dibû. Tevlî dengê çûk û bilbilan şêrîn derdiket û ew newalana dadigirtin. Berî ku bigihîne gund û ji hev belav bibin, Zero ji tevan re dibêje:

- Piştî ku we şîv xwar werine meydana li pêş mala Dilo, em bi tûştê bilîzin.

Bervî gund tên û dengê strana wan bilind dibe:

Gêrîllayên me hat in
Bi şewq in nû hilat in
Xazgîniyê welat in
Bo gelê me xelat in
Pêşengê Rojhilat in
Bi soz in dilşewat in
Bi pêl in wek Ferad in

Li meydana gund piştî şîvê digihîne hev. Yek radibe ser xwe û dipirse:

- Kî bûka miran e?

Heso:

- Ez, ez bûka miran im.

Dilo:

- Na Heso, ez im.

Cemşîd:

- Ne tu û ne ew, ez im.

Serdar:

- Na.. na, wiha nebû, li min guhdar bin. "Yekanekê, du biskanê, ezîzanê, gula çepê, çeplî mişê, ala gişê, tot li eynê şamûşê, gul hilê, bisk le te..."

Û tiliya wî li ser Guro disekinê.

- Guro bûka miran e

Bi hev re dibêjin:

- Hilla me tenûr e.

Zarok dibin du beş. Beşê Guro li hillê dimîne û yê din diçin xwe vedişêrin.

Guro:

- Yek... didu... sisê, em hatin we.

Guro dikeve nav hevalên xwe ji bo ku wî biparêzin û bi nava gund dikevin. Serdar û hevalên xwe dikevine bin erzêla maleke gundî. Wê demê grûpa Guro di ber wan re derbas dibe. Ji bin erzêlê Serdar êrîşî Guro dikê:

-Hê, min tu girtî, hûn man di hillê de.

Da ku grûpa Guro ji hillê derkeve, divê girûpên din biminin û bi lez grûpa Guro biçe destên xwe li tenûrixê (hille) bêyî ku destê yekî ji wan bigihîje.

Her weha lîstoka wan ta nîveke şevê didome. Caman grûpa Guro û Caman a Serdar dikevine ber hillê. Civiyan.

Heso:

- Hevalan digot şerê gêrîlla bi dijmin re wekî lîstoka tûştêye (bûka miran). Bila grûpek ji me bibe cendirme û ya din bibe gêrîlla. Emê wekî şerê hevalan bi dijmin re bikin.

Tev:

- Hêêê.... baş e.... bijî PKK!

Grûpa gêrîlla xwe vedişêre û ya cendirman li wan digere. Dema ku cendirme diwestiyan û rûdiniştin, vê carê gêrîlla êriş dibirin ser wan an ji daf û kemîn li pêşiya wan vedidan. Gava ku cendirme xurt dibûn gerîlla xwe vedişartin. Lê hema pilan û taktîkên gêrîlla xurt bûn. Ji çepê ve lê dixistin, ji rastê ve derdiketin û li dawiyê gêrîlla bi serdiketin.

Herweha zarokên gundê B..., di mejiyê xwe de, ta di lîstokan de xwe nêzîkê şoreşê dikin. Bi dil û canê xwe ji pêre ne. Piştî nîva şevê, dîsa li hev kom bûn û Heso got:

- Niha emê herin razin. Sibê zû civîna mezin li Cizîra Botanê ye. Emê tev li serhildanê bibin.

Selîm Biçûk

ENÎŞKA RÊZIMANÎ

D. Rewanî

Xwendevanên hêja,
ev enîşk ji bo rexne, pêşniyar û nirxandinê vekirî ye. Herkes dikare bîr û baweriyên xwe li ser vê enîşkê pêşkêş bike.

Wekî ku Reşîdê Kurd di pirtûka xwe ya bi sernivîsa **"Rêzimana Zimanê Kurmancî"** de dide nişandan û tîne ziman, rêziman bi xwe, zanîna axaftin û nivîsandinê ye. Peyv û nivîsandin jî pevekan diafirîne. Pevek bi xwe jî ji pirsan çêdibin. Pirs û peyv jî, ji dengan, nivîsandin û tîpan saz dibin. Belê, Reşîdê Kurd wateya rêziman weha tîne ziman.

Lê M. Celadet Bedirxan jî, bi dermafê rêzimanê Kurdî, di kovara Hawar (Hejmara 27) de, weha dinivîse: "Gramer tevayiya qeydeyên rastaxaftin û rastnivîsandina zimêne."

Kamiran Bedirxan jî di vî warî de nerîna xwe tîne ziman û dibêje: "Rêzimanê zimanekî, rêzikên, ango qeydeyên rastaxaftin û rastnivîsandina zimanekî dide zanîn."

Bi rastî, kesên ku xwe di warê rêzimanê zimanê Kurdî de westandine ne pir in û ne jî hindik in. Her yekî, li gora bîr û baweriyên xwe rêziman daye nişandan. Lê bi piranî û ji pir aliyan ve digihêjîne hev. Em hewl didin xwe ku di vî warî de hinde beşan, ji rêzimana xwe binivîsin. Bi taybetî yên ku ji bo axaftin û nivîsandinê divêtî ne.

Wekî tê zanîn di zimanê Kurdî de, ji bo dengdayînê du beş tîp hene:

1-Tîpên dengdar: Ev cure tîp, ji ber xwe deng didin, bêyî ku bi tu tîpên din ve bêne girêdan. Ev in: **A, E, Ê, I, Î, O, U, Û**

2-Tîpên bêdeng: Ev cure tîp ji ber xwe deng nadin, heya ku werin lêv kirin divê bi tîpên dengdar ve bêne girêdan. Ev in: **B, C, Ç, D, F, G, H, J, K, L, M, N, P, Q, R, S, Ş, T, V, W, Y, Z**

Nimûne:

-Dema ku em dibêjin **A**, em wê bi çi tîpan ve girênadin. Bi serê xwe deng dide.

-Lê dema ku em dibêjin **B**, em bê gav diminin ku wê bi tîpeke dengdar ve girêbidin. Ji ber ku tîpa **B**, bi serê xwe deng nade. Heya ku em lêvbikin, divê em wê bi tîpeke ji van tîpan ve girêbidin: **Ba, Be, Bi, Bî, Bo, Bu, Bû, Ab, Eb**

Herwekî rêzimanên din, rêzimanê zimanê Kurdî jî li gora hoy û mercên demî, pevek û gotinan soz dike. Bi piranî ev demên ku em li jêr rêzbikin hîkariya xwe lê dikin:

1-Buhêrk: Dema derbasbûyî. Ev jî du cure ne:

a- Nêzbuhêr: Ango demeke direj di ser re derbas nebûye.

Nimûne:

-**Min** neyar tirsand (Min berî vê bi demeke kurt neyar tirsand)

-**Me** neyar tirsand (Me berî vê bi demeke kurt neyar tirsand)

-**Te** neyar tirsand (Te berî vê bi demeke kurt neyar tirsand)

-**We** ala ERNK hilda (We berî vê bi demeke kurt ala ERNK hilda)

-**Wî** ala ARGK hilda (Wî berî vê bi demeke kurt ala ARGK hilda)

-**Wan** xwe ji bo şer amade kir (Wan berî vê bi demeke kurt xwe ji bo şer amade kir)

-**Wê** heyfa Bêrîvanê hilanî (Wê berî vê bi demeke kurt heyfa Bêrîvanê hilanî)

Li gora nimûneya ku me li jor nivîsandî, em dibînin ku tîpên bernav ên kesanî (zamîrên şexsî) di nêzbûhêrkê de ev in:

Min dibe **Ez**: Helepçe ez şewûtand **im**

Me dibe **Em**: Helepçe **em** şewûtand **in**

Te dibe **Tu**: Helepçe **tu** şewutand **i**

We dibe **Hûn**: Helepçe **hûn** şewutand **in**

Ev nimûneyên ku me li jor dane, şanî dikin ku yê şewûtî kes e, ne Helepçe ye. Nexwe, Helepçe şewat çêkiriye û ew şewata jî, ne jî mêj ve ye.

Lê dama ku li şûn gotina "şewûtand" gotineke din be, ev nav jî bi tîpeke dengdar tê kutandin. Ango gava wê ya dawiyê dengdar (bi deng) be, wek:

Hilda, Berda, Da..

Nimûne:

Şoreşê **ez hildam**
Şoreşê **em hildan**
Şoreşê **tu hildayî**
Şoreşê **hûn hildan**
Şoreşê **ew hilda (nêrza)**
Şoreşê **ew hilda (mêza)**
Şoreşê **(ew, ewan)** hildan

b- Mêjbuhêr: Ango demeke direj di ser re derbasbûye û ji mêj ve bûyer pêkhatiye.

- Dema ku bernava kesanî pişkar be (Ango ev bi kar rabûbe):

Nimûne:

Min neyar tirsandiye
Me neyar tirsandiye
Te neyar tirsandiye
We ala ERNK hildaye
Wî ala ARGK hildaye
Wan dijmin tirsandine
Wê dijmin tirsandiye

Ji nimûneyê ve xuya dibe, dema ku tîpa pişkê (fiîl), ya dawiyê dengdar be, hingê tenê ye pêve tê girêdan.

-Dema ku bernava kesanî pişkber be (mefûl, nesne), di vê rewşa demî de, tîpa **e** dikeve ser pişkê.

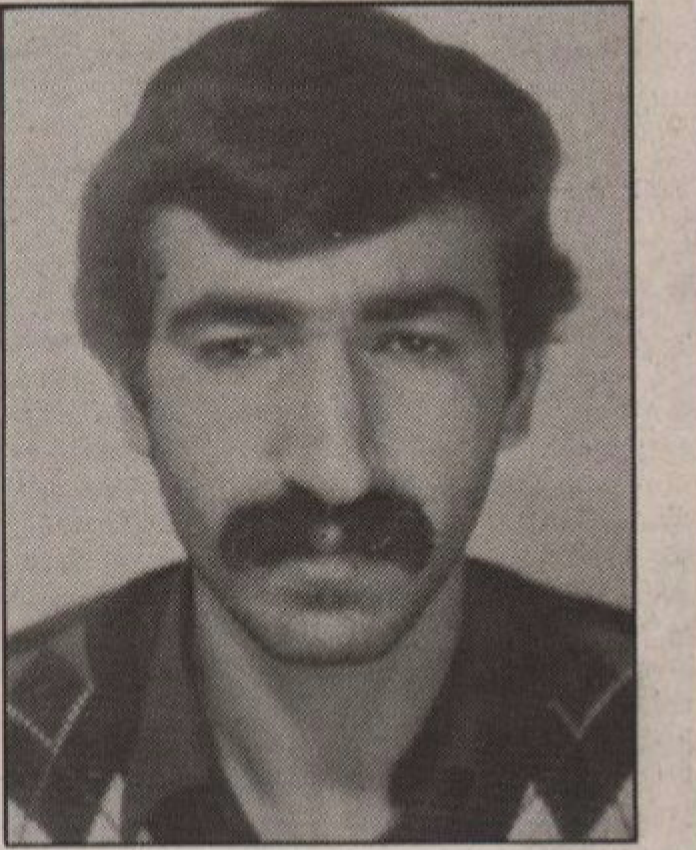
Nimûne:

Şoreşê **ez** bilind kirim **e**
Şoreşê **em** hildan **e**
Şoreşê **tu** hildayiye
Şoreşê **hûn** hildane
Şoreşê **ew** hildaye (Ji bo mêrza û nêrza)
Şoreşê **(ew, ewan)** hildan **e**

Ji ber ku du tîpên dengdar di pevekekê de li dû hev nayin, tîpa **y** di navbera **i û e, a û e** de cih girt.

Di hejmara pêşin de NIHOK

Pênc saliya şehîdbûna rêheval Mustafa Nazîf AKTAŞ, ji hêla girsên gel ve li Parîsê hate bîranîn

Roja 23'ê meha Çilê sala 1990'an, komek ji welatparêzên Kurdistanê, ku li bajarê Parisê diminin, xwe civandin ser hevûdu û bi gurzên gul û gulilkan berê xwe dan goristana Komun, ku şoreşger û şehîdên nemir tê de radizin. Girsên gelê me xwestin biçin serdana gora rêhevalê rewanpak **M. Nazif AKTAŞ (Celal)** û sersala wî ya nuh piroz bikin.

Rêheval **Celal** roja 23'ê meha Çilê sala 1985'an, li bajarê Parîsê bi destê noker, xiniz û xwefiroşên ku her hebûna xwe spartine dijmin, şehîd bû. Bi vê şehîdbûna rêhevalê **Celal**, wan kesên bêbext, dan şanîkirin, ku wê bi her karînên xwe, piştbidin ber dijmin û li ser riya serxwebûn û azadiyê bibin çeper û kelem.

Bi vê serdanê, welatparêzan dan xuya kirin, ku heyanî dawiyê wê rûmet û nirxên Partiyê biparêzin, wê li şehîdên xwe xwedî derkevin û berxwedan û taybetiyên wan di kesbûna xwe de pêkbînin.

Piştî ku kêliyekê li ser giyanê şehîdan rawestiyan, gora rêheval **Celal** bi ala ERNK niximandin. Piştî wê kêliyê, axaftinek li ser jiyana wî hate xwendin. Em li jêr birekê pêşkêş dikin:

"Di dîroka Kurdistanê de, jî dema ku berxwedan destpêkiriye, nokerî û xiniziyê jî xwe li hemberê bilind kiriye. Dema ku ramanên pêşverû û yên pêşveçûyî xwe deranîne holê, kevnperestiyê jî xwe li hemberê kiriye kelem. **Seid Elçi, Dr. Şivan**, nimûneyên yekemîn in, ku bi destê kevinperestan hatin kuştin.

Di derketina Partiya me de jî, gelek nimûneyên weha hene. Yên ku pişta dijmin girtine û şerê xwe li dijî me bilind kirine gelek in. Ji şehîd kirina rêhevalê internasyonalist **Hakî KARER** ve bigire û heya tu digihêji şehîdên Çiyayê Qandîlê, **Îbrahim BILGÎN** û **Mehmet KARASUNGUR** û di pişt wan re gelekên din. Ne tenê li Kurdistanê, lê belê li derveyî welat jî, dest dirêjî û dijminantiya xwe bilind kirin û rêheval **M. Nazîf AKTAŞ** şehîd xistin... Em bi xwîna şehîdên xwe gihan van rojên serhildanan. Van rojên ku bi hezaran ji gelê Kurdistan radibin ser piyan û radiperin. Ji ber vê yekê mirov dikare bêje, "Şehîd ronahiya riya me ne..."

Piştî ku axaftin û hinde helbest hatin guhdarkirin, welatparêzên serdanvan berê xwe dane gora rewşenbîrê Kurd **Yilmaz Guney**. Bi vê serdanê dan xuya kirin, ku şoreşa serxwebûn û azadiyê wê li van kesên nemir xwedî derkeve.

Careke din em dengê xwe bilind dikin û dibêjin, "Şehîdên me nemir in."

Pîroziyên ji bo sala nuh

Xebatkarên Berxwedanê,
sersala we pîroz dikim. Di sala 1991'ê de jî serkevtina we û serkevtina şoreşa Kurdistanê daxwaz dikim.

Memê Alan
Bollnäs - Swêd

Hevalên hêja,
sersala we pîroz dikim. Bi hêviya rojîne baştir ji bo neteweya Kurd. Li gel silav û rêz.

Şahînê Bekirê Sorekli
Sydney - Australiya

Hevalên bi rêz û xoşewîst,
wekî ku dîtê zanîn, rojnameya Berxwedan a yekemîn e, ku bi berdewamî û bê rawestan, 15 rojîn tê weşandin. Heya niha hîna tu rojname di dîroka Kurdistanê de weha negihane vê hejmara xwe ya bilind. Bi vî awahî temeneki dirêj derbas nekirine. Ez pîrozbahî û patên xwe yên ji dil diyarî xebata we ya ji bo serxwebûn û azadiya welat dikim.

Di vê sala nuh de, bîr û baweriya min xurt e, ku wê pêwendî di navbera me de tunde bibe. Emê bi hevûdin re xebata xwe pêş ve bibin. Emê pênûsa xwe di çavên dagirker û dijminan de bikin stiriyeke tûj. Li dawiyê ez careke din sersala we pîroz dikim û dema we xweş be.

Ehmedê Xanî
Kurdistan / Başûrê Rojava

Dilsozno,
ez bi dilekî xemgînî sersala we ya nuh pîroz dikim.

Xwezî me bikaribana rojnameya xwe ya delal bi azadî li welatê xwe bixwendana. Lê hema dîsa jî, ger dijmin destûr nede yan bide, emê rojnameya xwe bixwînin û pêçiyên xwe di çavên dijmin de bigerînin.

Bimînin di nava xweşiya xebatên çapkirina Berxwedanê de.

Mehsûm
Kurdistan / Nisêbîn

AGAHDARÎ

Ji bo Kongreya YRWK ya Duwemîn em xwe amade bikin!

Rewşenbîrên welatparêz, ronakbîrên hêja û bi rêz,

di vê sala buhurî de gelê Kurdistanê yê leheng û qehreman, jiyana xwe bi serkevtin û berxwedaneke xurt û tund derbaskir û serhildanên ku hîna di dîroka Kurdistanê de wek wan nehatine afirandin, birêvexist.

Belê, herçendî ku dijminên mêtinger û dagirker ên dirinde û hov lêdanên mirinê amade dikirin û bi armanca qirkirina gelê me yê ku çi caran namire har dibûn jî, dîsa jî berxwedan û serhildanên gelêrî yên ku jiyanê diparêzin bilind bûn û bi darê zorê serî nehatin tewandin. Pilanên dijmin ên cure-cure, ji valakirina gundan bigire û heya bi bilindtirîn û xurttirîn şêweyên şerê taybetî; yeko-yeko bê giyan man û bi valahiyê ve çûn. Dîsa, girsên gelê me, bi her babet çînên xwe yên civatî, xwe li dora tevgera rizgariya netewa Kurdistan civandin û yekitiya gel û gerilla kirin hêzeka ji pola ku bi çi zorê nayê hilanîn.

Belê, gelê me ji cîhanê re da şanîkirin, ku çem û cobar ji xwînê biherikin jî, dîsa wê serxwebûna welatê xwe yê ku çar hezar sal in di zikê dîrokê de jiyan dibe, pêkbîne û wê ala serfiraziyê li ser çiya û baniyên Kurdistanê, bi serfirazî pêl bide. Ev rastî derketiye holê û tu kesê ku bi serhildana Nisêbîn, Cizîra Botan, Girgê Amo, Licê û Amed nehesiya tune ye.

Ji ber ku karwanê serkevtinê roj bi roj pêşvetir diçe, barê li ser milên me jî girantir dibe. Lewra Yekîtiya Rewşenbîrên Welatparêzên Kurdistan (YRWK), ku saziyeka netewî ya rewşenbîrî ye, bêgav dimîne, ku bi her karîn û derfetên xwe xebatê tund û xurt bike û bi kîna hezaran salan, bi her şêweyê xwe berde şerê neyaran. Ev pêwîstî û divêtiyeke dîrokî ye. Lewma giringe her çendî bar giran be jî, em vî barî hilgirin.

Rewşenbîrên niştimanperwer,

herçiqasî di xebata me de û ji Kongreya Yekemîn a YRWK û vir ve kêmasî derketibin, têkilî û pêwendî bi rewşenbîran re xurt nebûn û mîna ku tê xwestin pêşveçûn çênebûn jî, dîsa jî em bawermend in, ku wê hemû ronakbîr û rewşenbîrên welatperwer xwe li dora YRWK bicivînin û rûpeleke nuh di vê sala nuh de, ya ku pîrozbahiyan diyarî me dike, vekin. Bîr û baweriya me bi vê yekê xurt e.

Ji bo ku gavên YRWK bi koçbera ku şoreşa serxwebûn û azadiyê û Kurdistan têde dijîn re werin avêtin, da ku rûpeleka nuh jî bo xebateke bi naverokeke dewlemend û ji salên buhurî bêhtir xurttir were vekirin û kêmasî ji ber çavan re werin derbaskirin, wê Yekîtiya Rewşenbîrên Welatparêzên Kurdistan Kongreya xwe ya Duwemîn wê di Gulana 1991'an de çêbike. Xebata ku heya niha hati kirin ji her alî ve were nirxandin. Hêviya me ji rewşenbîrên welatparêz heye, ku di kongreyê de cih bigirin û li gora derfetên xwe amadekariyên xwe yên nirxandinê bikin.

Kongreya Duwemîn di Gulana 1991'an de dê were çêkirin, lê hema emê berî wê bi mehekê agahdariyan belav bikin û ji bo we bişînin. Her kesê ku dixwaze di kongre yê de amade bibe, dikare ji mêjûya nivîsandina vê agahdariyê pêve navnîşana xwe ji bo YRWK bişîne.

Em di vê sala nuh de serkevtina xebata we dixwazin û bîmînin di xweşiyê de.

Yekîtiya Rewşenbîrên Welatparêzên Kurdistan (YRWK)
Komiteya Kargêriyê
5.1.1991

Navnîşana YRWK: Max Str. 50-52 / 5300 Bonn 1 - BRD / Tel.: 0228/630990

GIRTIYÊN CENGÊ, ŞIKENCEKARIYA SÎSTEMATÎKÎ YA DAGÎRKERIYA TIRK Û PIRTÛKA:

"12 Eylül Karanlığında Diyarbakır Şafağı"

– Di Tariya 12'ê Îlonê de Berbanga Diyarbekrê –

Hîna gava çi endamên PKK ne hatibûn girtin, hinde birek ji welatparêzên piştgir û sempatizanên PKK hatibûn girtin û li girtîgeha "istîhkam" hatibûn danîn. Van kesan li gor herêm, di nava xwe de komikên yekîtiyên jiyana beşdar danîbûn. Yên ji Hîlwanê cihê, yên ji navçeya Sêrtê cihê, girtiyên ji navçeya Mêrdînê cihê, şêweyeka jiyana beşdar di nava xwe de danîbûn. Yekîtiyên vê nolê, nakokiyan di navbera mirovên ji navçeyên cihêreng de derdixîne. Girêdana partiyê sist û lawaz dike. Ji lewre ji heya ew kesên ku piştgiriya jiyaneka welê dikirin, ji ber hev nan û cigare vedişartin. Dema birek ji wan cigareyên bi filter ên "Samsûn" dikêşan ên din ji di bêgaviya (mecbûriyeta) kişandina cigareyên bê filter ên "Birînci" de bûn. Di girtîgehê de, ji ber ajotina jiyana berjewendperestî, navçeparêzî û xêl û eşîretparêziyê, mirov ne dikaribû bîr û hizirên welatparêzî û sosyalistiyê biparastaya. Di bîr û hizrê de sosyalist bûn, lê belê di jiyan û rastiyê de, berjewendperest û navçeperestbûn, wisa di bîr û hizir de ji berjewendperest û navçeperestbûn bi xwe ye. Ev helwêsteka sosyalistbûnê nîn e. Yên ku nikaribin cigare, nan û vexwarina xwe li hev par bikin, ewê nikaribin êş û kul û derdên xwe ji di nava hev de par bikin. Yên ku nikaribin kul û êşan li hev par bikin, ew nikarin li girtîgehên Kurdistanê ji mil li ber mil têbikoşin. Yên xwedî gengazî û jiyana cihêreng bin, lênihêrînên wan ên li bûyer û qewimandinan ji cuda û cihêreng in. Ev cudabûn û cihêrengî zerar digehîne yekîtiyê. Ji ber ku pêşengên PKK ji vê rewşê baş haydar bûn, lewre ew di girtîgeha '1 No' de, di dem de komun anîn pê û wan şêweyên jiyana beşdar ên li ser nav û nîşana navçeparêziyê ku li girtîgeha "istîhkam"ê hebû, ji holê rakirin. Piştî ku li girtîgehan komun hat danîn, vêca dest bi xebata bi girsan têgihiştindana wan a bîr û hizra komun hat kirin. Rêxistina komunê li gora merc û prensîbên ku hatibûn diyar kirin, hat çêkirin. Li gora van merc û prensîban, her şoreşger û welatparêzê/a ku biketa girtîgehê, mîna endamê/a komunê dihat dîtin. Komun; ji hêla ew kesên ku ji partiyê bûn, ji hêla kesên ku li polis xwedî helwêstek partiparêz bûn, ji hêla yê/ya ku dikaribû bi girsan re têkiliyên li cih û têkiliyên germ dahênin, dihat bi rê ve birin. Rêxistina komunê dibin çavdêriya rêxistina ramyarî (polîtîk) de bû. Bi rastî yên rê didan rêxistinbûna ramyarî, her wisa ji rêxistinbûniya komunê ji bi rê ve dibirin. Hemû hûr-mûrên pêwîst û pereyên ji hêla malbatên girtiyan dihatin girtîgehê, serrast hemû diçûn komunê. Komun bi van hûr-mûr û pereyan, di çarçiveya gengaziyê de, pêwîstiyên endamên xwe bi cih dihanî. Li dervayê vê jî; her endamekê/a komunê, diviya beşdarê kar û barên rojane yên wekî pakî û maliştin, beşdarê civînên şevan bibûya. Jiyana û lebata beşdar, tevgera bi hev re dihanî. Tevgera bi hev re jî, hizirkirina beşdar dihanî holê. Eger jiyana bi komun ne hatibaya danîn, di girtîgehên Kurdistanê de, bi dirêjahî rêxistina ramyarî li piya girtin, yekîtî û yekparebûna girsan çêkirin, têkoşînên bi zemanên dirêj bi rê ve birin li dervayê gengeziyan bûn. Dema cara pêşîn komun hatibû pê, gelek hêlên wê yên kêm û sist hebûn. Hinde mirov, berjewendên xwe yên kesane, bi berjewendên kolektîfî ne diguherandin. Ev rewş, dibû bingeha helwêstên gelekî cihêreng. Pêşî, di birêvebiriniya komunê de ji hinde şaşî çêdibûn. Em dikarin van şaşiyan welê rêz bikin:

Yekemîn: Her caran giran hatina hêla navendiya (merkeza) komunê û ji ber vê yekê ji, li ber çav ne girtina xwestek û daxwaziyên girtiyan çêdibû. Rêxistina komunê, mîna rêxistina partî nirxandin (dîtin) û ew disîplîna ku di nav partiyê de derbas dibe, wê ji bo endamên komunê ji xwastin tiştekî rast ne bû.

Duwemîn: Pir kêm be jî di komunê de, di hinde şikbeyan de, ji hinde kesan re, hinde sercudayî (musamaha) nîşandan, bû sedema hinde encamên nexweş.

Sêwemîn: Ji ber hemû endamên komunê, bi şêweyeke baş têgihiştin nedana bîr û dîtina şoreşgerî, hinde kes berjewendên malbatên xwe bilind digirtin û pere û tişt-miştên pêwîstî wekî nan û xwarinê ji malbatên xwe ne dixwastin. Ji ser kîsê komunê dixwar û vedixwarin. Ev dibû sedema derketina hinde gelşan. Dema komun nû hatibû damezirandin, dîtina van şaşî û kêmasiyan û dîtina riyên veristin û çareser kirina van şaşiyan gelekî dijwar bû. Hemû pirs û gelş, gelş û pirsa helwêst, perwerdebûn, ji ser riya jiyana kolektîfî derneketin bi xwe bû. Di komunê de, bi şêweyeke bêhtir hebûna disîplînê, dil û bêhna girsan teng dikir. Kêm caran be ji, ji pereyên komunê heqdestê parêzerên doza me (abûqatan) li dadgehan dayin, guhnedana berpirsiyar û kargêrê komunê bi daxwazî û xwestekên endaman, di hinde şikbeyan de, ji hinde kesan re, hinde sercudayî kirin, bi şêweyeke baş û têr bi dest ne xistina helwêsta proletarî, peyda nekirin û bi cih ne anîna pêwîstiyan, dibûn asteng li ber, bi şêweyeke baş ger û tevgera komunê. Ev yek dibû sedema bi cih ne anîna daxwaziyên girsan.

Di nav komunê de, ji hinde hevalan re sercudayî danîn, prestîja van hevalan ji binî hejand. Lewre ji girsan jiyana ji girsan cihêtir û berprisiyarî kirin, dijberê hevdû ne. Ew berpirsiyarê ku şoreşgereki/e rast be, ew mîna yekî ji girsê, bi girsê re wekî girsê dijî. Berpirsiyar tenê di rêxistinbûniya burjûwaziya-xurdeyî de, ji girsan veqetandî û bi sercudayî dijî. Lê belê berpirsiyarê şoreşger, divê di her pergal û hoyan de, ji girsan re bibe nîşan û nimûne. Berî ku berpirsiyar fidakarî neke, ew nikare ji girsan fidakarî bipê. Di hemû rewş û pergalê de, ew ne xwe, divê ew girsan bihizire û bîr bike. Ger em li vê derê çêla serpêhatiyeka Îskenderê Zulqerneyn bikin, wê gavê emê li ser giringiya helwêsta berprisiyaran nimûneyeke baş nîşan bidin:

Dibêjin ku rojekê Îskenderê Mazin û serbazên (eskerên) xwe di çoleke zuwa de, dikin ji têhna bimirin. Di wê hengamê de, dibînin ku va ye li çola hişk û zuwa gundiyek bi hespê avê dibe ciyekî. Îskender ji gundî dipirse, dibêje, "Tu dê vê avê bibî kê derê?" Gundî dibêje, "Zaroyên min dikin ji têhna bimirin û ava min ji gelekî hindik e. Lê belê ez dikarim zerikek av tenê bi padişah bidim." Û radihêje zerikekek avê, tijî av dike, dirêjî Îskender dike. Li ser vê yekê Îskender car li zerikê û car jî li serbazên xwe yên dikin ji têhne bimirin, dinihêre û dev ji vexwarina avê berdide. Ev helwêsta mêranî ya Îskender bi xweşa serbazan diçe û ev bûyer hêz û nebezî dide serbazan. Rêz û baweriya wan a ji bo Îskender bêhtir dibe. Bi vê hêzê çola hişk û zuwa derbas dikin û xwe digehînin ciyeke têrav.

Em di axeftinên xwe de dibêjin ku mirovên xwedî bîr û baweriya komunîst, ji bo her kesî dibin nimûne. Eger di rewş û hoyên dijwar de em ji welatparêz, sempatizan û piştgiran fidakartir nebin, wê gavê çawa em ji bo wan bibin nimûne? Dema ku tiştên me yên xwarin û vexwarinê kêm bin, em di vê rewşa dijwar de çendîn fidakar bin, girêdana di navbera me de ew çend xurt û zexm dibe. Em kul û êşan bi beşdarî parvekirinê de, heya em bi wergirtina behra herî mazin a kul û êşan li ser xwe, em dikarin ji bo girsan bibin nîşan û nimûneyên baş. Divê jiyana komunê, tenê mîna bi cihanîna pêwîstiyan, wekî xwarin û vexwarinê neyête dîtin. Wekî me li jor jî gotibû, komun; di warê xwarin, cil li ber xwe kirin, kar û xebat kirin, bîr û hizir kirin, hêl û helwêst diyar kirin, kul û êşan bi hev re parvekirin, di kêf û şahiyê de beşdar bûn bi xwe ye. **Xut** ev hesa beşdar e, ev hizir û helwêst e, ku PKK-parêzên têkoşerên serxwebûn û ew xwesparkarên (teslimiyetçiyên) burjûwaziya-xurdeyî ji hev cuda dikir. Di girtîgeha '1 No' de, xwesparkarên burjûwaziya-xurdeyî, di şikbeya 28'an de civandibûn bal hev. Jiyana van wekî li derva, li hundir ji bi şêwe û bingeha jiyana berjewendperest a kesane bû. Van kesên ku niwandiniya (temsîlkariya) grûb û komikên cihêreng dikirin, her çend di şikbeyekî de bûn jî, lê dîsa pereyên wan, cilên wan, xwarin û vexwarina wan cihê bû. Yekîtiya wan, mîna yekîtiyên girtiyên "edlî" bû. Ji ber başbûna rewşa piraniya wan a diravî, pirî caran tenê di hizra zik û navsorka (mîde) xwe de bûn. Ji ber jiyana wan a welê bêberpirsiyar, di kar û rêveçûna komuna me ya girtîgehê de, xesar û helwêstên neyînî yên giring derdixistin holê. Her endamê/a komuna me, ne dikaribû dil çi bixwestaya, wê ji kantînê (dikana girtîgehê) bikiriya. Pêwîstî, tenê di hêza kirîna komunê de, dihatin bi cih anîn. Lê belê ev burjûwazên-xurdeyî, çi gav bixwastana her tişt dikirin. Gava endamên komunê herî bêhtir rojê du caran çay vexwin, ew, her serê kêliyekî di çaydankên taybetî de çay vedixwarin. Gava endamên komunê dikaribûn, herî pir, mehê carek 'Pepsî Cola' vexwin, lê, di şikbeyên burjûwazên-xurde de bi baran 'Pepsî Cola', şîronî (beqlawe-qedeyif) cigareyên 'Eksport-Samsûn', şokladên 'Şokella', biskuvîtên bi qeymax dihatin li ser hev danîn. Em û ew, mîna civata bi çîn (sinif) bûn. Burjuwazên-xurde, ji vê jiyana xwe şerm û fedî ne dikirin li ber me. Û di ser de jî, ji vê kirina xwe serbilindî his dikirin. Reklama jiyana xwe ya vê babetê dikirin. Ji bo ku endamên komunê li wan hijmekar bimînin, serî li hemû çare û riyan didan. Bi taybetî ji bo wan kesên ku li şikencexaneyan qelsokî nîşan dabûn û di girtîgehê de ketibûn nav aloziyê, ji wan re di çaydankên biçûçikî taybetî de çay û şîranî pêşkêş dikirin. Cigareyên 'Eksport Samsûn' dirêjî wan dikirin û: "Fermo kekê, em her dem wisa 'Eksport Samsûn' vedixwin!" digotin û bi helwêstên vê nolê berjewendperestiya kesane geş dikirin ku komun birûxe. Xwesparkarên burjûwaziya-xurdeyî, di hemû derfet û keysên xwe de, vê yekê dikirin ku komun sist û lawaz be. Lê belê piraniya mirovên ku beşdarê têkoşîna serxwebûnê bûbûn bi dilê xwe di jiyana komunê de biryar dabûn. Lê burjûwazên-xurde, li ber jiyana beşdar î kolektîfî, jiyaneka egoist û berjewendperest, mîna alternatîf danîbûn. Li hember têkoşîna beşdar û kolektîfî jî, helwêsta: "Deng meke, zikê xwe têrke, riya derketina derva bigere..." danîbûn holê.

15'ê Tebaxê 1990, girtiyên di zindana Aydinê de. Foto: Berxwedan arşîv

Me, ji bo di girtîgeha '1 No' de damezrandina jiyana kolektîfî pêşniyarek biribû xwesparkarên Burjuwazên-xurdeyî. Li ber vê yekê ew, cudabûnên di warê bîr û hizir derxistin pêş de û bi rengî xwe nêzîkê vê pêşniyara me ya derbareyê jiyana beşdar ne kirin. Her dîsa burjuwazênxurde yên endamê van grûban, çawa di nava xwe de jiyana komun ne damezirandin, her wisa jî nizanibûn komun çi ye. Ji yên beşdarê komunê dibûn re digotin: "Çend heb nezan û aware... ji hêla çendên dinan dihên mijandin." Berpirsiyar û birêvebirên girtîgehê jî, wekî van burjuwazên me yên xurdeyî dihizirîn. Burjûwazên me yên xurde, herî hindik wekî berpirsiyarên girtîgehê alerjî jî komunê werdigirtin. Lewra komun; giyan û rihê yekîtiyê diafirand. Giyan û rihê yekîtiyê jî, girsan li ser riya têkoşînê kanalîze dikir. Têkoşîn jî hem berpirsiyarên girtîgehê aciz dikir û hem jî kêf û dilxweşiya burjûwazên-xurde direvand. Ji ber ku burjûwazên-xurdeyî ne dikaribûn fidakar bin û ji ber ku ne diwêribûn jiyana beşdar bigirtana çavê xwe, lewma qet têkilê jiyana beşdar ne dibûn. Lewre ew bi hev re rabûn û rûniştina bi miroveki xwedî pere-pûl, bi "gundiyekî pîs" re, mîna kêm-aqilî didîtin.

Gava me dît ku dê burjûwazênxurdeyî di jiyana komunê de cih negirin, me xwast ku em di hinde waran de, bi wan re li hember "îdare"ya girtîgehê têkevin nav hinde helwêstan û di vî warî de platformek derêxin holê. Me, vê yekê ji bo di rewş û mercên pêwîstiyê de, tevgereka bi hev re, xwastibû. Lê belê burjûwazên-xurdeyî yên li ba me, xwe nêzî tu tiştî ne kirin dîsa. Di nav van burjûwazên-xuredeyî de, ji kovara "Rizgarî" Mumtaz Kotan, Rûşen Aslan, ji "Özgürlük Yolu" Nazif Kaleli û Yilmaz Çamlibel, mirovên pêşeng ên ji 'KUK', "Ala-Rizgarî", 'DDKD' jî hebûn.

Di sala 1979'an de, van grûban bi serîkişandina rojnameya 'Aydinlik' ku kampaniyek li hember têkoşîna serxwebûna Kurdistan vekiribûn, li hember têkoşînê kevir diavêtin, têkoşînê reş û teni dikirin. Eger ji destên wan bihata, di xeniqandina vê têkoşînê de helwêstên aktîf werdigirtin. Dema rojnameya 'Aydinlik' êrîşên xwe yên li hember têkoşînê berdewam dikir, grûboka "Rizgarî" ji, bi belavoka xwe ya li bajarê Kopê (Beranîk, Bûlanikê) beşdarê vê kampanyaya 'Aydinlik'ê bû. Grûbeka "Rizgarî" bi vê belavokê digot, "Apocî cendirmeyên sivîl ên dagîrkeriya tirk in." Her wekî 'Aydinlik' êrîşên xwe berdewam dikir. Pişt re ji ew gotinên xwe di kovara "Rizgarî" (Hejmar 9'an) de dubare kirin. Piştî grûbeka "Rizgarî", "Özgürlük Yolu" bi kovareka xwe ya hefteneya bi navê "Özgürlük" beşdarê vê kampanyaya ku 'Aydinlik' vekiribû, bû. Li gor nivîsandina kovara "Özgürlük", Abdulah OCALAN û Kemal PÎR ajan bûn. Her dîsa di wan rojan de "Ala-Rizgarî" di hejimareka xwe ya taybetî de, di nivîsareka xwe ya bi nirxandina bûyerên li Girê Sor (Sêwregê), "Bûyerên li Girê Sorê, provokasyoneke ku ji hêla Apociyan bi zanatî hatine çêkirin" digot û ew ji bi vî rengî têkilê kampanya ku rojnameya 'Aydinlik' vekiribû, dibû. Grûbên wekî 'DDKD', "KUK", "Têkoşîn" propagandaya li hember PKK welê dikirin: Digotin PKK rêxistineke ajan-provokator e. Li gelek ciyan bi piştgiriya polîs û cendirman dest bi qesta kuştina PKK-parêzan kiribûn. Ev rewşa ku li Kurdistan hatibû pê, her wisa li girtîgehê jî dengvedabû. Hemû burjûwazên-xurde yên Kurd, di girtîgehan de li hember me, xwe bi beşdarî dilivandin. Ji ber van hemû sedem û posideyan, di rewş û hoyên wê demê de, me ne dikaribû ku em bi wan re, bi beşdarî xwe li hember dijmin ragirin. Em, di jiyana komunê de xwedîbiryar bûn, lê ew di jiyana berjewendperest a kesane de biryardar bûn... Em, girtîgehan qada têkoşînê û çiçikek be jî, dev ji bîr û hizirên xwe berdan girtîgehan mîna xwendegehên şoreşger didît. Lê ew girtîgehan ciyê ku 'Ji dijmin re bêtewandariya xwe nîşandan û ciyê palvedanê' didîtin. Di van mercan de, di çi babetek de ji, me ne dikaribû xwe bi wan re bi beşdarî bilivandaya. Me, li girtîgehê, bi şêweyeke vekirî têkoşîna serxwebûna Kurdistanê diparast, li ber bûyeran me helwêstên polîtîk werdigirtin û xwe li ber dijmin bi rêxistin dilivandin. Li ber vê yekê, ew, di hemû keys û derfetan de, ji pawanên (gardiyan) girtîgehê re digotin, "Em masûm, bê guneh in"... Ma emê vêca di kîjan babetan de bi wan re xwe bi beşdarî bilivandaya? Em eylo bûn, lê ew qijik... Me her dem li ciyê bilind datanî, lê ew her dem çav li ciyê nizm û li zibilxaneyê bû...

DÛMAHÎK HEYE

GAV BI GAV XAKA KURDISTAN

Êrdimeke niştiman ku bi Çiyayê Araradê yê bilind dihê nasîn

ARARAD

-I-

NAVÊ ÊRDIMA ARARADE JI ÇI HATIYE?

Êrdima Araradê li ser kendal û qontarên Çiyayê Araradê (Agrî, Gridax) avabûye. Navê xwe jî, ji vî çiyayî standiye. Ev nav, ji dema ku Urartu xwe li êrdimê bicihkirine, xwe dirêjî heya niha kiriye. Êlên Tirkan paşê navê "Egrî Dagi" li çiyê kirine. Di hinde zimanan de navê çiyayê Araradê bi vî awahî ye: Bi Farisî "Kuh Nuh (ango, Çiyayê Nuh)", bi Ermeni "Masis", bi Erebî "Cebel El Haris" (Araradê Mezin) û "Cebel El Havahris" (Araradê Piçûk) dihê gotin.

Gotina "Ararad", weke dihê zanîn, gotina pêşemîn û kevintir e. Dihê gotin, ku ev nav, ji efsaneya Nuh Pêxember hatiye. Di pirtûka pîroz a Cuhiyan de, di Tewratê de, li ser Araradê weha dihê gotin: "...Û keştî, di meha heftan de, di rojê hivdehemin ê mehê de, li ser Çiyayên Araradê danî."

Di nava gelê Kurd de, navê vê êrdimê "Grîdax" e. Gelê me bêhtir vî navî bikardihêne.

DÎROKA KURT A ÊRDIMA ARARADÊ

Di çavkehniyên dîrokî de xweya dike, ku dîroka êrdima Araradê, xwe dirêjî berî dîroka hatî nivîsîn dike. Lê di vê barê de şop û jêmayên têr nîn in. Sedemeke vê yekê eve: Penahiya ji kêşora Asiya ber bi Anatolia ve. Penahber êrdima Araradê, di Asiya Pêşin de, weke êrdima kon-danînê ya pêşemîn bikaranîne û li vir bi cih bûne. Bilindahiya Çiyayê Araradê (Agrî) ji 5.000 metran derbas dike. Ev çiya, bûye xwediyê posîdeyên pêwîst li ser bajarvaniyên li êrdimê. Ev poside û hîkarî ji, ji gelek aliyan ve bûn û bûne. Xwe spartiye jiyana aborî, pîşeyî (hunerî) û olê jî, li vê êrdimê.

Di navbera salên 1340 û 1200'an Berî Zayinê (Bz.) de, cara pêşemîn civaka Hûriyan li Araradê xwe bi cih kir. Di wê demê de Hûrî, ji Hîtîtan qut bûbûn û qraliyetekê avakiribûn.

Di sala 1340'ê Bz. de Hîtîtî, giranî û posîdeya xwe li ser tixûbên Kurdistana niha hunda kiribûn. Gava serdestiya xwe ya li rojhilatê Kurdistanê hunda kirin, Hûrî derketin holê.

Serdestiya qraliyeta Urartuyan a li erdimê, piştî sala 1200'ê Bz. de destpêkiriye. Di çavkehniyên Aşûriyan de, mirov rûberê hinde bawirnameyên (dokumanên) li ser vê demê dibe. Di zimanê Îbranî de, navê "Urartu" weke "Ararad" derbas dibe. Dema Urartu serdestên êrdimê bûn, Aşûrî jî li herêmê hêzekî xwediyê serdestiyeke pêwîst bûn. Di navbera Urartu û Aşûriyan de li êrdemê, gelek caran şer û pozberî çêdibûn. Navenda şer û pozberiyan jî, dibû derdorên Çiyayê Araradê. Herweha Kîmmerî jî hêzekî sêwemîn bûn, ku dixwestin li êrdimê serdetiya xwe avabikin. Di êrişeke Kîmmeran a dawiyê de, heya pîvaneke pêwîst Urartuyî ji hîma xwe ketin. Aşûrî vê rewşê mîna delivekê (firsendekê) ji xwe re zanîn û dijwarî dan êrişên xwe yên li dijî Urartuyan. Li ser vê bingehê xwe zivirandin hêzê li êrdimê serdest. Serdestiya Aşûriyan, di sala 612'ê Bz. de, piştî ku lêdaneke mezin ji destê Medan xwarin, giha dawiyê.

Şopên bêhtirîn dewlemend ên çandî li êrdimê, ji Urartuyan mane. Di barên olî, berhemên nivîsî û niştecihî de, posîdeyên mezin ji Urartuyan li şûn mane.

Di dîroka êrdima Araradê de cihê Ermeniyan jî heye. Piştî rûxîna dewleta Urartuyan, li şûna wan Ermenî bûn serdest. Ermeniyên ji civata Ewrûpayiyên Hindî, ji sala 600'ê Bz. heya sala 600'ê Piştî Zayinê (Pz.), weke hêza serdestê Araradê jiyan.

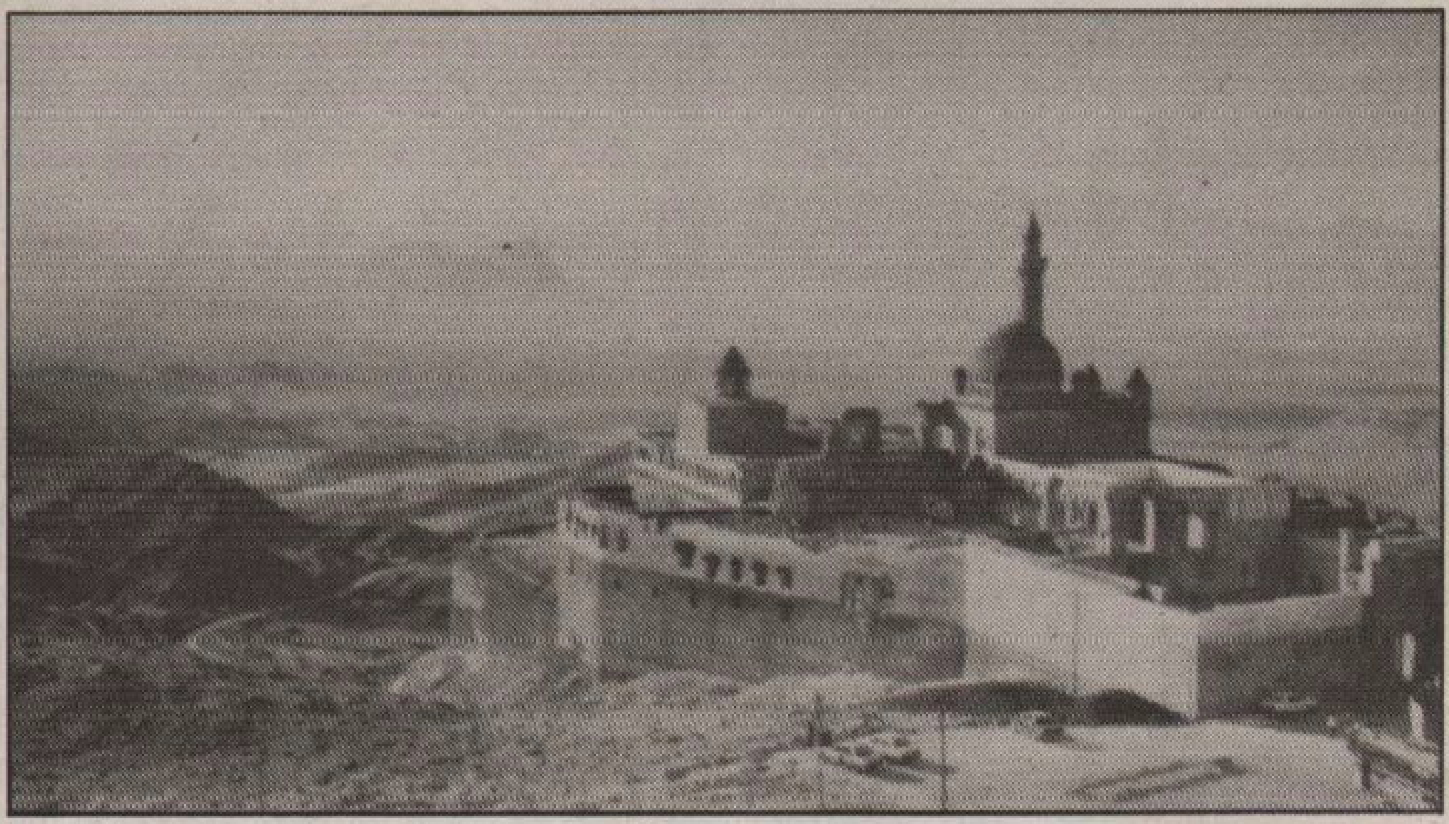
Ji vê demê heya dema vegirtina ji aliyê Ereban, li êrdima Araradê û li derdorên Araradê di navbera gelek hêzên hebûna xwe didomandin de, şer û ceng berdewam kirin. Artêşên Ereban di sala 636'ê de erdê ku Ermenî li ser bûn û li wir bibûn xwecih, bi tevayî vegirtin.

Di sedsala XI'an de, êlên Tirkên Selçukî, bi kotek û zehmetiyên mezin û bi alîkariya Kurdan, di sala 1071'ê de Bîzansiyan şikandin. Bi deriyê ku ji navçeya Milazgirê vekirin, dest bi vegirtina Anatolia kirin. Di serî de jî êrdima Araradê vegirtin. Piştî demekê, êrişên Salçukiyan û Gurciyan êlên Tirkan binkeftî kirin. Piştî 100 salan Tirk, karîn dîsa serdestiya xwe li ser êrdimê avabikin. Di demekê de rastî vegirtin û dagiriyên ji aliyê Moxolan jî dibin.

Di şerê nevbera Osmaniyan û Rûsan de, di navbera salên 1877 û 1878'an de, ku bi navê "Şerê 93'an" ji dihê nasîn, tevlî Araradê hinde êrdimên bin dagiriya Osmaniyan de jî, ketin destê Rûsan. Piştî vî şerî, peymanek hate çêkirin, ku giraniya Îngilizan jî li ser hebû. Êrdima Araradê li gora vê peymanê ma ji bo Osmaniyan.

Di Şerê Cihanê yê Yekemîn de Ararad, dîsa ji dagîriya Osmaniyan kete bir dagiriya Rûsan. Bi çêbûna Şoreşa Cotmehê, Rûsî, ji êrdimê derketin. Ararad demekê bû ciheki ku Ermenî lê rûdiniştin. Paşê Osmaniyan êriş birin ser Ermeniyan, wan qirkirin û dîsa Araradê anîn bin dagîriya xwe.

Di navbera mêjûyên 5'ê Tîrmehê û 11'ê Tebaxê sala 1930'an de, bi rêberiya eşîra Kurdan a bi navê Zêlanê (Zeylanê), serîhildan û rabûneke Kurdan li dijî dagiriya dewleta Tirk çêbû. Berî hingê jî di salên 1926 û 1927'an de Kurd serî hildabûn. Ev şer bi navên Serîhildanên Grîdaxê yên Yekemîn, Duwemîn û Sêwemîn, ketin dîroka Kurdistanê. Di dawiyê de Kurd, di sala 1939'an de jî, carek din li dijî dagiriya dewlata Tirkan raperîbûn û li ber xwe dabûn. Artêşa dewleta Tirk van hemû serîhildanan bi rijandina xwînê perçiqand.

Qesra Îshaqê Paşe li Araradê navçeya Bazîdê... Foto: Berxwedan arşîv

REWŞA ERDNÎGARÎ LI ÊRDIMA ARARADÊ

Êrdima Araradê, bakurê Kurdistanê û rojhilatê Kurdistanê bi hevûdin ve girê dide. Gava mirov qala êrdima Araradê dike, Çiyayên Araradê yên Mezin û Piçûk dihên bîra mirovî. Çiyayê Araradê yê Mezin 5.137 metran bilind e. Erdê êrdimê bi giranî û pirranî bilind e. Şaxê Çemê Feradê yê mezintir Rûbarê Miradê, ji erdê Araradê derdikeve. Erdê Araradê ji bo ajelvanî û kiştûkalê rêda û destdayî ye. Li bakurê Araradê êrdima Serhedan, li rojava Erzirom, li başûrê-rojava Mûş, li başûr Bêdlîs û Wan û li rojhilatê jî rojhilatê Kurdistanê hene. Birekî pêwîst ji êrdima Araradê, weke perçeyeke êrdima Serhedan e û gelek caran ev êrdim jî Serhedan dihê pejirandin. Nêzîkê nîvê erdê êrdimê bi çiyan niximiye. Ev çiyayê li jêr li êrdima Araradê hene:

Çiyayê Araradê yê Piçûk... Foto: Berxwedan arşîv

Çiyayê Araradê: Ji sedî 11, ji hemû erdê êrdimê, bûye çiyayê Araradê. Gava sahî hebe, mirov ji bajarên Wan, Qers û Bêdlîsê dikare di bilindahiyên diçin ber asmanan de, bandevê Araradê yê bala bibîne. Gava berfê li ser Araradê dihele, li ser kendal û dîmenên çiyê, gul û gulîlkên rengîn, lê bi bêhn vedibin. Li kendalên Çiyayê Araradê herweha, gelek şikeft ji hene, ku ji aliyê gel weke şargehên ajelan (heywanan) dihên bikaranîn. Kehniyên avê hema hema ji binî tune ne. Herçendî li ser vê êrdimê gelek berf û baran dibarê ji, ji ber derz, qelş, çalan û ji ber rewşa "andezîtîkî", binê erdê Araradê taviya avê dikişîne xwe. Pîvana binê erdî yê "andezîtîkî" bêhtirî 30 kilometran e. Bandevê çiyê herdemê bi bûz û qeşayê niximî ye. Bandev, piştî bilindahiya ji 2.000 metran pêve, weke du şaxan ji hev cûda dibe. Birê dikeve aliyê başûr, bi navê Çiyayê Araradê yê Piçûk dihê navdan, birê din jî bi navê Çiyayê Araradê yê Mezin dihê navdan.

Çiyayê Tendurekê: Li başûrê êrdima Araradê bilind dibe. Bilindahî 3.542 metre ye. Xwediyê kraterekî mezin û kûr e. Herweha, çiyakî hîna nevemirî ji çiyayên şewitî ye.

Çiya û bilindahiyên din ên pêwîst li êrdima Araradê ev in: Çiyayê Koksê (3.430 metran bilind e), Çiyayê Jêrê (3.275 metran bilind e), Çiyayê Hema (3.243 metran bilind e), Çiyayê Periyan (3.231 metran bilind e) û Çiyayê Zorê (3.196 metran bilind e).

Zozanên Araradê: Ji sedî 7, ji erdê Araradê zozan in. Ev zozan ji bo ajelvaniyê (xwedî-kirina pez û sewalan) gelekî destdayî ne. Zozan tev, bi mergeyên berfireh hatine niximandin. Her babet hilberîn û berhemên ajelî li van zozanan dihên bi dest ve anîn. Giyayên li zozanan digihin heya ejnûyên (çokên) mirovan. Avên li zozanan gelekî sar û qerisî ne. Ev zozan tevlî van, dîmenên çê û bedew jî pêşkêşî ber çavên mirovan dikin.

Li deştên Araradê bi gelemperî karê kiştûkalê dihê kirin. Ev deşt tev, li hawîrdorên kort û çalî dimînin:

Deşta Zêdkan û Araradê: Ev deşt li Araradê, deşta mezintirîn e. Kendalên li dora deştî ne gelekî raserî ne (dîk in). Deşt, ji xakerastekê avabûya, ku derz û qelşên binê wê, ne gelekî kûr in û bi van derzan ji hatiye niximandin. Hinde şaxên Rûbarê Miradê yên kêlekî, ji vî deştî derbas dibin.

Deştên Patnos û Gihadînê: Ev deşt, ji hawîrdorên çal û kort çêbûne. Binê wan xwediyê gelek kortan in. Ji çiyayên ku van deştan pêçane, hinde çem û rûbarên kin diherikin.

Çem û rûbar: Li êrdima Araradê gelek çem û rûbarên piçûk û mezin hene. Ji van a pêwîsttirîn, Rûbarê Miradê ye, ku ava xwe ji erdê êrdimê distîne. Çem û rûbarên din ên pêwîst ev in: Çemê Şiryanê, Çemê Zêdkanê, Çemê Kopûzê, Rûbarê Avkevir, Ava Korê, Çemê Gelûtanê, Çemê Ehmed Begê, Rûbarê Kupkiran û Rubarê Mandalikê.

Gola Masiyan: Gola pêwîsttirîn e li êrdima Araradê. 2.241 metran ji deryayê bilind e. Bi vê bilindahiya xwe, gola bilindtirîn e li bakurê Kurdistanê. Li bakurê-rojhilatê bajarê Araradê, li ser erdekî ji 24 kîlometran belav bûye. Ava golê şêrîn e.

Gola Rûgolê û Gola Sazê: Dikevin kendalên başûrê Çiyayên Araradê yên Piçûk û Mezin.

Li derveyî van golan Gola Şêxanî û Gola Tehilkî jî li ser erdê êrdimê cihên xwe girtine.

Li Kurdistanê bi deh hezaran welatperwer li hemberê cengê împerîalîstî û dagîrkerî meşiyan

Kolanên Êlihê, 25'ê Çilê 1991: Gelê me li hemberê cengê dagîrkerî û împerîalîstî bi biryardarî dengê xwe bilind dike û dibêje, "Ev ceng ne ya me ye..." Foto: B. Bîl

● Li Kurdistanê, li bajarên Êlih, Tûx û Çewlikê bi deh hezaran welatparêz bi armanca protestokirina cengê împerîalîstî û dagîrkerî; bi bangîna dîrûşmeyên "Bimire Emerîka Bakur", "Bimire Îsraîl", "Bimire dewleta Tirk a faşîst" û "Bijî Kurdistan" bi serbilindî herikîn kolan û şeqeman.

● Polîs û komên xweser ên dagîrkerên Tirk bi hovî gelê me dan ber berikên çekên xwe. Li hersê bajaran bêhtirî 20 welatparêzên birîndar hene. Bêhtirî 500 kes jî hatin girtin. Gelê me bi hêrs û kîna di dilê xwe, bi kevir, kûç û daran bersiva hêzên dagîrker da.

Nûçe di rûpela 25'an de

Berxwedan

Sal 9
Hejmar 118
31 Çile 1991
Buha 2.50 DM
Rojnameya 15 rojîn

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Serokê ERNK Abdullah OCALAN dibêje:

Divê Disîplîn çawa were fahmkirin?

"Berî disîplîn û kontrolê, polîtîka ji mirov re pêwîst e. Kesê bê polîtîka kor e, tiştekî nabîne û nikare tiştekî jî binirxîne. Bi rastî dema ku mirov li gelên cîhanê yên pêşveçûyî dimeyzîne, dibine ku tenê rojekê jî jiyana wan vala derbas nabe. Tu nikarî rojeke wan ku vala derbas bûye bibînî. Kesbûna wan bi nexşeya (xeta) wan ve girêdayî ye. Yanî kesbûna ku ew li ser mezin bûne, ya wan bi xwe ye. Kesbûneke serbixwe ye. Polîtîka ku ew dimeşînin jî ya wan e. Ev polîtîka wan di xizmeta hebûn û pêşveçûna wan de ye.

Lê hema em, ne weha ne. Mirovê Kurd, her yek bi mejiyekî ye, her yekî me, dîtineke xwe ya cûda heye. Ev dîtin jî, ne serbixwe ye, dîtineke girêdayî ye. Rojekê xwe li vir diavêje erdê û roja din xwe li wir diavêje hembêza yekî. Ji ber vê sedemê em dibêjin, '... Ji sedî sed mirovê Kurd jiyaneke bervajî bi rê ve dibe û dimeşîne. Nikare li ser armenceke serbixwe yekîtiyê sazbike.' Li milletên din binêrin! Mirov nikare li dijî wan gotineke ne baş bibêje. Bi hev re radibine ser piyan, çima? Ji ber ku kesbûna wan ji bo wan e û polîtîka wan jî serbixwe ye. Disîplîna ku ew pê jiyana xwe dimeşînin xurt e. Ne wekî ya li cem me Kurdan e. Li vir pirsek xwe diavêje holê: Disîplîn çi ye? Dema ku mirov li gora nexşeya xwe ya siyasî û leşkerî bi rê ve biçe û polîtîka Partiyê bimeşîne, disîplîna herî xurt û mezin ev e. Dema ku mirov di cih de gava xwe biavêje, rê nede tu kesî ku ziyanê bigihîne wî û pê neleyize, hingê ew disîplînê bi kar tîne. Gelo, çima kesê Kurd nikare di şer de biserkevê? Sedema yekemîn; ji ber ku mirovê Kurd bê disîplîn e, bê polîtîkeke serbixwe ye. Nikare baş û nebaşiyan ji hev cuda bike. Li aliyekî din jî, mejiyê wî girêdayiyê derve ye. Nikare ji bo xwe tiştekî bike.

Di dîroka me de, raperîn û serhildan gelek in. Baş e, serhildan çi ye? Ew bi xwe şerê bê disîplîn e, bê polîtîk e; her kes li gora keysa xwe radibe, rûdine, bang dike û mîna ku dil dixwaze şer dike. Di dawiyê de, weke ku her kes dizane, ev serhildan bi hovîtî têk diçin û bi ser nakevin. Di dîroka gelê Kurd de ev rastiyek e. Çiqas serhildan çêbûne, hewqasî jî têk çûne. Em dikarin li vir bibêjin: Sedema yekemîn; ji ber ku her kes bi serê xwe bû, haya yekî ji yê din tune bû. Dema ku dil dixwest li ber xwe dida. Dema ku dil naxwaze jî, dibe xwesipar û teslîm dibe. Kesê weha jî nikare li hemberê dijminekî dirinde û hov li ber xwe bide û şer bike. Disîplîna ku heya niha di nava Kurdan de hatî meşandin ev bû.

Ji ber van sedeman, em şexsiyeta Kurd a serbixwe û aza diafirînin. Em dixwazin disîplîneke taybetî ji bo Kurdan peyda bikin.

Li cihanê milletên herî li pêş, ên bi disîplîn in. Li milletê Almanî binêrin; di disîplînê de ji her kesî xurttir e, tevî ku di şerê cîhanê yê yekemîn de gelek zirar dît jî. Lê dîsa jî di çend salan de xwe gihande pêşiya gelek gelan. Belê, gelê Almanî xwe bi disîplînê gihande vê qonaxê. Hîtler rabû, yekîtiya gelê Alman çêkir. Hêza wan kire yek û bi hovîtî li hemberê cihanê sekinî. Piştî vê hilweşandin û ketina xirab, bi disîplînê li ser karê xwe sekinî û çil sal neçûn kete pêşiya Emerîka û Sovyetê. Niha gelê Alman di disîplînê de û di nava gelan de bi nav û deng e. Kes nikarê pê bikene û ji xebatê biqetîne. Emerîka jî wusa ye. Dizane karê xwe bimeşîne. Sosyalîzm jî bi disîplînê çêdibe..."

Kongreya Çaremîna Netewî ya PKK çêbû

Kongreya Çaremîna Netewî ya pêşengê têkoşîna me ya rizgariya netewî Partiya Karkerên Kurdistanê - PKK, di navbera rojên 26 û 31'ê Kanûnê 1990'an de li ser axa Kurdistanê çêbû. Di rewşa cengê germ de ku ger li welatê me û ger jî li teviya herêma me Rojhilata Navîn jiyan dibe, ev serpilka dîrokî ya xwe dispêre gêrîllayan û serîhildanên gelî û herweha rê şanî wan dike, bi serkeftinî û jêhatîbûnî pêkhat. Pêwîstî û watedariya vê pêkhatinê jî, weke ji ber xwe ji dihê têgihiştin gelekî mezin e.

Cengê dagîrkerî û împerîalîstî, ku vê rojê li herêma Rojhilata Navîn bilind dibe, roj bi rojê bêhtir hineke din berê xwe dide welatê me jî û Kurdistanê dizivirîne navenda cengê bi xwe. Ev rewş xweya dide, ku veristina pirsên herêmê yên bûne weke gilokeke kêşan û zivirîne girêkekê, tenê ji vê navendê bi derfet û gengaz e. Ev e, di vê rewşê de pêşengê têkoşîna me ya berxwedanê PKK jî, Kongreya xwe ya Çaremîn bi serkeftinî bestî û careke din îspat kir, ku bi navê gelê Kurdistanê hîm û hêzekî veristinê ye. Dagîrker û împerîalîstên ku li ser Kurdistanê pilanên serdestiyeka û levakirineke nuh pêş ve dibin, bi vî awahî bersiveke xwe ya ji dil standin. Careke din baş serwext bûn, ku welatê me û gelê me ne bê xwedî ne, armancên wan ên bi vê nolê wê di qorikên wan de bimînin û di dawiyê de bigihin encama xwe ya binketinê.

Kongreya Çaremîna Netewî ya PKK anî zimên, ku bersiva çêtirîn li hemberê cengê împerîalîstî û dagîrkerî li herêmê, bilindtir kirina şerê me yê rizgariya netewî bi xwe ye; û diyar kir, ku di serfiraziya şorêşa Kurdistanê de ber bi serkefinê ve birina têkoşîna demokratî û azadiyê ya gelên Rojhilata Xakerast, delameteke herî dîrokî ye. Bi serî ve birina vê delameta dîrokî jî, bi hîm û hêza PKK dibe, ku vê hîma xwe ne ji dereke din, ji gelê me yê Kurd tenê distîne. PKK bawerî û hêviya xwe tenê bi gêrîllayên xwe yên serdest, bi serîhildanên gelî yên bilind dibin û bi dînamîkên Kurdistanê yên zikmakî ve girêdide. Li ser vê bingehê Kongreya Çaremîna Netewî ya PKK, bi bangîna dîrûşmeya "An Kurdistan an neman" berê xwe daye armanca avakirina Kurdistana serbixwe û biryara xwe daye, ku heya sala 2000'î ji hinde gehînekên pêşveçûnê xwe derbas bike û xwe bigihîne bandûriya (serdariya) gelî.

Karvaniya 12 salên bihûrî ya pêşengê têkoşîna me yê serxwebûna netewî PKK, pêşengê gelê Kurdistanê yê bi şan û rûmet; serleşkeriya karvanî û rêşanîdariya Serok APO, îspatên berçavî û zelal in, ji bo bi serkeftinî bi cih anîna vê biryarê. Çawa ku di sala 1986'an de, di Kongreya Sêwemîn de biryar hate dayin ku Kongreya Çaremîn li ser bandevên çiyayên Kurdistanê were çêkirin û ev weha jî bû, bê guman her weha jî xwe gihandina armanca Kurdistana serbixwe wê bi mîsagorî were bi cih anîn.

Kongreya Çaremîna PKK danûstandinên xwe tenê bi Kurdistanê û heremê bi tixûb negirt. Rewşa mirovatiyê ya gelemperî jî ji ber çavan derbas kir. Li hemberê êrîşbaziya împerîalîstî, ji bo lezandina têkoşîna serxwebûnê, sosyalîzmê û demokratiyê ya gelan, bal û serinc li ser pêdiviya yekbûn û hevgirtina hemû hêzên şoreşger ên cihanê kişand. Bi vê armancê biryara xwe da, ku ji bo damezirandina "Înternasyonala Sosyalîst a Şoreşger" xwe bide karûbarên karvanî.

Kongreya Çaremîna Netewî ya PKK, di dawiya xebatên xwe de, vê danezanê gelên herêmê û cihanê kir:

"Di pêşeroja nêzîng de emê Kurdistaneke bi xwînê hatî şûştin, bi agirî hatî pîroz kirin, yadîgarê sivîlîzasyona cihanê û mirovatiyê bikin"

Ev gava dîrokî ya têkoşîna me ya serxwebûnê, ango Komcivîna Çaremîna PKK, pîroz be ji bo gelê me yê Kurdistanê û mirovatiya cihanê ya pêşverû!

Rêkxistina ERNK li Ewrûpa:

Azadiya zimanê Kurdî birek e, ji pirsa serxwebûna netewî ya gelê Kurdistanê

Belavok di ruupela 23'an de

Li kêleka amadekariyên cengê gêrîlla xebata xwe domandin

– Li navçeyên Pasûr û Kerboranê êrîşên gêrîllayan çûn ser qereqolên dijmin. Di dafên gêrîllayan de gelek serbazên dijmin hatin kuştin

– Li Hezex, Sêrt û Dêrsimê pênc sîxûr û welatfiroş bi mirinê hatin ceza kirin

– Li navenda bajarê Nisêbînê êrîşa bi bombeyan a gêrîllayên ARGK çû ser qereqoleke polîsan a dijmin

– Di şerên li Ereban, Qilaban û Nisêbînê de pênc têkoşerên ARGK şehîd ketin

Nûçe di rûpela 24'an de